

ՈՒՐ ՄԵԱՅ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՏԸ

1945թ. խաղաղության օգերուն յաւկարժ միարար-
ծաղճուեցաւ Հայկական Դատքը հայ մասնաւոր
մէջ, համաղաղօյն աստիճանայալորդ, զայն դի-
ւանաղաղութեան կողմէն անդամներն զբաւ զնեւել-
աւանաղաղութեան Բանալ:

Մինչև այդ թուականը միայն Դաշակեանի
մատուցել էր որ ամէն առթիւ կ'աղծարձէր Հայկա-
կան Դաաըը, յիշեցնելով Հայ ժողովուրդին իրա-
ւունքները իր պատմական հողերուն միայ :

1920 Օգոստոս 10ի Սէվրի դաշնադիրը նուիրադարձօրէն էր Միացեալ եւ Անկախ Հայաստանի դադարեցրը:

Համայնությանը առաջին պատերազմի յաջ-
 Բալան Խաչատրեանը ց միայն էր ճանաչել
 անկախ Խաչատրեանի փաստը Է՛ն երևալա-
 րէ, այն պաշտօնապէս իրեն յաջորդեալ տար-
 քերէնմա՛ր էր Հաստատու Միացեալ Հայա-
 տանը, այն ժամանակաւ Հայաստանի Հանրա-
 պետութեան յանրանք Վան, Գիւլիսթ, Էր-
 Վանք եւ Տրապիզոն ճաշակեալ ժմանքա-
 ժաւը, զի նախքան ճաշիկը սոսիականութե-
 յանրանքը Միացեալ Մարմանընը նախադ-
 Սուրբոս Սփրթն էր, որով անկախ Հայաստա-
 իրեն ճ. Շաշքը անգիծելի էր յաջնանի Ժա-
 քորալին :

Որքան էՄՄԿ-ը և նրան հայաստանցի չհատկացրել զորամասերի յուրաքանչյուրը՝ Հ. Կարամյանը ասել էր 1919 Մին 286 հայաստանցի անկախության մարտիկներ և զինվորներ, որոնք հայաստանի զորավար էին արևելքում, զանր յուր յուր նախնիների լուրջ թախանձներ էին պատժելով մուսուլմանները և կր հայաստանցի զորային Մ. Սիմյանի հրկիցների զորավարներ, այն զորքի կազմակերպչներն էին պատժում Մարտիկներին իրականում ինչպիսիք էին իրենք, որոնք իրենց ստորադասներին հրկիցներին էՄՄԿ-ը և նրան հայաստանցի

2. 2. Պատուիրակութեան նախագահ ողբաց-
նալ Աւետիս Աւարունեան իրրեւ յողթական կը
ստորագրէր այդ միջազգային մուրհակին տակ,
մեծ Իսլամականքէն ու կողքին :

Երեք ասրէ վերջ, 1923 Յուլիս 24ին Նոյն յայտնական Դաշնակիցներ Լոզովի մէջ կ'ուրախանէին Նախկ. Դաշնի եւ պարտաւոր Քուրդներ այս անգամ իրեն յայտնակից իր ճեղքայաւար:

Հայ Ժողովուրդը երեք շրջաններ այս որսաշուքը 2. 8. Դաշնակցութիւնը իրեն յաւանգիւր հայտնական ազգային եւ զաւարական պահանջներուն: Եւրոպական պայտաշին, ու այն անհիւ լիւնուց միւ արարաբ հրաւորուող:

Պայթյալի այդ օրերուն Հ. Յ. Դանիսկյանը մինակ էր, միև թուրք քաղաքական կուսակցությունները եւ անոց ուղեկիրները ձեռնքար եղած էին եւ ձայն ծառայած չէին Հաներ՝ չվշտացնելու Համար-Մոսկուա եւ անոր քաղաքականը՝ Քէմալի «յեղափոխական» Թուրքիան :

Բացի թրքական ծառից հողերէն, Դանակ-
ցութիւնը կը պահանջէր հաւե ներքին սահմանե-
րու սրբագոյն թիւներ կատարել եւ սովորական
Հայաստանի միւսի եւ Վրաստանի եւ Ախրքէշանի
Հայաստան շրջաններու հողերը :

Դաշնակցութեան հակառակորդները երբեք չիւրացուցին այս տեսակէտը, ստիպաւիտ վարկէտութեամբ մը: Մինչև այսօր ալ բնաւ չեն խօսիր այդ մասին:

Երբ պատերազմի ելքը աղեւս ուէէ կասկած
չէր վերցնէր, Հ. Յ. Դաճիակցուծիւր 1944ի ա-
րդեւնն սկսեալ ձեռնարկներ կատարեց Հայկական
Դատարարաժամբելու եւ զանազան գիւրգիւզային դիւանա-
դիւրաւութեան սեղանին վրայ, ունեւոր Համար:

Դաշակցութեան Հակառակորդները դարձեալ
վրայապահուած փրցուցին ճակն կողմ, Հայկական
Դատի արժանաւոր Հակառակ դտներով Երեւանի
քաղաքականութեան :

«1945 թ. Օգոստոսին էր միայն, որ Վերջէ եկած հրամանի մը միայն, լավ կարծ փոխուեցան բոլորը։ Երեսները եւ Հայկական Դառին երէկուսան Հակա-
հակորդները դարձան անոր ջնհարպադապանները ։
Տեղ տեղ աղտոտ միջոցներու ալ դիմեցին, հրա-
պարակեցին զիւրեւ համար Դաշնակցութիւնը, որ-
պէս չէր իրենց ձեռքին մէջ իրենցականութիւն ունէն ինչ»

ԴԱԾՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ
ՄԱՂՍԷՑԼԻ ՄԷՋ

Մարտիլէն կը հազարդեն հեռաձայնով. — Շա-
րաթ դիւրը Դաճակցութեան Օլը մէծ խանդավա-
ռութեամբ տո՛ւսեցաւ Chateau des Fleursի քրդա-
ձակ սրահին մէջ, որ լեցուած էր ամբողջու-
թեամբ : Ներսէս չէին ՚հաւե ֆրանսացի հիւրեր
կը ճախագահէր ընկեր Ե. Պապիկեան :

Օրդան անախրոսեղեք էին ընկերներ Ե. Մե-
սիայի և Ա. Բէռտեանի: Ոտք տնկեցին Նաւ. Մար-
տիկի երեսպահին և խաչիկ ճախարար Գ. Կաս-
թոն ՏԶԲէն, ընկերարարանի կուսակցութեան
Երբ. Կարուկեան զարտույալը, զաքեալ Բր-
նձաւացի ընկերուհի Ժր եւ: Գեղարուեստական
բաժին: ալ ճոխ էր: Մահաւանտութեանը յա-
ջարդոյ:

ՔԻՒՐՏԵՐՈՒ ԴԻՄՈՒՄԸ

Տեղական թերթերը կը գրեն թէ քրտական պատուիրակութիւն մը, որ ներկայացուցիչն է Խ Միութեան, Փուլքիոյ, Իրանի, Իրաքի եւ Սուրիոյ Բիւրոսներուն, յուշագիր մը յանձնած է Միացեալ Ազգեւոր եւ քաղաքականութեան, ինքնուրոյն օրակարգ անցնելու քրտական խնդիր :

Յուշադիրը կը պարզէ այլ պարագաները ու
բոնց մէջ Դանիակիւնները հանցանք Բիւրտերու
միութեան եւ անկախութեան իրաւունքը, Սեփոյի
դաշնագրով :

ՄԱՍԻՍԻԼԻ ՊԵՏԱՌԻՐԻԿԸ պատմութիւն իշխանաց Մարտիկ Սարգսի զորքերի արեւմտեան ժողովրդի, սիսիւկի ներգաւ շուտաշուան: Ամբարձ կախում ունի Սեւակաւուքեան հորեւելիք իրերէ: Ինքանի ապաւան կը կոչուէ միջոցէնէն (Սեւակաւի, Պեմիւր, Զամուտ, Ս. Զանաւոր, Ներ, Ս. Միքայիլեան եւ Սեւորաշ): Սուրբ Կապտակի է, ինչպէս ինք աքարաւան պիտուի թողնէր, որով չեն ծաւաճար ճշդեակն պիտուի թիւրքացի եւ ծրարան միջապահ իբրք ըր լուսնաւոր ՍԱԼԱՒԻՈՅ զաւրիւր արաւական լուսնիտու: Թիւրքից կոնք, բերեւ հետեւանք նոր ճարարարձուանքով:

ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ օգն էին բարեփոխման ծրագրերը իրապատե յանձնադրովին յղուեցաւ կտաւալաբնութեան կողմէն: Հրաւարակուած տեղեկու-թեանը համաձայն, ի՞նչն երկու տեսակ ուղղակի տուրքեր պիտի հաստատան, փոխանակ տանին: Առաջինը պիտի զանձուի քաղաքացիներու եկա-մտանի վայս, միւսը՝ բնկերութիւններու:

ԵՈՐ ԵՆՍՏՈՑՆԵ 400 միլիառ ֆրանքի բաց
մը կը ցուցնէ: Սովորական նահանաչիւն է 1290
միլիառ ֆրանք, բացը՝ 60 միլիառ: Արտակարգ
նահանաչիւն՝ 600—700 միլիառ, բացը՝ 300 մի-
լիառ: Նառավարութիւնը կը խորհրդի 200 միլիառ
ֆրանքի լաւիւռական տուրք մը գանձէ: Ի

ՌՈՒՐԻ մասին ընդհ. վիճարարութիւնները ե-
րէկ սկսան Ազգ. Ժողովին մէջ: Եօք ատած են
չատ մը ելեւսիրխաններ, քոյրը հոսանքներէն:

.....

Մանօթ եւ արդէն ցարդ կատարուած ձեռ-
նագիւնքը :

Երկար և տեղի թվեր սակայն ունի ճայն չի
լսուիր այս ճակատին վրայ: Անցեալ տարուան
ապրիլին Նիւ Եորքի մէջ մեծ աղմուկներով գո-
մարտած ժողովուրդական շարժումներէ կո-

Հայկական Դատի մասին բան չի խօսուելիր այլևս։
Ամենապերջին տեղեկութիւնը՝ որ հրատարակուե-
ցաւ Սե-Սե-... ինչ վերջին տէ՛տէ՛տ էր՝ երբ

ցաւ թերթերու մէջ, Վիշիւսքիի ճառն էր՝ լռու-
ուած նիւ Ծորքի մէջ 1947 Հոկտեմբեր 24ին, որով
Խորհրդային Միութեան պաշտօնական բերանը
Եւրոպայի մէջ իր անհրաժեշտութիւնը ցոյց տալու
էր։

Փաբիգի Թրքաշայ Դատի Պաշտպան Յանձնա-

խոսքեր լուծուեցաւ Հայ Ազգային Ընդհ. Միութեան կողմէ 1948 Փետրուար 4/ը, առանց հրապարակաւ հաշիւ տալու իր հաւաքած եւ ծախսած

Ո՞ւր մնաց Հայկական Դատը: Ինչո՞ւ այլևս
չեն խօսիք այդ մասին:

Ամերիկեան թերթերը և քրեան թէ Ռ. Միւ-
րիւնը արգելած է չեղող պետականաց ժողովու-
րդական Բերիկ ծաղիկը, Բերիկն ապրիլ լուծ-
ման համար: Այսպէս Բերիկն ապրիլին նախարար
Գ. Պոլսոյ: Այս, բնականաբար է չեղող պատու-
րակները, տեսականի Գ. Բերիկին: Նա, ա-
յսպէս համաձայնեցին ապրիլին է: Այսինքն, Պոլսոյ
Ե. Մ. Նախարարը նախարար համաձայնեցին
յայտած են որ ծաղիկ ժողովուրդ և արտա-
գործ չեղող լուծմանը Ե. կարգել, զբաղմուն-
քները կարգադրուի: Համար:

Արժանիք ինի ներկայացուցիչը անմիջապես պի-
տի կազմէ այդ յանձնախումբը, երբ աստանաւ Ուո-
շինկթընի մեր Գնահաւան աստանախումբը :

Առաջադիմա՞ծ չէ՞զոք յամենախոնարհը ծրագրե՞լը պետի մշակէ՞ զքամահան հարցի մասին։ Եթէ երկու կողմերն ալ ընդունին, ծրագրերը անմիջապէս պիտի գործադրուի. եւ պաշարումն ալ պիտի զաղերի։

Գ Բ. Երանանդեան Սերափայն անդանի-
 թի ԲՆԻՍի խաղաղարկ թի ՊԵՐՍԻ խաղաղարկ
 թի պիտի վերան ժամեր Այս ձեռքով խաղաղարկ
 Եր քաղաքի խաղաղարկեանք անձամբողովի
 նորապատ պիտի վրայ խաղաղարկ յունանար
 վերքեր ճնշակի զայս Եր կատարի ընդպարկ
 թի եւ իստ խաղաղարկ կերեանք: Այս անթի Խո-
 սեցա նաեւ արեւմտեան ընդպարկ պատշաճու-
 թեան մասին, որ պիտի ընծար Բ. Երանանդեան
 խաղաղարկի խոփէ, խաղաղարկ յունանար
 Հաշտութեան զարմարեցանք խոփին Եր յաշ-
 փեցա Գ. Պատրիկ ըսաւ. թի կարելի չէ պալ քո-
 թի ձեռնարկ, թիքեւ Եր Ս. Սեւեթեան վեր-
 ցնէ ՊԵՐՍԻ խաղաղարկ:

Իր համարությունը ապագությունները պատմելով, ամերիկացի ծերակուտակները ըստ իր պատկեր հեռահեռ հիմ գրանցայ, շնորհիվ Մարտի ծրագրի, իսկ «Բրանսոն» ողորդող թիվը հետևանք է թողարկված կուսակցության հանդիսություն է համարվում կերթայ, ինչպես արև համարվում է:

★ Մտախոյ Ստորոգիւիւի, Գիթանիայ խոր -
հրապոյի հրամանատարը, ծանոթացիր թ ուղ -
ղից երեք արեւմտեան պետութեանց, քորթորով
Պիլիքի բաղադրապետական ընտրութեանց զէ ու
րման զէ պիտի ունենան մը կիրակի: Մտախոյ
Պիլիքեան իւր երեք արեւմտեան ընտրութեան ընտ
րութեան հաստատել տարով Պիլիքի արեւմտեան
ընտրութեան զէ, ահապա վարչութեան մը հաստատում
կըլլան:

Հոր. Բէյ, ամբիբեան հիմանադարը, պա-
ռուսի թէ քաղաքացական քաղաքիկներ Գեոր-
գիանիւն գիւրեգործիկ զոքո՞մբն է. միև-
ն զայնքոքից, ոչ ալ եր խաղաղութիւն Համազա-
նիցից, քաջախի, Ե. Կաշանցիքոնն է. Խ.
Մուրեան ինքն զայնքոքոն ամամանդորո-
նան, քաղաքիկներ քաղաք կառաքանն իրիւ-
տաբն ապագա մը, մեղանալ, եթէ գրաման
իյնալուն Բիւնիքներ արեւել չընեն իրամանու-
նիւման:

250.000 շինարարական աշխատանք

Զանի Բայ Շէր, Զինուորաւոր նահապետը, համայնքի առ քաւել 250,000 դրոսներով դուրս հանաւորապէս իր պաշտօնական Սպէշուէն, իրաւաւորութիւն զնձ: Հետագային համաձայն, համայնք-նահապետը ձկնի իմ իրաւ դրոսներով, համայնք-նահապետը համայնքի իրաւութիւն իրաւաւորութիւն պաշտօնաւորութիւն: Կարծիքներ ապի իրենց ունենալ ի համայնքին աքի իրաւութիւն վրայ որ դէպ լանքին ի տարին Ազգայնական կառավարութիւնը որքան քաւ-նակներ աքի եւ կարճա՛հ, աւարդը ունենալ լանքին իրաւութիւն կառավարութիւն համայնք:

Մենք իրադր մէջ այս բոլոր պարտութեանց պատճառաւնաւոր կը նկատեն Չանկ Բայ Շէքը, ուրովս կ'ընդ Ուռչիւթիբըբը գտադէ մ'աւանոր պաշտօնօնօնը : Մ. Լաւանիվիբըբը երբեք տրամադրը չեն ղէնուոր զրկելու Ձիւնատան : Միւս կողմէ, որեւէ նաւատք չուրին թէ կարելի է վերակազմել, Ձիւնատանի անկախ :

Վերջին լուրերու համաձայն, Սուչեռ, Նանքինի գլխաւոր ամրոցը, ինկած է արդէն: Կարմիր-երկ-որդայան ուժեր ձգած են իրենց հտին և յառաջ կը խաղաղ 500,000 հոգիներ թանակով մը: Հետապիւր մը համաձայն, մայրաքաղաքին յառաջագիւրդ գերբերն ալ պայարտած են:

(Լուրերու արուսեանքիմը կարգալ Դ. Էֆ)

ԲԱԶՄԱԹԻՒ ՈՒՂԵՒՈՐԵՆՐ ՎԻՐԱՒՈՐՈՒՆ -
ՅԱՆ ԵՐԵՂԱՐԹԻ ԿԱՌԱՐ ԺԱՄԸ 8,45ԻՆ, ԵՐՔ ՆԱՆ-
ԹԷՆ ՀԱՍԱԺ ԿԱՌԱՐՈՒՄԸ ՄԸ ՉԱՐՆՈՒՆԵԱՆ ՈՒՐԻՉ
ԿԱՌԱՐՈՒՄԸ, ՍԷՆ ԼԱՉԱՐԵՎ ԿԱՐԴԱՆԻՆ ՄԷՋ :

ԵՐՈՒՍԱԼԵՄԸ ԵՐԿԷ ԵՒ ԱՅՍՈՐ

Ազգիացիք Բաղեստ Կրեյթ, որ միշտև Ազգել, Երուսաղեմի քաղաքացի էր, կը շնորհակալեի առոր պարտութան վնասիս —

Տեսնալու էս քաղաքաւան, առաջի, կեսգիւր- ճան Երուսաղեմը կը խոտոյայոյ պատմութեան մէկ նոր փուլը եւ բոլորէ —

Երբ ՄԱԿԸ որոշեց Պաղեստինի բաժանումը, իր նպատակն էր Երուսաղեմը միջազգային քաղա- քի մը վերածել։ Բացի Երուսաղեմի մայրաքաղաքն ըլն, Հրեաներն ալ հասանքներ ունեցողը Կոմս Պերսոնգիլին էր, որուն սկզբունքով համաձայն — ձեռքս խաւ ՄԱԿԸ։ Ասկէ զատ Արեւմտեան Պաղ- լիստ պիտի փոխադուէր Ենձկի անապատին հետ եւ պիտի մտնուէր աշարակի Պաղեստինը։ Գրադիւնկոյորդըստեան Քաղաքութեան հետ։ Այսօր կարգութեան բոլորովին տարբեր է։ Հրեաները զինուորապէս շահեցան պատերազ — մը, եւ իբրեւ յաղթական բոլորովին տարբեր բա- նեց կ'ընեն զան ինչ որ նախապէս համաձայնէին։

Անոր կը հակառակին որ աշարակի Պաղեստի- նը միշտաւ զինուորականին, որովհետեւ կ'ընեն իրեն զարդ ունեցող փողերի, աշարակ պիտու — թիւս մը ուղեւորէ վեհի վեհի զբաւեն եւ մու- լին։

Գալիլիոյ թէ Արեւմտեան եւ թէ Արեւելեան մասը կ'ընեն ինչպէս եւ Ենձկը, եւ ամբողջ Ե- ռուսաղեմը, բացի իր քաղաքէն։

Ենձկի առաջարկը եւ թեք բարեբեր չէ կրնայ ըլլալ, քանի որ պարզապէս որ ստորերիկեայ ճակատին ծիւթիկը գտնուի։ Սակայն Հրեաները պիտի կրնան ընախելի դարձնել մէկը ըստ թեքի — լով։

Արաբներու մտքին մէջ անոր կարելիութիւն- ները երբեք ալ պիտի չհաստատուին, պիտի մը- րան ահալի, ինչպէս եղած է հռոմէական ըջու- անի ի վեր։

Եթէ Ենձկը Հրեաներուն տօնի, Թերեստ ա- լելի զինքն ըլլալ պիտի միջազգային Երուսաղե- մի մը վրայ, որ ըլլալ այլ բան մէկ որ կարենայ իր մէջ ունենալ իր թիւթին։

Այն Երուսաղեմը որ Հրեաները կ'ընեն մի- ջազգային վարչութեան մը տակ դրուած տանելի, միջազգային պատերով մահկանաց քաղաք մըն է որ ուր 215 հեկտար Փողոցները մեծ մասով շին- ուած են սանդիկներով։

Հին քաղաքը Թանգարան մըն է, իր սուրբ վաշտերով պիտի է պահուի, իր համեմէն անպա — տեւութեամբ երբեք բայց որեւէ վարչութեան հա- մար յարմար կեցողութիւն չէ։

Սոր քաղաքը նոյնքան մեծ է եւ կենդ աւելին կը դրանէ։ Հրեաները Պաղեստ, Քախմամոր, Ա- պու Քոնը, գիւմարն եւ յոյն գաղութները Քալ- պիկէն արարական Քաղիւն են, թէեւ մէկընքս զը- բաւառած են Հրեաներու կողմէ։

Այն 50 հազար Պաղեստիներ որոնք Երուսաղեմի պատերէն դուստ կը թափեն միջուկով եւ քաղա- քակաթիլներով Հրեաներուն հասարակ եւ միաս- րաբար կ'ընեն պիտի ըլլալ գտնուի իրենց տուններէն դուստ քաղել եւ ենթադիլ Ընդհանրական, բրա- նաւորական, ժամակորդեան պիտուութեան մը։

Ամբողջ Երուսաղեմը կը ըջուայ զինքնով եւ քաղաքներով, իր հեղան եւ արար թիւթներով պիտի է միջազգային շահութեան բնաւորակը։ Միշտ այս, Բրեւանիսն յիշել կը կործանէ ճանդերով Երուսղի պիտուութեան։

ԳԱՆՈՒԹԻ ԳԱՆՈՒԹ

ԻՐԱՆԻ ԱՄԷԼԵՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ լրջաններէն մէկը Սպանա։ Նաեւնի Փերիս դասան է, հասարա- րուած Եւս Արքայան, մեծ զաղթի օրերուն, ժող- եւրովի զարմար արար։ Ենթական ընակութեան թիւն է 12000 հոգի, ինչպէս կը գէթ Թէքրանի շէ- լեքը։

Նաեւպիտանի բարեբեր եւ կենցաղի տը- րայ դասար, երեքուկէս դարուն ընթացքին պա- ճան է իր շայնքի ստորութեանները, հակառակ մայր եւ Երուսաղեմի։ Գործակա թէ ազգային — անտեսական մարքին մէջ զատակ կենսող լեզուն է որոտակին զէպերով, իբրեւ հետեւանք խա- նելու րոմեաներ։

Հայրն էր մեկնելու առաջին լեզու կանչը տը- րուած է անկախ Հայաստանի հանրապետութեան օրինակ, ըրը Հայր խումբ խումբ սկսան վերա- դաւառալ։

Դարեր առաջ 40 հազար Պարսկաստանը Եւ- րոպիան Հայաստանի առաջնորդութեամբ 90 հա- զար արմարութեան զաւթման են զէպի իրաւա- յատաւան։

Բայց չեղաւորթի ամենէն մեծ կոչը տրուեցաւ 1945ին, երբ բոլորը ոտի կ'այն։

Եթէ Փէլիսի ժողովուրդը չենթարկուեցաւ Բուլղարի ըջմէն իրազարկելու, վնասին, պատա- ճանքն այն է որ ցանկանաւորէ շաղթիկը գաւա- րէն, որովհետեւ Իրանին հնդկաստանի թիւի ա — ռաշոնրէր, Կոստանի եպիսկոպոսը երբ 1946 Օգոստոս 29 եւ 1947 Նոյեմբեր 11 կ'ընէր իր յաճած արարէն իրազարկներն շէպերին այլա — տանք իրազարկել, զինքնին գաւառէն եւ ընա- յել ունէ քան։

ժողովուրդը մտիկ ըլլաւ եւ մախիկ ունեցա- լով։ Զուտ Հայաստանի մեծ զիւրը՝ Նամակունդ աշ- ար ցաւ, կը պատմածէ հայ աշխարհին։ Իւրաքան- իւր զիւրէ մէկ կը գտնուին ամառնա հասարակ — նայիլեր որոնք պատմածով խախտուած է իրազ- րու միաստարութեան ու միասնականութեան։

Բացի անոր չէ որ մախիկին իրենց յաւաճա- րան եւ անշարժ կարողանելը եւ զորս քննելը օ- տարները մանկնով դուտ Հայաստան զիւրերու մէջ, ուրիշ իրազարկներ ալ մեղին իրեն զիւր- կան աշխատանքներ եւ մեկնեցան քաղաք։

ՍՏԱԶԱՒԻ

1. — ԱՐԻԻ ԳՐԵՐ. 2. ՄԵՍՐՈՒԳԵԱՆ ԳՐԵՐ. 3. ԻՐԱՆԻ ԵՒ ՍՏՐՈՒՄ ՄԵՋ ԲԱՐԵՐԱԿԱՆՈՒՄ ՄԵՍՐՈՒԳԵԱՆ ԳՐԵՐԸ։ Գրեթէ Վարսապէ (Վալ- քան Ստեփանն)։ Թէքրան, 1948։ Իւրաքան- իւրովոր տարբեր տարբերակ։ Հաւցէ — 135 Ave. Sowom Kaland, Tehran (Iran)։

ԱՐԻԻ, Գրական — պատմական պարբերակ, Թի- 8։ Հոկտեմբեր, 200։ Հաւցէ — Stuttgart-Bad Constatat, Wildunger Str. 46, Allemagne։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳԱՆՈՒԹԵՆ

ՄԻՈՒԹԻՒՆ ՍԷ ԻՐ ԳՈՐԾԵՐՈՎ

ՄԱՐՏԻՍԷԼ. — Աւստրիական ամբողջութիւն այն տեղեկագրին զոր պատրաստած էր Կալալայ Խաչի Պոմպի մասնաճիւղը, իր երկրորդին առթիւ։

Ուրիշ ժողովուրդային երկու հարկեր ստեղ- ճուէիներ եւ 30 մաս օմանային անդամներ։ Մեկը երեւմտեան դրամատուրքի մը որ կը հանդիս- տանք զանի մը որ հարկեր հաւաքի, կը զորանայ առ- դամայնարկէ եւ նուիրատուութիւններէ մեր աշխատանքը օգտուողը կ'անուան զանիներն։ Զուգինք եւ չենք ունեցած հարուստ աղբիւրներ։ Բայց ուրիշ հարուստ սիրտ միջիթարին գծ — րաբանի որոնք ապաւինան են մեղի։ Ամեն ամիս յարտուելուն կ'ընենք կարգ որ նպաստակարա- րիկներու եւ որբերու, մեր կարողութեան չափով։

Գալիլեանք հիւանդանոցներ եւ կը զինքնը- ծարարը շատ մը հիւանդանոցներ տանող քաղաքա- թիւն։ Ինչով եւ քրտով օգտութեան կը հանդիս- րորը այն հիւանդանոցներ որոնք մեկի կը զինեն։ Չենք մտածար նաեւ զգրական քանոնակարներ։ Երկու տարի է իր հասարակած օգտութիւն — թիւն կայանին համար քան ենք մեր մեծագույն զուգարթիներ մեր մասնակցութեան բաժնով, Պոմպին զինքնով 10 մասնակցի որոնք մտնողներ ի վնասին էին իրենց միջնակցով զինքն իրենց սիրտան զաւթմանը, եւ մասնակցի յաւանքա- լին համար յարտուելուն կարողութեան մը որ ա- լելի մեծ չափով մահկանային տանիլ եւ անիւն եր- կար մասնակցով, ԼԵՔ մեր իրականացնող պայման- ները թողաւորէին։

Գիտութեան գործին հետ զուգընթաց Հայ կա — պալայ Խաչը կը զուգընթան մեծագույն բաժնի- րեան եւ հայաստանական գործին, Հայ կրթա- կան եւ մախուրկին կենսող զարգացման։ Մաս- նաւոր հայտնութեան տակ առած է Եւրոպա աե- րուցող ամեն տեղ։ Պոմպին մասնակցող ինչպէս անկէ տարի, այս տարի եւս կը շարունակէ ինդ- յարթի օրերուն գարնանը, մասնաւոր ուսուցող- րէն զինքնակարութեան, որ իրենց մալիկին լե- զուն եւ պատմութիւնը կը սորվին 50ի մաս մա- նուկներն։

Աւանդութեան կարգ անցած է Մարտիկեան օրը եւր տարին անգամ մը հայաստանի հայկա- կան տար միջնորդի մը մէջ Կուրթալեանի գա- յունք զաւանան նուէրներով։

Սիւրիոյ մէջ Հայը Հայ պահելու մեր առա- ղելութեան մէջ, ինչ տեղը միշտ զատ կը մնայ զէպի հայրենիքը։ Գործի հասարակութեան մը մէջ քաղաքից մեր համառոտ բաժնիք ընդունի։ Կարողանի Հայաստան մեկնող մեր Հայրենակից- ներուն, որոնք պարզապէս երեւմտի գիտա — րութեան մասնաւոր են։ Համապատկերող պատ- ուրածան Քաղաքականութեան — որոնք հետ մեր յարաբերութիւնը միշտ ալ բարեխաճակն են — որ զուգարածութիւնը իրենցան անհամաձայն պիտու- ները եւ յաճածութեան համապատասխան մարդ — ներն։ Այս տարի Քարեթրականի տասնամ կըր շնորակարութեան զիւր մը։

ԹՃՈՐՈՒ ԼԵՆԻՆԻ

ԳԼՈՒԽ Ը.

ՀԱՅՐ ՍՈՒՐԻԸ

— Այս, քան Դիմիս, որ կ'ընէլիւրէն ա- փառեցնուած վրայ չափած իր դիտակը ամառը- Բուսի կը նայէր, թայց մեծ, Իշխան, չարիտ քա- ռեանս հոս զարմար իրեն, ալ պիտի է լիտակի կ'ընէր եւ Բուսի, վաղեմի շարունակ մոլորեցող նա- լելի կ'ընէր որ կ'ընէր իրենց, անշուշտ մեղի հա- մար է իրենց զարմարութիւն։

Ով որ հաւատարիկ չէլիտեւ, չէլիտեւ նաեւ հրամայել, քան է հիմա լիտարութիւն, ըսէ ինչ- անքս դիտեւ, ինչպէս արժան կը շատան։

Առաջի, Դիմիսն ուղղուելով նապաստակին՝ եւ իրեն հետ ինչ մը խորհրդակցելին վերջ, նաեւ ուղղեցին Կիւրաթ վրայ մասնաւոր որ հալը յաճ- լող էր եւ ինչ ինչեր անց ցամաքը սկսան անհե- անալ եւ կ'ընէր եւ Իրոք մեր համապատ- շարեցնող քաղաքին ձանձարեցող էին մոլորէ, ցա- մաքին զիւրուր սկսեւ իր իրենց յարեցնող, ուս- ար, Եւրոպին տանց իր զուգարածութիւնը կ'ընէր նաեւ ցամաքը եւ ուսուցիչներու մեծ քաղաք- րուէն. եւ երբ Կիւրաթը հեղաշարժին կ'ընէր սկսա-

նկարուի՝ արմաւենիներու քարճը զուրիները ե- լիւրէն, Դիմիս կը զգուշութիւն եւ նախառնա- թիւն իրեն էր, կասկածներով խորեց նապաստա- րը փոխանակ իր ինչ քաղաքին մասնակցի. ինչ մը զէպի արեւելք՝ անկէն տեղ մը ցամաք հանի, ուր զիւր մը եւ քանի որ հիւրի կ'ընէին զիւր ու- ցաւ, ուսուցիչ մախիկը մը մեր շար ճանապարհորդ- լելը մոլորեցող հանցեց եւ նաեւ սկսաւ հետադա- րը համարն։

Թէպէտ Բարեկէն սիրտը փոխեւ իր կ'ընէլիտ յարեց հետադաւառ, թայց զարմարով կը նայէր իր կ'ընէլիտ՝ որ շատ նմանութեան ուրիշ կը հար- քինի եւ ինչ հետ. շայն մասերէ կ'ընէ, յոյն երե- րէն եւ ինչ լիտարեցող զարմանք, շայն կ'ընէն ու- ռ ինչը, միայն հոս Հայուն լեզու եւ Հայուն. կըր- պարեմը վրայ։

Առաջի, արտուտ կ'ընէլիտին մոլորեցող հիւր- լիտ անդ մը զանուրիտ, իր Եւրոպին՝ եւ Բորտին թիւն ի վրայ կ'ընէլիտ կը թայլէ։

— Տես, քան, առ անապատեան մոլորեցող հեծ- նալը որ ամառը զիւրիկը մը դարձ լեզուն տարու- րը կը թայլալէ։ Թորոն մէկէն թեւ արտանց եւ արտանց զէպի մը կողմը, վաղեմի վերադարձը Հայուն վարգա- պիւն մը տեսաւ։

— Հայր տար, մայրն ուրիշն։ Ենթադրականը միջ զարմար եւ սկսաւ. ան կ'ընէր թայլալէ համարակի եւ երբ հասաւ, մո- տեցաւ Թորոն անգամը իր մեղանի եւ երկայն — հասակ, իրենական, կ'ընէր ի աշխարհ վաթսոն տարեկան մեր մը տեսաւ, որ անկի զիւրուրի կը նմանէր իր շարժումներին՝ քան թէ խաղաղու- Թեան թայլալէ՝ սեղանը պարտեմէ մը, որ նոյնպէս

կը սուր տեղերը Թորոն ուղղուել կը ընէր։

— Աստուած օգնակալ, հայր տար։

— Աստուած պարտակալ, որդեակ։

— Այս կողմերը Հայոց ընակարան ո'ր կ'ընայ զանուրի։

— Հոս, մեր Ս. Մամալայ վաղեմի կայ։

— Ձեզ նեղութեան տայ չէ մեր միտքը, թայց զանի որ ազգային անկեղծ, մեղ աւելի սեղեկը է անոր հիւր ըլլալ։ Հոսկից շատ հեռու է վաճա- րէ, Հայր տար։

— Երկու մասի շափ կը տեսէ։

— Ուրեմն չեղեցիք մեկը՝ մեր ազգայնաց, որ մեղ ընկեցնանք։

— Միշտ եւ ուղիւնութեամբ, որդեակ, ըսաւ վարդապետը, եւ խորագրին անիւրակ որ մեկնով անհետն վրայ եւ երեստարի մը պէս ցաւեցող մէկն եւ եւրիկէն ծախելով աւելցող։

— Աս խորագրեան շնորհակալութեան քան մը ը- ւելով Թորոն, փոխուրի պէս ձիւն վրայ դրաւ Եւրոպին, եւ Բարեկէն յանձնեւ, ու ինչը ալ Հայր տարին ընկեցնողութեամբ սկսան յաւա- րանալ։ Ինչ մը որ տեսն խորագրեան համար շարու- անելին վերջ, իբրեւ թէ կ'ընէր կողմն ալ կը ստանէին իրաւունք՝ որ առաջինը զայն խորագր, վերջուկէ Հայր տարին զիւրակով համբերէ եւ Թորոն յամառութեան մեծ ձանձարաց՝ քան Թրա- անով։

ԵԶԱԿԻ ՍԱՐԴԱՆԻՑԻՑ

Ախտորական ընկերներս

Բնագրերը վախճան տարի կհանք և նրանցից զատառնում է նուրբորեն հասարակականները — այսինքն դիտարկել կհանք ինքնի վայելչանքի միջոցով հիմա հասարակական ծառայությունները — ահա մի կհանք, որ անմեղա իրաւոր կարող է հաճախել օրինական կեցակի։

Սեկրետար Միկել — Բարձրան, հազիւ քսան տարեկան, աղքատ ուսուցիչ է հայերէն խաչաշատ բաղադրի մէջնակար զարգացում, ևս արեւոյից չա ոչ միայն իր աշակերտներին, այլ ևս ուսումնական համար ստեղծուած զգրոցներն աշակերտութիւնը կրկնում է ազգային դարգաբարական ոգիով, ևս ստեղծում է նրանցից ապագայի յեղափոխական — ներ, ազգային գործիչներ։ Ինքը յեղափոխական կոմիտէի անդամ, չա իր մեղում լոկ խոսքի աշխարհում, այլ գործի անհատապէս մասնակցում է յեղափոխական շարժման ձեռնարկներին ևս։ զինուորի հարկի հետ ուղեկորում է զգալի հայ փողոցիկի Գողթնաբոյ՝ ամամբ մասնակցելու Հայոց ազգապաշտպան գործին։

Միկելուան Հայրենի կոմիտէի չինուած, նա եւս Բարձրանի է մասնակցելից դարգաբարական կերտառարութեան մի նոր շարժման, այն է՝ ընդգրկում է հոգեւորական կուլտուր, որպէսզի աւելի պատշաճօրէն ևս աւելի սերտ կերպով կապուի հայ փողոցիկի կեանքին և մասնակցի նրա ծոցում ծրարող առած յառաջդիմ շարժումներին։ Ետտեղից զնային այլ ճանապարհով, բայց չա զգրկեր մայրիկ, քաղերքի մեղան, քանի որք հնազանդ և միայն անհատներ մնացել միջին կերպի իրենց ընտանի ճանապարհի վրայ՝ ախորժիկ ևս ամսուկը գործունէութեան մէջ։

Այլ չըմանում է, որ ես նրան պատահեցի Ա. անգամ ինքնիմանում։ Որքեման Հայրենի կողմից հրապարակուած կոպիտակաների առաջին Ազգային Մասնակցութիւն փողոցիկի մէջ։

Բոլոր հոգեւորականներին, որոնք անդամութեան էին այդ պատմական փողոցիկին — որ առաւ ռեալական շատ շուտով փոխել, փոխելով մեղամասնակ ճանաչ ուսուցանել առաջին իրուման, — բոլորից ետտեղից, ամենաւ կեցող ևս ամենադիմաւորիկ ոգիով գործող ևս արտայայտուող ներսույ մըդ։ Միկել-Բարձրանն էր։

Սեկրետար անգամ նրան պատահեցի Գետեր-բոլորից բարձրագոյն Սեմատի դատարանում, երբ կատարուել էր ինքնիման գոյժի դատաւարութեան մէջ, եւս դատաւարութեան ծառայարի հայր, չա վկայուի մէջ։

Բարձրանին էին վկայերը, բարձրագոյնութեան հոգեւորականներ, երկախութեան, բայց չա մեկից չա չեղաբարձութեան ևս կաւորութիւններու տեղան մըդ։ Միկել Թաղաւի — այն տանն ծախելի պատմական վայելչ փառաւոր — ցոյցմեղան, որտեւ մարտը ուսուցիչ յեղուով Արեւմտե ճանիւղին էին ուսուցանել ռեալական շարժում իս ցոյցմեղաները, որ անպակասող արտափառող ընտանեաց նրա հարցաւորութեան իրանից յետոյ ևս նրան պատահեցի 4 տարի ետտեղ, մեծ պատերազմի փառմանի, նորից հասարակական ապագայուել։ Թուական։ Բարձրանի Միկելից շատ յարգողութեան էութիւնը կատարելի պատերազմի առաւարտ գիրքերում էր գիտութեանը մէջ փողոցիկի և թէ գաղտնիութեան իրանից։ Հիմա։ Գաղտնիականի դարգաբարականներ ևս անգամիկ փողոցիկից շատը ստեղծուած բազմա — թիւ հաստատութիւնները մարտի էր Արտապատկանի առաւարտը ներսու կերպարու Միկել-Բարձրանի մի գաղտնականի հեղինակութեամբ, պատկառանքը ներկայում բոլորին զգալի իր անմը ևս էր գործը։

Վերջին անգամ պատահեցի ներսու արեւ-պիտուկները 1921ին, Բարձրանին, արդէն հասած էր փառքի կատարին, միայով սակայն միջոց նորին ախորժիկ և ամսուկը գործիչը։ Այսպիսով հմայել է հեղինակութիւնը ունէր նա ամբողջ Արտապատկանում, ևս այս ոչ միայն հայ, այլ ևս իրեն լրջապատող բոլոր աղբիւրն աշխիւ բաղադրի էր նա դատաւ գիշերը մասնաւորաբար պետական լրջաւանիկութեւ, որ նա աւելի էր գնաւառուած, թան տեղական անաւարտակար ևս կամ ուրիշ քաղաքական տեղան պայտուկայ։ Եւ իր յայտի ամսուկութեանը, սիրով և հմուտութեամբ չա վայելչ տեսանակ հաղաբարուր գաղափարները, զինուորական, մասնաւորականներ ևս պետական պայտուկաններին հետ կապուած գործերն և ինչպիսիք սրբաշնորհութեւ լրտր ստեղծել չա անգարի Հայրենի և կերպարներին միջին։

Իմ ախ բոլոր հանդիպումներին մի բան միջոց աշխի էր գործում այս մարդու մէջ՝ անհիշող, պարզ և ընկալուն, արեւոյ ընկալուն, ինչպէս ընկալուն էր արեւի լոյսը ու տարութիւնը, ընկալուն է մարդիկին ընտանեաց, ընկալուն է զերեկ փառքը։ Այսպիսով առաւարտ ներսու Միկել — Բարձրանից, ճնայով իր բարձր պայտուկան ու գիրքին, ներկայում էր իրանից ամենադիմաւոր տեղաբար գաղափարական չա մասնաւորական, ևս այս երեսուցի։

Այս նուիրական փառքի, երբ տեսնում եմք Օրը Հայ մարտական կուսակցութեան, ևս մեզ եմ յիշում, սիրելի ընկերներ, որ զեւ հնոմում էր ընտերում ու առաքանութեանը։

Փայտակալն աշակէ պատում ամբողջ մոցիւր մէջ ու մեր դէմքերը ծոյց տաւապաշտութեամբ՝ զային եւս դնում ու նորից զային, բարեկ յաշնով։ Փառն է ահա սիրու բաւանման, առաւ զինուորականի հոգեւորութեան ասիկ, ինչպէս ցանցապատ վաղուններէ մէջ։

Ահա եւ վաղունների տեղաւորութեւ և մեր մայրերի լեզուապատկան կէշերը, զիններին խիբիւր, մաղբեր փետեր ու շնապատ վաղունների յետեւից վաղելը։

Մեզ լուռ, անխոյ, զիտողի գերում։ Այն ի՞նչ սիրտ էր, որ արջուկների կաթին լցան տեղեցի։

Եւ վաղունները շրջաբառում ցանցով մէկին մէկ թնայց է Մեր հայրենիքով՝ յախաշնով ևս աղբիւրական մասնակցով։

... Միւս օրը Մեմեկին բանտում՝ ճայինքս մարտ, շնապատ՝ վաղուններում թաղած գիծ — խախին պայմաններին, պատշաճների վրայ կուսակցական կեցող հաստ շնորքը բարեկին, շնորք ցում է մեզ, տապալական աշխարհի ճառաւաղներին տակ։

Գիշեր ու ցերեկ երկաթէ դարգաբարներն աւտուրի մայրով քայտում են — զոյգում։ Կին, երեխան, մեր, երիտասարդ հայաբեր մտնում, հայաբեր երկում ու ճամբու գրում զգալի Միկելի ստանաւաններին։

Ճուրտ ստանաւանի, որից մեր ախտանքը յիշելուով են Մուսիկայի Վճարողիտանակ բարեկին։

Յատուկ լարմունք արտառութեան հաստ շնորքով պատմ։

Թրթրելի — Ուրեքեր սահնակով մէկի վրայ ընկալ յարձանգում զիտալիւր ևս տեղն ու տեղն անշխաշա, զանիւր ապալալականի զաշնակով։

— Տղերք, մեղք մեղքի բո՛ւք։

Եւ մէկն — միայն մեղքի բո՛ւք, ամբողջ բարեկինում տուր ջուր զիտալիւր։ Ստանաւ, մարմիններն փաշարուած ևս ուրեքերն արտառութեան հաստ շնորքով պատմ գրում ետտեղ։

Ուրալի բանտում, փոխաբար ամիս, ուրիշ միջին գլուխ թրջուած ևս մեկերից մէկ պաշ չի մէկ խորան։ Տղի մէջ լոյլ էր տալիս ևս մեր մայրիկի կարած վերմաններն ու բարձրքը։

— Աղբիւրն է կարգը Ուրալի բանտի, ամեն տարի Յուլիանայի կամ Փետրուարի բանտարկաններից պաշ ջուլով պիտի լողացնին, բայտաւում ևս հնչեցը։

Գառնաւոր։ Մէկը պատմահայեց խոսել է դուրից ինչիւմ գաղտնի ընկալուի հետ։ Երեք տարի բանտային տապալակներից յետոյ մէկը Տուրալի կայաւանում։ Կանգնած է ևս կուսակցիկ անմայր կարաւանը, որից հետ ընկալուի մեղ հայրաւորս քիւրմութեան ուրիշ ընկեր, ամօթի — ծարաւ։

Մեր։ Դեպի աւելի խոսեր... հնուտ, հնուտ երկաթաբաշի։ Ճանիւղին դէս Բաղուտ ևս ճանապարհէ չհնուտաւ, արեւքամ կարած առաւ դիմաւորները։

Դիմաւոր, դիմաւոր հէշալին տեսեր տեսաւ ու ամբի՛ք շարունակ ճապարհէր երկու կողմեր, կարմիր բո՛ւսպետի բրդեկերի տակ։

Մեր սուրբազան մարմինների մէջ ուժը մարտն էր խայտուն եմք, բայտուն ամարտուն, անկախ, դուրեմեր բարձր ու շարտ ընտան, արեւակցելով որ զգալի մաճ եմք դնում, բայց մեր արեւով բարձրագոյնում հայեկերի փառքն ու պաւմաւոր, ապագան։

Եւ ահա մեր արագաւար արտառալարում՝ սեւ ու մայր ամառէրի խորքում ընկած մի փողոցիկի գիւղում։ Չեմք նորից վրայ հասաւ։ Մէկը կոմ։

Եր ինձ իրաւունք էր տալիս զերը նրան իմ շնորհաւարական ճանախում։

Եւ Այսօր ոչ միայն մեղք արագութեան քաղաք յորեւման է հայելու միմասնակներ յուսուար անմաւարութեան մէջ տնում է իր յորեւմանը չա մասնաւորական տաւապաշտի։

Եւ Այսօր հայ մասնաւորական յաղթողի կր հանգիստակ մեր քաղաքանմայ հասարակական — դիմաւոր, ապագայ, միայնակ ևս դիմաւոր — տալան ամխով, ամառէրն է ինչ որ ամենախաբարում է անմահաց, անդաւաւարի ևս անմահ զոյգունութեան։

Եւ Ձեր այդ տեսակ քաղաքանմայ գործունէութիւնը որդեակութեան պարիւր է մի շարք սերունդների համար ևս աղբիւր կր ինչ նաեւ մըդապաշտ, ապագայում, հայ պատմութեան մէջ։

ՄԱՐՈ ՕՆԱՆԱՆԱՆԱՆ

կանան թեթեւ հաղաւանքով՝ հիմաւան փառքի փողոցիկ խորքի մէջ վառած վառարանի կողքին։ Մեծ աղմուկով ետում է մեր հոշակարար ճաղը՝ մի քանի գնաւանները շրի հետ խառնուած ևս ուրիշ ոչինչ։

Ճաղը պատրաստ է, խոսում են դաշններն տաւան, տաւան հաշի ու աղի։ Եւ աղբիւր շարունակ շարեկներով, ամխիւնով։

Ոչ մէկ օրնութեան յոյս, ոչ մէկ ձեռք մեկնող, մեկը միւս — միայն, անտեր ու անորանցիկ յանմասն թեթեւում, սովի ու սառնամանիկ թաւահոշիւր։

Մեղ հետ էր միայն Դաշնակցութեան դորտուր շուրքը, նրա սովում ու ամաճատ աղին, որ զիմաղբից մեր լրջապատող ճաճացու պայմաններին։

Գիտում, գիտում ընկերներ որ մեր տաւապաշտ տաւապաշտութեան է... գիտում հաւե որ մեղ — նից շառերը ընկան հերտաքար։

Ահա Բիւրաւաններին, Բաղալաններին, Միլիտաններին գերեմմաների թիւը հարկար — պարտութեւ և Միլիտի տախտակում երում։

Տուն է այսօր Դաշնակցութեան, տնում մեր Վճար մեր կուսակցութեան փոքր ախոյե, ընտան պետութեան ծարր հարտաններին տակ, մեկը այսպէս՝ երկարող գի մէկ ճայելից միայն ձեռք — ձեռքի տակ։

Ողջն մեղ, սիրելի ընկերներ, տաւապաշտի ամենից ծախ բարձր մեղ է միմահուր։ Եւ փառ հայ աղբիւր, շա աղի ու յեղափոխական աղբիւր։

ՀԱՅԿԱԶՈՒՆԻ

Խաչիկը և եւսիփառնոյնները

Անդրեկն թեթեւ մը գիտել կուտայ թէ իտաւաջի կինն կրնան ճայել քաղաքաշինիկը, իրենց շրտով ևս վայելչելու իրան, կրնան զարմանք պատճառել համայնարանի քաղաքիչներուն, իրենց կատարական ծառայարանին իրենց համարեւութեամբ, բայց անոր յուսաբար ըրին քաղաքաշինիկը։

1946 Յունիս 2ին, խաչիկը կիր տալիս անգամ ըլլալով գուկակից։ 1948 Ապրիլ 18ին թուրքիկութեւ, որ պիտի վճարէ հինգ տարւան համար ճարտարապետական կորուստաբար, Թուրքի ազգայնիկ լուծակէ աղբիւրի վրայ։

Յունիս կը կարծէ թէ, տաւան կիններ, գուկակութեան կաթնիկ քրտունայ ճողորքաշինութեան յաղաքողութեան ուղիղ պատմական ըլլալը։ Սակայն բոլորն ոչ համամայն ևս որ յուսալից քաղաքաշինութեան ուղիղութեւնը չէ փոխուած չիւրեղիկ սեղան ժամակցութեան։

Միկելից է անոնց զերը իրեն երեսփոխանուէր։ Վարչական մը ոգեւորական ամսովով, սակայն ճարտարի հնաւորութեան լուսնարանաց, երբ տեսնուցաւ որ իրենց պատմականիցին լինէ աւելի զուժը ոչ յոսանաւ։

Երեսով երեսփոխան կը ծայրին երեսփ. փողոցիկի մէջ, ևս երեք այլ ծերակալութիւն, բայց ոչ մեկը ուշադրութեւն չէր տաւ։ Իրեն յաղաքողութեւն, որ իրենց պատմականիցին լինէ, ևս երեք այլ ծերակալութիւն, բայց ոչ մեկը ուշադրութեւն չէր տաւ։ Ամեն երեսփոխան անոր յարմարութեւ տեղը միտնորութիւն, տաւան փողոցիկ իրենց ամաճատականութեան իրենց զննել։ Իրենց բոլոր առաւարտիկն ալ կր փոխարկել իրենց, որք, բանտարկ ևս մասնակին իրաւունքներու պայտուկութեան։ Ոչ մէկ ճարիր բարձրացող ամում արտեման ևս ծնունդներու հնոք ընկալութեւն վրայ։ Անոր կարծիք յայտնուցին երկու արտաքին քաղաքաշինութեան, երեսփոխան կայաքան, կամ աշխատանքի արքայերն մաւսին։

Երեսփ. փողոցիկ նիստերուն մէջ պղտկի աշխատանքները մը ընկերի սիկլները, որովհետեւ իւրեն պայտուկից երբ ևս յարեւորութիւն կը հնաւորութեւն թէ անմեկն զննելից ընկեր։

Գիտութեան ամաճատականութեւն ու իրեն իրենց թեթեւան ոգեւորութեան, իսկ ճանաչալար — ինչ այլ իրենց։

Աւալի ներք գլուտ զննելիցադիտական արեւները կր գիտաւորին, իսկ ճանաչալար — ներք իրենց թեթեւանութեւն։ Ճաւաջը ևս վայելչութեւն։ Սակայն ընկերակալութեան աշխատալար — կան թիւիւրան, խաւտաշ Պիւս Գիւրգի որ հիմապիւրութեան ուսուցիչն է, իր սուտն համար չիլի աստեղծող, զննելի զննում ևս անմեղ արտաշինութեան խաղաղապետութեան անորեցի ևս կուլուցանա Վճարութեւն։

Բաւական թիւով ուսուցիչներ կան երեսփոխան ուսնիկներուն մէջ ճանաչալարները 50 առ հարկար կր կարծէ, 19ր երեսփոխանուէրն է մէկը ծնաւորական է։ Անոնց մէջ կան կիւր աշխատաւորներն ևս երկու զննալիցներ։

ԿԸ ԵՐԵՎԱՆԻ ՄԱՍԻՍԻԱՆ ԶԵՆԱՆԻՐԱՆԻՐ ԶԳՐԱՅԻՆ ԳԵՐԸ ՄԵՆ ԿՐԱՆ

ԱՐԱՐ ԱՆԱՏԱՐՔԻՆԻ ՄԱՐԽԸ

Carrefour շարքաթիւնը երկու սիւնակ տրւաւ մտադրեալ է իր գեղարարական լատիստացեալ ժանրով, Արամ Անատարքի Concertoյն, Claudio Rostand ստորադասութիւնով Տարօնիակ Քուէ - րտա այս գեղարարութիւնը մեզի, ուստի՝ մարտին - ակ այն պատճառով որ զմեզ լատիստները օրինէ ձեռքով չէ ծանոթացուած զմեզի technique աշէջին լայն, այլ ընդհանուր եւ ժամկետային ու մասնա - ւոր լատիստային աշտիւրի մը կը ծնուի ամբողջ գործին վրայ։ Rostand կարծեալ ճշմարտութեամբ - քանիսն մեզի մը ծանցեալ է Ա. Քալաուտար - քիւն եւ ուղեւ մը ծանցեալ է իր գեղարարական - արտաճառ, առանց բացառելի թուի պատճառ - անքի։

Կը թաղէն Հետեւեալ մասերը։— Made in U. R. S. S. Խորապիտի տակ։

«... Նախատարին առաքիլներէն է ներկայ Ռուսիոյ, երկրորդ կարգի երաժշտիկներէ։ Շատ տարազան ունի քաղաքի ցոյց տուած չէ թէ Հանձնարդ է։ Մնած է Հայաստան (Թիֆլիս ?) 1904ին։ Առաջնութեան իր Ժամանակին ամենամեծ Հերթերէն երուն մտաւ, ինչպէս Կիւրի, Կապիլին - քո, եւ մասնաւոր Միստիսկովսկի որ քաղաքը իր Ժամանակը զոյգ է եւ պարտաւոր է Սովետական Ռուսիոյ ինչ սերունդին պատկանող երաժշտական մեծագոյնի մասը։

Նախատարին «Ordre de Lenine» շքանշանով պարգևատրուած է իր Concertoյն Համար 1941ին պատմական չէ եւս։ Վերջինս ծանոթացուած է Հերթերէն է սեփական մը չորստեմբերեան լիւթա - փոխութեան 25րդ տարեգարիին առթիւ։ Հերթեա -

կէն է նաեւ Մարտիկներէն Համար դրաման բնիկ երա - ւարտութեան մը, տաղ մը Սիմֆոնիկ նախադրեալ եւ ուրիշ շատ մը Հայրենասիրական երգեր եւ կողո - րդի բանակին Համար։ Իր երաժշտութիւնը կը լծուի մասնաւորապէս Հայկական, վրացական, ռուսական, սերմանական, թիւրքական եւ պարսկա - կան folklorէներուն։

Վերջինք է պիտի՞ք կըր բաշէն է երաժշտա - կան sonderfuerer Ապրիլի 1941ով, որովհե - տեա սարաւորին վրաստանութիւնը է (sabotage) դարձած էր, երաժշտաբաններ անակ ձեռով մը իւր քերտը կը կարծեալ սովեալ Ժողովուրդներու ստորդիւնեան վրաստան ըլլալ։ Այսինքն, վրացիա - լատիստներ կը միտայ երկու ներկայ մեծուսեալ երաժիշտներուն Փրոքորովի Եւ Քոստաւովի չէ։ Հա - սան է անոնց, իրենց զէճ երան ամբաստանու - թեան մէջ, քայց ոչ անոնց մասին։ Քիւրի ան - զին Rostand կը շարունակէ, առիւթ ծանրաշարժ թուի գործին վրայ։

Այս Concertoյն դիտարը պահանջ է ըլլալ ինչ որ Կիւրի, ոչ թէ ինչ որ կը սպասուի Նախատար - նանէ։ Կուրի է գտնիկ իր գործին մէջ լատիստա - րութեան — Քալաուտարին չէ, ինչ որ Ռիմսկի ձեռ - կուսած։ Եւ ինչպէս Ռիմսկիին օք, Կիւրիին է Կիւ - րի պատմաւոր։ Կուրի մեզ զանազան կողմերէն մէջ, իսկ Միւրիին, Ռաբիւր, Մաւր, չէ։ Կուրիին մէջ, ինչպէս ինչպէս tantant con anima մը, լիցուն իրա - կան թաւ տակադրութեան, Շրագուստ սրիւղով է զանգեմեզ եւ իր կարգաւորները որոշեց անցան եւս անդուստր Պատերի մէջին Ռեյնի տարիս — տանները Այս գործին, այս կիւրիայի տուա - կան լատիստներ լատիստին պատճիւր է սակայն որ ինչ որ զէճ է եւ ինչ որ շարժողութիւնը ոչ ոքան Սէն Մաւր, քանիսն մը։ Այսինքն մը բաւ քա - լական քան է կարծեմ։

Հայերն Խարբերդի մէջ

Գտնիկ մը որ առաջ կը Հայ գիւղին ծանրագի - մը, որ Թուրքիայէ։ անցած ըլլալով՝ կուսայ Հե - տեւեալ տեղեկութիւններ Խարբերդի Հայոց մա - րին։

— Խարբերդի մէջ կան երկու Հայեր ինտել - ընտանիք։ Մատաւորապէս Հայաք անն։ Թուրքի - ալ Հայաքները եւ Սէրիկի մէջ։

— Ինչ զարդարեալ ունին։

— Տղոց մեծ մասը արհեստավոր է։ Իսկ պղծակ - ծասն ալ կը դարձի արհեստավոր։

— Սովորէ, հոգեկար, դերմակ, մազադը, պարտաւոր, ու մազերի, ստաղմազադը, երկաթա - ղործ, թիթեղադը եւս լայն։

— Ապրուստի վիճակ։

— Ընդհանրապէս բոլորը ալ լաւ են։ Եւ ինչիսկ կրնան ըսել որ բարեկեցիկ կեանք մը ունին։

— Գաղափարի Ժամանակը ապրուստի դժուա - րութիւն կրեցի՞ք։

— Այն ախար։ Իսկ բոլորովին արջանաեղուն ալ, կառավարութիւնը ինչպէս կը ունոր։

— Սեղանի, զարդ զոյգութեան կը ունոր։

— Այն։ Տարին անգամ մը Տիգրանիւղեան քահանայ մը դալով կը միեկնարկ Ժողովուրդը։

Գտնիկ կամ Կրտսերեան արարողութիւնները կը կատարէ կարգաւ զեմուրը մը։ Այսինքն Կրտսեր - նէն էլ մը կը կարգաւ կը թաղուի։ Վրայ։

— Երբ սերունդը Հայրենի գիւղէն։

— Եւսանք քաղաքականութեան բոլորը ալ Հայրենի - կը խօսին։ Բայց զէճ կարգաւ չեն խօսեր։ Գիւր - զարդարեալ լուրիք։ Երբ որեւէ մէկը թաղեցանի զանկ մեզի արտաճառմանի, կը տանուի մը։

— Այս կէտին մէջ տեղեկի Հայրենիքը յայտա - ւոր չէ։ Ռեյնի տղայիւն եւսանք եւ անպաւ կամ, Երբ մէկ կողմէն ինչպէս կը լայն ունին։ Մեզին ինչպէս երեստանագրութիւն կը ունին։ Առողջ է եւստի՞նք Հայաստանի։ Զարմանալի է որ պարտաբարմանի եւ տաղային ինչպէս թիւն - նէն կը մտնան մեզ։ Ռեյնի մասնաւորութիւն լու - նիք։ Համարեալ կ'ախարհիս եւ կ'աղայ ինչ։

— Ռեյնի թողմը է որ այս մը Հայաքաւանները Հոգեկան եւ մասին սեռելի պահանջ տուա - րին։

ՊԱՐԱՐԱՆ

ՍՏԱՆԱԿ

ՀԱՅԿ, պատմութիւն Կիւրիկոյ կաթողիկո - սութեան։ 1948 Օրոտո։ Սեպտ. Հասցէ — Catho - licosset Arménien, Anthélias (Liban)։

նը լատիստացութեան կը տանի, եւ ան մարդուն որ կը կեանքը շատասան ալ զոմ մասնաւոր թէ Հայաք ալ զոմ մար եւ աղքէն զիւրեմիս Համար վրաստի գրած է, վրաստանութիւն ցուցնիկ ալ կը դրուակաւ, եւ զեւ նոց տեսութիւն մը իմէն դրա - ցաւ։

— Խնդրեմ մեր անունը իմ Հորեմի, ըսաւ Թորոս Հետեւեալին եւ Համարական ալ մը դրա - ձեալ Հայք տարրին վրայ նետելով։

— Կոստանդի Բարձրեմի զգին եմ, որ անց - եալերիս դեւ ամիս եւ կէս Հայիկ կայ Բարձրէին Հետ տեսութեանց Պոլիս, զուր գիւ չէք ճանչիւր եւս ալ զանկ Բարձրեմի ընկերութիւնէն երեսկա - յելի։

— Եւ Բարձրեմի դարձեալ զեւ չճանչաւ։

— Ան տանի զիս ուրիշ Հայաքաւաներով տե - սաւ, եւ ան ճաշուցով։

— Բայց զոմ վրայ մը կը անցուցիք Պոլիս, եւ Հայա չէ ոչ Հայ կար։

— Այն, աւ չաղիկ արմատ Երեւանի իմացի - ին իմ պարտաւոր, տեսնի ինչի զիւրեմի դիւ մէքա - կալի։ Եւ Բարձրեմի դրած էին եւս փոխանակ դու - նէն անցնելու, ի՞նչպէս կը սպասուի, երգիչին ան - ցաւ եւ իմ Համար քաղաք խաղաղութեան եւ փոխանակ Կիւրիկոյ երկու, ինչպէս կը յուսուի, կեցաւ Մ. Սիւպա։ Բարձր մը ամիս Հոգեկան, միջին որ աղիւրեմիս ըլլայ Ստանուի։

Այն եր Թորոս աւ իստին վրայ փոքրիկ մը - պիտ կը արձակել, Կոստանդի միջնաւով մը պա - տաստանից, քայց գարձեալ յուսով մարտութիւն մը տաւ։ Ժամանկ երեստանորդն վրեժ մեկերը

ՄԱՍՆԱԿՈՐ ՆԱՍԱԿՆԵՐՈՒ

մի այստեղ զմարելու Համար մեր պարտը։ Հեղափոխ էր զարդերիցն ալ թիւրքերը որոնց տէրերը վեց ամիսէն առիւթ պարտ ունին։

ՉԱՐԶՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԿՈՒ ԱՐԲԱՑԱՆԱՆ ԱՐՈՒՆԱՆՈՒՆՈՒՄ

Գրած էինք թէ փոխադարձ հաստատութեան մ - ժուստանութեան եւ Երկարատի Թաղաւոր Ծարու - եւ ինչպէս ձեռնարկ, ինչպէս նաեւ Գարեհա - տանի Եւր թիւրք Գէնչիկի եւ Ծեղեղի, որ Ե - զիպտոսի Թաղաւորին թուրք է։

Ծարուք Թաղաւոր 10 տարի առաջ ամուսնա - ցած էր Ծեղիկիին Հետ։ Այս տարի տարուսն ըն - Թաղեի։ Ծեղիկը երբ աղջիկ դասակարգի ծնունդ տուած էր առանց սակարկ մանչ մը յոյս աշխարհ - րեկելու։ Դասակարգեալ մը չըլողութիւնը պատ - ճաւ եղաւ։ Այս ամուսնայումնան։

Գարեհաւան ամուսնայումնան ստաղջական պատճառներու կը վերաբարի։ Ծեղիկը Բարու - ին ինչպէս չէլանեմով վարժարտի երեւոյթեալ տարի առաջ Երկարատի զոյգան ու Հոյ մտնաց էր։

Եւս Բիկա Գէնչիկի 1939ին ամուսնացած էր Ծեղիկիին Հետ երբ տալիսին զոմանաւոր էր։ Ամուսնութիւնը տեղի ունեցած էր Գարեհաւանի մէջ ուր մեծ խաղաղութեան թիւրք տեղի ունեցած էր, ան խաղաղութեան անկի վեճը կը ինչուցան Գար - Կաստան եւ ամուսնայումնան քաղաքիկ արարողու - թիւն երով տեղեկացաւ։

Այս ամուսնութեան արդիւնք եղաւ աղջիկ դասակ մը, որ այժմ ութ տարեկան է եւ կը դա - ձուի Հորք թով։

Գարեհաւանի մէջ Հրատարակութեան գիւղաց մը որ կ'ըսէր —

Ստանուից կամեմ է որ արմատական զոյգին նը - լիպակ կապերի կը լուծէ։ Այս կամովը ի յայտ եկաւ Թաղաւորին եւ Թաղաւորին ամուսնայում - լան փախար, որ սակայն կիկիկ էր պատճառէ իրենց։ Ծարուք Թաղաւոր ամուսնայումնան պար - տաւորելու ստորաբերք 17 Նոյեմբեր 1948ին։ Ար - ջալական խորհուրդը կը Հրատարակէ այս գիւղ - ցի եւ կը ինչպէս Ստանուից մը որ Ծարուք Թաղա - րին Հայաք պատաւանէ արմատիկ զէպեր որոնք երկրորդ երկալի ընկն։

Ծեղիկին Թաղաւորին մասին Հրատարակու - ցաւ Հետեւեալ գիւղացը —

« Ծեղիկին Թաղաւորին երկուրդեալ տարի ա - լաւ զարմանութիւն Համար իր երկրորդ մեկնեցաւ։ Ինչիկիկին Հատարանի թէ Երեւանի կիւրեմի Թաղաւորին ստորդիւնեան Համար վրաստի լուր է։ Այս պատճառով խաղաղութիւն օրէնքերու տարմա - րութեանը Համարման որոշուած է որ ամուսնա - յումնան ծանօն Այս պատարարութեան պատճառ եւ չէ երկու երկրորդին քաղաքականաւ յարաբերու - թիւնները խորհուրդ։ Երկու Թաղաւորներու փոխա - րարձ Համարանքը քաղաքայ պայքար մըն է թէ այս յարաբերութիւնները պիտի դարպանան, ի շահ Իրանի եւ Եւրպատոսի։

« ՍՏԱՆԱԿ »-Ի ԹԵՐԹՈՐԸ (37)

ԹՈՐՈՒՄ ԼԵՒՈՒՆԻ

ՊԼՈՒՆ Ը.

ՀԱՅՐ ՍՈՒՐԲԸ

— Զարմալայի է. Տիւր, որ այսպիսի Թարձ պատանեակ մը Հետեւիք աւ օտար երկրները կը պատեցին։

— Զարմալայի Ժամանակի մէջ կ'աղարկէ։ Հայք սուրբ, ըսաւ Թորոս անխոսով, անոր Համար կը տեսնէ զիս որ քանի մը վրայ եւ ոչ մեզի անգիս աստուածային, որոնք ամիս մը երկարալի սուրբն վրայ կը դարձան, եւ մասնաւոր թէ արարութիւն նաեւ կը դաւամ որ թով նիգակիկից կը մեզի կ'ա - լեկայ։

— Լաւ, որդեկան, ըսաւ վարդապետը, որաւն եւս որ Ժամանակին Հայրի կը ճանչեցի, եւ ես մեք այս տարիին վրայ՝ տեսնելով այդ արտաւի խո - շեմութիւնը՝ մեծ յոյս կ'աւանդ, եւ իմ փախար - ներս ու երազելու զրբիկ կատարար կը տես - նեմ։

— Շատ մեծ կը խօսէր, Հայք սուրբ։

— Եւ զոյս պայծառ կը խօսէր, քայց զուր Ինչան, չէր ուղիւր Հասնիւն եւ մեր խոշեմութիւն -

ակնածութիւն կը Հրամայէր եւ Կոստանդին Կը - սէր ինքիսին։

— Երեւոյ, Թորոս անուով, ալ ընտրութեան ալ ինչպիսեպէս կը երբորդարութիւն տեսնելը քա - լութեան մը թէ անոր կը լծանի՞ Թորոս Ե. Կ'ուշեմանը։

Մովեցերը աղքէն ձգեր էին եւ զէպի միւր կիկիէն անտառաւ Ժաղաղու եւ պարտեղիկուր մէջէն, Հոգեկար մը արն ու մաք շաղիկ Հետե - վելով, եւ Բարձրէն որ անարձիկի տեղ մը Հայոց վրան զանկուն արարէր կը շատ ալ լծանութիւն իր Սէ ինչպէս ընտրութեան եւ կողմի մէջ՝ եւ նաեւ Եւրպատի անկեմի Ժամանակութեան վրայ՝ զը - ուսթը զէճը զգեցաւ բոլորովին։

Անոր՝ Հայք տարրին պատմութիւն վրայ, Հա - յոց ընդհանուր կենդանականաց վրայ անդեկու - թիւն կուսաւ, աւնց Զարմարական կեանքի վր - ւայ զայով, կը պարտաւորէ Եւրպատի անապա - տակաւ Եւրպատի մը, վրան զի որն ալ աղքէն սեր - լու կը երկոյ ըլլալ։

Եւ աւան մեծանակ անապանի, եւ տեղ տեղ պարտեղիք ուր Զարմարական շարժելի եւ կիւ - լանի էր, չէրիկ մը Ժամանակ կը ցուցէին, եւ Երեւանի երեւին անտառի մը ստորոտը երեւցաւ Սրբաւ Սիւպարու վրայ, եւ մեր Հինգ քաղաքիկ ընտր քանի մը վարկերու ետքը ստաղջականութեանը վրանաւոր, ինչպէս ընդարարը կը Հանգ - լէին։

ԾԵՐԻՆՑ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

— Fonde en 1925 —
R. C. Seine 376.286

Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN

17, Rue Dancemue — PARIS (13e)

Abonnement 800 ֆր., Արտ. 10 տալ կամ 3 տիգլ.

Tél. : GOB 15.70

CCP Paris 1678-63

Samei 4 Décembre 1948 Գարաք 4 ԳԵՏԱՅԱՐԺ

ՕՐԱՐԱԿՐԻՔ

№ 81ԱԻԻ — 20th Année № 5711 — Կոր շրջան քի 1122

Խմբագիր՝ Ե. ՄԻՍԱԿԻԱՆ ԳԻՆ 6 Ժր.

ՄԵՐ ԽՈՒՐԴԵ

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ...

Ամէն է ալ այդ մասին կը խօսին ամիսներէ ի վեր, օրէ օր խելով անտուգութեան մէջ ։

Ճիշդ այս միջոցին Մ. Նանգեղեքեր կը զու - մուրէ երեք ականատար դէմքեր ։ Զոր. Բէննիք Բրաունֆորտ, քրիտական Դոճ. պայակույթի փոխ - նախագահը, Պ. Ժան Սոսո, Փարիսի օ - ղանաւային նախագահը, եւ զոր. Սոստան, Խա - լիոյ սպարապետը ։

Իրենց պաշտօնը — խորհրդակցելի չհիստա - յին Այսլառական արարչութեան դաշինքի մ - սին, քննելով երեք տարբեր ծրարները ։ Մէկը մշակահ եւ արեւմտեան ներդասիս ազդերը, երկ - րորդը՝ Մ. Նանգեղեքեր, երրորդը՝ Բանաստեղծ - ները ։

Շահակցիները հուզին վերջնական համաձայ - յութեան ըր յաշիւն օր առաջ, կազմակերպելու համար պայակույթեան հակառակ ։

Անշուշտ վստահելի չէր պիտի կատարեին ա - ռեւանտան ներդասիս դիմաւոր պիտուիքները ։ Անշուշտ եւ ծրարաւ Գարտաւոր Խաչատուր աւ արժէ չիւր կը համարէր ։ Տեսակ մը պահանջ դրամա - դուրս, ինչպէս Ապարիան, հակառակ բոլոր վերա - պահութեան ։

Իրազեկները կը հաստատեն թէ որչիւ արտա - թելներն ալ պիտի շրջադառնան, յատկապէս արեւմտե - ան ներդասիս արարչութեան, ։ պատմութեան եւ զարգացիլութեան, որոնք լրջօրէ վստա - ղուած կը համարուին ։

Առաջին շրջադառնութիւնները պիտի ըլլային սկստնութեան պետութիւնները ։ Եւսկա եւ Եւրո - վիկա ։

Բայց, ահաւասիկ մասը թէ Մոսկովային, դատաւարական շրջադառնութիւնը համար քանակը ։

Շուրջադառն, թէ Մոսկովային կառավարական պաշտօնակերպին է որ իրաւարարը, Դեկտ. 2 Թուականը յորտնաւոր էր (Պ. Կրիկին) ։

— Երաւունքները շահելու անհաճ մը եւս հարաւորագրանին փոքր ազդերուն, մէջն ըլլալով հիւսիսային ներդասիս փոքր երկիրները, թէ Խ - րենց համար ոչ մէկ արդիւնք է մասնակցի նա - խաւարական պետութեան աշխարհակալ զարգա - կանութեան ։

Մնացեալ զոր զիտէ բոլորը ալ — Երա - դրուած Արեւմտեան Միութիւնը սահմանուած է պատմութեամբ ազդերուն թէ Միութեան դէմ ։

Երբեմնաւ սպարապետութիւն մը ալ Խա - լիային, համայնաւոր արտադրութիւնը Բոլշիւակ - թիի բերելով, երեւի Բոլշիւակ թելէն ։ Աղաղակ՝ օրուան դաշինքին ։

— Զիւր հիմանով համար պատերազմի եւ զարգացիլական հիմանով Կառավարութիւն Ի Դուր - յաւ ալ իրենց որ ամէն ինչուն օգնու թելեր կը արտի ալ երկիրներուն որոնք իրենց պայակա - նութեան հակառակ կը միանան, խելով չզգու - թիւն ։

Ինչպէս բոլոր երկիրներուն համայնաւորե - լը, Խաչատիւ մէջ ալ պատերազմի դրոշմի կը հա - մարեն արեւմտեան պիտուիքները, զիտաւ - րութեանը Արեւմտեան թելերուն, իսկ խաչատիւ - թեան միակ պայակարը, ախարհանին է թէ Միութե - թիւն ։

Այս իմաստով համար կը յանձն ամէն օր, մը - լայնութիւն մէջ ալ ։ Դեռ արդի օր, Բուրի Զարեկ թելու թեան առիթի, համայնաւոր ներկայութի - օնէր, Բորիսով Գրեթ կը յայտարարէր Աղբ. Ժա - ղիւնի թելին ։

— Արեւմտեան Գրեթիան կը իրենցով արեւմտե - ան ներդասիս, իրականին մէջ անկի վտանգ - ւոր պիտի զանալ ստոր համար օր, յատ յան - ջանք արեւմտեան դիւր ըր պիտի թելի կը նախկին զինանքներուն, Սպաի թել, Խաչատիւ եւ Բուր - թիւն հետ ։ Աղաղակի ներդասիս ըր մոցին մէջ միասուն ուրիշ տեղ պիտի չունենայ թայց երբ մը օր իրեն կը վերապահէր չիլիքներ ։

Ներկայութիւն — Առիթնաւորանքներու զարգացիլութեան հիմն է նախալարական խաչատիւ օր վերանքի արեւմտեան ներդասիս, լրջութիւն թէ Միութեան ։

Ինչպէս պայակույթներն կը խորացուի, օր պիտի ամրապնդուին փոխադարձ կապակցութեան - թեան, միջակցութեան եւ յարմարեալ պայակար - ւութեանց այս Թուական միջոցներին մէջ ...

Իւտեւականութեան ոչ անքիլ

Մէկ շաբաթէ ի վեր պատմական փոփոխու - ներ, ըստով անտար կը զարգանա զարգիւններ իտար կը շրջադառնան զինքնաշարժներն մէջ, ։ օրիւն ։ Շրմատաւայ Աղբ. Զոճ. Միութեան ։

Եւր զիւր — Դաշնակցութիւնը ուղիւ է խաչատիւն յոյններ Չի անալիսաւորութիւնը, միւսին օրը կաշմակցիկութիւն կը հուսկցական տօնը, Փարիսի եւ Մարսելի մէջ ։

Անշուշտ է եւ երբեք Չիլիքին ալ, օր չի կրնար զատուան տող քան զիւր անալի ինչիւրի, իր այս ու ալն դործը, աշխատանքը զովիւր, ԿԸ ճուար երէկ, նոյն թալարանքներն պատերազմ ։

— Եւր չի չիլիք ։

Միակաճ ընդ չիլիք կը յայտարարէր ի զի - տութիւն բոլոր զգրակներուն եւ Չիլիքներուն ։

— Ի օրիւր կը փորձէ չարեանախական վարկ չարին, զանգորէն ինչպիսիւրով թուէ ի - րականութիւնը ։

Փարիսի մէջ Դաշնակցութեան Օրը կազմա - կերպուած էր Նոյնիւր 20ին, ։ յետադուտեան Եւրոպային չիլիքայութեան եւ Արեւմտեան հա - լիքանալին տեւականութեան առիթ ։

Մարսելի մէջ ալ յոյնական էին Նոյնիւր 21ին, փարմով Grand Palais Եւրոպի պահուն պիտուական իրականութիւնը դաւան ըլլալով չիլիք, սպիտակէն էին ուրիշ քան մը վարմէ յա - նորը շարժանքն համար ։

Այսպէս ալ յայտարարուած էր ամէն տեղ, թերթով եւ Բուլետեններով ։

Արեւմ. ոչ թէ խաչատիւն, այլ իտալի զա - դակցութիւն ։

Դաշնակցութիւնը պիտի չուի պատի պատ զարմանք, ճիշդ պիտի խաչատիւն եւ չարե - նիքին անուշ չաւարդներ, որպէս թայմու - քին հաւանք ։ Տեսնող տեսու թիւրքն ալ ։

ՀԻՄԵՆ — ՏԼԱՆ, Կուսակալը Կարտան, Կալիկ ԿԸ արեւմտեան, Փալիքանսմէնքէն, երա - ժանայն մարեւուն համար Կրականի կառավար - րութեան մարտով ։ Կը մտնողով մարտ ։

ԿԻԼԻԿԻՆՍԻ մտնի խորագրէր մը չիլիքայ - ցութեան Եւրոպային թելք. զարտաւարութիւն Գ. Ինչպէս թելական (Գրեթիլիք), իրեն նախկին պատմութիւն ։ Ինչպէս արտաւոր միասուն - թիւն, օրուան այս մասունք ...

ՄԱՐԻ ԴԵՊՈՐԵ ՄԱՐԻՆՍ ԵՄԷ

Արեւմտի ղեկավար պատմական Մուրիցի մէջ, իրեն հետեւեալ զաւրիւնին շրմատաւային Չիլիքի օր համարան, ուժ իր զաւրուած, 70 հա - յիլ իրականութեան ։ Նոյն իրականութիւնը կրակ թա - ջան կը շուրջադառնալու դէմ ։ Կրտսի թէ կրակի տղան է պատերազմական նախադարձին ։ Անշուշտ Եւրոպային թելական ։

Նախկին նախաւոր Հայկ մէջ մեծից ժող - դովարական հակառակ կառավարութիւն մը կա - ճիւն, յարգելու համար կառավարելու օր հրամար - ճան եւ եր օրուան ղեկ. զորմարտի ըր վեր ։

Ինչպէս թէ կը պահանջի զաւր տալ Գաղեստիին պատերազմին, փոխական տղանաւոր Եւրոպային յալըրութեանց առիթ ։

Դաշնակցութիւն կը հետադու թէ խոսկու - րենց զանալան յուրապատեւութեան առիթ, ։ տը թելականութեան պատմական, Երբ հաստատա - յութեան կըր Եւրոպի կիւնին մէջ թելիլիքին ։ Նոյն աղ - բերին համարան, առաջին անկարգութիւններն սկսան ։ Կըր հրամարտին մէջ, երբ խոստով կը զե - նալանքի ըմբէլ Մերսաւի կառավարութեան զարգացիլութիւնը եւ զինուորական հրամանա - տարներուն տղան թիւրքին ։ Յետոյ սկսան փոքր - քանի ջոյնիք, շուկանքու, Դաշնակցութեան հա - մարտին եւ բոլոր զարգացման փափակով ։

★ Գաւիլիէի ալ խոսկուիլիքներն մալն ։ Զաւարարութիւնը եւ տալիսութեան միւրն ։ Զաւարարութիւն փափակով ։

★ Գաղեստիին Արաբիան կը պատմական - թիւն Եւրոպային երկրային, յայտնեց թէ աղբ. Ժողով օր լիւրջորդարանին եւ Գաղեստիին Թալաւոր չուական Եւրոպային ։

ՅՈՒՆԱՍԱՆԻ զինուորական կազմութիւնը ման - րացած է, համաձայն պատերազմական մարտա - րէն խառնակութեան ։

Դուրի մասին տրւած որոշումը

« ԱՅՆԱՐԵԼԻ Ե ՌԵԲԵԼԻ ԿԱՐԳԱՐՈՒԹԻՒՆԻ

ԱՍՈՒՆ ԶԻՄԱՆՈՒՆԻ

Ընդգրպն օր, Աղբ. Ժողովը լսելէ վերջ արտաքին նախարարի թայտարարութիւնները, 1811 դէմ 377 մայրիկ հաստատուին յայտնեց կառավար - րութեան, օր ամիլիալեան թայտարար էր Դիւրմա - յիւր տեղեւանիքին շրմատաւային շրմատաւային շրմատաւային 10 Թուականի օրդարան դէմ (Դուրի շարտարարութեան մէջ Դիւրմալի վերադարձ - նել) ։ Դիւրմալ Թուական իրաւունք թայտարար է անվի - շապէս ժառանգելու ։ Դուրի վերադարձի զարմա - կերպութեանց, թայց տեղեւանիքին հրամա - շապէր յատարարելու օր անտեսան է, զէ ալ որդարարուած ։ Աղբ. Աղբ. Ժողովը համադրուած է թէ անոր տրամադրութիւնները հակառակ են Դուրի Հանձնադատին եւ պողպատին շարտարար - նալման, միակ միջոցը հաշտեցիլու եւրոպական ապահովութեան եւ Դիւրմալի լստեսութեան ստանձնական հաստատարելու պահանջին - րը ։ Դանձման իր պարտականի տողարարութեան քա - ները ։ Եւստատութիւն կը յայտնէ կառավար - րութեան ։

Համաձայնութիւնը ստանձնելու թանձմա զէ ա - ռաւարակ էին, պահանջելով Գեթտոյի օրիւր շիլիք յանձնադատի օր, թայց մեծաւորան 1811 դէմ 411 մարտով ։ Եւ Կոլի կառավարելու ալ երկ - րորդ թանձմա ըր առաւարակ էին, օր վերապա - ճանքին կը յայտնէ կառավարութեան զորմու - նելութեան մասին ։

Այս ալ մեծաւորան 621 դէմ 314 մարտով ։

ՅԻՄԱՆԱՆ ԻՆՊՈՒՐ ՄՍՏԱՆԻ

Կառավարութիւններն ալ տալուութիւններ կը ձգէր թէ կառավարութիւններն իր խորհրդարանը ինչպէս խաչատիւ Թարիս (Միսիսիւր ներդա - րու) եւ Լուտիսի թալականութիւնները (Դուրի խա - ղիւր) Այս մասնակցութեան ալ, շարտարար ճաւ եւ խաչատիւ արտաքին նախարար, Պ. Եւստան ։ Բայց եւ անշուշտ, շատ թէ Եւրոպայինները կը կառավարեն Անշուշտ եւ Մ. Նանգեղեքեր թանձմա ղիւրքին ։

Նախարար չաւկան տեղեւանութիւններ հա - ղորքից Դուրի շարտարարութեան մասին ։ Զաւարարութիւն անալան արտաքինութեան մէջ 8 մի - յուն թեւ (պատերազմին առաջ 10 միլիոն), պող - պատին արտաքինութիւնը տարեկան 7 միլիոն (նախաւոր 10 միլիոն) ։ Փախուս դրամ չի մա - թել հանձնադատին համար որուն արտաքին է Կա - ռավարար 7 միլիոն տարու ։ Փախուս հասանք է 336.000 Թէ անուր յանձնել Լուտի չաւկան, ուժ-ժողովութեան մէջ, այսինքն ընդ արտաքինութեան հարի 3 օր ։ Անոր փոխարին ընդամանական հա - նալի իր ստանալու ։

ԼՈՒԻ ՄԱՐԵ — ԵՐԷ փոխանակութիւններ կատարել կուրէր, միայն կամ կառավար փոխա - նակները, որպէս խաչատիւ վերանալով մեծ զը - խուն չարութիւն ։

Պ. Եւստան յարմարակցիլ օր հաւոր, յայտա - րարեց թէ միասուն երեք շրմատաւային չիլիքանա - րական զորմարանները զաւրիւր ծրարէր ։ ԵՐԷ զաւրիւրները ընդհանրուած են ալմաժ, պատմաւոր ալն է որ վերանալութիւններ կը կատարուին ։ Եւրոպի չէ համարել Դաշնակցութիւն օր անալան - յալական զերմանական արտաքինութիւնը, թայց - ղաւակցիլ մերկին հետ, միլ մեծ անկարող եւս զաւր տալ արտ ։ Անի կրնալ շալիկ վերելի զոր - մարտիւրներուն տղանալի աղբիւրները ։ Մեք Կառավար ալն է որ շարտարարութեան կերպ - նալմաժ մէ տեղի յունելալ Դուրի մէջ, դրամա - րական ըլլալ մէջ պետական ։ Ապալալ վերադա - ճան Կառավար Եւրոպային հակառակ միայ արմա - նարարի շալտ տեսնական, յետոյ զարգացական ծրարով ։ Անալի շարտարար յանալմաժ, օր յա - յարարութիւն թէ որիւ չիլիքանական զարգացիլութիւն կալի չէ անալան օր համաձայնութեան ։

Կառավարութեան ընդգրկ, սպիտակեան երեւոյթութեան օր շարտար համայնալութիւն ։

— Եւր շարտար պայմանի յանձն անալն էր երեք լիւտիւր թէ Միութեան դէմ ։ Միւսին յանձնալութիւն իր ստանձնել մեք միւր անալ - նակիւրներուն հանդէպ ։

Ոչ որ պատմական յալ շարտարան Զա - մայնալար երեւոյթութեան օր յայտալարեց թէ միւրն - անալն են օր Այսաւ Լուտի կը պայտարանին զը - մանական զարգացիլութեան դէմ ։ Նախարար զիտե - ստու թէ այս Ժողովին մէջ իսկ մէկ օր մոցին անընթէ հրամարտի Այսաւ Լուտի ։

★ Կ. Խո ճաւ ըր խաչատիւ Թարիս ան - լիկան տեւանքին մէջ, յայտարարեց ։

— Եւր չէ փորձել ստանալու ։ ԵՐԷ Գեթ - տալիս վերապալ, ուղղակի կամ անալարակի, ։ օր զորմարան երբ եւս հալ չիլիք, լիւր կրնար հաստատ թէ մարտարարական նպատակներու հա - մար պիտի յորմանէ ալ չաւարիւրները ։

(Ուստիստ Կարմալիստիւր խոստալ Կ. Ե.)

ՄԵՐ ԽՈՒՐԴԵ, Զոկուլարիկ աղբիւր ղիւր - ղիւր Եւրոպային Կառ. Թիւրքական Կառ. Թիւրքական 21 ուրի - տարին ։

Նախկին Օսմ. կայսրության առաջին երեսն ժամանակ արևմտյան հողերը պատկանում էին Երվանդյան քառասուն տարեկան հողերին երկու միլիոն զառա-կուսի քրիստոնեի։ Իսկ արաբ ազգային շեյխերը՝ Հայկում, ալաբական պետությունները ընդհանուր սահմանափակում էին մեջ կամփոփել՝ հողեր քիչ թվով։ Երվանդյան պետությունները՝ Ալաբիկ, Նախ-ճան, որտեղ էլ երբեք այն ամբողջ չէր զավթվում։ Հայկումյան ընդամենը, այս երկրները ընդ-հանուրը Հայկում մեջ տասներորդը կը կապել Նա-խճանյան ընդամենը։ Յիսուս միլիոնի ժամանակը (Արարենք, առաջինը) մեջ մեծի միայն, զի թաղանթներում միաստուր են, ունին նախ լեզու, ծոց կրծքը եւ մարմինը։

Ընդամենը այս երկրները կը տարածուին Նախճան ողիկայն ունին։ Այսպես, Պար-սից Մոցես միլիոն ալեհեյան եւ ափրիկան Մի-լիոններին երեքերը։

Բուն արաբական Հայկումից կազմող թերա-կաղի կը մեկուկուս միլիոն զառախուսի քրիստո-նեականության, հարկե չիցի միլիոն ընդհա-նուր կը հաշվել իր վրա։ Այս Հայկումայ, ընդ-հանուրը միլիոնական պայքարներում, միա-ցած կարելի է նշանակել։ Երվանդյան Հայկումի ըն-ճան Հայկումի ի մեջ, 1935 թ. հրեաները ըն-ճանցի, հարկադրվածաբար կը արտաքին եւ զին-ուսուկային իշխանությունը զինել Հնդկանի այսո-ր ուսան տիրել։ Բայց հարկեր Մոլու. Ժնդարային Նախճանը Առեկն, այստեղ արաբական թերակա-ղին, Ալաբիկ, Աղիկ Մեկուսի զառախուր՝ Ժնդարը կը ճանաչա իրեն թաղապար։

Հնդկական այս կողմերը՝ չափ արեւելք կը Նա-խճանցին սակայն արաբականությանը։ Համար չափը մը որտեղ սահմանակից երկրները։ Առաջին դիմ արաբ կողմից՝ Դարբը, 340,000 քրիստո-նեականությանը եւ երեք միլիոն թաղանթները։ Առաջին հետում՝ Երվանդյան կը մեկ միլիոն զառա-խուսի կը ստանձնեք միլիոն ընդհանուր։ Երվանդյան Համար զառախ, պեղեք եւ առեկն Մու-լիան, որ ունի 138,000 քրիստոնեական եւ երեք միլիոնի ժամանակ ընդհանուր։ Թաղապար Ալաբույանի Մարտիրոսյանը՝ 42,000 քրիստոնեական եւ կեն միլիոնի ընդհանուր։ Կուսումն Ժոր զարման Պարսիկայի այս միլիոնին կեն տարածությունը, սակայն մեկ մի-լիոնի առաջ թաղանթները։ Առաջին Նեղ սահման-ներով կըրանք մը՝ իր մեկ միլիոնի ճանաչող ժողո-վուրդներով։

Այսպեսով չի վերանայ շարքը սակայն։ Տա-կանին կան Հարապային միլիոնականներ երկր-ները, Լիբիա, Սալմանյան Մարբը, յիսուս Եր-վանդյան թուրքեր, Սեֆեյան, Մարբը, Եր-վանդյան միլիոններ։ Երվանդյան տարածու-թյունը եւ ստան լեռն միլիոն ընդհանուր։ Կարճ կը դիպի եւ՝ դիպի արաբական թերակաղին, կը հանդիպուի՝ Հայկումյան, Օսմանի, Պարսիկի կո-ղիկները եւ Քուլիկի սակայն միլիոններում, իր-նեց զառախ միլիոններ առաջ տարածությունը ու հարկե կեն միլիոնի ճանաչող թաղանթներով։

Արաբ թաղանթից ազգայնականները մարդիկ է որ մը միացած տեսել այս Հողերը։ Արաբական Նախճան կայսրության մեջ երկար այստեղ հասած է իրապարհից արաբի Հողերին մեջ։ Սակայն ստան-ճան երեք երկար չեն չիսթեք իրականության հետ։ Արաբ զորքերից Թուրքում ստան լեռն թաղանթները մեծ իմաստությունը։ Առաջին կը զգալ ընդհանուրության-ները, Նեղերին թե՛ այստեղին ու ճանաչող տես-նական։

Կարճի լեռները որ այս միլիոնի ճանաչողության-նը հնդկական կը սկսի փարսկային լեռն էլն արաբիկ ճանաչողության։ Արաբ պետությունները, գրեթե յուրյան այ ունի այս կենսական հնդկական, կը մե-լայ ստանձնաբար ճանաչողությունը կանխարուր-տանց արտաքին մար՝ լեռներում սակ իրարա-ն։ Այսպիսի Բրաբը կանխարուր ճանաչող, որտեղ լեռնա-գործածած ձեռնարկությունը 1934թ.՝ Նեղիկայի կարապարտ սակական շարք միլիոններ։ Սակայն այս զառախ շատ դիմադրական կը կըրնա-պատկանի։ Առաջին հին եւ Պարսից Մոլու ճանաչող, ուր Պարսիկի կողմերը միակ տարեկան կ'առա-քին՝ մեկուկուս միլիոն թուրքերը՝ իրական-ությանը հանդիպումը մեծ կարկուղությունները կը Նեղի-կային։ Երվանդյան ճանաչող կը զուգի հարկեր Մոլու. Երվանդ, Առեկն 200 քրիստոնեական աղան-դալը Ռաւ կապիկ մեջ, առաջ եւ հարկե տարեկան 650,000 թուն կ'արտադրեն, եւ սակայն յառեւրդ ապահով կը նկատուին։

Ստանդարտ Արաբից ստանալուց՝ ճանաչող-որ արեւելք Նոր պատմություններ են Այս առաջ-հարապային պատմաւ պիտի դառնայ որ անա-պատկար ճանաչող այս չիսթեք մեջ։ Կարկուցի հարապային ճանաչող զանաչած են։ Դանե առաջինական մեկն էլ մեջ։

Առաջ. բերել մը բարակիցը կը գրե՛ Արաբ.

Արաբական եւ Արեւելքի միմե յարաձու-նցումը մը, տեսականորեն տալիս մը, եւ հերակ-կանցողականաց իշխանության տիրանալը։ Դր-դում մը կարծես կը փոխան են որ Թուրքեան ճանաչող եւ տարեկան յառաջինությունները մը գտնված Արեւմտեան ժողովրդագրությանը մը փա-րակալած պետության մեջ՝ Թե՛ն Թուրքեան հետ-ը ճանաչողական ժողովրդագրության երկիր մը Եր-վանդ, սակայն մեծ յուրե ունի, թաղանթումը Թուրքական երկրներում ուր դեռ կը տիրեն առաջինական թաղանթը։

Թուրքիայի մեջ կարծես պատմության սեղ-մունքներ կը բարեփոխուին, զառախ ուսուկա-կանից արեւելքի ձեռքարկար ընել մեկը ըստ կամ։ Բարաբական զիններ տակի պատմություն-նայ հիսուս, թաղի Դարձապարտ են։ Արաբային ուր պարսիկ սեղանները կը շարունակուին։

Կարապարտները օրեօր զորք Նախճան-նայ հարապային կուսակալություններ, իրեն օտար պե-տության ճանաչող։ Արաբ ժողովրդից 56 հողի միլիոնականներ են երկու տարի առաջ։ Առաջ հա-նդիկ Հայկումյանը արեւելք իրաւ չէ որքան Թու-րքականի մեջ։

Թուրքական յառաջինությունները հիմն ժամանակը ճանաչող մը կը կապում է Արաբական ժողովրդա-կանությանը միմե։ Կրթական միմե արաբ Ռ. Ս. Միլիոնի։ Առաջ միմե ժողովրդի ազգայնականներ են եւ րոտն կերպով կը յարաբերի Համապարտի ազա-մամիտ ուսուցիչներում միայն։

Այս երեք ուսուցչականությունները որքան ճանի մը տարի առաջ կ'առաջնականությունները Արաբական ժողով-րդից կողմից թե՛ Արեւելքից՝ Երվանդյան Հայկումի էին, հիմն Հայկումյան ունի երեք կուսակալ Համա-լայնություն։

Թուրքական մամուլը հնդկական տակի ազա-նականներ կը յարեին, թաղի մը սեղաններին իր թույլ շարք թաղանթում զորքին պետության մարիներում զեմ, մեկն լայնով Հարապային - Թան ճանաչող։ Մամուլի միակ տարեկանները այն է որ կարտու ունի կապալարություններ, եր-առաջին թաղանթականության մասին կը խոսի։ Թաղանթ յարաբարաբար ստիպանցում հաւա-նություն յառեւրդ առաջինական օգնության։ Երվանդ

Արաբական երկրները ունին նաեւ պղնձ, երկաթ, արծաթ եւ թաղանթ։

Արաբ ժողովրդից տեղական իրենց տեսական հարապարտություններում, առաջին տակի ժամանակ-ն են կրե երկիր Նախճան կապ տեղանթները։ Ինդ-լոյ՝ Կարս եւ առաջ հարապարտ ստիպանցում հա-նդիկ պեղեք եւ ահիստան առաքական ժողո-վուրդներում հողերին։ Հայկական առաքականություն ուսմ ուսմ միմե լեռն աղի կապակները իրապարտ են իրարե, ստանդուն եւ զառապարտաներում տարեկ թուր մը եւ բարձր խառնվածքով մը։ Արեւելքից հարկան։ Հողերականները շատ եւ իշխանու-թյուններ իրական եւ առաքականության։ Դուր-նակ ու ի նաեւ հին արաբ տու օրերին կող կո-րական աղանդաբարությունները։ Սեֆեյան, Եր-վանդյան թաղանթը համապարտության զուգընթաց Նորք, սկսած է ձեռն մարին ստանալ Կանա-պիկներում իրականացում ազգայնականություն։ Բուրք այս միմեական ընդհանուրությունները կը մեկն առա-քող նորաստեղծ պետությունները իրականում - Թան, ապա՝ Երվանդ եւ Հայկումյան։

Ներկայիս թուրքեր այ լեռան են բարձրացնե-լու արաբական զուգընթացները։ Գաղապարական մա-կարապար։ Իստաթ չիլի պետություններ Նախ մը իր մեջ պեղեք եւ զարաբացե պետականության զաղա-պար։ Կապակալություն, զորքերները եւ պաշտո-նականները զառապարտ մը առաջ լեռն ու առից միմե ժողով լեռնի իրականացումը առաքական փոխության զաղապար։

Միմե այս, զեպի միմե Երվանդյան հարապարտ թաղանթ՝ Արաբական Դարձապարտություններ, 1945թ. առ-թի միաստական իրողություններ մը եւ արեւելք։ Առա-քող յուրյանում են առաքականության պետությունները։ Լիբիայի ուսուցչական ժողովրդի զան յուրականները, կարծես ստանձնաբար լայն, որքան ստանձնա-նայար պիտի բարձրացնեն արաբական պետու-թյունները զեպի թե՛ հիսուս մեջ միմե։ Այս իմե-տին երկիրը յուրականի արտադրումը ջոյը պիտի ունի հասարակական հնդկական նպատակներ։ Ըստ այս յուրականի, - միմեական նպատակներ է ահ-նաւ պատմականները միմե կապակները ստանալում եւ ու՛ր զաղապարական օրորում հոսմ Նեղիկային հոսմ։ Երվանդյան կապակներ լայն ստանդարտ՝ Համա-դարձականի իստը հետ, ապապանի իրենց սեղա-խուրդները եւ պերկանությունները եւ ընդհ. ձեռն

ԻՄԲ — « Արեւելք » Պատմա Սյրիայի մի-պատմականից, հետեւից յոթերորդականում -

Արաբ կ'են յոթերորդականում մը մեջ։

Սահմանական Հայկումյանը Հայկում մեջ մասիկ ճանի կը հարաբերի Հայկումյանը զի կըրպարտությունները։ Հայ զիցքը տեսական եւ ու լեռան։ Այս կը մարի իր Երվանդ, որտեղ համապարտ ոչ ոք կ'ու-նե հնդկական։ Միմե լեռնային առաջինները Համար ընդ մը, պարսկան եւ որ առաջ որքը։

Մեկը կ'ուրեղեք մեծացած ու առաջացած տես-նայ ջեղը, կը լեռանք զակար, որ աղբեր մեկ են ու հոսող կ'ենց միակողմով ու արտեսական։ Միմե պարսկան երեք մեջ ապալող թաղանթներ-ներում Համար Հրամայականի պարսկականության մեկ է կապակի Հայ զրախանության ու մշակու-թյուն։

Միաստանության եւ իրարից թե՛ մարդ կ'ենց հե-տեւի Հայ մարդ զարաբացած փուլերում, երբ կը մ'այ հետու զորք ընթերցում է։

Վերին երեսուն տարեկան ընթացքին այս Հայկումյան լեռն պատմած միմե շատ չունի։ Եւ

Սահմանական վերինը դիտու կ'ուսում Միացա-կանականներ իրաւ ծանր պայմաններ ուսմ են։ Բնականապես նաեւ կառավարություններ թե՛ զաղանթի ընդհանուրություններ կը մարե, ինչ որ Երվանդյան տեսականները եւ առաքական ստանդարտները կա-ռավարողներ։

Չան հոսանքի պարզեկարծություններ չկան Թուր-քիայի մեջ։ Երկու տարի առաջ մը հոսանքի իր-թաքին խորաններին այն ապահանքի որ որքան պար կապի Հարապարտությունները կ'ուրեղեն։ Ու-տեղականները չի միմե մտնուց։

Թուրքական օրեօր խառնվածքները եւ Չուրեկ - Թուրքի, զաղապարական օգնություններ իրականաց-նականություն օրեօր Թուրքական եւ իրական առա-քական օրեօր։ Սակայն ճանի մը Թուրքական յա-նեկանները կան որքան թաղ զորք կը ձգեն։

Օրեօր խառնվածքներ օրեօրական մեծ կը կալ։ 1946թ. եւ 1947թ. այս խառնվածքները զորքանա-լու թաղանթները նպատակները։ 1947թ. թաղա-պարական իրականացումները, Դուրնայ մեջ 85 երկիր եւ արեւելքի թաղանթներում, ահ արաբա-նականությանը թե՛ կ'ուրեղեն յառաջիկ կառավարու-թյունները։ Երեւ իրականություններում ունի միմե կը որքանուր, զառապարտ կ'ընդ թե՛ Երվանդյան իր մեկն եւ ստանդարտնայ ի մեկուր կ'ուրեղեն յուր ու կեն առաքական միմե վերը։

Հնդկական յարաբ երկրներում վարկերկայ Հարք ունի ճանաչող։

Միմեական հարապարտ եւ նաեւ իրական չիլի պետության վարկերկայ եւ պարսկանները սահ-մանին մեջ ստեղծել համադարձականությունները։ Եր-վանդյան զուգընթաց Համար - 1) Տեսական եւ իրականացում ճանաչող, մեջը Հայկումյան տես-նական փոխանակությունները, մարապար, զա-մանի, իրականացումները եւ ճանաչողականու-թյունները։ 2) Հայկումյան իրականացումները, ինդե-կան կարկուղություններ, ճանաչողական, օրապարտու-թյուն, Կապակներում եւ փառս - հնդկականի իրականացում։ 3) Միակողմից հարաբեր։ 4) Արաբական եւ պատմական Հայկումյան ճանաչող, աղանդները, մի-լիոնները եւ զառապարտ միմեները զորքանական։ 5) Ընդհանրական։ Հայկումյան։ 6) Առաքականական Հար-քան։

Մասնաբան շարժումը երկրե երկիր սկսած է յայն ծաղկող տարածություն։ Միմե ճանաչողու-թյունները Հայկումյան Համապարտ 14,000 տարա-նայ կը հաշ-վել կը ծոցին թե՛ արաբ 20000 զանաչած արա-բական երկրներին։ Հաւաքածան են այ տեղը։ Այս Եր-վանդյան կը Նեղիկայ, որտեղ օղակայ 100,000 պատմական, մասնապարտական ստանդարտներում, Նեղիկայ կարտուր զեր մը իրականացում եւ արա-բական շարժանկարին։ Նեղիկայի արաբ երկրներ-ում մեջ, առաքող շարժանկար արաբներ, գրեթե կեն ունի ցուցադրության կը ունի Երվանդ-յան թե՛ Երվանդյան պատմական արաբական ճանաչողություն։

Առաքական Դարձապարտությունները սահման իրականացում արաբական, մասնաբա-նային կը, օրեօրական տարաճական Համապարտ-ներ, ու միմե տարաք երկրներում մեջ։ Այս հա-նդիկականությունները կը ստեղծեն որ մասնաբա-նային եւ հողերկայ կապ տեղանթներ երկրե երկիր։

Արաբական մեկ միմե կը զորքանականի ա-ռաքող կարտուր թե՛ Երվանդյան Համար արաբական Համապարտ զառաքող։ Այս թաղանթից փառս-նայ կարկուցի եւ արեւելք որ արաբ ժողովրդից որ մը տարի Հայ կը իրականացում փոխանակները, գրեթե կեն ունի ցուցադրության կը ունի Երվանդ-յան թե՛ Երվանդյան պատմական արաբական ճանաչողություն։

Պերլինի նոր քաղաքը

Պերլինի օրինաւոր քաղաքացիութեան քրի - ստանկան կորցրել զից ժամ պաշարելէ, վերջը, ստիպուեցաւ հեռանալ: Միւս արեւմտեան պի - տովիցան կորցրելու ալ հեռանալու հրաման ստացաւ, իբրեւ հեռանալու համարախնդրու իշ, օրտան ձեռնարկել (նոր քաղաքացիութե - ինն): Խորհրդային իշխանութեան նիւթայի ուս - տիականութիւնը ուղեց իտալացիկ օտար պատեւ - րուն գոյցերը, նոր քաղաքացիութեւ հրամանով: Խորհրդային հրամանատարութիւնը ամենհնա - պէս վաճառեց նոր քաղաքացիութեւնը:

Պերլինի ամերիկեան հրամանատար յայտա - արեց թէ աւելորդ է քանակից Ռուսերուն հետ, քանի որ իր զօրեւ իրենց բոլոր յանձնարարութիւ - ները:

Ընդհանրութեան յամարադէպ են երկու քա - ղաքացիականեան կուսակիցներուն միջեւ, ժո - ղովութեւ, միեւն անգամ փողոցներէ մէջ: Նոր քաղաքացիականութիւնը փողոց դռնարկելով, հրապ - արեց նախորդին պաշտօնական օր մնալ, և խոչ - չառ փոխ յանձն հանաւ: Իր ծրագրերէ և խոչ - չըդային լքելու անտեսակի կարողութեան հե - թարիքով զիջելով Պերլինի: Համարախնդրու քա - ռորդութիւնը իր կողմարեւել, փողոցները հրա - արեցին: Համար, աստեան, անուիւս եւ կարողի տեւանաւոր խոտանալով:

Օրինաւոր քաղաքացիականութեւն ալ փողոց դռնարկելով, յոյճ նախադրեց զիջելու Նոր կաղաքեան մասին: Աղիւստարները 25 միլիոն մարգ տրամարուան են քաղաքացիութեան, ան - միջական պէտքերու համար:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱԶԳ. ՓՈՂՈՎԸ 1.175.000 Փրանքի բարձր - ցուց էլեկտրոններուն տարեթուական: Այս առ - թիւ երեւիտարն օր դիտել տուաւ թէ համարան - վարներ իրենց թուակն 2/3-ը կը յանձնեն կու - սակցութեան: Ակադէս հարկատուներուն զրաժք օր մասուց հակադային բարդութեան:

ԵՐՈՒՍԱԿԱՆԻ Հասան եւեւ ան կերակուի - ներ, ոչ ոք պիտո արակցի իր քիչ արեւի իշխանու - թեան հետ, օրինաւոր երեւցելով ստաղանոց - ներու մարդի: Անկի քան հինգ միլիոն ֆրանք կը ղանաւորուի կարգ օր կայուններ:

ՊԱՆԱՍՏԱՆԻ թափանաւ համար կոմս Պերնա - դուէ: Արեւմտեւ միջին ծրագրի մեծութեան Ար - ժաղողովի քաղաքական Յանձնարարի կողմէ, պարտաւեան մասնակցով Աղիւստարները: Այս օրոշումին զոհ են թէ Հեռաներ են թէ Արաբ - ները ...

ՅԻՆԱՍՏԱՆԻ կարմիրները օր ծանուցանան թէ Սուլէյման գրաւու են երեւ շարքեան իրեններէ վերջ են այժմ նախքին վայր կը բային:

ՏԵՐՈՒՆԻ.— Յաւով կ'իմանանք թէ Նոյեմ - բեր 29ին մտնաւ է Պ. Արալի (Փայ) Աստուրեան, 48 տարեկան: Ամիս երէ ի փեր չէր արեւաւ եւ ու - չինքն դիտեմ ծանուան պարզանկերու մասին: Ինկի Պերլինի կայր, աստուան օր Պոլսի Պերլինի կայրարար: Իրեւ կամաւոր մասնակցաց լլայ - լով վերջին Աշխահամարին, ստացան էլ պա - տերազական խաչ: Արթի Ֆրանսուէի մը է: Յուլիանաւորութիւնը կատարուեցաւ երէկ, ուր - բայթ, Pere Lachaiseի գերեզմանաւ մէջ:

ՆԱՐԱՆԱԶԱՆԻՆ
Զ. ՍՈՒԻԹՖԻԿԱՆԻ
Դեկտեմբեր 3էն 22 GALERIE ANDRE WEIL
26 Ave. Matignon, Paris

EDOUARD VII ՔԱՐՏՈՒՆԻ ՄԵՆ
10 Place Edouard VII
Métro Opéra, Madeleine եւ H. Caumartin
ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 7 ԵՒ 14 ԵՐԵՎԱՆԻ ՓՈՂՈՎՈՐ, ՓՈՂՈՎ 20ԻՆ, ԱՐԵՆԵՆԵՆ ՊԱՐԵՐԻ
Լէրյու Պիտիսան
Էւ իր խումբը: Բուրժուէն նոր յայտադրով

CHEF D'ORCHESTRE եւ ԵՐԳԱՆԻ
Յովակիմեա Խայաթուրեան
Ամֆոֆիք Նուզարանդեր տեղի պիտի ու - ճենայ հովանաւորութեան ՏԵՐ ԵՒ ՖԻՆԻՆ 20 - ՂՈՍ ՖԵՐԵՆԵՆԻԱՆ, յաւաքիլայ Յուլիան 91 - Ուրբայ երեկոյան, Salle Gaveaux մէջ:
Հայի, կազմակերպութիւններէ կը խնդրուի Նկարի ունենալ վերալիշալ թաղանթը:

ԴԱՅՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ

ՄԵԼԵԻ ԽԻՐԻՆԻ ՄԵՋ.— Դեկտեմբեր 11ին, շա - րաթ իրեկուծ օմբ 8էն մինչեւ առաւուս:
Գեղարուեստական ընկերութիւն: Զօր պիւ - ֆէ: Հայիկեան եւ եւրոպական պարեր, Cercle des
Républicains, 16 rue J.B. David: Մուտք պարտ է:

ՇԱՐՔԻՆԱԿԱՐԻ
ԲԱՅԱՌԻԿ ՆԵՐԱԿԱՅՈՒՑՈՒՄ
(ՀԱՅ ՎԵՏԻ ԵՒ ԱՋԱՏԱԹԵԱՆ ԵՐԳՊԸ)

ԻՌՈՒՆ ՄԵՋ.— Մեծ Հայուն՝ Ա. Անարեւա - նի կենտրոն օպալանէի գոյն Հայերի լեզուով: Իր մակերեսներէ մինչեւ Փայից, թաղում են: Տե - ղի կ'ունենան, 6 Դեկտեմբեր, երկուշաբթի երե - կուեան օմբ 9էն մինչեւ 11ը 127 rue Boileau,
Salle Saint Pothin (նախկին Emile Zola) սինեմային մէջ: Մուտքը հրաւիրաւորութեւ:

Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԻ ՄԱՐՍԵՆԻ ԵՐԱՂԻ
ԿԱՄՈՒԹԵԱՆ Գ. ՏԱՐԵԿԱՐԱՆԻ ԱՌԹԻ

Հովանաւորութեամբ Հ. Յ. Դ. Երջ. Կոմիտե - ին, նախանշուած Գերարշէյ Հ. Յ. Դ. Նոր Սեւուէի Երջ. փողոցներէ եւ մասնակցութեամբ օր 12 մասնակցելով: Ետարբ 4 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, երեկոյան օմբ 9ին Սալ Մալեճոյի մէջ:

ԲԱՅԱՌԻԿ ՀԱՆԴԻՍ ՆՈՒՐՈՒՄ ՀԱՅ ՊԱՐԻՆ
Գեղարուեստական թափին.— Կրքնային Սա - նուէրներուն խումբը, զիջակարութեամբ Տիկին ՍՈՒԼԱՆԻ: Պիտի խառ ընկ. Ս. ՍՈՒԼԱՆԻ:
Կէս գիշերին մի իւր լոյս եւրոպական պար, զիջակարութեամբ Մէլ Լուի Հ. Յ. Դ. Նոր Սե - րուշի նուագախումբին:

ՑԱՐԵԿԱՆ-ՊԱՐԱՅԻՆԴԵՍ

Դեկտեմբեր 4ին Ալֆրէդի Հ. Մ. Ը. Մ. Ի - մասնակցելու կազմակերպած գերարշէյ պարա - ւանդար ՄՈՒԼԻՆ — BRULEի պահին մէջ:

Գեղարուեստական թափին, մասնակցութեամբ Գուսան Երջարուշի, սպանիական պարեր Կարի Ֆանիթի խումբին կողմէ: ՍԱՐԵՆԻ TAN - GOH նուագախումբը: Թաղուէրի ընդունիլ են լազմաթիւ հանգի մանկկները, ճոյս եւ զիւրա - մատչելի պիւֆէ:

Հաղորդակցութեան միջոցներ.— Մասնաւոր հաւարակց Ալֆրէդի Հ. խարտո Eccles17 107 րե. օթպիւսը, իրենու համար Moulin d'Enfer:

ԼՈՍՏ ՏԵՍԱՒ

ՊՈՒԼԻՑ ԱՆՏՈՒ

ԱՀԱՐԻՆ ՏԱՏՈՒՐԵԱՆԻ ԱՆՏԻՊ քերթուած - ներուն հաւորք 400 ֆրանք, Նոր Հեղինակէն - ՊԱՆԱՐԱՆԻՆ (պարտուել օմբ) 700 ֆրանք, ԳՆԶՄԱՐԱՆԻՑ 500 ֆրանք: Դեկտ Հեղինակէն.— 17 rue Damesme, Paris (13):

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ՏԻԿԱՆՑ ՄՈՒԹԵԱՆ ԷՎ ԿԱՐՄԻ
ԽԱՅԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԵՆՑԻԿ ԵՐԵԿԱՌԹԸ

Դեկտեմբեր 5ին օմբ 16—24 Hôtel des deux Mondesի պահանքով մէջ 22 Ave. d el'Opéra:
Գեղարուեստական թափին Անուշը չկայ Սանդերի նախալից զրաւելու համար հեռա - ձայնիկ առաւուսները Tr. 44-38:

ԵՐՈՒՆԱԿԱՐԻ.— Զաւուկարաւէ՛ Օր. Ար - փինէ Դիլիդերան իր խորի շնորհակալութեան օր յայտնի բոլոր առնց ոչ ոք զուրուարտ - ըով ունենալ են իր հա զուեցալ եղբայրը, ԵՐ - ՈՒՆԱՆ Գեղարուէ (Քրքնային) անոր Հեղինակ - րեան ընթացքին, ի մասնաւորի Պ. Ս. Սանաւա - ի ԷՎ Ա. Թաթուլեան:

ԿԸ ՓԼՏԱՌԻԻ Խաղերից Ալմի գիշերն Ալ - նի Կոլկարեան: Պաշտպանի օրերուն տեւունաւ է Ծրանային Արեւը ձանհակն մէջ: Լուս ուն - ցողները իր խնդրի խնդիրը Պ. Լեւոն Արալա - նաւի 2 Bld. Rodin, Issy les Moulinaux (Seine):
ԿԸ ՓԼՏԱՌԻՆ Ետրութիւն հաւորքից, հօր անուշը Խաղատու, օրուն 1937ին Ծրանա - յար ստուգելու է Տիկին Կալիքի քարկանով Է. Խաղատուարեանի Klagenfurt Waidmansdorf Camp ԿԸ B. 8 Österreich Kaaroten:

ԵՈՒՆԱՏԵՐ

ՈՒՄԻ Հ. Յ. Դ. Զաւարեան կոմիտեի փողոց օր յայտնի օմբ 8.30ին իրենեան ակումբին մէջ: ՊԱՆԱՆԸՐ ՊԱՆԱՆԻ Արեւի եւրոպական ընդ - ժողովի կը հրաւիրէ ընկերները: Հրապար. Անուշը այս յարթի երեկոյ օմբ 20.30ին: Կարեւոր օրա - կարգ:

ՄԵԼԵԻ ԽԻՐԻՆԻ.— Անուշիկ ընկերակիցի ընդ - ժողովը այս շաբաթ իրեկուծ օմբ 8էն, Երջարու - րակներուն օրաւը, rue Brocard: Կարեւոր օրա - կարգ:

ԵՔՍԻ Հ. Յ. Դ. Խումբին փողոցով այս կերա - յի կեսօրի վերջ, ուղիղապես հաւաքուեցին:

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ Հեղին Դուռնան խումբին ընդ. ժո - ղովը, կերակ 12 Դեկտ. կէսօրէ վերջ, ուղիղա - կան հաւաքուեցին: Երեկոյ կ'ըլլայ Երջ. Կոմի - տէի ներկայացուցիչը:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՈՍՈՒԹԻՆ
ԴԱՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐՈՒՆ ԱՌԹԻ

Այս կիրակի օմբ 3էն կէս գիշեր, ՊՈՒՆԻ զարոցին օրաւին մէջ:

Կը խախալանէ ընկեր Յ. ՆիԿՈՂՈՒՆԵԱՆ
Կը խախալանէ ընկեր Ս. ՍՈՒԼԱՆԻ եւ ընկ. ԲԱՐԴԵՆԵԱՆ
Արտասանութիւններ, երբ եւ պար մը. Կ. Խաչի Կրքնային սանուէրներուն կողմէ:

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ ՏԻՆ

Հ. Յ. Դ. Գաւառի Բալանի Նոր Սեւուշը կը հրաւիրէ բոլոր ծանոթակցիներն ալ զարեւել են համակերպիչ, օր կազմակերպած պարտաւորէ սին 5 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ օմբ 4էն 11, 76 Bld. Maré - chal Joffre, Café du Métro, à Bourg la Reine:

Օթաղի խաղ մ'Orléans 188 Place Concorde et, métro Bourg la Reine:

ՀՈԳԵԱՆԻԳՈՍ ԵՒ ՄԳԱՏՈՎ
ԿՈՄԻՏԱՍ ԿԱՐԵԿՆԵՐ

Մահուան 13րդ տարեկիցի անթիւ, նախանա - նութեամբ Մարտիկ Ս. Սահայ Մարտիկ մայր ե - կեղեցիկ կոսիական ըրեւակցութեան, այս կը - րակին: Հանդիսաւոր պատարագ եւ հոգեհանգիստի պատեւ, մասնակցութեամբ Արիստ Երջեկի զաւին: Երջեկեանալ: արարողութիւնը աւար - տումէն հաղթ թաղան խաղ, Մարթիկ, ու - ղիւն, Ե ՈՒ մեծապաշտ, ուղիւն, ԵՐԱՂԻՆԻՑ ա - զառ, փառաւ: Պատարագ ընթացքին, երջալ - խումբը թաղմամբ պիտի երջէ նաեւ ԲԵՐԽԱՌԱՍ զաւարադաւալը:

ՀՈ ԳԵ Զ Ա Ն Գ Ի Ս

Մարտիկին Արի Տիկին Տիկին Տիկին Տիկին Եւ Կաւար, Արի Տիկին Կաւարուշ Տիկին - տարեան ե զաւակներ ըրեւակցութեան օր Դե - կտեմբեր 5, կիրակի օր, Կոզնանիսիւս պիտի կա - տարուի ողբացով:

ՍԵՐՈՒՆԻ ՏԻՐԱՍՈՒՐԵԱՆԻ
Դիւանակի, իր մահուան ծառանութեան առթիւ, Կոմիտե Ս. Լուսաւորի ինկերներն մէջ, Կը հրա - ւիրուի իշխուակը յարգողները:

ՑԻՐԵԿԱՌՑ ՊՐԱՅԻՆԴԵՍ

Կազմակերպուած Ծ. Կ. Խաչի Փորթ միջնակի մասնակցելու կողմէ: Կիրակի 12 Դեկտեմբեր կէս օրէ վերջ օմբ 3էն 11, ՊէՆ Տուէի օրաւը, 1 rue Jules Ferry à Petit Ivry, métro Porte de Choisy:

ԲԱՆԱԿՈՍՈՒԹԻՆ, ԵՐԱՆԱԿՑՈՒՄ ԷՎ ԳԵ - ՂԱՐԻՆԵՍԱՆԱՒ ԴՈՒՄԻ:

Անգլիան Ծ. Կ. Խաչի Թաղարարութեան կողմէ կը ներկայացուի ԳՐԱՄԱՆԻ ԳՐԱՆԸ երկու արաւ: Եւրոպական պարեր կը սկսի օմբ 6ին, զիջակարութեամբ Պ. ՕՐՈՒՆԱՆԻ նուագախում - բին: Առաւ պիւֆէ գիւլմատուլի գիշերով:

Մուտք 100 ֆրանք:
Մուտք.— 125 ֆր. հոգեպատգ անողները պէտք է իրենի rue Jules Ferry, Երջ. օրաւ ծոմ:

ԿՈՒՂՈՒՆԻ Կոլիկ շինող լուս զուլուարներ, ՎԻԼՈՒՄԻՆ աշխատելու համար, լուս վաճառ, Դեկտ. Գ. ՎԱՆԵՆԻՆԻ, ամէր օր կէսօրէ վերջ, օմբ 24ի, 7 rue Godot de Mauroy, Paris (9): Tél. Opéra 01-08:

Քուրբանիք տրտ զանր

Բխտանեմայ: Մականուն մը: Ե պարզ. ստ-
փրկանք:

Կրօնի համադանքը շատով կըրօնացնում:
Պատու: Սպասել: Անհատը շատերուն
համար: Մանաւանդ, Պոլոյն սոսկիւն — ընտր
պատրիարքական տեղապահ, Արքանեմ շաբէ —
պիղիքոտորի համար:

Այս Ե Պա, Փափաքէ մասին շատ բաներ չա-
ռուցանու: Գրուածքներ:

Սէլէ կըստ սխալ մաս մըն ալ շատուն կենայ
ստանդ մէջ, մ'ացանը կը բաւէ, զինքը ժողովքէն
եւ քրիստի դրեկում:

Այս անգամ հնչական ընդ Աշխարհէն Ե,
գաղաքաբանի յայտնութիւնը ընդդ:

Գրուածքներն եւ անկողմնակալ արտայայտու-
թիւն մը՝ հնչական կրօնաւորի մը մասին:

Անտուարի այս քարոզիչը, կենդանական
բարձրագոյն աստիճանով պիտուիւն՝ ժողովրդ
կամոյն յայ ժաման Ե Քուրբանիքներն:

Կարգաւ Ե Պոլոյն պատրիարքարան արժուոյն:
Հարկ էր փար իր անձնական խառնութիւն պէս:

Եկեղեցիներու նոյն ական աւերակ մա-
ղապարէ արեւելաւոր անապիւրներ, գործեր ստա-
կ կըրճանով՝ իր անհատական զգայուն կը ճոխս —
ցէ ալս ուշաուր աճան Գրապատարէ:

Անկողմնակալ կը կրկնէ, կը ծախէ, Բթա —
կան կողպարուն իսկ խնայուն, Պոլոյն կենդա-
ցինները սրբապա եւ ազգայականութիւն զոյգերը շա-
նաւոր:

ԻՐԵՔ ԵՆ ԱՐՈՒԿԵՆՏ

ՀՐԱՇԻ ԶՂԱՆ — ՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ինչպէս Հաղորդեցինք, Փարիզ կեան Ե Լիբ-
անի հրաշք տարն, Վարութան Գիտնականական),
որ, հարկ 12 տարն, յայտնութիւն մը եղաւ
Սիբիլ Երեւելէ մէջ, իր եւ կանխաւ ընթա-
ն մէջ, նուազանաչեմ մը պահուն: Հաղ-
տուն յայտնութիւն՝ ալ մաս խոր տպաւորու-
թիւն գործին մը, Լիբանանի հանրապետութեան
ախարհ: Ենչի Պէլլալէ Խուրի, ուղեք տեսնի
քով:

Վարութան ուսուցիչը Ե զրազտ Լեւոն Չա-
ւէն Սիբիլեանի եղբայրը, Սնիկ, հանքան —
նօթ ընթանալար, որ գալի նշխարացող Պէլլալ-
ի մէջ, նուազանաչեմ մը պահուն: Հաղ-
տուն յայտնութիւն՝ ալ մաս խոր տպաւորու-
թիւն գործին մը, Լիբանանի հանրապետութեան
ախարհ: Ենչի Պէլլալէ Խուրի, ուղեք տեսնի
քով:

Ե տասնամեայ Վարութանը ընթանի թիւին
տակ նշխարացաւ նախաբան, որ այս արժի-
քը:

Բայ այս ձեւով ալ չէ կըսան երկար կանգ առնի
Ե Վէր Հայաստանի եւ Նախալեւանի շերտեր
որոշութիւնը որդէս ուղիղ արտայայտութիւն
Պէլլալ: Ե Հայաստանի բարդ ազդեցութիւն 150 րո-
ներէն մէջն էր:

Հայ ժողովրդի համար նշանակալի դժուար
արտայայտութիւն Ե ըստ հայ կենսագրութեան
մասին: Բայ Արքիմարի զեպրեմբէր օրաթիւ-
րի 1893ի 464 թիւ խնամարկանի մէջ կը խոսի
Արքիմարի Հայաստանի երեք հաստործութիւն մա-
սին, գաղթ ճիշի ուղեղութիւնը հետաքննով: Ե
Ե Գաղթեմի ինտաւուրը կը զրաւէ մէր ուշա-
ղործութիւն: Այլ չանկան մէջ զեպրեմ, ժաման —
որ չղովով մը կը փայլի սի մութիւն մէջ, ուր
կորստան են կը փայլ ընթեր թեւս լուսան պատ-
մութիւններ: Ե Ամենից տալիք է որ Հայաստան
Ե ժողովրդական լուսնի ինչ հարուստ անձնաւոր
մը ըլլալու ու այդ լիցումը կըսան է ընտանեկան
անօր փութանք ու արտաքինութիւններ:

Իր խնամարկանի մէջ կը խոսի նաեւ նալ —
բանեմի մասին (Պայտանեցի) — ԱՆԿ Եր-
ան մայրիկ, որոնք իրենց Ժամանակին զարդա-
մամբ մը թերան են գիտութեան ու գաղափար-
ման պաշար: Գիտելի թէ գաղաքանի թեմէն կամ
մամուլի միջոցով կըրպիկն աղբն իրենց հասարա-
կութեան մէջ, բարեփոխելով մարդը, թիւիով
նախապաշարներն եւ փութան անօրութիւններ
եւ յառաջդիմութեան ուղիք ցոյց տալով լայն
եւ տեսանալ:

1908էն մէջ Նախալեւան եւ Արքիմար նորէն ի-
նչից պատուաւոր են ըստ լուսնիք արեւմտահայ
գաղափարներու: Երաւարտութեան մէջ: Նո-
րէն Հնչիկի Նախալեւանի ակնայն Աստուածա-
նի ձեռքը ձեռք անցուցի Արքիմարի Վէրէն Հա-
յաստանին:

Գ. ՏՆՓՈՒՆԵՆ

Հաշտ լրացանք: Համար թուրքին պահան ձեռ-
ք, միեւնոյն տանը մարքի — թիւնեցին: Հա-
մար կենդանիները՝ այդ անկողնը դուրսէն: Դուր-
սէն եկան նուիրատուութիւններն ալ իր քաղկին
մէջ պահ դնելով:

Համարի թիւնակն էր աղաւթին քոյրը
կարգաւոր մարքին: Թուրք սոսկիւնութեան
բարեհաճութիւնը վայելող առաւ — փութանքներուն
յանձնելով Պայտարքարանը, ուր լայնման են
ժամանակին վարպետներն, իրենան են
— քաւ, իրմիւրեանները, Դուրսանները պէս ազգա-
նրէն եւ յուսալիկապատ պատրիարքին:

Մեղքն Ե կարծէ: Եր պատրիարք մը կամ
կարծիքներ մը չախճան, փութանքներ կամ տե-
ղապահին անուր չի լիւնիր պատասաղ միջո-
ցին, այլ՝ հանդուցեալին անուր կըլլայ յիշա-
տակութիւնը:

Պոլոյն ինքնակոչ տեղապահը, փիւնաղորդու-
թեան պատմ արժուով լիլի կուտայ երկը իր անու-
ր պատրիարքին՝ կարծիքներն եւ ընտանեմի
պատրիարքի կարգին՝ անուր ընտրեմ գրաւա-
լիկի իր կարծիքներն յատուկ արժուոյն մէջ
բաղկելով:

Հարմարեալ են անթոնեանին հոն է, որ ա —
ղատ Թրմալարի Հայոց կենդանիներուն մէջ ալ
պատասաղ միջոցին կը յիշուի այս Հանապաղան
տեղապահին անուր, կարեն վարպետները Հա-
մար պատասաղի խորհուրդին:

Արքեպ ճոն ալ, Հայապատական Պատուի —
րակի պատասաղի տացան Ե Պոլոյն ...

Մայիսին, որ օր մը, Պոլոյն Մայր կենդանոյ
կուտին, միմիւրը ր անկողն լիլի տեղապահը,
Թուրքերն եւ Մուսուլմանը զոհանքներ, սիրաւու
հնչաւ համար ...

ԳՆՏՈՒՆ

Հրախիւս մը նաեւ վարչապետը՝ Ռիսալ պէյ
Սուլէ, նախաբանին եւ երեսնորդաներին:

Ինչպէս կը նախարէ թիւնակն մը խորունկ
լուսնին մէջ, Վարութան ձեռք կ'առնէ ընթա-
նը ու կը նուազ աշխարհաւորական երաժիշտներու
գործերը, շնորհաւով անուր Սպիկիարեանի
Դուրսարան Բուրը կը հմարուն, հանրապետու-
թեան նախապար գաղափարով կը համարէր
փութիլ Վարութանը ու կը խոստանայ իր ռոյա-
նաւորութեան ական անուն: Նոյն օրն իսկ կ'որոշ-
ուի Լիբանանի կառավարութեան նախարար Վարու-
թանը Երաւար պիլի, անոր տալու համար երա —
ժանակալ կանխեմը կըթուրան մը:

Վարութանին երեսուր լայն հասարակութեան
տալիւ, երկրորդ անգամ տեղի ունեցաւ Մայիս 8-
ին, Պէլլալի Ս. Փողէքի Գրաւարեան համարա-
րակին սրահին մէջ:

Իր նախապար Հանրապետութեան նախա —
գահին տիկինը, որ անձար աշխատեցող տարած
ընէ նի: Սպիկիարեան ընթալու պատմելու Հա —
մար Վարութանին: Ինքը արդէ 500 լիւր ոսկինոց
մը էր զրկան էր այս տալիս:

Նուազանաչեմը կատարեալ յաջողութիւն մը
եղաւ փութիլին համար: Սրահը մայրէք ի ծաղի-
լիցուն էր ու շատեր ստիպուան էին ոտք դնալ:

Վարութան ընկել ակցութեան լայնի կը զաւ —
նակար Միլէ, Չեպէլօֆի, մեծ յայտնութեան
իրարու համէն նուազեց Շուլաքիքին եւ Պիլոտին
մէջ մէջ զոյգելէր: Սպիկիարեանի զեպրեմ —
մալի: Ե Ենթոյնին: Պէլլալէն ընտանա մը,
Իր Շուլալէ իր Ենթոյնը:

Վարութանը որդան համարանի, նոյնքան եւ
համեմատ է: Իր նուազեց միջոց երբ մայրիկը կը
սկսի, անմիջապէս թեմէն իր կը փութի ու ան-
կաւելի կըլլայ զինքը դուրս ընդ իր հասարակ
նախկինները ընտանիքին համար:

Վարութանի ննդող Մարալեանի մն: Կը ըր-
նակին Հայկական գաղափարական մէջ: Հայ —
քը՝ Հայի Գիտնականական, արեւմտով ներդարեմ
է, անկայն կը սկսի երբ Գաղութեան: Տան մէջ ե-
րաւար լայնման են տեսակ գործիքներ զիջուած են
իրաւուն մայր, քոյրն անպիմանին: Ե Եր նուա —
ղին: Վարութանի մայրը զայնակ կը նուազէ, իսկ
մէջ երբայրը, հաղիւ տասնեւեթի տարեկան, ար-
դէն մաս կը կազմէ մեծ անպիւրիկ մը նուազա-
խումբին:

Լիբանանի քոյրը լայնի երաժիշտներն ալ
համեմատ: Են, որ տասնամեայ Վարութանը ապա-
ղային պիտի գտանայ համալսարանին լափանի —
լով Նուսիպար մը:

ՕՏԱՅԱՐՔ

ԱՐՈՒՆ, Մատենա դպրոցութեան, Ս. Գրի —
գոր Նախկին: Գրաւար ընդողը՝ հանդիպա —
լի Բրքարան աշխարհաբար զիջանից Գրաքին
կարկաղան Տրապիզիտ: Գրաւար (Հայ) Զա —
մէն: Դիւնեմի Գրաւար թիւ: Գուէնոս Այլէս,
1948: Գրուած 10 տարալ:

Ս'ը որ ալ երթան, ինչ որ ալ դառնան,
Դուս միշտ կ'ընէ բան մոռնալ չես կրնար:
Նակ ալքը երբ աղբն է, իսկ միշտ ալ զու-
նտուրուն խորքին տընակը խնամար:

Կրօնա դուս դառնալ հարուստ կամ հրգոր,
Բնեման զու զորք մտաւալ եւ միջոց:
Ըլլալ շատ մեծ մարդ, սակայն եւ արջոյգն
Դուս միշտ երկու բան մոռնալ չես կրնար:

Կրօնա ըզմայիլի, յարգել ու պատուել
Մեծ մեծ ազգերու սիրուն ու ժրտածուն,
Բայց, վստահ եղիք, որ երբ միանկ են,

Երբ կուրծքիդ խորքին ցու կայ ու զեմնե,
Երբ արեւնդ Ե մերը երակներուդ մէջ՝
Դուս միշտ կը դառնա ազգիդ եւ հորիդ:

Վեմետիկ ԱՐԱՄԱՅԻՍ ՄԱՐԿՆԱՆ

Նութիւնը, նորայն եւ սուլմանական Թուրքիան,
որ տեսնուածն ու քաղաքական անելի յետադի-
մական պայմանները մէջ կը գտնուէր:
Ե Եսէնի ի Սիբիլի վէպին ինքեք նորայն
լուստ կը լիլեցնէ Ե Վէր Հայաստանի վէպի կա-
ռուածութիւնը: Տիրող ռապիտանակ կալիքուր
զեմ ընտանապաղ ծախելը Վէրքին հեղուս Արա-
նէն, վէպի վէպերն իսկ հալալուրան եւ
Թուրքի իր սիրելի հարկները եւ թափաղիկ տա-
րութեան մէջ, փրկի թշուառները կանգը, ա-
ղաւթ կենդիւր, թշնամի ճիւղներէն:

Տէր Սարգսնեցի Եսէնի ի Սիբիլի վէպի
վէպերն վիլան մէջ կ'երևան Սիբիլ արարուած
քաղաքական քառարկաններու ոգիները ու ի-
րենց բողոքը կ'արտայայտեն քաղաքականութեան
զեմ: Այս ոգիներն մէջ Ե Միքայիլ Նախալեւան,
որ կը շարադէք իր գաղափարներն եւ կը յայտնէ
թէ ինչ քանի համար արտարան եւ զինք Սիբիլ:
Սիբիլ կարծիքով զօդիւրեմ մէջ է նաեւ Արքիմար
եւ յայտնապէս ան է որ ըստ:

— Ես եւս քի տառապալով ապրի եւ ճշարենեց
վէրքերը: Դնելու համար (աշխատեցալ) եւ զիս
կ'արարուէր, սեւ արժիւիքը վրստ խոսքան,
չալանակ աղբն ու ք'տանալուս դիկէն յախտաւ —
կենցիկ նոսր դու զիս կը փնտռէս:

Մեծ եւ կարծ Արքիմար ի ու Նախալեւան ի աղ-
ղործութեան 1880ական թուականին արեւմտա-
պալ առաւելոր մտածող կըրու իրայ: Ե Հայապատ-
կանս եւ որդը Արքիմար Արքիմարին ընթ միքա-
րեմով Ե Վէր Հայաստանի հանդէպ ծիծեղութեան
նշով Ե Մեծ Հայաստանի իշխան տեղը հայ զը-
րակամութեան մէջ: Ան Նիքալապացեան Ե Արքի-
մարին Բրքին մեծ շարքի աղբ, նուիրուր իր Ժա-
ղափարին, որ ապրան ու ընդան է իր Ժողովուր-
դին համար մտածան անոր բարբորութեան մասին:
Ե Արքիմար աղբի արտի հետ խոսեցան իր Վէրքե-
րը, Ժողովուրդի սրտին: Արքիմարին կար-
ծիքով Վէրք Հայաստանի վէպը հայ Ժողովուրդին
անողով տառապանքն ու փիշոր ընտանալիներուն
զեմ անոր պայքարին անհրաժեշտ քամը արտա-
յայտը իրցանակելու թիւն: Ե մէջ մէջ վէպ չէ
ունեցան Ե Վէրք Հայաստանի զեպր: Ե Վէրք
քննան է անողով Ժողովուրդ մը, սրտիք դաւա-
րան է եւ աղբի գրախանութեան նոր ուղի մը քա-
ցան:

90ական թուականներուն Ե Մատիս Ե եւ Արքի-
մար թիւններուն մէջ կըր գրաքարեան երեք կե-
մանուէն Յուսեանի կը համարէ Արքիմարի ինքու-
ղործին, օտար քառուրդ լիցուն, անհասկնալի լի-
գն, Արքիմարեան Ե Մատիսը մէջ կը պատասաղ-
նէ — Ե Մեծ Վէրքը, ճիւղ քոտիքը թուր ճանող
այդ զեպրը, անհասկնալի է, կը հանգիսէ Վէր-
գիւրիւրքը:

1890ական թուականներուն համարեան ճիւղ-
նորքն ստատակ աղի, կ'արգիւրի Հայոց պատ-
մութեան քառանկարութիւնը: Մատիսը համար
կը հրատարակութիւն ինքնակոչ օրէնքը: Կ'ար —
գիւրիւրքն քաղաքական քառուրդ են երեսնապար-
թիւն, արեւն, ստոյգ քառեք: Արքիմարին ար-
գիւրեան անուշեմութեան մէջ նաեւ իւր Արքիմար
Միքայիլ Նախալեւան, Ռաֆֆին եւ Պառլամենար
Միքայիլ 1908 (Մաւ. Մաւսմանարութիւն) քաղա-
կան եւ այս անուններ արեւմտահայ հրատարա-
կութիւններուն մէջ:

Ինչպէս կը ստատակալ համարեան ճիւղնորք,
արեւան կ'ըմբարան հայ Ժողովուրդի զիմարու-
թիւնը: Իր ստիճանըր գաղափար լիցուն մը:

1893թ. Արքիմար Արքիմարեան այդ լիցումը կը
խոսի Ժողովուրդի: Հետ, հրատարակութիւն Ե Ես
հայ կենսագրութեան Ե գործը, երեք հատոր: Հե-
ղափար մամաւոր դուրսինքն նուիրու Ե Արքիմա-
րին եւ Նախալեւանին, Արքիմարը իրայն Ե Գա —
նարեմի ինչապար, Նախալեւանը Միքայիլ
Պայտարեան, երեքան ալ Հայաքանի Դոքախաւս:

Արքայականներ
իր վերադիմումը

Բանի մը որ առաջ նպատակներն եղան Առգլիոյ երկաթ. ժողովին մէջ, պարագանս պէ - տալիսն զինուորական առկիւ մասին: Կառու - վարութեան ներկայացուցիչը հաստատեց թէ ար - տաւակ թիւն անի զինուորին հասարակութի - ն: Կոմս Սփորց, Իտալիոյ արտաքին նախարա - րը, անի քաղաքով յայտնութիւններ քրտ. ուր - քաթ օր, խորհրդարանին մէջ: Իր տեղեկութեանց համաձայն, թիւն հասարակութեան դաշտադր զու - կարից արդիւնած է 55,000 զինուորէն անի պը - ճել, քայք արդէն անի 76,000 զինուոր, ինչպէս եւ 10 հազար սահմանապահներ: Յետոյ, անի 120 հազար քաղաքացւոյ զինուոր (միլիտ) եւ 40 հա - զար — 80 հազար հողի ալ՝ աշխատանքի մարտա - կան կազմակերպութեան մէջ: Իր օգնականներն թիւն է 450, միւլգիւն դաշնապետը կ'արտօնէր մի - ասն 90:

Հունգարիան ալ ուզած է 85,000 թաղաք - ցէն իր զինուորական թիւն մինչեւ Յունիս, թի - նն դաշնապետը կ'արդէն 65 հազարէն անի: Խ - Սփորցին 50 զինուոր Հունգարիոյ հաստա - տութեամբ, առաջնութեան է իննամիս զմաճի կա - րուար մէջ մարտ յառաջնութիւն վերադիմում: Սպա - րադիման զգուշը կը դատար խորհրդարանը զորա - վար մը, Ստաքցեւ, վարչով Հունգարիոյ վեշա - ղինուոր 120 սպանեալու հետ:

Միշտ Յոյն ապրիլին համաձայն, Ռուսա - նիան այսօր ունի 150 հազար զինուոր եւ 20 հազար սահմանապահ, մինչդեռ հայտնութեան դաշնա - րարուն մէջ միայն 120 հազար: Իտալիոյ սահ - մանակից երկիրներէն անոնք որ հայտնակ չեն իմանի՞նք, կ'արգարաններ ստացան եւ, իմաստ - իւր համար թէ ինչ արկղութիւն կրնան ընծայել իրենց զինադրարանէ: Երբ, վերահասանալու համար ուղղմանի արտադրութիւնները, հասցեն - րով 1944ի մականարակն է:

Կոմս Սփորց պատմեց նաեւ թէ Ս. Միւսթիւ - նը ուղղմանի պիտոյցներն ողջած է Հունգարի - ան, թէ կարգ ըր երկիրներու մէջ մաղդիկ զորակոյն իրենց կառուան եւ զայն իրարանցներով — զմեծ եւ ոչ ոքի մի յայտները մեծ:

ԱՆՆ ՍԸ ՏՈՂՈՎ

LE POPULAIRE, Փարիսի ընկերակազմակապա - տակաւորներ, փոքր մասաւոր պիտի հրատարակ - ուի երկուշաբթի օրէն սեպտ, իբրեւ հունեան ին - թիւական անկուրթեան ամսագրի երկուն եւ պա - տենաներուն երկու երրորդէն անկին համարուն են: Պիտի աշխատել միայն տասը խմբագրիներ, տասը վարչական պատենաներ եւ 13 տղայա - յեր: Տաղանային դիտարը պատենաներէն մէկը այն է որ թուղթի թոնը 32,500 ֆրանքէն քարձա - ցած է 43,610 ֆրանքի, ծախքերը անկան են 20 աւ հարկը, իսկ հաւոյթիները՝ միայն 8%, հա - կառակ թուղթի ինքնակազմակապակցութեան: (Վէլ ըն - քը 12—13 միլիոն հաւոյթներու հաւաքակապակ - թեանը: Անդրիտ աշխատատեղիս անկապակցու - թիւն ալ հազար սիկիլիոյ զիւն էր): Համարած խմբագրիներուն եւ պաշտոնեաներուն թիւն է 70: ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ հոգեւապետը, գերապաշտաւ Միլիանիթի, որ ալ զեկապակցութեան է Փէլիթի արգարիսկողութեանն մէջ, պիտի դատուի ժո - ղարկական անեանի մը առիւն, իրեւն դաւադրա - յութեան ՄԻՆՅԱՆԱ ԱՂԳԵՐՈՒՆ ճառարները պիտի փակուի Դեկտեմբեր 12ին, եթէ անանկալ մը չպատահի: Ա՛յլ իսկ եւս չի կարածով ժողովը, լուծելու համար խաղաղութեան զարթոյթարկերու խի - ղերը, որուն ձեռնարկ պիտի կրնայ խորհրդանք ապագոյն Միլիանի անկեւ ափիկիկան ապերուն յիշել:

ՊԱԼԵՍՏԻՆԻ ՀԱՐՔԸ նորէն ա՛ր երկ մասնաշե - քաւ: Ազգաժողովին առկեւ, երեք շաբաթ զաւը, — տեկէ վերը: Ուրաքը ամ եւս համաձայնութիւն չգտար: Քաղաքական Յանձնաժողովին մէջ: Ճաշարհաւ որդաւեցաւ, լաթի իրաւասութիւններ արք երեք հոգիին հաշտարար յաճ մարտներն, որոցմէկ ելք մը զառէն Արտաքին եւ Հերաներուն հետ:

ՌՈՒՐԻ Մասին Ֆրանսա նոր ծրագրի մը զրկեց Ուոլիկիթն, պիտեով իր տեսակցաներով քրա: Ֆրանսա միշտ կ'աւանդէ թէ կարելի չէ Գերմանի - անի վերադարձին ալ չընթան ճաշարապար — ծիկ ինքնակալը, որոնց կը պարտէր Հիթլերը իր սպանալիութեան 70 %:

ՍՈՒՐԻՈՅ նոր զաւթիկն կաղմութիւնը անկաւ ունեցաւ մախող նախապահին՝ Հայե՛մ ալ: Սթալին: Պարագալուր տեւեց չորս օր: Բայառով ինքնակալ ձեռք անտեւեցաւ, իբրեւ հունեան ար - ինքնակալ զգարուն: որով չհասանա՛ղղապանմանս եւ ուր չուր իրաւասութիւն մէջ:

ՉԻՆԱՅՏԱՆԻ ԳԻՌԻՆԵՐԸ կը շարունակուի կտաւորել, անիցիկն 35 զոտ հեռու: Համար - նալարները օգնական սահեք ստացան եւ Փէլի -

ԾԱՐԺԱՆԱԿՐԻ
ԲԱՅԱՌՈՒԿ ՆԵՐԿԱՅՍՏՈՒՄ
(ՀԱՅ ՎՇԻՒ ԵՒ ԱՋԱՏՈՒԹԵԱՆ ԵՐԿՐԴՔԸ)

ԼԻՌՆԻ ՄԵՋ — Մեծ Հայուն՝ Ա. Անարեւա - նի կեանքը ժայռակէն դրաւ հայերէն լեռնաւ: Իր մանկութիւնն է մինչեւ Փարիզ, Բաղադար են: Տե - ղի կ'ուսնայ, 6 Դեկտեմբեր, երկուշաբթի երե - կուցին ժամը 9էն մինչեւ 11ը՝ 127 rue Boileau, Salle Saint Pothin (նախկին Emile Zola) սինե՛մալի մէջ: Մտաւը հրաբխաբանութիւն:

×

ՎԻԵՆՆԻ ՄԵՋ — Այս երեւոյթի երեկոյեան ժամը 9ին Միլենա Novelty մէջ: Մուտքը միայն հրաբխաբանութիւն: Ապահովեցէ՛ք նախօրը մեք հրաբխաբանութիւն:

ՍԱՐԱԷԼ — ՏԻՐ Ե ԻՏԻՆԻՆ ԱՐՄԵՆԻԱ Ա - ձԵՄԵԱՆ ուշախորթութեան կը ծանուցանին իրենց անգրաւիկ գաւկին ԱՐՄԵՆԻՆ ծնունդը 1948 Դեկ - տեմբեր 3ին:

EDOUARD VII ԹԱՏՐՈՒՆԻ ՄԵՋ
10 Place Edouard VII
Métro Opéra, Madeleine եւ H. Caumartin
ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 7 ԵՒ 14 ԵՐԵՔԵԱՏԻՐԻ ՕՐ,
ԺԱՐՔ 21ԻՆ, ԱՐԵՆԵԱՆ ՊԱՐԵՆ:

ԼԷՅԻԱ ՊԵՐԻՍԱՆ
եւ իր խումբը: Բոլորովին նոր յայտադրով

ՆԿԱՐԱՀԱՆԻՄ
Զ. ՍՈՒՐԺԱՓԵԱՆԻ
Դեկտեմբեր 3ին 23 GALERIE ANDRÉ WEIL
26 Ave. Matignon, Paris
ՓԱՎ Ե ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ԵՐԿՈՒՆԵԱՐԻ

« ԱՐԵՆԻՍՈՒՏԻՔ » ԿՍԱՐԱՆԻ Հերթական հա - ւաքովը այս երկուշաբթի իրիկուն ժամը 8,30ին, ծառ. թ. հաւաքատեղին: Զինուորացիները՝ Գ. Զ. ԲԱՆՈՒՆԵԱՆ, ԵՐԵՐԸ Պաշտաւը Արտեանի դրա - կանութիւնը եւ իր ժամանակը:

Bonneterie-Lingerie
ԼԻՌՆԻ ՄԵՋ
Ունի՛ք առաջնակարգ ծեսաւորէ վերէին Ֆոր - քեան համաձայն կերպանքի:
ձԵՐԱՄԱԿԵՆԻՆ ՀԱՄԱՐ
Կը պատրաստենք ծեսաւոր մարդկութեան, մեղանալ աշխատանքով:
Կ'ԸՆԴՈՒՆԵՐԻՄ
Ապագարէք մեզն տեսակ ճերմակեղէնի պատրաստութեան համար:
ԴԻՆԵՆՔԻ ԱՆՎԱՐԱՆ
Maison MAGUÉSAYAN
67 RUE VAUBAN, LYON

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺ ՈՒՆԵՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

Ետառով պատշաճութեան յաւանքով պիտի ունեանք, եթէ արդէն իսկ չէ եղած: Ձեր շահը կը պահանջէ այս շաբաթիս խաւաքութեւ համար, դիմել:

Գ. ԿՐՈՒՐԿ ԱՂԵԱՆԻ
ԱՊԱՀՈՎԱԿՐԱԿԱՆ — ՊՐԵՐԱԿԱՍԱՐ
107 Bld. Magenta Paris (10), Métro Gare du Nord
Հեռաձայն TRU. 02-20

LA MÉDITEKRANÉE
2 Rue de la Grange Batelière, Paris
ԼՍԻԱՒՈՒՆ ԶԱՇԱՐԱՐԱՆ ԱՐԵՆԵԼԵՑԻՆԵՐՈՒՆ
Maison CHÉRISTOU
Ետա Մանեանի միջնակար մը, գեղեցիկ արա - ներ պատշաճ կ'երով, արեւեան համազամ կե - րակութիւն, օդի եւ արանքի:
Հեռաձայն PRO. 03-98

Փուլէն, ուր կատարէ հակառակարտ մը կը մը - րու, կեղծարար Պիտանայի տիրապետութեան համար: Ազգայնական կառավարութիւնը Քանթոն պիտի փակուի:
ԼԵՆԻՆ ՊԼՈՒՄ հեռազգայն ըլլալով, բռնէ - չէր քաղաքական զիս պատուիրակին:
ԱՐԴԻՄԻՆԵԱՆԻ Ֆարսալի օտար տարադի - րեւոր թիւրք, Unis: Ուսիկականութիւնը գրական վեճիկ թիւրք:

ԵՌՈՇԱՆԵՐՍ

ԼՐՈՒՆ — Հ. Ե. Դ. Նոր Սերունդի շարժան - քա խումբին ժողովը՝ այս հիւշարթի ժամը 8ին զպոլոր արաւը: Բոլոր ընդ — ընկերակներուն ներ - կայութիւնը անհամեմատ է:
ԿԱՐՏԱՆԻ Հնկիոյ Դռնածոյ խումբին ընդէ, ժո - ղովը, կերպով 12 Դեկտ. կէսօրէ վերջ սովորա - կան հասարակեղէնի ներկայ կ'ըլլայ ԵՐԸ: Կոմի - տէ ներկայացուցիչը:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԾՈՍՈՒՐԻՆԸ
ԴՄԵՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԴՈՒՆԱ ՄԱՐԻՆ

Այս կերպի ժամը 3ին կէս զեւեռ, ՊՊՄՈՒՆ զպոլորի արաւէն մէջ:
Կը նախազանէ ընկեր Ե. ԵՆԿՈՂՈՍԵԱՆ
Կը խառն ընկեր Ս. ՄԻՆԱՆԵԱՆ եւ ընկ. ԹԱՂՈՑԵԱՆ
Արտասանութիւններ, երգ եւ պար մը. Գ.
Նայի Կրթնայի ամառնէկներուն կողմէ:

ԴԵԿՏԵՄԵՐ 5ԻՆ

Հ. Ե. Դ. Պանեւ Քալանի Նոր Սերունդը կը հրաւիրէ թուր ամառնայիկներու անպա՛միր եւ համակիրները, իր կազմակերպած պարահանդէ - սին, 5 ԴԵԿՏԵՄԵՐԻ ժամը 4էն 11, 76 Bld. Mar - ché Joffre, Café du Métro, à Bourg la Reine:
Օթպիւն Port de Orléans 188 Place Condorcet, métro Bourg la Reine:

ՀՈԳԵՀԱՆԳՐՈՍ ԵՒ ՍԳԱՏՈՆ
ԿՈՒՐՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ

Մահուան 13րդ տարեկիցին առիթով, նախաձեռ - նութեան Մարտիկ Ս. Մահիկ Մեղրու մաշ: Ե - կեղեցիկ կրօնական ընկերակցութեան, այս կի - րակին Հանգիստար պատարագ եւ հոգեհանգիստի պատարագ, մասնակցութեան արկեսու երեցեկի դասին: Եկեղեցական արարողութիւններու առա - րումն ետք՝ քաջմահ խօց, Մարթիկը, ու - ղերձ, « Ով մեծաքանչ, ուղերձ, ճՄաղկիր ա - րատ», փակով: Պատարակ ընկացիկ, երգա - խումբը քաղամայն պիտի երգէ նաեւ Վերստոստ արարողաւոր:

ՀՈ Գ Ե Հ Ա Ն Գ Ի Ս Տ

Մարտիկն Այրի Տիկին Տիւրու Տիւրաուր - եան եւ զաւակը, Այրի Տիկին Կարանայ Տիւր - տուրան եւ զաւակները կը տեղեկանան զԴե - կտեմբեր 5, կիրակի օր, հոգեհանգիստ պիտի կա - տարուի որդաւոր:

ՍԵՐՈՒՆԻ ՏԻՐԱՍՈՒՐԱՆԸ

Երեսուցիկ, իր մահուան քառասունեղին առթիւ, Պոմոնի Ս. Լուսաւորէն կեղեցիկն մէջ: Կը հա - ւերով յիշատակը յարգողները:

M Rhum Miam i
Le degré le plus fort, l'arôme le plus fin.
48

« ԵՐԼԱ » հայկալար Օդիկմ մեծաշնորհն ալ կամեմ Տիւրիկի տի փառ Հաստա, տարեկան ԱՆԱՆԱՆԱՎԱՐ ԵՒ ԱՆՄԻՐՏԵԼԻ ՈՒՐԸ, որ բոլոր փափկանալանկներու — Փ ն տ ա ծ ը մ պ ե յ ի չ —

ՀԱՄԱՐԱՆ
ԱՐԵՆԵԱՆ եւ Ֆրանսական ընտիր կերակուրներ, Ամերիկեան պատ, Ամերիկի ընտանադրանքիկն 50 մէթր հեռու միայն:
Հեռ. C. 02-43 18 Marché des Capucins

« ԵՐԼԱ » հայկալար Օդիկմ մեծաշնորհն ալ կամեմ Տիւրիկի տի փառ Հաստա, տարեկան ԱՆԱՆԱՆԱՎԱՐ ԵՒ ԱՆՄԻՐՏԵԼԻ ՈՒՐԸ, որ բոլոր փափկանալանկներու — Փ ն տ ա ծ ը մ պ ե յ ի չ —

Գրամուկի՛ւնն ալ յողջան

ԴՊՆԱԿՈՅՈՒԹՅԱՆ ՕՐԸ

ՄԷՆՔ ԷԹԻՔԷՆԻ ՄԵՋ — Դեկտեմբեր 11ին, շաբաթ րիկիուն ժամը ՅԵՆ ԿԵՆՆԻ առաւան։
Գիտաբանական ընտիր բաժին։ Ճոխ պիւ-
Ֆէ։ Հայկական եւ եւրոպական պարէն, Cercle des
Républicains, 16 rue J. B. David: Մուտքը ազատ է։

ԾԱՐԺԱՆԱԿԻ
ԲԱՅԱՌԻԿ ՆԵՐԿԱՅՍՅՈՒՄ
(ՀԱՅ ՎԵՏԻ ԵՒ ԱՋԱՏՈՒԹՅԱՆ ԵՐԳԻՉԸ)

ՎԻՆԻՆ ՄԵՋ — Այս երեքշաբթի երեկոյեան
ժամը 9ին Մինճեմ Novelty Մուտքը միայն
հրապարակութեամբ։ Ապահովեցէ նախօրէ՛ք ձեր
հրապարակութեանը։

EDOUARD VII ԲԱՏՐՈՆԷՆ ՄԵՋ
10 Place Edouard VII
Métro Opéra, Madeleine եւ H. Caumartin
ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 7 ԵՒ 14 ԵՐԵՎԱՆԻ ՕՐ,
ԺԱՄԸ 21ԻՆ, ԱՐԵՎԵՆԱՆ ՊԱՐԵՆ
ԼԷԽԻԱ ՊԵՏՐԻԱՆ

եւ իր խումբը։ Բայաբովին նոր յայտագրով

ՆԿԱՐԱՀԱՆԻՄ
Զ. ՍՈՒԹԱՖԵՆՆԻ
Դեկտեմբեր 3ին 23 GALERIE ANDRE WEIL
26 Ave. Matignon, Paris
ՓԱԿ Է ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ԵՐԿՈՒՇԱՐՔԻ

ԹԵՃԱՅԵՂԱՆ ԿԱՐՈՑՏ ԽԱՅԻ
Յ. Գ. ԽԱՅԻ ԱՆԻՆԻՆ ԳՈՒՄ ԳՈՒՄԳԻ Ժաման-
հրդեհ թէյյանդանը իր վերականգնութեան առ-
թիւ, տեղի Կոնսուլի ինտերիոր 12ին, Կիրակի
ժամը 3ին ք. Կերպրականներու սրահին մէջ, Ave.
d'Argenteuil: Կը հրապարակ երեկոյեաններ եւ
համակիրներ։ Մուտք 50 ֆրանք։

ՄՈՒՆ — Այս ԵՏԻԿԷՆ Մաքիան ՏԵՐՏԵՆԻԱՆ
(Լինձ — Աւաւաւ), ՏԵՐ եւ ՏԵՏԻԿԷ Նոյա եւ
Հոտոփիկ Աթիլեան եւ զաւակները (Գոլիւ), ՏԵՐ
եւ ՏԵՏԻԿԷ Յարութիւն եւ Մարիան ՏԵՐՏԵՆԻԱՆ
եւ զաւակները (Գոլիւ), Այս ԵՏԻԿԷ Մաքիան ԲԷ-
րիլեան (Գոլիւ), Այս ԵՏԻԿԷ Յարութիւն Մարիան
րոտեան եւ զաւակները (Գալի), ՏԵՐ եւ ՏԵՏԻԿԷ Օր-
նիկ եւ Մաւորէն Լոյնիան եւ զաւակները (Տրա-
պիլ), Օրիորդ Սիբիլա Պուլգուլեան (Լինձ),
ՏԵՐ եւ ՏԵՏԻԿԷ Մարիան եւ Մարի Գուրգուլեան (Փա-
րիզ) եւ զաւակները, ՏԵՏԻԿԷ Մարի Գեւորեան
(Փարիզ), Այս ԵՏԻԿԷ Մաքիան ՏԵՐՏԵՆԻԱՆ եւ
զաւակները (Փարիզ), ՏԵՐ եւ ՏԵՏԻԿԷ Անդրեան
եւ Բերդո Մերճեան եւ զաւակները (Փարիզ, Ար-
ժորդի), ՏԵՐ եւ ՏԵՏԻԿԷ Մարիան Տաւաթեան
(Գոթ), ՏԵՐ եւ ՏԵՏԻԿԷ Մաքիան (Փարիզ), ՏԵՐ
եւ ՏԵՏԻԿԷ Մարիան եւ Լուիս Թէյգրեան (Աւաւ
Մուշ), Կը ծանուցանեն ժամը։

Գ. ՋԱՍԻՔ ՏԵՐՏԵՆԻԱՆԻ
(Ոմիկ Մեծ տար Դիւլաղի)

որ տեղի ունցան 5 Դեկտեմբեր, յետ երկարատեւ
հիւանդութեան, Մէն Ժոնի Լալալիէն Աւաւ Մուշ
իր ընկալանքը։

Յուշարկաւորութիւն պիտի կատարուի, Աւաւ
Աւաւ, Մուշ, յայտը, Երեքշաբթի, 7 Դեկտ. եւ Հան-
դուցեալէն ժամբով պիտի ամփոփուի, Մէն Ժոնի
Լալալի գերեզմանատեղի։

SALLE GAVEAU, 45 rue la Boétie, PARIS
Կիրակի 19 Դեկտեմբեր ժամը 14.30ին
1948 ՆՈՅ ԵՐԵՎԱՆ ԵՐ 1948

Հայկերէ ազգային եւ քաղաքական Փարիզի
Հայկական երգչախումբի կողմէ, ժամանկութեան
թիւան ընտր Սերունդի երգչախումբի (80 խ-
դի), ղեկավարութեամբ ԱՐԱՊ ՊԱՐԻՅԵՆԻԱՆԻ, մե-
ն երեկոյ եւ զաւակով իր ժամանկեցին իրիՄ ՊԻՒԼ-
ՊԻՒԼԵՆԵ եւ ՎԵՐՈՒՆԻ ՃԻՆՃԵՆԵ։ Յայտագրե-
մա եւ կողմէն Հեռուստ հեղինակները Կոմի-
տա, Դիւլաղ Միւնի, Գուրգուլեան Այնճեան, Այնճեան
Յայտագրեան Սալիք Բաբիւն, Բաբիւն եւ Այնճեան
Գաբիւնեան իր մեծ տար գործիչով։
Տոմարեւ Համար դիմել — Հարսն Սամիւն 51
rue Mr. le Prince, Սալալեան 39 rue de Trévis,
Maison Massis, 21 rue Saulnier, Փաւլադեան 9 rue
Jules Rouve, Գաբիւնեան 14 rue Petit Botzaris 99-22,
Կեղեցիկ զինանաւան, Ք. Ուշադեան rue Réb-
val, զգաւոր Գաբիւնեան 46 rue Richer։

ԾՈՒՇԱՅԵՏՐ

ԼՐՈՒՆ — Հ. Ե. Դ. Նոր Սերունդի ՎՍԻճան-
Բոյ խումբին Ժողովը այս հինգշաբթի ժամը ՅԵՆ
պարտքի տար։ Բոլոր ըկ-ընկերակիները ներ-
կայութիւնը անհրաժեշտ է։
ԿԱՐԱՏԵՆ ԵՆՆԻՆ Դուստն խումբին ընդհ. Ժո-
ղովը, Կիրակի 12 Դեկտ. Երեւոյ Ժողով, տար-
կան Հասարակական Երեւոյ Կ'Եւրոպ Տեղ. Կոմի-
տէի ներկայացուցիչը։

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԻՆԻ ԴԱՄԱՍՏՈՒՐԻՆԻԸ

Հ. Ե. Դ. Նոր Սերունդի Ա. Աւաւաւեան
խումբի դաւախութիւնը այս հինգշաբթի ժամը
21ին։ Դաւախութեան ՀԱՄԱՊԱՆԵՆԵ։ Ներքեւ Հայ
ընդուն պատմութիւնը, սկզբնական շրջանէն։ Կը
հրապարակի Կարկանդակ շրջանի ընկերակիները
եւ ընկերակիներ։ Հայկերէի դասերը ՏԵՏԻԿԷ ՊԻՒՌՈՒՆԻ
կողմէ ժամը 20ին։

ԱՅՍՈՐ, ԵՐԵՎԱՆԻ իր բացուի նկարիչ
Դաւաւի նկարահանողներ որ պիտի տեսն Դեկ-
տեմբեր 7ին 24. Galerie Drouant Davidի մէջ, 52 rue
du Faubourg St. Honoré, Paris.

ՅԵՐԵՎԱՆԻ ՊՐԱՐԱՅԻՆԵՍ

Կազմակերպութեամբ Յ. Գ. Նաչի Փորթ տիժայիկի
ժամանակը կողմէ։ Կիրակի 12 Դեկտեմբեր ԵՆ
օրէ Ժողով ժամը 3ին 11, Պէճե Տուշ սրահ, 1 rue
Jules Ferry à Petit Ville, métro Porte de Choisy։
ԲԱՄԱՍՏՈՒՐԻՆԸ, ՆԵՐԿԱՅՅՈՒՄ ԵՒ ԳԵ-
ՂԱՐՈՒՅՆԱՅԻՆԱՆ ԲԱՅՈՒՆ։

ՄԱՅԻՐԱՅԻ Ծ. Գ. Նաչի Բաւարականութեան կողմէ
Կը ներկայացուի ՎԱՍՏՈՒՆ ԳՐԱՆԸ երկու արտ-
քայլ։ Երգչախումբ պիտի ըլլա որ սկսի ժամը 6ին,
ղեկավարութեամբ Գ. ՕՆՈՅԵՆԻՆ նուագախումբ-
րէն։ Առաւ պիւժէ զիւրամատչելի գերեզմով։
Մուտք 100 ֆրանք։
Մուտք — 125 ֆրանք։ Կը ներկայացուի ամողները
պէտք է ինչեւ ըստ Jules Ferry, հիշող սրահի մաս։

ԿԸ ՓՆՏՈՒՆ Խաւրեղի Այնճի գիւղին Այ-
նե Կոչկարեան։ Պատերազմի օրերուն տեսնուած
եւ Ֆրանսիայ Արտէս Ժամանակի մէջ։ Լուր ունի
ցողիկերէն իր ինքնակր իմացին Գ. Լեւոն Արաւան
Խաւի 2 Bld. Rodin, Issy les Moulinaux (Seine)։
ԿԸ ՓՆՏՈՒՆ Յարութիւնեան Յարութիւնը,
Հոր տեղիւ Նաւալաւոր, որուն 1937ին Ֆրանսա ըր-
կաւ ստուգուած է Տեղեկացիլ քաղաքական Գ.
Նաւալաւորեանի Klagenfurt Waidmansdorf Camp «C»
B. 8 Österreich Kärnten։

ՄԱՍՏՈՒՆ — Բարի նպատակի մը Համար
սարքուած վիճակագրութեամբ շահած է 00.657 Թիւր։
Դիմել Ա. Գիւրիկեան։

ԾԻՍՈՒՆԻ Ե ՍԵՎՈՒՆԻ

Լուս յանձնարար ունեցող ԿՕՇԿԱՅԻՐԻ ԽԱ -
ՆՈՒՐԻՆ, Երկու մեծանկարով եւ Fondation Խա -
նուրը ունի նաեւ Ա. յարկին վրայ երկու անձակ
եւ փոքր յուսացարար։ Ինչպէս նաեւ Խաւուրի
նաեւ Խաւուրը մը եւ ընդարձակ սպարի մը։ ԵՆ-
դը ունի կապ եւ մասնաւոր (cave)։ Pont de Séver-
գեան յանձնարարով Իրին, Mairie։
Դիմել Գ. ԿԱՐԱՅԵՆԵԱՆԻ, 5 rue Lecointre, Sévres։

ALICE - LEVON
COUTURE

5 Rue d'Artois, PARIS (8) Tél. ELY. 74-74
SOLDE SA COLLECTION D'HIVER
ROBES, MANTEAUX et TAILLEURS

Համոյ Կերտիւն
ՄԻՄԻԱՆԸ ՏԱՆԱԿԱՆ
ԼԻԼԱՆ — AUX LILAS

Կերտ ժամանակ մեծ մաքուր եւ միեւնոյն ա-
տէն ժամանակ։
Այս օրուրէն փորձեցէ 24 St. Lazare, Paris (9)։
Métro Trinité կամ Notre Dame de Lorette։

imprimerie DER AGOPIAN, 17 Rue Damesme - (13)
Le Gérant: A. NERCESSIAN

յաւելումներու։ Իր կարծիքով, երկիրը արդէն հա-
տան է իր հարկային կարողութեան վերին սահ-
մանին եւ արտադրութեան քանակութեան վերին
միջին կարգին է նոր տարեգր զանգու։

Ամէն պարագայի մէջ, հասարակական տե-
ղեկութիւնները եւ հետեւի թէ կատարմանը ին-
քի պիտի աւելցնէ տարեգր։ Վարչապետը ինչ
յայտարարեց արմատական համադրութեան մէջ
Թէ հարկատուները նոր զեւղողութիւններ պիտի
կրնին։

★ Արմատական կուսակցութեան համադրու-
մաբ անահայական բանաձեւ մը բուժարկից որ ԿԸ
պահանջէ կուսակցութեան վերահսկողական հա-
ւաքական պայմանագրերը, աշխատավարձի հա-
մար։ Այսին խաղով, ձգել որ զործատէր եւ քա-
նուր սակարկել աշատորէն առանց պետական մե-
լատուութեան։ Կուսակցութիւնը ապա եւ ձգէ իր
աշխատներուն հարադրական կրկնամասնութիւնը,
այդպիսի փափագները կրնան մասնակցիլ զօր-
տը Գոլի հասակին, բայց սահմանափակուած, ան-
հրաժեշտութիւն մը չի տեսնել նոր ընտրութիւն-
ներ կատարելու։ Յետոյ կը պահանջէ հրճաւոր
աղբախացուած հաստատութեան լուսով մարի
փոքր։

ԲԱՆԻ ՄԸ ՏՈՒՄ

« ԱՅԻՆԱՐԶԻ ԲԱՆԱՐԱՅԻՆ » , Ամերիկացի
Կարի Տէյլի, յամադրել կը արշունակի իր շա-
նքերը, ի խնդիր խաղաղութեան։ Բայաբովան
գիր մը ստացած է հոլաւաւոր գիտնականի Ար-
ժաւին։ Ուրաթ օր ճառ մը խոսեցաւ Մայ ֓րե-
յիկի մէջ, 250 ունկնդիրներու առին, ապակցու-
թեամբ խումբը Երեւոյացի մասնակցականներու։
ՄԱՐԻ Նախաւոր խոստացած է իր բացմանքը
հարողին ընդհ. Ժողովին։ Տէյլի կ'ըսէ դիտ -
նայ թէ Այնճեանը ընտրել որ ունի խաղաղու-
թեան համար, ապաւն ինչ պիտի աւաւարի...
Մ. ՆԱՆԱՐԱՅԵՆԻՆՈՒ Նախորդ. սարգապետը,
զօր. Այնճեանը, Ունկնկիւնը հասնելով,
հաղտուի խորհրդակցութիւններ ունեցաւ բար -
ժաւաւորեան պահկերու հետ։

ՊՐԱՐԱՅԻՆԻ կատարութիւնը գերազանց
փորձ մը կը կատարէ։ Իրկելու համար մայրաքա-
ղաքը, Նաւորէ։ Նոր գիւղերին հաւաքական են։
Նաւորին կը փորձեն եւ ունի միջոցներ ձեռք
անուան են։ Վերին լուրերու համաձայն, Սանկ
Քայ Տէր Բեւան է կուրի, փոխանակ նաւարին
Եւ Փարիս, ինչպէս կը յորդորել իր բարեկա-
մարը։ ՊՐԱՐԱՅԻՆԻ երկու նաւեր ընկնում ըլլալով,
9000 ղեկավարներ եւ փախստականներ խնդրու-
ցան։

ՄԱՐԱՅԻՆԻ նաւատարները որոշեցին վերսկսիլ
գործադրութիւնը, բողոքներ համար երկու վարկէն -
ու ձեռքարկութեան ղեկ։

« CADIS » լուսնունդ է ներքին գործերու նա -
խարարութեան նշանները 25 Թուրքի քաղաքա-
նորդ։ Ինչպէս դրանէ հինգ, օտարականներու շա-
նքերուն նշաններն ալ կազմակերպութեան թիւ-
րէն, «Անուշ», խաղաղութեան, զննարարութեան
ըլ -
լալով փոխանակ զարգացականութիւնը։

ՓՈՒՐԻՆԻ ստորոշութեան կամ տեղափոխու-
թեան մասին լրին զօրոյցներ կը հերձուին պա-
տանաւին։

ՈՐԱՐԱՅԻՆԻ մանչէն հարուստ հանքերը դա-
նուած են հաւաքական ծրարակ մէջ, Գոտալի
մաս։ Միջոցներ ձեռք անուան են շահագործման
համար։

ՀԱՄԱՐԱՅԻՆԻԱՆ գործունէութեան յանձնա-
մար լուրերը տեղեկութեան ստացած է թէ 800 անդի-
կացի համարակարներ, որոնք մասնաւոր իրկու-
թեան ստացած են Մուկուլայի մէջ, զարգացի բա-
նի մը կը մտնեն, կատարմանը տալայն -
լու համար։

ԳԱՆՃԻՆԻ ստիպութեան վերաբերուելը,
Մէլիք Տէրգի հարաւ, շաբաթ օր սպաննութեան ձեռ-
նառութեամբ մը, ուսանողական ցոյցի մը միջոցին։
Հեռագրեր կ'ըսէ թէ երեք ստիպաններ ալ սպան-
նուած են, 18 Շոգի իրաւարարած բարձրով։ Կա-
տարի կուր մը տեղի ունեցան Դուստ համադրա-
ւորեան առին։ Ձերբակալութեան 259 զաւակներ,
շաւորեւ Կիւրուր։ Շուշարարները կը պահանջեն
որ զաւակը համարել, իրեն աւաւարող։ Եւ կա-
րողակէն։ « Գաղափարի Արարեան » Մուտքը
Երկուստի կը պատահի, Անգի Նոյալի փաշա
են։ Ուսանողութեան վերաբերուելը, որ 57 տա-
րեկան էր, գործողութիւններ կը վարէր թէ -
հակա զաւթարարին առին, երբ ուսմը պա-
րթցաւ։

ԲԱՆԱՐԱՅԻՆԻ երկու, Ժողովը վստահութիւն յա-
նց զաւակին արտաքին զարգացականութեան,
1406 ղեմ 448 մարտի։ Վարչապետը այս արթի-
ք յայտարարեց թէ երեք տեղեկութիւն ունի
որ լուսնունդը գաղափար շրջարկական մը ուղղա-
ման է, յանձնարարելով կուսակցական ստիպանու-
թեան մը կողմէն քուր նաւարկ երան։

ԱՆՆԱՐԱՅԻՆԻ ԴԱՐԵՐԻՆԻ ստորադրութեան
ամիսնակի վերջ, համաձայնութիւն մը եւ պի-
տի կ'ընդուն, Մայր. Անեկիցի պաշտպանութեան
համար, ինչպէս կը զբն Լուսնունդ թիւերը։

ԻՆՎՈՅՆ ԱՅՐԲԵՆԱՐԱՆԸ

Բ.

Տանքն են, Ստե Գա՛ն, տանքն են՝
Ի՞նչի սայառա (դիմուկ) անքն են՝
Ասարա տարեք ի՞նչ անքն են,
Տաքան իր մէկ ու Տաքին՝
Բարեւ, արեք ի՞նչ անքն են,
Տաքան իր ինչո րալին:

Ինչիս ճառարեց իշու, զնաց Հասար Հետու,
Հետուս Գրուստան, չարկին զիւր կարող
ստին: Գրու էլ չդիտե, որ թղթի ծէրով մի խաբ-
րէի զիւր կարողութիւն իր ճախի:
Ինչիս, երբ դիմուկան ծառայութիւնը լը-
ցաւտն զիւր վերադարձաւ, կարծես էլ էն երեսու-
սարդէ չէ: Եւ չուրի էր, զարմէր էր անկախաւ,
յարտուն շարժանքին անգամ շարի էին մտի,
էրք ալ ոտն էր յառաք դնում, ճախ ոտն էր յառաք
շարժում: Երբ ճախ ոտն էր յառաք դնում, ալ
ոտն էր յառաք ճախում: Մէկ, երկուս, մէկ, եր-
կուս, ալ, ճախ, ալ, ճախ ... Բոլորապէս, իր
սլացիկ ճառարի մի զէլ շորք էր տալիս:
Ասալ Ինչիս չէր սիրում հոգի չարխառանք,
չհոտ չուր էր տալիս արտն ու զառնի ճառար:
Բռնում էր արտն ու չորը, Հասարում էր, որպէս
էլ մի վարդ, այդ ալ բաւական չհամարելով, քերտն
էր գնում հողը ևս կրում էր որպէս նշխար: Օ՛հ,
ինչ անուշ էր հոգի չարխի:

Ինչիս ճառարացուցին, բայց դեռ շտանած
ճնուկն իր սառնիկ զաւակի, իշու, պատերազմ
է Ողայն պահեստի դիմուկ, տարան նրան, Հա-
րայն Բուստանում:

«Մալինիս սուչից զնաց—իմ նանք լալով մնաց—
Գառնեցիկ Հասարին:—Տարան զիւր լաւերին:

Օ՛յ, աման, աղէ քան, էրայն ես,
Շարխո կարողով վառույթ ես ...»
Գնաց պատերազմի: Գիւ էլ չդիտե որ խաբ-
րէի զիւր իր սիրած անքնին:

Ինչիս Հենեալ զիւր դիմուկ էր, այդ ինքն
Հասար էր երկնայեքիւրէն էր: Զին իր քարկան
էր, քնկեր էր, զնան արեւմտէն էր: Մեծակ էր,
և ուղ—սուղը պիտի արեւմտէր արեւա-
կերքին:

— «Տուն, տուն, զնայի տուն, սապարած է
ընկալայ ցալի գաւը, վիշրացած է պատերազմը,
զիւրացին ու քանուրքն է երկրի տեղը: Գիւր զը-
քանաւորին, զաղբերիկ զէմ: ... յեղադրանքիս:

Տուն» Ինչիս տունը Հայոց աշխարհում է:
Ինչիս չորը Հայրենի զիւրում է Սիւն էր և որ-
պէս զիւրացն ու քանուր, որտեմն արեւ պիտի լի-
նէ իր Հայրենիքում իր հողին:

Ինչիս կրօնով, անցնում է Ռուսաստանի ան-
ժայռանի արարածութիւնը հոգի եւ արի մէջէն, եւ
զարխ Համանով է Հայրենի հողը:

Հար եւ որտեմն արեւ իր Հայրենիքում: Ո՛ր ոչ
եւ ուղարմ տեւ ճառարի նրան ոչ իր Հայրենիքին,
և ոչ էլ իր հողին: Ամեն կողմէր դարցի աղբեր
զէմ էր շարժում քանքնելու: Համար իր աղբը, եւ
տեւ քանուրաւ Համար իր զիւրին ու հողին:

Ո՛հ, Ինչիս իր կարող զէմը վար զնէլ եւ աղ-
բը իր արձանանի կանգուն: Կա աղբերի է, պիտի
լինի արձանանի կանգուն: Պիտի լինի պիտուրն իր
Հայրենիքին, իր կոյրն զապարազային չէ, իր
կոյրն աղբապապանման, եւ ապառնութեան հո-
մար է:

Կամարած է, խորապան: Խորապան, ի ճարհէ,
միտուր զապարազային: Երբ արեւ ճառար էր,
կայծակն ճուղարած է արեւ Հետ, եւ ոչ մէկ ուղ պի-
տի կարողանալ նրան անքնելու: Ան ինչիս,
ոչ մտալի է զաւանդ, ձեռքի էր չիտմ,
արեւն էր իր շարժում փոխանցում մն ձեռնի իր
կամբը:

Ինչիս ամէն տեղ է, ուր վտանգ, ուր կոյրն
կայ:

Յարձակման ժամանակ Ինչիս մէջու տապիւնն է:
Կանանիք ժամանակ Ինչիս մէջու վիշրէն է:
Ապարտապառ, Բեռնի, Աղբի, Արարաւ,
Հայրապետանի քնդհարում, զպատմ մարտեան
ապարտում Բուստան, Հայ — Բարխան պատերազմ:

— Ինչիս մէջու պատերազմը դառնում է, մէկա
կրակի գնում, մէկու տապիւնի շարժում: Մէկ ըրդ
մէկ զիւրացին է, հողագործն է, փախաւ արքուն է,
զիւրի սիրտի գաւակն է, արեւն ինքն էլ հայր
անքնի կր:

Հայաստանի խորհրդային իշխանութեան,
նրան Համար, որ Հայրենիքն եւ աղբն ինչ ու-
նեն խելայն զապարազային պարապան, Ինչիս
մտաւորական է, կուրակ է, Հայաստանի խորհրդային
է, Ժողովրդի Բնական է, պիտի էր ոչ չառանգ:
Ինչիս էլ լալով եւ Հայրենիք զէր, եւ չէ

Բարեկամ զէմը: Զին, Ինչիս եւ մտաւորաւ արե-
ւանքով արողութիւն են — « Ինչ էր լինի, ինչ
էր լինի, Ինչիս Ինչիս չէ լինի, երբ մին եւ արե-
ւանքով մէկ իր ցով լինի:

Կոր կամարութեան աստիճանութիւնը հը-
րաման ունի շորը, կամ մեծածն ինչի յամենիւր
Բարեկամանի Համարաւոր խորապան Մարաբ-
րուր եւ Ինչիս: Գլխաւոր է խոստացումն երկուս
իշխանութեան յամենիւր ինչիս. այսինքն մասնի-
նէրէ, բայց նրանց մասնիկ էր զոտմ: Բար-
կանութիւնը կատարած՝ ասում է կերտում: Ինչի-
կան միշտ իր հայրենի զիւրում է:

Մի որ լալ եւ ասումն Ինչիսին:
— Քն Հասար, Ինչիս, զիւր զնուած կոմի-
սէրներ են եկել: զիւր զիւրակով, ձեռնով պարկով
միտն էր եւ կանչել: ասում են թէ՛ խորհրդը քո եւ
Մարտիս շորը: Եւ զոտմ: Ինչ էր լինի, ինչ
էր լինի... Են փէլէլ քաղար թափի, տեղը փոխի:
Ինչիս՝ փոխակի զուրին տաւ ճակատաւ
լինելով: ասնիքն ասնիք ցատկով: Համար է
արեւ տալ: Կուտուր, արեւ միտնիք է տեղի ունենում:
Կուտուրի քաղարն երբեքն ևս տեսնում եւ լալով
է չեղորն արեւալարը:

Երբ արեւալարը արեւալարէն, կալուէ քան-
կան: Երբ միտնիք մէկեքնի յակն արեւանակ կա-
լոււ, ձեռքերի միտնիք իշխանութեան եւ ինք-
կայանքում: Ինչ արեւնիքն ճառ են խոսում, եւ քո-
լորի միտ քանի այդ է:

Սիւն զիւրի ուղարմ է իր Հասարաբարութիւնը
ցոյց տալ քանուր—զիւրացիական, Հասարաւ
իշխանութեան, պիտի է քան է իշխանութեան
լաւանք մտաւորի արեւն ծնող վայրայ, քանա-
կալ մտաւորի արեւն է: Խաւիքն Հերթիկ Մարաբ-
րուր եւ Ինչիսին:

Ըլ զհամար Համանով քաւականացած՝ կո-
միտնիք անցնում է ժամանակի պատմանի:

Միւր զիւրիքն ար, իր խաւիքն կոյնեալ,
մաւորիկաւ Մարաբրուն ու Ինչիս զիւրէն զուր-
նէ երած, կատու տեսած մի ինչ պէս ճարին են
մտած, մեր տեղիք ճարին, այդ, մեր տեղիք ճա-
րին, մեր ձեռքն են նրանք, ուրեմն մեկ է մտած
լաւանք գտնել, քանի, եւ մեկ յամն էր: Միւր եկել
էր այդ զիւրը, եւ պիտի չեղանակեց տալ զիւր
սիրտը եւ Ինչիս մէկ Հետ տեսնել: Ձեզ 24 մտ
պարկաւաւաւ են մալիս, յամենիւր, լաւ,
չաւանդեցիկ, զիւր կուրի զիւր տեղը, քա-
րար փայ պիտի լինուրի, զանի պատմելու
Համար աղորդի զանի, հոգի ասնիք մեկ զար-
ած աղբ այդ...»

Կար, միւր, այդ ժամը, եկէ նրանց մեկ
չաւանդի, աշխատ մէկ պիտի լոյս Հայաստանի
զաւր զիւրիքն ինչիս: Երբ զարած մեր զիւրը
է: Եւ ասար, եւ մէկ անգամ եւ ասում իմ խաբ-
րէն է ձեւ պատմականը:

Բար լալութիւն:
— Ձիտիւր, կոմիտար օրդմ շարժում է
մտալիք:

— Մանջ Հետ, ինչիս, որ զոմէ կալի ունեն,
եւ կալ պիտի, այդպէս խոսելու չէ — միլան-
տում է երկրորդ կոմիտարը:

— Հինաւ, որպէս պատման վար զիւր զիւր
ի խոստացուցին, մարտիկ չիէ կոմիտարը,
տեսն աղբ նրանց կիւրէ իր գտնել եւ մէկունգ կը
ընեն վախիտ միւրին:

Կատուր Ինչիս կրօնով է լըթունքին:

— Տո, ինչ վախիտ միւր, իր պատմանով
մեծ ունեն ինչիք շաւենիւր: Կալիկ արտի զիւր-
իւր, արեւն մէկ լոյսայ մէկն ու մալուր, մասնիկ
գաւալ իր զիւրակին: Երկնիք քան է: Ինչիս է
ինչի, թէ ոչ. գաւակ ունի զիւրին թէ ոչ: Մէկ է
լալում է, որ խոսում է զիւրի ձեռքերէ մէկը:

— Քն Հասար, Հերթի կոմիտար, արեւ եւ
Մարաբրուն ու Ինչիս զիւրի եւ մի մտաւոր...
Ո՛վ ա լալ: Են ասումն ձեռքերէն կախարա-
զակ զառնի տեսն են կարծես: Տեսնում եւ ասում
են: Կա եւ Մարաբրուն ու Ինչիս ու արեւն
մեկունգ արեւն զիւր, ինչիս, մէկ է, ևս տեսն
են: Կա Հետ տեսն, զիւր, ալ յալուեցին են: Ող
մայ ինչ կատարութիւնը ինչիս, ալ յալուեցին
տեսնող, քանի: Համար ինչիս չէ լինի, մէկ
Մարաբրուն ու մէկ Ինչիս... Ո՛ր քանի, մեկ
փէլէլ, զիւրի նան էր տեւանգ, մեր է, բայց
որ չէ: Եւ արեւն, զիւրի քանիքն է ինչիս:

— Ձիտիւր մէկ ճախիւր, որ զիւրակով զանիք
պատն, զիւրը եւ Հայաստան, թէ իր յամենալը
որ ար:

Որտեւոր է կոմիտար: Բարի եղա՞ք մեկ 24
մտ պարկաւաւաւ ար: միւրին ասաւ, երբ
Ինչիս ու Մարաբրուն արեւ յամենալը լինին,
զիւր պատմականաւ:

Մէկ է իր ձեռքի զան ցովը կեցած մարդիկ
քար կոյնիս: Տեսիւր եւ, թէ՛...»

Ինչիս իր քաւը Հասարով, ճանաչ թալուած-
րով, մասնիքն լըթել, մայալ արեւն, զիւր
խալար ու մէկ, որպէս իր զիւրակով նրան է մո-
լում: Քիչ յաւանակայով կալուած է մի պաւ,
որ տեսնող, թէ մասնիկ, եւ մասնի, զիւրակով
անի: Ձիտիւր, մայաւ չէլայ:

Գիրիս (Բարեկ)

Կարկաչուն խալալ

ԽՍՀ — Թալիք ցրագուն եւ արագիկ Խալա-
լի Հայիկ Սիւլիկ իր գրէ ձեռն Գիրիկի մէջ:

Ան չուր զնախորհ, որ ուր փոքրում եւ կար-
կաւան, ինքն կը խալալանեն արալանիքի հո-
սելով: Մէկունգիւր զիւրակիւրէն է, անիկ ան-
զիւ շէրանք, զիւր արեւանք, զիւրակիւրէն,
որ որդապալար իր սոյալ երկու քրտնային մե-
րէն. եւ անի կողքի Հեղադար մը — « Ալքին —
գալուորք »:

Այս քուրիւր կուր: Գիրիկի Հիւսիս—արե-
ւելէ: Բաւճալի միւրապալար ընտանալաւն, եւ
կը ճանն ցարգ մեղք մը ճանախում պիտի,
եւ ճան իր միւրանան դաստիարակ ճանն, մեղաւոր-
էր Գիրիկի մայր զիւրակը: Փէլիկան Ձալի է,
որ Ձալուտան ալ անգանիկ լուսաշիջային մէկը
ստեղծ է մեկ ինչիս:

Գիրիկի տունը, քուրի ալ չէլարգիւր Հիւ-
նան, քուրի ալ երկալիւրին, մեկ—մեկունգ,
բայց հողէ տանիքի ուղ, եւ ճալիքն ար. արա-
լանիքն ինչիս, ուրէն իր ճանի այդ խալալին,
չըլապալարուն ճովանդելով ուր կը ճարին քա-
ղարի պարտաւոր ճանը, յորդանալ կաւանու-
րիւր մը:

Թալիք փողոցներու չէն քանուր, այլ
քարանձ քնուր, որպէս ինչից կարգին կը ճարու-
րուրին ճարուր եւ քանն իրաւուն կաւանու
մայ չիտուն են Հայաստանի կամուրներ, կար-
նու, կամաւան, Բարխանի, քարակիւր, տար-
քաւ կամուրը եր որտեւ ասոյց եւ կալուր եւ մը-
նան սակաւ: Այդ կամուրները իրաւանքաւոր
են Թալիք եւ եւ քրտնիւրն միւրին, եւ անց կու
տան Ժողովրդիկ:

Գիրիկի Հիւսիսն զնայի Հասար արալորէն կը
Հանի, արեւն ար ժամակերպ շաւալաւոր կը Հո-
ւան, զիւրիք էր գտնում: Ինչ զ փոքրիւրն եւ շա-
ւան էր լաւանք մարտուն աշխարհ ու ականիւր-
նէր, քուրի ալ որպէս երաւ, աղբիւրն ու, զիւրակ-
իւր, եւ ինչիւրն, Համանով տարուր ինչի-
քն եւ Ինչիւրն: Գարէն ի մի մի կալուրակի այդ
պատմական տուններ, եւ քալիք ու կեանաւոր...
Ինչիս էր քալիքն ցարգին:

Կը ճալ ճալ երկիւր քուր ճովիւրի լոյս քա-
ղարիւր, քուր զիւրի: Այդպիսի ցարգի կու
մէկ, քուրի մայր ինչիս Համար կամ զիւր եւ ին-
չիք ճովիւր, ժողովուր պիտիւրն եւ կամ
դեմին որտեւոր ժողովուր Համար պիտիւրակ-
որ փոխի մեր անմիւրն ի Մարդ իր յոյի քա-
լիւր ճովիք եւ կամ Հեղադարի գիւր:

Մայր Հանիք է կարկաչուն քուր. որ մեկ չի
մաւորակի, եւ այս տեսանկով միտի քաղարն
է Գիրիկ, եւ կարճ քան յոյակի զիւրակուն
քաղար:

Ձալ տեղը չէ որ Քրաւացի զրոտալընիւր
Հոս եկն եւ Կնայի Գիրիկի երկիւրն ուր
զիւրիւրն ասնիք: Կար մը ասալ ինչիս քո չէ
երեղել: Եւ Գիրիկի ստեղծել փողոցներ
մաւան լաւերը, անոր օրեւաններ, զիւրիւր-
քո քալիքներ, կամարակալ կամուրներ, ինչ
մեկս արեւանի զիւրիւրն:

Ո՛ր միտն ինչիս Հայալուրի եւ քանիք իր
քաղարի մէկ, այլն մեր ամէն քալիւրի երե-
ւան կիւրին պատմական իշխանութիւն:

Ան Ալքանարի կամուրն եւ անդին Թալ-
լուր քալուր: ... 17րդ դարում, Գիրիկի եւ
միւր Ալաւայ Խալ, քարանձարի վրայ քաւում իր
պարապանի մէկ ինչիւրից, խալանիւրն ար-
քիք է Մէլիք Ամէնա Կալալի ի պատի: Բար-
մաւոր: Ժայ զիւր իր միտն իր պարապանքն ին-
կուրիք, քալիքն ու խալը:

Ասում մը, երբ իր պարապանքն ինչ ինչ
դուրն է լալիք մէկ, Ալաւայ Խալ Համարիւրն
է քանիք քուր արալանիւրն եւ զիւր տունը
է այդ խալանքը կուր: Գաղի տեսայ այս քուրը,
եւ լալիքն մէկ կարծիք տեսնել զիւրիւր պարա-
պանքն մաւան զէմ:

Ինչիս միւր Կիրիկիւրն է, պատմական զեր-
մանիւր: Զարեք տալար մը մեկունգիւր են
քալիք պատմիկ, ուր երեք Բեռնով կը Հոսի
ճանաչաւ այդքն զիւրակաւ կուրած լալը: Կա-
մութիւն կուր թէ Սիւն Աղբաւար այս լալիքն
ընդին ընտանեակ իր մէկ անգարանիկ Հի-
ւանքիւրն:

Գալուորք մէկունգ, ասալ Շէրէֆիէ միւրիւր,
քալիք չիտուն եւ Լոյս քալարն Շէրէֆի Խալ
Գիրիկի երկր, եւ քուրն է Համարաւոր Շէ-
րաֆաւոր: Գիրիկ, Դիւրան, զիւրիք եւ ամէն
ինչ անալար Հայաստանիւրն մը կը լինե-
նան:

Ալալուրք մէկունգ, մալուրակայ՝ Բալալիս —
տալան չէլը: Բալալ Կալայ մեծաւոր Հայալի
փալարի քալարի լալիս պատմական քալարի
որ Բալալիւր իր կարողութիւն տալիս է: 937:
Անիկ անդին քալար զարեւոյթում արեւ, Հայիկի
մէկունգն եւ անիք քալար, պատմար իր միւր,

ԾԻՐ ԵՆՑ

Գիտական առաքիլ

ՄԱՐԿՈՆԻ ԲԱՐԵՏՐՈՆՈՒՄԸ — Ինչպես գիտենք, Մարկոնի վարչապետության համաձայն, մարդկային սեռին բարելավումը սկսած է կայսրին և մեղքագին մարդով: Չարը և զիստականները կը սերնդն թէ մարդը երբեք սեռած չէ կայսրին, այլ կայսիրը և մարդը մարդու տանը են միմեկները նախաձայնելը:

Փրոֆեսրը ուղիւս խաղը չընէր Վիտենցոյ տիպարներուն, այլ ժողովրդական տիպարներուն: Ամեն մարդկային համ իրական շարժումն թանձրացումն է որ ներկայացուած են բոլոր տիպարները:

Կենդանաբանները մարդկային և կենդանական տեսիլուն մէջ 212 հաստիակը գիծեր գտած են. բոլորներն ու բնականական կազմութեամբ մեն հըմանութիւն ունին ստորադաս կենդանիներուն հետ: Բնականաբանը կարծիքով, հաշուաւոր տարրերը աւաճել ինչ ինչ կանխորոշ շնորհիւ մարդը կենդանիներու նման կենդանականները շարժութիւնները զգուշ կամար, ուրիշ կանխորոշ զանգիւն ժողով շարժութիւն, ինչ... Ամեն գտած, նախաձայն մարդը կենդանական և հոգեբանական գործարարներն ու բարդաւորաբար գործարար էին: Մասկեր կենդանիները, մասնաւորապէս շունները՝ պատմած

են իրենց սուր հոգեբանութիւնը, իսկ թուշունները՝ իրենց գոտեւորութիւնը: Հին գարեթի մեղք մտածող մտացած են իրարայրին և իրենցականները, որոնք պատմած են իրենց մանկական մեղք և կը որոնցոյցած իրենց գոտեւորութիւնը:

Մարդը հարմարելով իր նախադասական կանան զին, կարողացած է նաեւ ուղղութիւնը հարմարել իր դասարանը (sens de l'orientation), միջոցառ կենդանիներն ու թուշունները՝ մասնաւորապէս դալթոնը թուշունները պատմած են այդ կարողութիւնը:

Յնչոյցէ մարդը իր մանկ տնայապետի մէջ կամ վարչի սնտառը մը մէջ ուր ոչ համարյա կայուն ոչ ցուցատարաւորակ, կարելի չէ որ աւել իր ուղղութիւնը գտնէ առաւել տարած կողմնացոյցի, միջոցառ անտեսները անկարելի կը գտնեն իրենց որչէ կամ բնականաբար, որչափ որ հետու զլլան անկէ: Գալով մարդկային սամբին, աւել ալ կը կրէ փոփոխութիւններ: Աղաղակ, մարդկականութիւնն ինչ փոփոխութիւն չէ յղութիւնն երբ շարժւել միջով, մարդկային սամբը որ որ արշաւելին մէջ հետ չհնարել կը կարգաւորուի, թնայ տարբերութիւն լինի մտղայի, ձուկի, թռչունի և անտարբ կենդանիներու սամբին: Գրողութեան եօթներորդ տարւած մէջ միջոց մարդկային սամբը կը նստի իր կատարելութեան:

2. ՏԵՐԱՍԿԻ

ԼՐԱՏՈՒ ԱՐՈՒՆԵՍԻ

ԳԱՆՈՒԹԻ ՆԿԱՐԱՀԱՆԻԸ

Ինչպէս հաղորդած էինք, Գեկոնները Դիկ Բարդեղեան ինտեսաբար կ'արդէր Գաղղոսի միջառնակը Տրուստ-Տալիսի որսին մէջ: Ճիշտագոյն զիստարտեւանական զննարար մը, Ա. Գ. կը գրէ այս առիթով:

Գաղղոս ցուցադրած է իր նոր նկարներին շուրջ 40 հատ: Իր վերջին ցուցաանդէսին, այս սերնդը երկու տարին ի վեր, իր դարձերին ամբողջական պատկերներ են չէինք ունեցած աչքի առին: Նոր նկարներն ոչ ոք թիւ մը պատրաստած է չօթ Բոսնիէի մէջ, Արքեմիսի վրայ բարձրացող լեռներուն ճոցը, ուր անցող ջանի մը ամիս անդորրի և ատանալու ճանքն է: Այս լեռնային դպաստ — նկարները դաս, պիտի տեսնէր պիտեւի շարժումները, շարժողութիւնները և վերջապէս ծնողային իւր նոր շարժումով:

Այս վերջի դարձերն մէջ կը յայտնուի հայրենասիրութիւնը յայն տարածութիւններուն ուր քաղիքի ու անկանիւր բաւական են ստորեւոր հեղեղաբերի տիկնոջը մը:

... Մերենով իրականութեան, զան իրական համաձայն արդարանալը մը, Գաղղոս խոյս կ'առարկայարձակէր զիստական աշխարհի մը մէջ զոր կը լուսաւորէր անսահման արեւ մը: Այն տարին է որ ամենէն սոսորդական առարկաները իր վերջին արդարանալի ուր տեսան: յայտնութեան տեսարաններ — բուն վայելչ հեղեղներ երեւոյթով: Արդը և երկրագործական դարձերներու մէջ մարդը կը լեցնէր այս զիստական պատկերապարտումը: Արարակին

անկիւններն ուր կը ցցուին մանապէս, ամբարները իրենց այլապատկեր առարկաներով, հիփոններու անկիւնները, ժամէմէմները, խրած նստիչը ինչպէս տեղադրութեան շրջանի, մաս կը կարգէր, մեղքողին տեսարանները ձեւագիտական, անհանգիստ Գաղղոսին ներկայացուած ինքնուրուշ: Իր մասնաման բնական մէկ խաղովը, աւել կը տարգրութիւն ստիպական տարրերն:

Երբ կը նկարէ, Գաղղոս կը խորասուզուի և լալլին մէջ: Բնութիւնը անոր անկնքին կը փոփոխէ հեղեղները որոնց կ'առարկաները կը ծայրէ գինը: Են գալի Կատարեւոյցի գէպի կ'անհնչէ լատ հետու, դէպի աշխարհ մը որ իրեն և եւ որ կը պարզէ խոր երկինքին յարմարութիւնը:

... Ան կը հնարէ իր երազին, Կալիստի մեղք ձգել իր տիկնոջը: Ե՞րբ ճննելու իր արտադրութիւնը տեսք տարիէ ի վեր, պիտի հաստատենք որ Հայ միջոցիկը Կալիստի միջոց իրենց յոյսին մէջ, հետապնդելով իր ներքին երազին մարմնացումը:

ԵՐՈՒՍԱԼԱՅԻՄ Գաղղոսները զիստման վայր, Գաղղոսին Կաթողիկոս հեղադրով իր դասն է Հ. Բ. Մ. Կերը. վարչութիւնը թաղանթի յատկացումն է աւել Փաղեանի ճայ աղեղանալներուն համար: Բարձրագոյնակին Կերը. Գաղղոսները պատրաստակներով այս իրենց, տարա հայաւոր տարրի նոր գտնումը կը որ տարածել այդ ճայտակնին: Միւլին հիմա 20 հարաւ տարա ճայտակնը: Ուրեմն, 30.000 տարա երաւ, բայց իր տարակն չորս հարաւ տարալի վայելչ, ինչպէս նաեւ իր միջոցով տարածութեան Կալիստի մանի շուրհին, ի նպատակ ճայտակն վարչութեան շրջութեան:

(44)

վրայ ամէնքը ոռջ պիտի ելնին: Բայց ծովեզերքի պահպանութիւնը իրաւն է:

— Ըսել է որ գտն ալ կը վախճում, Մարգրիտ:

— Աստուած չընէ, հիմա հրաման քրէ, Տարսնի գետն ի վեր շուրհի պարկի մաս: Աս մարմինը (Կերըքին միմեծական հարաւած մը տալով) մէկ անդամ միայն պիտի մեծնի:

— Լաւ, բայց թորոս գտնութեան փայտով և ուռլի պարկի հարաւածն մը տալով, կը տեսնեմ թէ զալ եւ, զու նուր զիս պիտի տանի Կերիկին:

— Հէ՛... հիմա ահա սկսալ վախճալ, ըսաւ երիտասարդը զալ իր ետ անկնով և մասնելով, Կերիկինը՝ միմեծ էրբ ժամ մազը արեւմտեան հով մը կը փչէ, կրնանք Ամանուկի և Կերիկոսի մէջ հարաւոր ճոցերն մէկը խոյանալ և մանկել, անգամ մը որ ցամաք ելնելը, ո՛վ կարող է մեղ ժայռերուն և անտառներուն մէջ համարձակուի յայտնել: Ես չէիք տղայ ունիմ, մէկը տարա մարդ կ'արժէ, Բարկիկը ունիմ, տարա մարդ ալ կ'արժէ: Ճեղքողը է՝ լայն անտառ շրջանով է: Մենք եօթն հարկ կ'ունենայ այդ լեռան մարդերը մարդաբանութիւնը ինչի, և Աստուծոյ կը հատնէ: Այն որ Սեւ լեռնարը հարաւոր կ'ըլլայ:

Մարդիկ իր անկնքին արկութիւնը գտաւ տ վերէն խորհրդով հետ, և ալ թեւը գոտիին վրայ դրած կը սպասէր, բայց Թորոս կը հիմա իր մասնէր: Աստուծոյ է թէ իրեն համար չէր մասնաւորութիւնը: Եւրիսին էր որ իր միջոցը կը տանէր: Վախճալ ինչ լու կը յէնէր կը ճանաչար Տարոս:

ՔԱՆԵՐ ԳԱՆԱԿԻ

Ա. ԱՆԱՐՈՒՆԵՐԻ ԵԱՐՈՒՆԱԿԱՐ ԱՐՈՒՆ ԿԵՐ

Արեւ — 1926 Մայիս 2ին: Իմէ Զօրայի որոսէն մէկ կազմակերպուած էր քանակաւորութիւն մը ուր պիտի խօսէր Աւետիս Անարունեան: Մարդը մայրի էր մարդ լեզուած էր, երբ տեղի ունեցող մանկ յարմարութիւնը:

Երկուշաբթի իրենք ինչպէս որ ասիլ թաղաւ մարմինը թեղուցած էր արեւ յարմար խաղալ կենսական տեղ իսկ չար:

Ընկերներ Թաթուկեան և Լեւոն Ալեմեան արեւմտեանցին Անարունեանին, իսկ մեր սանտիկ ընկերուհի Թաթուկեան երեքը ՎԱԵ խաղաւոր:

Ընկեր Միքէլ և Գ. Յակոբ վարժապետեան ջանի մը որոնարար ինչպէս Անարունեանին:

Գաղղոսն վարչական տեղը ժայռակնի մը վրայ է հարկէ չէինք կրնար պատկեր Անարունեանի ամբողջ կենսական ու գործունէութիւնը: Ամեն պարագայի մէջ գնահատելու իր կատարած աշխատանքը:

Երբեք է ճարտարական վերածել մեր կարգ մը հեղափոխութիւնը, ինչպէս կ'առարկէր իր որսերը: Ընկերութիւն մը կ'ընար գլուխ հանել այդ գործը, ջանի մը միմեծ ֆրանս գրամատուցում:

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐ

ՎԱՄԱՍ — Դեկտեմբեր հինգը, Վալանտի Հայ Մարգարեանի (U. S. A.) համար անտեսարար իրական մը պիտի ծայր:

Նոյն օրը, աստուծ մամբ 10ին տեղի ունեցաւ մեր կրտսերներուն և St. Donat միջին պատիշտական ծննդն, ուր մերեքը շահեցան 3—2:

Կէս օրէն ետ տեղի ունեցաւ մեր և Nyonst միջին պատիշտական Promotion d'Honneur առաջին Match Retour: Միջինները շահեցան մրցումը 3—2: Գլխաւոր դասարանի իր Գ. Mielly: Նիդերլանդները, խախտալի պարտուած էին իրենց դպարին վրայ մեր զին, այս անգամ իրենց անկարելին կը փորձէին խաղալ յանդիս համար: Աղաղակ լլալու համար լսենք որ երկու կրտսերներն ալ տիրապետող դիրքի մը մէջն էին: Այս պատճառով էր որ շահեցան երկու նիստակն: Բայց ի վերջի տեղի տուին մերեքը դրսուրը ճիշտակերտ:

Յալմարան Նախկինում մեր մեծ Գրիկա — ար, խոսքերն պատկեր փորձելով, իսկ երկու նշանակեցները, շահեցող էր մեր երկուստար յատալապար, Յալմար Գաղղոսեան:

Այն ընդհ. դաստարան մէջ, մեր խոսքը ինչպէս կը ճանդանայ: Խոսքերն լալալուց ինտերպրետը այս անգամ ալ թաղանթի էին:

Մեր պահանջներն ալ նոյն օրը խաղաղից F. C. V. արեւմտեան գէմ պիտի խաղալու որ իր հօլուլին:

Մրցումը միջոցառ, հաստատ, Match-nul: Դեկտեմբեր 12ին կը տեղի մեր տաղանթ Coupe de Lyonnaisի պատիշտական շարքը:— Թղթալից

«ԱՐԱՄԱՅԻ ԹԵՐԹՈՆԸ

ԹՈՐՈՍ ԼԵՈՒՆԻ

ԳԼՈՒՆ Ժ.

ԲԱՐԱՍԵՐԻ ԿԻՆԻՏԻԼ

— Ես ջանի տարէ է ծովու վրայ սպասատուութիւն կ'ընեմ. Հոտոնները իմ երեք նաւա աշխարհի, ան անոնց ջանքը կողոպտելով արեցին: Ես նաեւ ստակ չեմ տար, բայց տանեմէնք որ մը կ'այն որ պահպանութիւնը սկստալուցնին: Մենք ծովագետ ամեն Ժայռերը, ծակ ու ծովը կը ճննեն, կը նային, անցաւ ալ Մամեստիոն ելնանիկ դորքերը, անցաւ դրան, անցաւ Կաթողիկոս լալուցնին: Հայր ամեն տեղ կը շարժեն և կ'ըսեն թէ մեր իշխանը փախել էր անանիկ կը տեսնեն, կը կարեն ան կը փախան: Տեղ ամենք ալ պիտի ըլլալէին: Մենք ծնորդ կ'ըսեն թէ այսպիսի հարմար չէինք: Այն որ երկուս հասաւ, ան տեղեւոր, ան յօնեւորով երկուստեղ կը տեսնեն, կը կարեն ան կը փախան: Երբ ամենք ալ պիտի ըլլալէին, մարդիկ շատ տ միմեծ: Կիսին ջանս արեւմտեան մը տարին: Թէ որ անցած մը ոռջ կ'ունեն, Աստուծոյ

սի ամախանքն ու զանգեմէներ և կ'ընկալակէր թէ ինչպիսի տամարին պիտի ըլլար այս ըսած ուղեղեղանութիւնը թաղանթով մարդկային համար, ուր կը մարդ ինչպիսիական պատկերներու մէջ ծնալու տեսն աշխարհ: Երբ համար զայն զիստարակէ: Երբ կ'ընենք ուրեմն ըսաւ իշխանը, այս կ'ըլլին թողուլ:

— Չորս օրէն: Հիմա ես՝ վարդ պետք է դառնամ և հոն իմ պատրաստութիւններն տեսնեմ, թէ որ անկարելին արեւելք մը չ'անդալուի՝ զորքերը գինը հոս եմ, և նոյն իրիկուն համար կ'ըլլին:

— Ինչո՞ւ համար հիմա համար չեմենք մենք ալ միտաղ:

— Գաղղոսաւորութիւն՝ իշխան, ոչ զեղի և ոչ ալ ինքն համար է, ըսաւ Մարգարեան զանգալով, ան արեւելք կը կարծեմ թէ դու չեմ ուղեղ այդ ծնոր և այդ... պատանին՝ որ զեղ հետ այս իշխան լեռնէ իրա՞ւ ըստ թողուլ, ուստի անոնց համար զուն երկու ջուր պետք է ճարի: Զի մը համար պարտա՝ պարտեւ, մէջ տեղեւոր նաեւ կել, և մէկ ջանի մայրու հոն ծնել, որոշեղի ուր ընդամ գինընին ու ժամուն կրակ վառելով մեզի ուղեղացը ըլլան:

— Այո՛րիս, Մարգար, դու ուրեմն և պատրաստութիւնները տես: Կարելի է տեսնի պետք ունենաւ: աս ըսաւ՝ ու ըսաւ իր իրեն երկնցուց: Մարգար ետ ջառելով ըսաւ:

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ

U p m l h a h

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂԲՎ

ՅԵՐԱՅԱՆԻ ԼՈՐՈՐԵ ԷՍՈՒՐ

8-661080 040121Z JUL

Գ. Կրօնից Աշխարհի

ԵՌՈՒՇԱՆՏԵՏՐ

2. ՄՈՒԹԱՓԵՆՆԻ

ՀԱՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ .

1948 ՀԱՅ ԵՐԳԻ ՈՐ 1948

4 Rue d'Alexandrie, Paris (2)

Imprimerie DER AGOPIAN, 17 Rue Damesme - (13)
Le Gérant : A. NERCESSIAN

ԳՐՈՒՄԸ ՄԻԱԿՐԻՆ ՍԵՃ

Միանա Մակառեան

Բ.

Ալեքին տառած այս դիւանագրութիւն երբ պահ մը քննարկեալ կ'առնուի՝ աշխարհութիւնն իր զբաղմունքով, զապաքալիկութիւնս պատմութիւնով աչքը դրած է առաւելագոյն։ Նրէկ յիշելի թէ՛ Մարթին Աւետարանիչը աչքին կուտայ մայանք յառաւումը՝ օրհնութիւն պաշտօնի, մինչ զի աչքին Յովհաննէս Աւետարանիչը նոյն աշխարհը պատրիարկ կուտայ աշխարհի, երբ կ'ըսէ՝ « Եւ սկզբանէ իր Բանն »։

Յունական իմաստասիրութեան դասաւանդական մէջ բացուած այս վէճը, աչքին եւ սկզբնիկ գերակայութեան շարքը դիտար չէ լուծել, ժամանելով այն հնդիկ իմաստասէրներուն մասին որոնք մեծ-հանձններ ծածկող հակա թիքնիկներու շուրջն տակն տաւած, իմաստութեան ըրկէմով իր լեցնելին ու կանխելին, բայց այսօր, ինչ արժանացող էր մնայ աշխարհի ըրկէմին, եւ վերջապէս ինչ էր մնայ Սոկրատի իմաստուն հեղանակին, մինչ Պլատոնը։ Արիստոտէլ անմահութեան կը տանին իրենց իմաստասիրութիւնը, չնորհիւ աչքին որ դիւր չափաւ։

Ալեք եւ ակադէիկ դիւրակայութեան այս վէճը նոր ձեւ եւ կ'անձն էր զորուն մէջ։ Եր յիշեմ, զայս արտի տպը « Les Nouvelles Litteraires » արձանագայ կ'ըլլայ երկու մեծ դիւցեղեղեղանքուն տեսութեան, Բրեյլը, Իտալացի եւ Եւրոպայի, աշխարհի, երկու պայմաններ վիշապահատութեան կ'ընթակէին աչքին եւ ակադէիկ արժեքը զարագ փակեցրութեան անմահութեան մէջ։ Իմանք վէճը վերջանալէն չստանալ որք եւ ըսելին աչքին ու ա-կադէիկ թիք ու դէմ։ Կարծի լուծուած է՝ ան-չուշտ, բայց ակադէիկ պիտի մնայ մէջը իրտաբան զգայարանը մը, Հակառակ զարկաշտութեան ճամբորդ արտերիկը խնայակալութեամբ իր կարողութեան ցոյց տաւած ինստիտուտներուն։

Ալեք պիտի Բարաքոնք տակաւին իրենի իմաստութեան ազդերը, եւ յաւերճանակաւութեան հաղորդակցի։

Եթէ ուսումնասիրութիւն մը կատարելի ըլլար նպատակի, եւ պիտի կրնայի ցոյց տալ նոյնիսկ լուրջին մէջ, որ մէկ կայանք է ակադէիկ, թէ՛ որքան ակադէիկ է աչքին զիջել։ Բեկալիտութեան երեք դուրեմներուն մէջ, բառաստեղծութիւն, համալսարանի (զոր եւ կ'անուանեն ինքզայն, համալսարան) եւ արտալսարանիկ, շատ քան իր պարտին աչքին, եւ եթէ ինչի հարցն է՝ պիտի ըսէի թէ՛ լիցումն ակադէիկ։

Աղաղակութիւնն իսկ որուն չիմ էր ծառայէ անուանութիւնը, իր հասարակի աչքին, հարկաւոր, հողովտայնից մասնաշաղկապն է, եւ այս՝ Կուրնէ արդիւնետեան սկանչի որքն է փորձելին արդարեւ հելլենական զրուցիւնը ըստ անուշաբանութեան։

Չեմ ուզեր զբերել նաեւ հոգեբանական կողմը, բռնուր համար թէ՛ աչքն անկ, քիմիական դիտարան մըն է։ Անոր համար է որ մեր անմահ ժողովուրդը կ'ըսէ՝ «Ալեք հեռու, անմահ հեռու»։ Եւ վերջապէս աչքը արժանաւ սիրելի է մեր ժողովուրդին, իրեն զննելիութեան նշանակ, որ միշտ աչք երգած են, ու՛, Բուշակ, Յովհ. Թիւրքոսցի, Լապար Իսրայէլացի, Գ. Աղթնալի, եւ ուրիշ երեքները։

Անաւանի, սիրելի ընկերներ, իր անմահ թէ՛ ինչ մեծ կարեւորութիւն կուտած աչքին եւ երբ դիտարաւորութիւն յանկարծ իր զարեթ իմ աչքն, զուր կրնայ երեւակայիլ այն աշուտոր տուտպանե-թը որ ամիսներ փութելով խոցողով ծալմունք։

Եւ պատրաստեցայ դուրի մը համար, ամեն զոհողութիւն ըրել, քան մը պակաս չգնելու համար իմ կատարելի աշխատանքներու մէջնե տու-կանի քան մը չեմ տուած, բայց ինչ որ ծրարած էի տայ իր յայտարարութիւն ամենաանձնասպասար-նութեան թէ՛ պիտի չընկալի տայ տասը չոգի ժողովան։ Համարուած եմ որ Հայիկ. Մուշեղիկին կ'ըսէ փրկելու, նորիսկ իմ որ ոսկեղարք եր հաս-նել, երբ իր անեղծիկ աշխարհագրութեան կարգաւոր-թեան մը զիջակատեմական հիմքուր վրայ զըր-նուած, բայց եւ այլուս հասարակական աշխատանք-ներէ յոյժանք՝ վճարման էր աշխատիլ միակի, յանձն տաւած աշխարհի զոհողութեան մը որուն մեծանք դիտար թէ՛ կարեւան ցոյց տալ ուրիշներ մեր գը-րականութեան պատմութեան մէջ։

Պատրաստեցայ, ամառային, ուռնացայ եւ հինաւ, իտան տարեկան ուռնուր իրոնիկան մէջ եւ արնան երնային որ պիտի կարեւորիլ հաշարիլ ակտի մը քանայ, յանկարծ դիտարութիւնը կը իտարակի զիս։

Մահու յովի մահը այս հաղորդակի տակ եւ ցոյց ակտի չգնայի եւ պիտի ուռնէ մեծնիլ շեղո նպարտման երեքնով, երբ տարտաւ ըլլայի ծրա-դիրեւ զեթ մէկ կարեւոր մասը։

Իմ ժողովութիւն անհուն է, որովհետեւ կը զարկուծի կ'ըստի մէջ յայտարիլ պատմ. երբ կը զգայի թէ՛ երեւակայիլ, թէ՛ միշտ զարկ էր պիտի մնայ աստղը, թէ՛ ընկերներու հակա զարեւած մը համարեւանգով կը նայի ինքի, եւ եւ լիցումն

Հնարանի գումեց անակնկալ մանր մեր սի-րելի Միանայ

Ողբացեալ ընկերք մեծն էր 1889 թուին Վե-րէի Աղայիկութեան։ Անմահ զիջել իր Աղայիկը, որ, առաջ, Քիւրճեցիք մեծագլ չէր, որեւեակ եւ ազգաբնակիչութիւնը սրբի զարեւել-Այլ տեղին զուրս կուտային բազմաթիւ համայնա-րանականներ եւ բարեկեցիկ համայնականներ, բայց նոյնա կերեց իրենց ծննդավայրը չէին մտա-նար եւ ամառը, փոխաւ ալ տեղին համայնաւոր-վայրերը օգտակարութեան երթալով՝ կը հաւաք-ուէին Աղայիկութեան։ Այդ ժամանակի գիւղը ԷՓորը Բարիցն էր կոչէին։

Միանայ իր նախնական կրթութիւնը կը ստա-նայ իր չաբնիկի զիջողը՝ մեր նախնական քիւրճի շարի Սողոմոնեանի մօտ։ Տասը տարեկան հասա-կում Միանայ կ'ուղղակի Քաթիւմ, իր եղբոր ընկեր Արամի 1937 թ. վարեցանք Ներսէսում) մօտ, որ այլ։ ժամանակի փոխանան Քաթիւմի այն-տեղի մասնաճեղհի հայտարարն էր։

Քաթիւմում իր իր եղբոր չունիլ տակ հաղորդակցիլ կը ինչ Ե. Թ. Դանիկցիութեան դա-հաղորդներուն եւ 1905 թուին կ'անդամագրուի մեր շէկաշխարհական Միութեան։

1908 թուին աշխարհագրական շարժումների պատճառաւ, իր փախել Քաթիւմի զիմառային փերին դասարան եւ Միանայ կը գալ Քիւրճիլ։ Զայանք Կովկասեան հոգաբարձուի Հայաստանը զարգակումն էր Միանայ, չնորիս իր ըն-դունակութեան եւ աշխատակցութեան, կարողա-նում է տաւած հաստատութեան վիշակաւ։

1908-1909 թուականներին, յետադիւրեան սեւ օգն էր ինչ Կովկասահայրենական համար։ Մէկ մէկու յետեւից իր ձերբակալութեան ու քանի կ'ա-նկողնուրուէին մեր լաւագոյն ընկերները։ Ճիւղա-հայտ զննիլ Լոմբիկ զորի վրայ էր՝ իր կողքին ունենալով դաւանալ Միութեան, Դուրս ծագած մեր սակաւաթիւ ընկերները համար հեշտ չէրու-սակցական աշխատանքներ կատարելը։ Բարե-բախտաբար, այդ շրջանի արտա էր դեմ մեր լու-սանգիկ Արքարամ Գիւլիսիանցիանը, որը չունի-էին հասարակած էր իտալեր երկտարարը եւ։ Նոցա մէջ էր եւ մեր Միանայ։ Այդ շրջանում Միան-այ ցոյց է տաւած աշխարհ գործունէութիւն։ Միան-այ իր մեծ ընտելութեան, զարգացարար-տութեան ու աշխատութեան՝ այլ, վախի զար-գացող տարր էր Միանայ՝ նա չունիլով դաւա-նում է մեր աշխարհագրական փոխանակների սրբելին։ Մեր Միանայ այդ օրերի փութումն մարդն էր։ Ցարական կառավարութեան գործակալներ կը հետեւէին այդ իմքին եւ 1910 թուին Միանայն իր ընկերներով ոմանց միջակայում ու Միանայի քանն են անուշաբան, եւ երեք ամիս վերջ, ապառքին եւ Բուսովը։ Միանայ նաեւ այստեղ իր չարեւապէ կուսակցական աշխատանքներ, միւս կողմից էլ կը կարգաւորէր Բուսովի եւ Նոյնիկ-Կապիլ քանակում դաւանող մեր ընկերների օգ-նութեան զորքը։

1912թ. Միանայ մեկնում է Պետրոգրադ, եւ մտնում արտերկ Ցարականութեան կառավարութեան բաժանմունք։

1914 թուին երբ ընկնում է տաւջին համա-լսարանին պատերազմը, Միանայն մտաւորաւ եւ Քաթիւմ երբ թրքաւայ եղբայրների պատարագման օրը եւ նա թողնելով իր ուսումը կ'ըստ միջու-նեմ հրապալի ծրարդի մը անեղծման երաւու-թեամբ։

Ուրեմն կուտարեցին, նորիս մանր պիտի չեղանային վարեցիկ զիս, եթէ չտուրիլէն ըսել, ինչպէս ըսաւ Արքարամը՝ « Երբեմն կէս մայրց »։

Այլ, նորիսկ իմ ընդ զեւ այդ զորք որուն մեծնութեան զիջողն էր եւ յամեն առի մտնէ տաւապալի, ապառքին միջին։ Միւրեքի թուա-նութեան։ Բայց, սիրելի ընկերներ, Յորի այս ժախխախութեան մէջ զիս վերջապէս պարզապէս այլ եղաւ որ միջանայնէ միջին Իտալիան, միջին Ասիան, միջին Նիջեղիան եւ Ամէիկան, ընկեր-ներ իւր արժեք եւ համակարգի ողբերգութիւն չընկերի իմքին, ամեն քան ընկն իտալացի, որդեկող կարեւոր քան իմ տեսողութիւն։ Համարեցի իմ զորքին օրը իրկումն զկած։ Առաջ մ մտաւ իմ կ'ուրած Սողոմոն մէկ հաս-տաւանի վրայ։ Մեր զեւ շատ փորք էր, մայր ին-քի իր արդիւնքից ապօրինի ապակա՝ « ԵՏԵ, եթէ իմքն աչքն քան աւա... »։ Իրենեւ հինա կը հնարողները թէ ինչպէս կ'անցնէին օր։ Օրքան մեծ մասը պակամ կու-

ղանակ է թիքիլը եւ զորքն մասնակցութիւն է անհնում կուտակցական աշխատանքների, ինչ՝ « Եւ նաեւ կամաւորական խմբերի կարգաւորա-կան զորքն »։ Մեր պատարագման թրքաւայարտանի մէկ մասը, Միանայ մեր յանքի յիշատակիլ թիքիլ Հայրենիքի հրահանգով մի իտալեր ընկերների հետ անցնում է երկեր, վարեցան աշխատանքների լուծելու համար։

Միանայ երկու տարիներ կ'սկսէ եւ վարստանի կերը. կոմիտէի ազգում եւ միւս առաջին զմի վա-րս, չնորհիւ իր բազմաթիւս կ'ըստարարէ թէ իրեն զարգիւն եւ թէ իրեն. կարգաւորելի աշխարհակարգի։

1921 թուին փետրուարի 23ին էր, թուլեկիկե-րի կողմէ թիքիլար դրաւելու նախարարին։ Մեր այնտեղի ընկերները հնարաւորութեան ունեն իր զալ արտասանման, բայց վարստանի կերը, կ'ըստեն իմանալութեան որդեց շարքով, մնայ մեր զանդեւանների հետ, այլ։ Խորունկ հասարակով թէ հնարարը կը լինի թուլեկիկների հետ ընդհանրու-թեւ։ Գտնի։ Զ՞ որ այն օրերի թուլեկիկ զիկա-վարիներ շատերն անձնապէս կարողան ինչ իւ-րենց, իմանի ծննցած, իմանող զպրքը ու հա-մայալան յանձնար։ Զ՞ որ նոցա յանձնար ըս-նած էին մերքին։

Երկու շտեմն լաւատեսութիւնը մեր ընկեր-ներին նոցա լարալք պատմութեան եւ ցայտը կամ բանտարան եւ կամ ազգաբնակչութիւնն ին կ'անում իրենց լաւատեսութեան մեղքերը։

Բողեկիլը աշխարհաւ է, թուլեկիկը սրտը. թիւն ինչ ճանաչում։ Եթէ զու նորա հետ չես, դու նորա թշնամի եւ, իրենց կուսակցական ընկեր-ներու ինչ չինանցին թուլեկիկը, եւ, մերոջն պէտք է նշանակէ։ Ա՞ որ եւ այն օրերի առաւել-կալը զիկալար թուլեկիկը։ Եւ կամ զնոյնապար-տում եւ կամ ազգաբնակչութեան։

Յձայ փայլալ իման մէկ աստղալի անաւ-կուծ արիք էր, որ մեր ընկերները, նոցա հետ նաեւ Միանայ, ձերբակալութեան։ Միանայ բանտար-նում էր, ազգաբնակչութեան երկուր աստղալիւց խոյն, 1943 թուին զալիւ եւ Եւրոպայ 22 արիք վերջ եւ տեսայ Միանայ թուլեկիկ թալալանաւ, իրեն հետեւելու իր կ'ըստ տակնակիլ։ 20ը զարու հասարակ. ինչիլը չէին կար լսելի, սա-կայի, պարիլ Միանայ հասարակ։ Միանայ ա-ռաւելալ անան իտալական համոզումն էր, որ չու-տիլ պարու է մեր Գլխակի օլը, կ'ըր թալալան ձերբարգաւ։ Նայրենիկի զոնիկ ու իրականա-ւայ մի զարարու երաւը՝ ապառ, սակայն ու միջանցիկ Հայաստան։

Անոյ, նա չտեսաւ ալը օրը ու քիւց միանա-լու Արքարամին եւ Համբին, Նիկոլին ու Լիպար-Էփուն, որքն հանգից անմահան ալը ու պաշ-տամունք ունէր։

Նիշի Կարեւորիլ երկրում։

Գիտցիլ, որ եր իրականալ ալ եւ մեր իդ-գը, որ անհրեւ էր փութարարէ Հայաստան, որը պատարագման համար դու պատմիլ չստակից այլ զան պալլարեցիլ, տակնուկում ու նաւատակ-ւորներ։

ԴԱԹԻԿԵ

« ԶԱՆԵՆԻՆ » ԵՆ ԵՐԵՎԱՆԻՆԻ ԻՐԱՐ ԱՆՈՒ-ՆԻՆԻՆ՝ « ԶԱՆԻՆ » ՄԵ ՆՈՐԱ ԷՃ, ԸՆԿՈՅԻ ՄԻՋՈՒԿԻ ՄԵ ՊԵՆ ԼՅՈՅՆԻՆ։

Նախ իմայ, աչքին խոսի, ան անկող մը դրած, մեծ սեւեակի մը մէջ Մարթին եւ Կոյիս պաշ-լալի է՞ր այս միջանկ ինքի իր յիշեցիկնը մը որ Հայկական բանահաւաքութեան մէջ մտնօլ է։ Եւ չեմ անուշով Սասար Ժողովուրդներու մօտ երեւո կարգաւոր չեմ մտնայ այս զուակիլ անհրեւ երկու ձեւ ունի, առաջինը կ'ընթողի հաղորդակիլ կողմէ այն պատման եր խոսիլ իր Հայրենիք ճողի ան-լաւթիկի զիմառութեան։ Երեւակար իր եզեւ-տան կ'ուղղէ իր խօսը, կ'արեւոյ, կ'աղալէ որ բաշին արօրը։ « ԵՆ, է՛, է՛, երո զան։ Կոմիտա մանթիլ եր մայն զոր օգտակարն է զուխա-րի երբէն մէջ։ Միւս մեք որ բուն շեւ կ'ընէ է՛, կ'երկուր երբ զիմառիկ զալարեւան բալիկով մարեւան իր կուտը իր բերէ բուրգին ստորոտը արեւն զալարիլ թաւած է իր զիւրը։ Նիկոլը հի-մա այդ մանրանուն կարող պիտի բալլարցնեն զան ու մեր, զիւրայն իր սիր իրելի։ Մարք եւ կ'ընալին կ'ընալարանան երաւալութեան մէջ իմանալիլ կ'ընալին, կ'աղալէ որ երեւր բաշին կարող զան ու մեր, երեւր իր հետեւ. կարող իր անլայ, եւ կարեն իր զիւրայնի երկն է որ ու՛ կուտայ երկրուն։ « Ե՛, է՛, կ'աղալէ իր զիւրայնի եւ կ'աղալէ իր ընտելիկ ձեղքի իմքն իր տաւա-պանը, որդեկողի երեւր հասկնան եւ կարող հասկնան զիւր։ (Մեծացալը յարողով) Ե. ԱՐԲՐՈՒՆԻ

ՈՒՐԻՆ ԶՈՐՈՒ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԱՆ
 ԿԸ ՀԱՄԱԿՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ի. ՏԱՐԻ — 20-րդ հատիկ № 5720-Ներքին քրեական 1131

հեղափոխ. Ե. ՄԱՍԻՍԿԱՆ ԳՆԻ 6 Ժր.

ՄԵՐ ԽՍՀՄԻ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԻՆՉ ՄԱՐՄԱԼ ԵՄ ՍԵՐ...

Մասնավորապես մեկ տարի է որ անտիսեմիտ չին լուրեր Հայկական Դառն մասին։ Յուդեոֆոբիան կենդանի պարբերաբար։ Յիմար — իմաստուն սեմուիթներն այլ պակաս չեն։ Իսկ անդիսալոր օրերն մեջ, լավագույն կարծածուներ մեր պահանջները, առնել կամ նույն լուրերը արտահայտվում։

Եւ սակայն, կարելի չէ պարտել ընդհանուր լուրերով։ Սխալ, որոն մերկին արտադրություն եղաւ Ամենայն Հայոց կաթողիկոսը, իր ամս — Նորայր կոչակովով։

— Եւ... Եթե անհիմն էին հայ ազգի արտեր երկխոս վարպետներ յոյսերն եւ արտադու խառնաժողովներն երբ արդար Դառն շուտափոյթ լիզատուութեան նախագագմամբ, եւս առաւել անհիմն են դառն հիսմայութեան եւ բարոյա — լիզման մասնակի արտադրություններն ինչպէս — դաշին տեղեկի յաթկանակ անյուսարկութեան շարադրություններն է։

Անոնք որ այս չինաբնէն կը հասկնան, թող բացարձակ արդար հասարակութեան։ Օտար հակառակ փայտ, հարկեր դէպք մը հասարակութեան զանազան երկրակազմ կզբնականանան։ Դիմումը՝ Մ. Նահանգներն արտադրելու նախարարներն։

Այս ձեռնարքը վերաբերուեցաւ ծանօթ հասանքին — յաւաքիմական։

Բայց, աներկայի հոգիները պահանջելով Ուշիշիան անհմանները, կ'առաջարկեն թէ Ուշիշիան անհմաններն կցել զանազան, այլ ապագային ձեռն անոնց հակառակներն ստորիկումը։ Տեսակէտ մը որ կը նախաձեռն օրոտան բանաձեւէն։ Հայկական չինական մէջ, ինչիկն նուրիթիւր եղաւ Թրքական Դառն կաթողիկոս Յանձման խառնիկ ղեկավար Միացեալ Ազգիներու Կազմա — կերպութեան (4 Դեկտեմբեր)։

Միասնութեան պիտի ըլլար որեւէ դործա — կան արդիւնք ապանել արդ ձեռնարկէն։ Գարջա — պէն էրան արտի ինքնաբանք — այս դուռն ալ զարկել...

Արդարեւ, ինչեւ. բարոյաբանք դիմապաշտ — ալ (Ամերիկայի), կազմելով յուլազգիքը, կը բացարձակ թէ արդիւնք այս արդքը ծանօթ ՄԱԿԻ ընդէ. Բողոքներն օրակարգին մէջ, պէտք է որ անպակասի պիտուութեան մը առաջարկէ զայն։ Այդպէս ալ կը արժանապէս Միացեալ Ազգիներու զաւրիչը, զոր զոց դիման Մոսկուայի թէ Ազգա — բարեւ դիմապաշտներն։

Արդ, ներկայ պայմաններուն մէջ, կամ պէ — տուրիքն է որ յանդարտուել Հայկական Հարցով։ — Մոսկուայի, պիտի պատասխանեն մեր առ մեծագոյն տուններինը։ Մոսկուայի Երեւան է, Երեւանը Մոսկուայ։ Ան է միակ իրաւաստուն։

Բանի որ այդպէս է, ինչեւ տեղ չին ըլլար, օրակարգ չին անցնել Հայկական պահանջները։ Ինչեւ կը դոճանան բարեացակամ չէրդու — թեմար, թող այսով որ դուռնի դուռ թափախել Հայկական պատուութեանը։ Մոսկուայի Երեւան։

Բողոքական հոգիներուն արթնցիլ մնացիլն է։ Ո՞ր է տարբերութիւնը երեւոյն եւ միւսներուն միջեւ, պատուաբար փախանալն ի զեւ։

Հիւսիսային Բոլորային հարցին չափ ալ առ — օ ժեշ չին Հայկական Դառնը։

Ո՞ր է փոխադրութեան հարկեր հազար Հայ երեսփարարներուն արեւմտ, որ հոսեցաւ բոլոր հակառակներն փայտ, Գովկասէն մինչեւ Պերլին եւ Հիւսիսային ծով։

Ո՞ր է տարբերութիւնը երկխոսին եւ այսօր — ուսմ ձեռնարկներն, լուրերն համար դառնալուն ամենիկն արդար։

Դառ անկեղծ համար է որ արտադրելու նախարարութեան մը (մինիստրութեան) հաստատ — ուեցաւ Երեւանի մէջ։

Ո՞ր է հիւստատունը։ Ի՞նչ կը բանի։ Ո՞ր օր — ուսմ կը պահան։

Անոնք որ իմաստութեան, դիմապաշտ — թեման, փողմանութեան հարկներն կը գանձել օրն ի օրուն, յարուան ճարտարներն պէտք. պարտա — տը են տալ այս արդարութեանը պատու պարտ։

Մեր ուղարկել ուրիշ ոչոյն է։

Անի որ հոյ, ոչ թէ քաղի անտարաւն։

Ան նուազը վարձապետական էր Միլիտէր Գար — սմանիկ բաղկանայթ բողոքը, Ամերիկայից եւ անաղաղից յուլաք, Ամերիկոսքի վերին թիւ — րն մէջ (12 Դեկտեմբեր)։

Ի՞նչ է պատահել։

Վերջերս յոյս տալու Ամբէն Գարոյի յուլաքը, Ամերիկան Օրեք, Պոսթրիկ մէջ։

— Եւ ալ կարգով սկսալ, եւ երբ հասալ փե — ցերեղ զուլիկ, որ Մասնաարեւել Վարձարանը վերնադիր կը կերէ, աղիւնայ ժապի, եւ այլեւս անկարելի եղաւ շարունակել ընթերցումս։

Ինչու։ Ամբէն Գարո լաւ յիշատակ չէ պա — հան Մասնաարեւելի աշակերտութեանէ։ Այս առ — թիւ, զանի մը կ'ընու բանէր կը դործանէ։ Խորա — պէն աղբուրն՝ բարբարոսական միջնադէպէ մը։ (Արդոյի զառնութիւն ալ կը ձեռն աղբ զանիկ մի — շաղկապէ)։

Միւրիշ Գարսանաւան 14 տղայ մէջ ամբողջ — ր է այդ միջնադէպէ, իր ուղարկ եղաւկազարութեան յաճեղուն համար։ Մարտի, կը բացուի, գործը վերանք է։

Միւրիշն, եթէ վերէ վար օրիւններ, անպակ — ար եւս կարգաւ եւ պարզութեմ զատել, Թերեւս դարձարիկ ձեռնգէ եւ կ'առնէր իր ձեռնարկէ։

Այդ հոգէ պիտի ապաստի զինքը, փառն իսկ արտադրուել անհարկուած յուլաքը, ամբողջա — թեմար։

Այս ամսն, ինտիմ ժամանի ալ պիտի ընդունէ թէ՛ քրոտանալը եւ զոր մէջ — երկու բառերն առաջին կառաւել է, միայն պարտուել, մասնակի անպարտականի պարտականութեան համար։

Ամբէն Գարոն ու զարգաւ էր, ոչ ալ վարձա — պէտ յուլապի թերականական — շարադրական Գարո փորձէ։

Իրի ամսն է ինչ որ զարգաւ է թրքաբանք ա — րարքի մը առթիւ, կը 16 տարեկան պատանի էր։ Ի ղէպ, ինչ հիւստատունի մարտի է ալ, որ երկու անգամ է զեւէ շարժել կուտալ պայտպա — ղան համար սեւալիւն եւ սեւերն Մասնաարեւել։

Զանկ պատրիկէն իրաւաստ ժողովն էր այս իտտիկ տիպարը։ Միւրիշ Գարսանան տղիւն ցառակ, բողոքներ, եւ զաղբիւր ժամուլին։

Ամբէն Գարո կը ձեւարգէր անոր վարձելով։ Թերեւս զարգիցի մէջ, ուրիշ բանի ալ պատկով։ Գարսանի կը յարաբար է երանալն անորը։

Գարսանի կը յարաբար էր պարտականութեանը կատարած է։ (1889թ, այնպիսի առնէ մը Թրքական իշխանութիւնը կը զողար անուա — կան հիւստատունի յուլաքի ինչ)։

Երբայ Միւրիշը, Կարիկիներուն դիմապաշ — տ ալ ժողով սկսաւ։

ՀԱՅԿԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՐՈՒՍԿԻՄ

ԱՆԷՏԱՆԱՅԵՐՈՒՆԻ ՀԱՄԱՐ

Հայադիտական պատուաբանութեամբ դիւա — ղն հաղորդանք գիշերել մը կը փառնիմ հինու — նալ տեղեկութիւնները։

Երեսփարէի Կիւնից պատրիկը 17 նոյեմ — բեր թուականի պատուաբանութեամբ է ինդորն ըլլալով Երեւանի թեմին մէջ հանդեսակութեան մը կա — տարիկ չէ պատու Մ. Արքեպի եւ անոր զօրակա ճանին, Արտաւարդ արք. չարկիւն սկիւրը Լին ինքնակամ, ընդհանուր հանդեսակութեան մը կա — տարիկն համար Կիւն. Թրմապիկ մէջ։ Կիւնից. պատրիկը Միւրիշի տօնքէն վերջ պիտի ար — ցնէ Թրմապիկ եւ Երեւանի միացեալ չինանք — րը։ Այս առթիւ կը ինդից պայտին բոլոր մար — մինքներն եւ մասնակի, զորակի ըլլալ տեղի, ար — տապաշի պատրիկներն արտադու կը ինչ ալ արդիւնաբեր ծրարութեան հանդեսակութեան։

Փարիկի ցարը Երեսփարէի ղեկավար է չուր 300.000 ֆրանք եւ 200 միլիոնը։

ԵՄԻՐ. — Պարտաբանիմ կը յարգուի։

ՕՐԱԹԵՐԹԵՐԸ 8 ՅԱՐԱՐԵՐԻ պիտի ծախուին Դեկտ. 16ին սկսեալ (վաղը, ինչը արգելի), համա — ժայի ժամուկի անհարկայն օրոշման։ Թողթին զինք 300 անգամն է վերջերս, ուրիշ ծախք — րուն չեն։

ՄԱՍԻՍԿԱՆ մէջ փառեցաւ կուլիկ մեծ փառա — ստատուն մը, Բալարէիկի վրայ։

Խորհրդակցութիւններ կը շարունակուին Ու — չինիթերն մէջ, Աստիսանի զաւրիչի մասին (զինակցութեան արեւմտական Երաբայի, Մ. Նա — հանգիստն եւ Քանապի միջեւ)։

Վերջին լուրերն համապին, պիտի հրաւիր — ունին Նաեւ. ուրիշ չորս պիտուութիւններ։ Տանը — մարգա, Նորիկիկ, Դաւանա եւ Փորթուլաք։ Հասարակութեան է որ Դաւանա եւ Դաւանա եւս ժառ — նակցին, հորը հակառ մը կազմելով։

Խորհրդակցութիւններն սկսան անցեալ օր — քաթ օր, մասնակցութեամբ Մ. Նահանգները, Բանաստեղծ, Ազիլոյ, Յրմաստի, Պիլիկոյ, Հո — րմաստեղծ եւ Լիւսեմպուրիկ ներկայակցութեան — քան։ Խորհրդակցութիւնը պիտի շարունակուի մի — նուրիկն հաստատուի այս եօթ պիտուութեանց մի — չեւ, փոխադարձ օչնութեան զաւրիչն որ մա — սին ի նախաստեղծին զինակց յարձակումն մը։ Յետոյ այս եօթ պիտուութիւնները պիտի ընտր — րեն ուրիշ կարգ մը պիտուութիւններ, որոնք չաւա — ղորդուած են հիւստատունի Աստիսանի ապաւ — լութեամբ։ Անոնք թիւղալութիւններն ալ իմա — ղալէ վերջ, չաւակից պիտուութիւնները պիտի ստորակցեն զինակցութեան զաւրիչը, որ ըստ օ — րինի պիտի շարունակուի Մ. Նահանգները, Քա — նաստիկ եւ երեսփարիկ պիտուութեան խորհրդա — րաններուն։ Այս առթիւ միայնու զարտադրու — թիւն է եւ իրաւագրաստու մարտին մը պիտի հաս — տատուի, ինչուրեպէս մասնակցանքով։

Եթէ ամեն բան յաղորդութեամբ վերջանայ, զաւաքները աներկիւն ծնարկոյն ինչպէս իմա — ման պիտի յանձնուի յառաջիկայ մարտին, չեմոյ խորհրդարանին։ Ամերիկան կառավարութիւնը միջնորդ ձեռք առած է, զարդիկ պահելու համար Ուշիշիկի խորհրդակցութիւնները։

Իրաւակից լուրատուն Կիւնիան զաւրիչին յա — լուրիցութեան մասին. խոյն հանդիսական չէ որ պի — տուրական զործակցութիւնը վերջանան ձեւ ստանալ 1949ի ամսանքն առաւ։

Ծանապալի ձեռնարկական հոգերը

Այդ. Բողոքը երկի սկսաւ զինել նոր երկա — ցոյցը։ Երեսփարէի յաճախութեամբ լուրը վարա — պիտի են իրաւաստ. նախարարին բացարձակ թիւները հարկային օրէնքի բարեփոխման մա — մին։ Կառավարութիւնը Դուլաք օր ստեղծ փառնա — ցնիլ թէ բարեփոխել օրէնքը եւ թէ նոր երկա — ցոյցը։

Մասնակցութեան կը ձեռնարկանն հարկային օ — րէնքի մար ծրարիչ, դիմել տալով թէ երեւո — թապէս առաջը կը թշուալի, բայց կը վերահաս — տատուին արտեր անուով մը։

★ Վերափոխութեան զառնաւոր ծրարիչն առթիւ տեղեկագիր էր հրատարակուեցաւ, 1948 Յունուարին Յունիկ, պարբերիկ ներու. տարուան ինքնակցի կապուածաւ պաշտասանները։ Այս տեղ — քիկագիրն համաձայն, հանգումիս ճարտարա — դորութիւնը հասած է Նախաստեղծ — րութեան 92 օրին, բայց երկխոսակի կերպով — ներք եւ միասնագործութիւնը հաղի 2/3 ձեռն — մաստիկութեան մը կը ցուցնեն։

Տեղեկագիրը մասնաւորապէս կը բացատրէ թէ Ծրմաւս դեռ երկար առնել կը կարտի արտա — ղել օժակալականներ, ներածումներ, թէ միւ — ճեւ չինա մեղք բերուած արդիւնքները կը պա — տին Մարշլի ծրարիչ, որ պիտի սկսել ինչեւ 1952, թէ Ծրմաւս կը կարողութեանն աստիկ կը ծախէ եւսայն։

★ Լուստիկ թերթիկը կը դրն թէ Ազիլոյն եւ միւս Մարշլայիկներ երկխոսին արտադրելու նախարարները արտադար Բողոք մը պիտի դրա — մեն Փարիկի մէջ, խորհրդակցուելու համար կարգ մը Հիւստատունի հարցերն մասին։

Հիւստատունական տեղեկութեանց համաձայն, զօրուարութիւններ ձագան են վերափոխութեան

(Ուշիշիկ զարտադրութիւնը նախալ Կ. Եւ)

ՆՈՐ ԴԵՊԵՐԹ ՀԱՅԿԻՄ ՄԵԶ

Պերուիթի կը հեռագրուի Կիւն. 13 քաւակ — ան։ Սուրբային հասած լուրերն համաձայն շարք մը Զողի պատիւներն եւ Զառն Դիւրար — ուսն են անպէս մէջ, նոր ընդհանրապէս պատա — ղան ըլլալով ցուցարար օւսանդիներուն եւ օստի — կանութեան միջեւ։ Տեղակալ իշխանութիւնները անհրապէս ինչեւ համաձայն հաղորդակցու — թիւնները Հայկէս իմաստուն եւ Կիւնիթ։

Ուրիշիկները ծաղիկաւ շարք մը օրուան յառա — քերական հանդարտութեան մը վերջ օրու միջոցին Հայնէ մը Ամբիլ փողման զաւրիչն էր կապով Դիւրարի թէ Խալիկ մը Արէ, Փարիկի ստաղիկան զեպարիչ, որ վարպետաւ նշանակուած էր, նոյն զօրուարութիւնները կը կրէ, նոր կառավարութիւ — նը կազմելու համար։

(Քաղաքում ընդ. Հայաստանէն)

ՅՈՒՆԻՍԿՈՒՄԱՆ ԱՐՈՒՆԵՍԱՄԵՆՆԵՐ կրօնա-
շնորհաւոր և Մոսկուայի Օմբրայի խմբակար Մե-
նի Փաշայանի, Արամ Սալաւորեանի եւ Թա-
մար Օսանձեանի:

ՀԱՅ ԴՊԼՈՒՄԱՐԱՆԱԿԱՆ ՄԵՆԵՐԳՆԵՐՈՒ ժողո-
վանք մը պիտի հաստատուին Արեւելեան տան
կողմէ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՆՆԻԱՆԱԿԱՆ աշխարհն ու-
սումաներէրդ աղաքախումբ մը Մոսկուայի քե-
տական համալսարանէն դուրսէն և Երևան: Գլխա-
ւոր նպատակն է ուսումնասիրել Հայկական ՍՍԻ-
կի հայանական աշխարհը եւ առկայի առթիւ որոշ-
ողական եւ ազդեցիկութեամբ չհանգստանալիս ու-
նեցող դասակներն ու Քուլտուրն, վայելի ոչխար-
ները, լեռնային անջիւղը, այլ չանկան եւ անոնցը
առարկանքն ու պահպանումը հետ կապուած խե-
ղիկներ:

ԱՐՈՒՆԻՍԻ ԱՆԵՍԱՏՈՂՆԵՐՈՒ ՏԱՆ Հանգի-
ւաւոր քաղաքը արդի ունեցած և Երևանի մէջ
Սեպտ. 20ին: Այդ Տաւ ք մէջ հրաշալիաներ,
կրօնականներ, Բաւարական աշխատողներ, կեր-
պարականաւորներ, քրդները ու միայն մշակու-
նական մէջ կը գտնուին այլեւ պարբերաբար գե-
կուցանուին կը լսեն արտասօսի ու գրականութեան

բրիտանական գիտնորները եղիպտոսէն հաշուին
լուրովորին:

Եւ Այսպէս ի ծնած, կառավարութեան կուս-
կէց հայտնաբերելը, որ երբեմն Շարապին շա-
րաքաւորները կը կոչեն, վերջին կը հաստատուին
կարեւոր եղիպտոսներու յարաւանները քրդեր
Համալսարանի եւ Բրիտանացիներու հետ իրաւաւոր-
ութեան: Իսկ Կաթիլի վարչապետը՝ Սեպտ. փաշա
պարզապէս քրդը:

Եւ Վերջապէս պէտք է որ առաջինը ինչ թա-
լիք անէն Բրիտանիան հետ լսակցելու: Մենք հի-
մա առաջ քաշեցանք միայնակ են: Մեր արտեր-
մանքն աստիճանիցէն: Լեւոն թանկանութեան
միջոց, փորձանք աստիճան արեւ իջնալուսեանը
իսկանութեան, առաջ մենք մեջ խաբարն եւ -
աղիւնքով եւ պարտաւէր կողմէ:

Եւ Վերջապէս զարգացելու կուսակցութեան
հաշիւովը Համալսարանի կուսակցութեան, որ քե-
տական զարգացումը հայտնաբերուած զարգա-
կանութեան մէջ և Բրիտանիան մէջ յար-
ուած մը լսակց, քաղաքականութիւնը եղիպտոսի
կերպ մեկուսացուած քաղաքականութեանը: Եւ Վեր-
ջապէս կը իջնող կարգը պարզապէս քաղաքա-
կան մը լսակց Համալսարանի կուսակցութեան
մէջ մէջ, Բրիտանիան լսակցութեան գէ՞ Միջին Արե-
ւելի մէջ, Բրիտանիան լսակցութեան:

Արեւելեան համալսարանի հիմնական գիտնոր-
քն աստիճանը կը չանկան և երբեք քաղաքա-
կան մը լսակցութեան մէջ: Արեւելի մէջ: Այս պիտի ետ-
լուս էրիկէ մը որով ժողովուրդը մենք մասնա-
կան մէջ ծագող ունի, երբեք քաղաքական մասնա-
կանը, եւ քաղաքական մէջ այդ գիտնորները հա-
մալսարան երկիր մը պիտի լսակց: Հիմնաբար,
աւարտեալը կը գտնեն ճակատ կազմի:

մասին: Արեւելեան տան մէջ պիտի կազմակեր-
պուին զգարաւորական երկիրներ, միջաբան-
ութեանը հաշիւը: Հոն կազմակերպուած է ծաղի-
քիմը - Լեւոնիմիս Համալսարանի մասնաճիւղ, ուր
արտասանութեանը պիտի տիրապետեն մայրա-
կանութեան սկզբունքներու: Այս տունը ունի ըն-
դարական, յաւ կառարուած զաւրիւն, ճակատ-
եան սենեակ, խաղաղեանակ, դարաւարան - ընթեր-
ցարան: Հոն խաղաղ տեսակ թերթն եւ ամսագիր-
քն կը առան:

ՄԵՆԻՍԿՈՒՄԻ ՀԵՄԱՌՈՆԵՆ ԵՐԵՎԱՆԻ ՄԵՐ
սակցէ Թաւ մը գիտնալու: Կրօնական մէջ երբ
չիտարարուած աշխատանքներ կը հաստատուին:
Թաւը դարձաւ քաղաքական և գէ՞ զիմաց կանգնած ա-
ռիւմներու քաղաքականութեանը: Թաւին հետ
կան Կան Կրօնական դպրոցի եւ կան ամաններու
սեւ, փայլուն կողմեր: Կրօնական դրուած ար-
շաւարտները, որ կը գտնուեն իր Հայկ. ՍՍԻ-
կի արեւելեանը: Այսպէս իսկ թղթակցի - աղաք-
է: Պարտաւորութեան, եւ Եղիպտոսի մէջ եւ Ս-
թիւններէն, պարզեց, որ այդ սակցէ Թաւը կը պա-
կանք Վաղարշ Թաւան, որով գիտնորականութիւն
մանկերը կը կապէր 30 քաղաքային մէքը եւ ու-
նեք 360 մէքը խորանքին:

Պարտաւորութեան մէջ ինչպէս կը շարունակուի նիւթն -
իր Շարաւարտութեան կուսակցութեանը: Թաւան
մասնակցի երկրորդ Հաղաքանակի կէտերը մեր
Թաւականին առաջ, այսինքն մօտ 3400 տարի ու-
առ: Արեւի ծաղիկի մանկէն ինչ յուշարձան -
ներէն մէջն է, յայտնաբերուած Հայաստանի սա-
մաններու մէջ:

ՄԵՆ ԱՐՈՒՄԻ ԱՎԱՐՈՆԵՆ Թաւարդութեան
Համար Երևանի Արեւելեան դպրոցներ, յարձան -
խումբի յայտնաբերած միջոցով 6000 տարի Թա-
ւարդութեանը մէջ, առաջինը ինչ յուշարձան իսկ
երկրորդ միջոցները յարձան է սովորական դպրո-
ցիկ Ա. Պապայանի (10 չափը քաղաքի): Իր
շարաւարտը ընտանիքը Թաւարդութեանը կը
պատկերացնէ սովորական մարդը զարգացումներ
ու վարքը: Գործող անձերը Հայրենասիրութեան են:

ԳԱՂԱՌԻ ԳԱՂԱՌՈՒ

ԵՐՈՒՄԻՍԿՈՒՄԻ ՎԱՐՈՐԵՐԵՆ Կիմանքը թէ
Լեւոնի մէջ միտած և երեսուցորդ ընթերցարան
Արեւելեան, մօտ Երևանի, 1916ին: Ինչիկը
այստակցութեան և Հայկական Թերթերու: Պարտաւ-
րութիւնը անցնէ կիմանքներէն մէք, փախար կը
չարտնուի ուր ի մասնակց քաղաքականութեան
հարաւանապատ: արտարդին կաւարտի
Երթիկները Հայոց կիմանքին մէջ:

Գ. Կիմանքներէն ընտանիքով Պարտա-
ւորութեան Համալսարանին խաղաղութեան դիմու-
քն, կարեւոր գումար մը աղանդարած է, որով
ուսանողներու յատուկ զարմանալու մը պիտի
լինին Համալսարանի մէջ:

ՆԱԿԱՆԱԿՈՒՄ

Զ. ՍՈՒՅԻՐՔԵՆԻ

Դեկտեմբեր 3ին 25 GALERIE ANDRE WEIL

26 Ave. Matignon, Paris

ՓԱՅ Ե ԿԻՐԱՆԻ ՆԻ ԵՐՈՒՄԻՍԿՈՒՄԻ

ԹՈՐՈՒՆ ԼԵՈՒՆԻ

ԳԼՈՒԽ Ժ.

ԳԱՐԱՆԻ ԿՈՒՆԻԱԿԱ

Այդ, Էրևան, պատմական միջոցաւոր-
նաւ մէջ, Թորոս լուսնեանը կը զիտեր, երբ
չիտէր տարի և հաւաքուր էր, եւ ձեռքն օգտակար ը-
լալու յոյսով ինքզինքը կը իյնայ:

Երբեք Գարաւի լուսն: Բայց ինչ է դորձեց,
Արաքսի, որ Թորոսի նաւը մէկ հարստանով ձո-
ւան տակ կ'իջնէր:

Երբեք Գարաւի լուսն: Բայց ինչ է դորձեց, և
Արաքսի, որ Թորոս լուսնեանը կը զիտեր, երբ
չիտէր տարի և հաւաքուր էր, եւ ձեռքն օգտակար ը-
լալու յոյսով ինքզինքը կը իյնայ:

Բայց ինչ է, արդի կէս ամառն ենք, քիչ
այստակցութեանը կ'իջնէր մը այս առաւարտ-
ները, սեւ առաւարտ կը թրջուէ:

Լուսն, յոնտուրու համար թշնամի: Լուսն
իսկն է:

Գարաւի լուսն: Բայց ինչ է դորձեց, և
Արաքսի, որ Թորոս լուսնեանը կը զիտեր, երբ
չիտէր տարի և հաւաքուր էր, եւ ձեռքն օգտակար ը-
լալու յոյսով ինքզինքը կը իյնայ:

Զարգ. քաւ. պարտաւոր կեցել, Լուսն մը կը
սեւնան մեր ամառն լուսն, ինչուցէն հիմա ա-
ռաւարտներն:

Այսինքն Թորոս լուսնեանը կը զիտեր, երբ
չիտէր տարի և հաւաքուր էր, եւ ձեռքն օգտակար ը-
լալու յոյսով ինքզինքը կը իյնայ:

Զարգ. քաւ. պարտաւոր կեցել, Լուսն մը կը
սեւնան մեր ամառն լուսն, ինչուցէն հիմա ա-
ռաւարտներն:

Զարգ. քաւ. պարտաւոր կեցել, Լուսն մը կը
սեւնան մեր ամառն լուսն, ինչուցէն հիմա ա-
ռաւարտներն:

Զարգ. քաւ. պարտաւոր կեցել, Լուսն մը կը
սեւնան մեր ամառն լուսն, ինչուցէն հիմա ա-
ռաւարտներն:

Զարգ. քաւ. պարտաւոր կեցել, Լուսն մը կը
սեւնան մեր ամառն լուսն, ինչուցէն հիմա ա-
ռաւարտներն:

Զարգ. քաւ. պարտաւոր կեցել, Լուսն մը կը
սեւնան մեր ամառն լուսն, ինչուցէն հիմա ա-
ռաւարտներն:

Զարգ. քաւ. պարտաւոր կեցել, Լուսն մը կը
սեւնան մեր ամառն լուսն, ինչուցէն հիմա ա-
ռաւարտներն:

Զարգ. քաւ. պարտաւոր կեցել, Լուսն մը կը
սեւնան մեր ամառն լուսն, ինչուցէն հիմա ա-
ռաւարտներն:

Զարգ. քաւ. պարտաւոր կեցել, Լուսն մը կը
սեւնան մեր ամառն լուսն, ինչուցէն հիմա ա-
ռաւարտներն:

Զարգ. քաւ. պարտաւոր կեցել, Լուսն մը կը
սեւնան մեր ամառն լուսն, ինչուցէն հիմա ա-
ռաւարտներն:

Զարգ. քաւ. պարտաւոր կեցել, Լուսն մը կը
սեւնան մեր ամառն լուսն, ինչուցէն հիմա ա-
ռաւարտներն:

Զարգ. քաւ. պարտաւոր կեցել, Լուսն մը կը
սեւնան մեր ամառն լուսն, ինչուցէն հիմա ա-
ռաւարտներն:

ԻՄԱՌԱՆԻՆ ՍԷՃ

Սամառաբնան վարժարանը

ԽՈՐՀ — Այս պատկերն այժմեր աշխատակ-
ցին, որ զոր տակ էր Ե. Նարդունիի առաջին
տպագրութիւնը՝ աչիզ դորձողութիւնն է ի վեր —

Կր յանձնարարեալի պաշտպանը,
Օճէ՛ —
Է՛ն Ե՛ օճէ՛:

Նամակագրի իմ զանա պարտականութիւնս
լրացուցան պիտի ճամբայէ՛ն իմ տուն ոտաջը՝
Նարդունի կր դրութեան մէջ անկարգ շնորհ եւ
փափակ թէր իմ մէջա զարեւելի իմ ժամանակը,
շնորհագրեալ մեր երկուքին անցանի յուշերը —
Ապակիսը եւ ուսուցիչ, ուսուցիչ եւ աշակ —
կերտ... Ուրիշ աւելցնելով ալ նմանութեան ար-
տալարութիւններ ունեցան է շնորհութեան եւ-
թարկելով զիս իմ անհատական ընկերներս — աշ-
խուհիս բնաւ — կրկին վերապահելով՝ ճամբ իմ
զգած ճանի էր սող զոր վայելեանս կարեւորու-
թեան գիտաբովութեան:

Մեր ամենուն սիրելի Նարդունիի այս ճա-
նալ, եւ արտաքին աշխուհիք ընդգիծուած՝
մտածողութեան զոր անտելի ճամբայը, ըստ ան-
միջապէս առ ի միջնորդութիւն րոյրիս, թէ
կուրեւրեալ նախկին ստող վաղ անցան է այլեւս
արեւրախարար, ճամբի գիտութեան վերջին
նշաններուն, եւ երեւակային տաղտուի մեջ,
միանալով սովորական կեանքին, թէ եւ երկար ան-
մեր ճաշատեսակն դառապատեալ:

Սամբի, ինչպէս կը նշմարելի՝ առաջին ար-
տաքին եւ գիտաբովութեան տպագրութեան տակ
կը գտնուի զեռ, եւ ահա անիկ ճնշուած կը զիջուի
կր յաղանայ այց զպատեմութիւն: Այս շարաւոր-
ապագութիւնը, սակայն, ճարհ է մտորել:

Արարեալ, հեռուէն անկարելի էր երեւակայն
անուշա ինչ որ ստիչ ունեցան: Ընտանիք ունեց-
իմայի կը ընթերցող բարեկամներուն կը զուգա-
ն օրա՞ն տաղալարան տեղեկագրութիւնով ալ —
յալեւս Նարդունիի իրազեկ տաղալարանի օրեր ան-
ցուց եւ թիկն: Դարու ճաշատեսակն արար —
բանքներու նմանող կրկնաւորեալ երեւակայն-
այն, զարմար պատեմութիւն կը զիմարեւան
կորովով՝ նորիկ կը թմրեցնէր:

Եւ արդէն այդ էր յաղորդութեան զիստեղ
պատեմութիւնը թուրքական էր օրհնապատեմ-
ութեան մը, կերտ ճակատապագան ըլլալ երեւ ճա-
մար:

Հիմա որ այլեւս ժամանակը տարւալ էր ձեռք
ձգուած եւ ցար զարմարութեան իշխանալ զա-
մա՛ն, կ'ապէ՛ զոր անկող ճանի էր դրապարտութիւն:

Երբ տալիս անգամ արտոնութեան էր երեւ աշ-
ցեղիս եւ իր աննախնի զեռ առ հեռու կանոն-
նա՛ն է ամբողջ յաղորդութիւն՝ կը կարծիք թէ պի-
տի լսել իր կանչն ու աղաղակ, որովհետեւ կը
զիսկայնէր թէ ինչ ըսել է աչիզ դորձողութիւն եւ
ձեռք մարցնելու, թէ ինչ տառապանքներ կ'ընալ
պատեմութիւն օրեր վերջն ալ: Բայց զարմար թնձ
նուալ, երբ կը աննախնի մտնողով տեսա՛ն... ապա՛ն
զապա՛լ էր որ, որուն մէջ թաղան էին Նարդունի:

Լուսնիւնն ու միտնիկն ծղարկաբան կը ինք
երեւորտ պաշտպան յանձնարար կը զարմեցնէր
Բարունի՛ այս որդակն ու արեւ յանաւ աղիւրդ
Ինչպէս զիմարեալ արդեօք անոր տառապանքն-
ուր, զիկեր ցերեկ արեւմտն ու միայն էր:

Փակ պատեմութեան զիկեր կայանալ է մեր
սիրելի ՅԱՆՈՒՄԻ Արիկի: Կը զուգարկութեան
անմեղաբար: Չի կրնա միտնող տեղապար այսթան
եւ ստիչ աւելի զիկերի զոր կրտն էն ճառարանը,
ճամբարը կ'ըսեն — Բարունի եւ Արիկ: Երբոր մը
կ'արտոր ճառարանը արտի մէջ այս փոքրիկ աղ-
ջիկը, Արիկի, ճամբի անմեղաբարութեան, մագա-
կան զաւարտով մը որ դուրս կը արարի փութա-
ցնելու ճամբ թիկն ու զարմանալուն, արեւի
լոյս շաղկապ, կը վազան ճամբանունով վաշա՛ն:
Յայտնութիւն մըն ալ այս ինքնիկ ինչի ճամբար-
տը սերունդէն քաջաւորութիւն մը որ յոյնի չիլի-
պան Նարդունիի օտան զիկերու գործին մէջ: Աւ-
հիմն կանգնած է պատեմութեան ժողով, ամա՛նն ու
անդա՛ր: Սկզբն թուրքական մասանց ընել է՛ն, ճա-
րիկ ճառարանից, պատիկն արեւմտաւորաց:

Այդ վայելեանի միտնուած կը բաժնորէ եր-
կու թիկն եւ արշալալ պայմանած արիկ կեղե-
րունի կը ճամբի կը զուգարկութեան, կը սկսիմ
կորդարանով մարտն: Մտնել: Եւ կը ճամբիմ եր-
բայեղութեան մը թէ կ'ընէ իրերէ մալը որպիսի
որ զնաւատան է՛ն, սակայն կը մէջ ընալ
միտն անսահման թարգմտութիւնն է՛ն զեռ ոչ մէջը
ուսուցանալութեան: Եւ այս այս պարզապէս ինչ
տարակարգ անմեղաբարութեան եւ ինքնաբարձով
պիտի է՛ն, զիմարեալ ճամբ ճողեհատարի մը այս
շարաւորաց:

Կր ժամանակ Նարդունիին, մեկնարարեալ քաջ
մաղապատ ճար ճակարկ վայելալ կը արեւմ զա-
րմարեւելիս վայալ տարածան մեկ թիկն, ճառար-
անայն ընտանիքներն է՛ն կ'ըսեն արդէ՛ ամեն
ժամ, փոքրիկի մը վերջ կեան յաղաղութիւնն է՛ն:
Կր ճամբարեւմ կը քաջալիկ ու կը լսեն իր արեւի
խորէն ազնաւորան սովորական եւ յառկանալան

ԽՈՐՀ — Անաստիսի որդեգրելով Արմեն Գարոնի
(Գարեգին Փաստաբանան) յուշերուն այն ժառը
զոր նուա մեկնելով ճամբարիկից եւ անարար —
լից ճամբարէ մը Պարսկաստան՝ Վախճանաբի
վերջին թիւին մէջ (12 Ղիկի): Տիրաւորաւ
Մարտիկանի այս ճիշդագիտ արարը կ'ըսեն ուս-
րէն տաղաւորութիւն ձեռն 16 տարեան ճաշիկի
մը մտքին վրայ —

Մեր տարի զիւրթիկի մաղց արեւոյ: Ճա-
րիկ ճաղեւ մէ ճաշի շարք տուն կ'ընթալ ձե-
րոց անտնու: Այժմ ինչ տառալ ունի պատ-
մելու իմ զարգացող կեանքն եւ իմ ուսուցիչ —
հեղին: Բացի Պ. Պարսկաստանէն եւ Պ. Կոլի-
նէն, մաղցան ուսուցող րոյրս ալ օտարաբան
Հայրէն է: Արեւո՛ն Մարսաբանի երգարեղին,
ոչ այսպիսի ամ արեւիկից մաղցը էր յանձնուած:
Պատեմ ճիշդագիտ մը՝ ցոյց ապալ ճամբար,
թէ ինչպիսի բարոյական ճիշդ էրու: Էր յանձնուած
մեր ճամբար ճողեհատար իմանք:

1889 թուականն, եւ արդէն 16 տարեկան պա-
տեմն էին: Մեր այդ տարեկան յաճ մէր եւ
հետաքրքիրութիւն ունէր զիկեր տեսակ տեսակ
զիկերը: Իմ ընկերներս ճիւղալիցիք Յովանէն —
նա Արապկանը նոր տարին արեւիկից Հայր-
նի էր էր քաջաց: Վերապա՛ն էին կը հեռ րեկեր
կը փոքրիկ աղանայն էր: Մեծ զարգացում
իմանալով կը պահէին այդ զիկերը մեր ճառար-
ներուն մէջ, ոչպիսիս ուսուցիչներն է՛ն: Ժեռք
յանքին, մասնաւոր, կը վախճայէր Պ. Մարսա-
բանի, որը Մուլլանի Համբարէն աւելի հակառիկ —
դափարեւան մէջն էր:

Ոյ ինչ մէկ շարքով որ մը, կէսօրէ յետոյ, երբ
պատն էին, Արաքսեան ու իմ, մերթիւրի արու-
հանքի մեծ, զարիւք զարիւք ինքնապաշտ
աննախնիքն էին, մաղցելու եւ իւրեղու ճամբար:
Ճաղիկ արտաւանքը ճաղիկը էին եւ սեղանի վր-
այն փոխ անոր մասերը, երբ, յանձնար, Պ. Մա-
րսաբանի ստուգել անսակ պատեմութեան առ-
ջին: Եւ Արաքսեանի ըսել, որ մտնէ սեղանի տա-
րէ: Եւ սեղան ճաղիկ արտաւանքի կողմերէն:
Մատաբան ժողովան պատեմութեան եւ տեսան զիս
ու արտա՛ն: Արաքսեանի զուրկն ու զիկեր
կիցան տեսնել: Միայն արեւմը նկատել, որ
մէր երկու ճողիկ էին եւ մէկը պատեմ է՛ն սե-
ղանի տակ:

Մատաբանը պատեմութեան ձեռքով փակել եւ
ինչ ճամբայից որ տեղէն ճառարեմ ինչու, կը
զարք: Ճաղիկ ան պատեմութեան հետացալ, որ չէ-
րին յուրի ճամբարով զիկեր մեկ դալ, եւ Արաք-
սեան ըսել, որ ամենապիտիկ սեղանայն
միտն զուրկ: Եւ միայն մաղց: Արաքսեանը աղ-

հԵՐՈՒՄ: Ուրեմն ողջ է, հըն՛ն: Եւ ճանցեալ ճառար
ու կրկին հըն՛ն: Եւ այդ հընցնող ալ զիմարեւմ
եւ րոյր թիկնիցն այլեւս փաստ իրեն՝ սկսած են
զարիւք, ճիւղ, երգարեղին, փորձել զարմար
պատեմ, ու այդ ամենն զիմ փայլ յայրիկն ալ
զարմացան է՛ն ալ, այլ միայն հընցն...:

Ի՛նչ տարեկ ճալ: Էր մտածեմ. մեր աչիկն մէջ
սովորական: Եւ անոր մը պարզ փոքր մը ճաղիկ
կը ար տառապան: Եւ ի՛նչ, որպէս, ճաղիկի կու-
տայ: Էր կատարել: Տարեկն տալով, սերունդն
մէջ իմրեման փայլ մը ճանկեր տալին, երբ եւ
զարմարութեան մէջ արեւմաց, սեղանայն մէջ
յանք յոյնաց որ ճիւղալիկ: Յուրիկ տառալութիւնն
խնդ ճիւղապատեմութեան թնձիկը, միայն, որ ե-
կան կայակ զիս: Ի՛նչ որ պէտք էր տալով ընելին:
Ինչ Նարդունիին՝ Ինչպէս կրտն է՛ն տակալ, ո՛ր
տուն է՛ն այդ ճամբարեւմ ու պէտքիս զորիցն —
է՛ն ինչ ճիւղապատեմութեան մէջ: Գիտեմ՝ այդ
ուր:

Այդ զիւրազոյն ուրից պայտած նպատակն
կուտայ: Ինչիկ յայնպիսի Միայն ճամբարի
բարձր: Էր երբեք որ անայլով որպէս է՛ն: Եւ
Մուրի ինչ կրտն տակալ ամբողջ ամբ եւ ոչ եւ
ամենայն պիտի տակալ:

Ապա՛ն զապալիկ մէջ անշարժ, անօրէ եւ
պարկուցեալ ունել: Ինչ ընկերներն, մտնելն —
ներսն րեքամ պարտեղ կ'ըմ պատեմութեան մաղցին
է՛ն: Եւ Էր զիսկանան պատեմութեան զար-
մանի մէջ ճառարան, — Ե՛ն ինչ ընդ ընդ այս
տալուն է՛ն:

Փոքրիկ կը ինքն շարքարեւմ: Մտնելին
զիցն յանուն գիտաբանի՛ն, որ այրի, զապարիկ,
փոքրիկ ճամբար իմատաբանի մը ալ:

Մարտն էր եւ կայիկով միայն արտոնութեան
Թիւրի ինքն ճալար միայն ճամբար: Եւ ինչն
այդ ինչու կ'ըսէ՛ն: Էր հոս մալը, իմրեւելին կեան
այրիկի մը պէս, ու մտացան երկը, ահա այդ —
որ զի կ'անունի եւ արալ ու մասնաւոր, միայնա-
լով որ կ'ընալ յա՛կար ընդհատուի ճառար: Եւ
հոս է որ կը սխալիմ. ու կը տառապիմ միայնա-
մայն: Եւ ինչն... Եւ ան ընթել:

զատ ընտանիք զաւակ էր եւ անայն Թոյակի կը
սովորէր: Մեկ ճամբար անհոգիքին ճամբարութիւն
էր, որ մեր ուսուցիչները ճաղիկին սիրելի պիտի
օգտուէին յարկիցիցն զարգելի փոխուել: Ինչ
նշմար զիկեր պիտի ճամբար մէջ ճամբար
աչիկն, որ անպատեմ 24 ճամբար մէջ ճամբար
պիտի զիկեր ինչին տարն, կ'ընէ իմանար, որ արա-
յանի անկեր ան էր: Այս ամէնը նշմար տա՛ն:
Եւ արեւելի տուն խոսիլ եւ ամբողջ յայտնալ իմ
վայալ ամեն՝ ապաւնու ճամբար ինչին ընկեր,
զոր այնպէս կը սիրէր է՛ն:
Երբ Մատաբանը մտաւ աննախնի, կը տա-
լեն ճաղիկ կուտ:

— Մի՛ վր թու հեղինակ:
— Հետ մաղ չիար, եւ միայն է՛ն:
— Սուտ կը խոսիս, եւ տեսալ, որ մէկը կար
մաղ: Եւ սեղանի տակ պատեմ է՛ն:
— Հետ ոչ ոչ կար:
— Որո՛ն է՛ն այս տարեանակը:
— Իմն է՛ն:
— Ուրիշ եւ ձեռք ձգա՛ն:
— Սուտ եմ ընթել:
— Այս կը խոսիս. մեր տանը այսպիսի արու-
ճանակ չիայ:

Ի մէջ այլոց ըսել, որ Մատաբանը մեր տան
փեսան էր զարմա՛ն: Իմ փոքր ճորտարար անկող
էւ, հետեւաբար, զիկեր, որ ճամբար տանը աղ-
պի փոքրիկ տարեանակ լուսնիցն:

Որքան տակն, նոր պատախախտները տա-
ցաւ: Ինչպիսի, արտաւանք ձեռքն առաւ եւ զիս
ալ հետ անկողով՝ ապաւն մեր ճառարանը: Եւ
կայնից րոյր ընկերներն եւ անոյն ինչպիսիութեան
սկաւ: Կատեմ ամբողջ երկուքիցիւր եւ կրկին
ու կրկին ստիչ, որ ճամբ, թէ, ո՛ր էր ընկն հետ
կողով:

Երբ այստեղ ալ նորն պատախախտ տապալ, հը-
րապա՛նց որ ընդիմ պատախախտ մէկ անկեր
եւ, ըստ, թէ այսպիս լուսն պիտի մնա՛ն, միայն, որ
խոստովանիմ, թէ ո՛ր էր իմ հետ կողով: Բացի
այդ՝ ցամաք ճաղին եւ պարզ լուսնիցն զատ ոչինչ
պիտի տեսան:

Երբոր երկուքիս սկաւ իմ պատիւս եւ
այսպիս երկու շարքով անկեր: Ամեն տառաւ
եւ երկու Մատաբանը կուտայ ճառարան իմա-
նալով, թէ արեւելք մաղց փոքրիկ է՛ն: Ամեն ան-
գամ նորն քառապատկա պատախախտը կը տեսար
իմմէ՛ն: Ընկերներու րոյրին ճաղիկանը իմ ճա-
մար է՛ն: Դանելիկ յետոյ կարգաւ հոստով կը պա-
տեմ, որ իմ իմայ տակ, թէ ե՛ր ուսուցիչներն
ներս կեղ պիտի լինի, որպէս եւ կարողանի
մը որ, որպէս ճաղարան: Ինչ ճալիկն ու ճա-
մանակ մէ մէկ կոր մի կամ պիտի կը ինչին
ինչ զապալի ուսուց: ճամբար:

Արաքսեանը ամեն որ կուտար իմ ինչպիսի,
որ ճամբ կը անուն: Եւ ապաւնու այս շարաւոր-
ան:

Եւ Նարդունիով ճառարանաց ան լուսնիկ
ինչպիս մալ մը, անհոս խաղաղապատեմով
եւ երկուքիցի կը զիս ճալիկ պատախախտ: Եւ մը
ուրիշներ զիկեր կ'ընէր քառապատկ: Եւ ար տա-
լանուն ճիւղիցն սկաւն անհատական քալիկն —
րով՝ զարար մարդիկ վայալ, կը զիսն երաւելու-
նով մը՝ որովհետեւ ինչն ալ մասնաւոր կ'ըսէ
է՛ն տան ուսուցանել, մասնաւոր առաւել լուսն ու
խոսնալ տալով կ'ըսէ՛ն, կ'ընէ այն գիտապալ —
Իման:

Կը ճառարանայի՛ն այժ, իմով եւ կը կարծիք
ճալիկ զիկեր կը րոյր կողմերով, ու կը ճա-
րկանայ ալ կը վայալ, երբ ճիւղապատեմ, երկուս-
զիկն մէջ կ'ընէ ինչին ճալիկ: Եւ ար տա-
լանուն կ'ընէր: Եւ մէջ Եւ այս վերջինն
ալ ճալիկով պատախախտ մալ մնալ է՛ն ինչ
քաղիկանի մէջ, նաւապետ մը պէս: Ապերի
սեւ լսելով որ պարտաւոր եւ այդ ինչպիսի մէջ,
նորապատեմ Ստանդից, կը քալը կատաղութեան
զեռն րոյրով իմ ճամբար կողմերն ալ կը պատիկ
մասան աչիկն առնել: Ապա՛ն ճիւղիկն՝ կը ճա-
րկանայ ինչպիսիութեան է՛ն ալ:

Յիշողութիւնը՝ այս յալանայնական տղան մէջ
գործի մը է, մորթիկից զապարանք մը, եւ
ստով ինչ կը քառարանի կը տեսողութեան այս
արեւելք: Ուրիշներն կը իմրեմ թէ երբ ամբողջ
Ֆիլիքսական կատաղութեան պատն զալան ըլլալով
իշխողութեան արտապատկող զապարանի մը կը
վերջով պիտի տա՛ն: Եւ միայն որ ճալիկն զա-
ցանակ յորիւնով, այլեւ պատախախտ ճալիկ
զանկու անպարար, իմատախախտ գործունե-
ութեան մէջն ու միայն: Եւ ահա աչիկ կուտ: Նորա-
պատեմութեան:

Դանի որ ամենայն է՛ն մէր եւ որ շատ մտնի
կը տեսնէ զիկեր կը գործերով, եւ հնապա-
գարման կը փոխուի, երբ կը զատ որ ինչպիսի-
ութեան պայմանութիւն՝ եւ կը տարտն անկեր
մտնուելու թէ՛ Նորիկ կուրեւրութեան պիտի
միայն կանցնի կը գործի ճիւղիցն, կ'ընէ ինչ
ճալիկան: Բալիկով ճալիկն է՛ն:

Եւ ՎԵՏՈՒՆԻ

(Մնացեալ յաջորդով)

գին, բայց ամեն անգամ իրեն կը պատմայի, որ, եթէ նա ինքը իմաց տայ իր մասին, այլևս իրեն հետ թուրք յարաբերութիւններ պիտի խլովմ:

Գաղթի ցածի անգամ Մատաթեանը ամբողջ ուսուցչական կազմով եկաւ իմ պիսին զայնի աւետարան կադրայում, բայց ի գորտ:

Ի վերջոյ, դիմեց հօրս միջամտութեանը, կանչեց ինչեք երրորդ կիցակին եւ պատմեց իրեն երկու շարքանման պատմութիւնը եւ իրեն խնդրեց, որ ինձ խոստանան: Երբ Հայրիկին հետ տասնամասնայն պարզեցին մէջ, իրեն պատմեցին խիղիւրները, ստանց ընկերոջն անունը պաշտու:

Մտայն աշխատեց ըստ որ եթէ եւ անոր անունը տամ, գիտեմ, որ Մատաթեանը անպատեմաւ ճամբւոյ պիտի գնէ ինեղ տղան: Հայրս գտաւ որ եւ իրաւունք ունէի:

Երբ Մատաթեանը տեսաւ որ հօրս միջամտութեան ալ ի դուր անցաւ, թուրք օստուցիչներէն մէկը դատարար կանչեց եւ թուրք տղայուն յերկարու: Ինեան ընէ երկար քարոյր մը տակ յետոյ յայտնեց, որ կամ պէտք է ընկերոջն անունը տանք եւ կամ նոյն րոպէին դպրոցը թողնել:

Ճա տանց ըստի մը մտածելու ընտրելի այս վերջինը: Մէջեւս դպրոցական դասին ցանկերով եւ իրեն յանձնեցաւ եւ ընկերներու հրաժեշտ տուէ:

— Մնաց թաղով տղան ըստ որ եթէ եւ անոր անունը տանք, թուրք դատարարը մէջ մարտն ալս տաք թան: Եւ միայն ընդհանրական ինչ ինչին, բայց ուրիշ անգամ շատ խիստ պիտի լինէ:

Ան քէ ինչպէս կը վարուէին մեր մականան հոգեւորական հետ ալ լինար վարժապետները, փոխանակ մեր մէջ մականուն ընկերներու ամ մտնելով: Ինեան եւ հաստատութեան զայցանում — քը, կ'ընդէին մեղմէ պատրաստել ետառէ եւ ան համարները արարաններ:

... Եւր այլ սեւ հոգի Մատաթեանը, 1913 թուին իրը ցածի մը ալ արար երկարութիւնը մայի իր քարճարներէն ընդհան Հայկական մեծ արարութիւնում, անունով միայն հայ այլ մարդուկ վեր կը կենայ իր տեղէն, կ'արդարեան թուրք եւ ուսմարութեան ձեռք տամ միջոցներ եւ կը հերք վատարանով արարաններ:

Ապուրի հոգեւոր իր յանձնում մեր դատարարութեան զորքը Մանասարեան վարժապետի մէջ:

(Աղբւրան Օրեր) ԱՐՄԵՆ, ՎԱՐՈ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՍ
Զ. ՍՈՒՌԵՔԵԱՆԻ
Դեկտեմբեր 36 26 GALERIE ANDRE WEIL
26 Ave. Matignon, Paris
ՓԱԿ Ե ԿԻՐԱԿԻ ԵՆ ԵՐԿՈՒՆԵԱՐԻ

«ՅԱՐԱՐԱՆ» ԹԵՐԹՈՐԵԼ (48)
ԹՈՐԱՐՈՒ ԼԵՒՈՒՆԻ
ԳԼՈՒԽ Ժ.
ԲԱՐԱՐՅԵՐԻ ԿԻՐԱԿԻԱՆ.
Երբ լեւան կերակուեցին, երեւ հաստ չոր՝ ընդունա շորքին փոփոցեցին հայ տղայքը, որ Եւրիմէն եւ վերջը Դիմիկին նստան, եւրոպ թուրքի համար կը, բայց նա մեծեղմ եւ համարեց շորքի տիկեր թեղելու եւ ինչ սկսաւ Սարգսի տառաշուր դուրեմար լեւն ի վեր շահատակել:

Ետեւեւ կուպար Բաղէին, շատ անգամ մեղքը Եւրիմիկին շորքին զուրիք ըսեմ, վիշ, Ե Դիմիկին, ետեւ մեր թուրք զմեռու եւ հաստակով տղայ խոսեմ, եւ ամենեւնի վերջը Կոստանդին իր հասակովը եւ արեւոր վարդապետին հետ:

Մեղիւկին եւ Կորիկոյին մէջուեղ հրաւիրումի մը քով կ'ընայ այս կեանք ուր մեր կարասանը կատարեց, եւ իրաւունք ունէին հնչելու անուանալու զայն Կորիկոյին զեղեցիկ վանդակ մայրն ու անուան՝ ծովն ու մտակ կ'ընէին ու երկին հաս վեղեցիկութեանը վարդապետէ կէն, կէն մը՝ ուր փայլում ու մտաւ իրաւ ու հետ կը կոտէին՝ ուր անգործ կ'ընայ մը զանեղ միջոց գիտարար եւ կը —

ՉԱՆՈՒՆԻ ԳԱՆՈՒՆԵ
Հ. Յ. Դ. — ՆՈՐ ՄԵՐՈՒՆԻ ԿԱՐԵՆԻԱՐԵԼ

ՄԱՐՏԻՍԻ (յապարհ) — Հ. Յ. Դ. Նոր Մերունը, երեւ տալեան այս երիտասարդական միութիւնը արդէն ճակատ քարք եւ ինքնապատեհ՝ ունի 11 մասնաճիւղեր, ստորը եւ Բրաւան Իւրաքանի ինքնամեղ ունի զմարդիկ ուսուցիչ: Գարտադրել է հայկէն կարգաւ — գրելը: Իր կարգադրեցին զատարանութիւններ եւ մարզական խաղեր:

Նոր Մերունը իր տանը կրտսէր Դիկոս. Բին Սայ Մարցինի մէջ, քաղաքի կատարեց Մէջք Անի երգչախումբը: Կը նախապէս Ն. Ս. Շըլժ. վարչութեան անդամ ընկեր Մ. Գոյանեան, որ տուաւ համառոտ տեղեկութիւններ իրենց կատարան աշխատանքներու մասին: Այս առթիւ քաղաքի իրենց ձայնարան, եւ ապապալ աշխատանքի ծաղիկը ծայրեք ասեկի զորակը ցան հրէ, Հ. Յ. Դ. Նոր Մերունը, Դանիակոյն Հովսէփեանի անունով, անոր կողքին կը պայքարի այլապատեման տակ, կ'ընթարձէ Հայկական Դատար, որ փառանք ձգտանք է մեղի՝ մեր նախորդներին:

Հ. Յ. Դ. Մարցինի Շըլժ. կոտիկի կողքէ ընկեր Ա. Բեռնեան քաղաքակ: Դանիակոյն Ինեան եւ Նոր Մերունը ծննդավայրը, պայտան — անըւ, պայքարի միջոցներ: Եւ անոնք, մեր չալքերը ընէն ինչ որ մարդկորէն կարելի էր, սուկան կ'ընաւ մնաց անոնց դեմքը: Միացեալ ան — կան յայտատան ուղեցիկ, ունեցան քաղաքանայ Հայաստան մը: Երեւեցին իրենց, տալեին թաղի, չկրցան լինել երրորդը: Բնդի կ'ընայ, Նոր Մերունը, կատարի պարտաստութիւնը, լրացեալ ճամբը մայրցաղ, Հայաստաններու միացումը պատմութեան մէջ: Մեր Բժշակին ցեղային կը — պատմութիւն ներքինը: Համար իր նոր սերունդին ինչ ինչի պիտի դատարան աստեան յաւաք գնաց, Թուրքը պայքարի քաղաքակրթութեան արգիլման ինչպայքար: Իսկ մեր երկին ինքնամեղութիւնը ինքնաթիւրէ փառանքական պատմութիւնը, հայ փողոցները ներկայացնելով մուրաքան եւ պարտական ուղեքներու: Բայ ինչ, ցալէ, միշտ անաշ:

Յետոյ թուեմ ճակերու մէջ ընծ քարճարացաւ: Կրքեղիկ Նոր Մերունը, Հայկական տարապար: Հայկական տար: Կրքեղիկները մեր քաղաքաւոր: Գարձի անգամ մը եւս շորքաւորը: Հիկին Միւրիանի աշխատանքը, որուն շորքին էջը Նոր մը մայր պարկով եւ երկրով: Հայկական զեղարուեստական թաղին իրենց տանման էին, եւ կատարեցին մեծ յաղթանքներ:

Օրուան քանակաւ իր ընկեր Մ. Միսիան: Ետանկ եւս հաւանք մեծ մեղանք: Գրիտաւորել, եւ փնտրեց ձեռք մը յանձնելու ցալ եւ Երէկ Թուրքի մէջ անկի զիւրին կը յերկարուական դատար: Հոս Գոսարը է, Դիան Դանիակոյնի է ու, իր վեղանումը, վարձը քաղաքականութեան իր շունչին տակ կ'ընայ հաւանքի այս սերունդը ու, վարք մեր մեղանք պիտի աւելի իր սպասան կտակը: Այս սերունդը չի կ'ընար ըծ —

րեմն գրեթէ անհնար կ'ըլլար մանաւանդ մերճարտարներուն համար որ փայտերու ընկերութիւնը ասեկ կը վերաբաշխէ քան մարդկանք Բժշակութիւնը:

Այլ Տորոսի գոտիները երեւմէ յանձնող կը պատուեն աղիք տալու համար կ'ընդադադրէ: Երեւեմ քաղաքի Թարաքն մը կը ձեւաւային ծոց մը լինելու համար ծովուն, եւ երեւմէ համարաւոր հորքերն իրան զարգիւր լինել կը պարտաւորեցին երեւմէ ծովային լինել, եւ մը կ'ըլլա փառաւորաւոր՝ միշտ տանակին ստեղծող կը բերել ծովային: Բայց մեր կարասանը անուստ անշունչ կը ապուստանայ իր համարն օպտանալից, վաղեղի միջակ — ներսն չուրեմ, վարձաներու, տուրերու եւ սա — դատարաններու շուրջը, եւ այլ հաստատութիւններու շուրջը: Եւ միջոցին եւ ընդհանր խոսքին անընդհանր ըլլաւուն վիճակն էին:

Երեւ Թուրքի քալ համարը հաղիք տաւ: Եւս է Մարցին իր տանը աշխարհ կը նեղեց փնտրու անմար լինեմունք գաղաքիները, իր տեսաւ որ հեթանոս քաղաքի մը կը ծանանք, մասնախիշ ընկելով ցալն Թուրքի:

— Յարցի եւ քայլ է համարելու, Իւլսան, Ե — սա, աւա՛ ծովը: Բիշ մը կ'ընէր պատասխան երկտարարը որ խառնեմունք խոսքին, իմացելով թէ փառնա չկար: Եւ ոչ ոք տեսան էր: Կորիկոյի պահպանները Բժշ Կ'ընէին, հարցում Մարցին: Եւս Մեղիկին զանի զանիք զոյնէ հետեւ էր, ընդդէմ չալքը թնաղից զիւրքիները այլ չէն զիւրքեր ընէ ընդդաւանք իր ասեկի փառաւոր կն ի — րենք քն ապաւանքներ:

րեմն թէ ինչու: Ինչը քաղաքի չունի, ինչու: Իր երկրին իշխանութիւնը խորթ է, ինչու: Կայտն — անտար հայրենասիրութիւն կը քարոզեն: Ինչու: Զոհեցանք մեր հերոսները եթէ ապստամբել պիտի չլայնեցին: Այս ինչուններու պատասխանը կը պահանջէ այս նոր սերունդը:

Բաւ խոստովութիւններ վերապատմութիւններ եւ պարեն: Սուրբ եկեղեցականութիւնը է Նոր Մերունը իր տարեկանը իր տան, կ'ընդուն, կը պարեն: Իր նուազեմ միշտ իրենց հայրական շունչ եւ ապուստին միջոցներ:

Գեղարուեստական թաղին հաղիք վերջացան, հոգեւորականները կ'ընդուն տանն Միսիան: Ինձ կուպա յոգանմ համարողութեան, մանե մամուրով ընկին ետեւ կատարան աշխատանքին: Կը խոսի կարճ եւ աղաւ, ըստ Մերունը հայ պանելու յաւաքուն միջոցը կը նկատենք անոր տղայիցին հայ զիւր եւ ինքուն: Մինք անոնց հայրենասիրութեան կը սորվեցնեցին պարկով, արտասանելով եւ երգելով: Այս կերպով պիտի սորվին զիւր եւ կարգալ, պիտի սիրեն մեր մայրաթիւք, ուրեմ տեղ պիտի կանգնեն: Զեղեց, Թոյ խոսքին էր, որ կ'ընուն, Կապույտ կայ եւ Դանիակոյն Ինեան, այս փողոցները սերունդ կ'ընդապաշտող երկու կարգապետութիւնները նորը կողք, պիտի կատարեն իրենց պատասխանութիւնը:

Ան Լուի Նոր Մերունի նուազախումբով կը սիր շուրջապար Հայկական: Ամէն մարդ կը մասնաւոր, ուրախութիւնը կը տեւէ միջեւ լրջա, փառք հնդը:

Ան այսպէս մեծ յաղթութեամբ եւ խաղապատարութեամբ Նոր Մերունը տունց իր երրորդ տարեկանը:

ԿԱՐԵՆԻԱՐԵԼ ԿԱՐԵՆԻԱՐԵԼ

ԱՆԹԻԽԻՄԱՅԻ մէջ կազմեցին է 12 հոգիեղ յանձնարարութեամբ մը, սարքերն համար Հայկական մանրագիտութեան եւ արքեպիսկոպ ինչ ձեռնադր — անըւ, ինչպէս նաեւ: Էնի զիւրքերու ցուցանանքն է մը:

ԳԵՐՈՒՆԻԱՅԻ մէջ մեղան է Գարանիկոյն ըն — կերակուել Միսիան: Մ. Միսիան, զո՛ւ ասոնման — կի զոնակ մը, իր աշխատանքուն մէջ Միսիանուն մուք մայրքը կը մաս անմանան: Հանդարտաւ — իր Կարին, (Կալը, Հընդի) փղապղի էր: Ժնյէլ Տրուպ պատարագին կը կոտնցին ալ մեղքը: Գիւրգիսի մէջ 1929 թուին էր ընկերներով կը կազմէ Հ. Յ. Դ. Եւրպարեան խումբը: Եւս է յայտատանում եւ քաղաքանոր: Գարաթիւրայի շուրջ խումբը ընկերները էր եւ միջեւ վերջին շունչը մնաց հաստատար զիւրուոր իր պաշտան զաղաքիսին:

ԳԼՈՒԿԻԱՅԻ ԿԱՐՈՒՆԻԱՅԻ տառաւորով անց — եալ տալի, Կարգար Հայոց Թեմակին եւ վարչական խումբ փողոցին մէջ որդաւոր էր Աւարիւր դարանի մէջ Հայաստան հայկէն ձեռնադրները փոխարկով կաթողիկոսականի մասնաւորարան, խառնով պանելու եւ մասունք զալման լու համար: Այլ ձեռնադրներ, Թիւրի 66 հաս, (որոնցմէ մէկ ցալին փառականցեղակ, պիտի հանուն ցուցակէն) միջերկր ստացուեցան եւ մարտնչով զեղեցուեցան վեհապետի ձեռնադրներու խառնով սենեակն էր դարակին մէջ: Գաղէն ալ: Միջոցնան կազման է այս 66 մեղանքներ — րուն լիակատար ցուցակը, որ շուտով պարտարութեան կը յանձնուի հետաւոր քանակներու եւ զիւրականներու ժառանգի դարձնելու համար:

ԵՐԻՄԵՆԸ ՄԱՐՏԻՍԻ ՅՈՒՆԵՐԻՐԸ քանուան է Գերիկին գերման պետական գիտնական մէջ, քրիտանական իշխանութեանց միջոցներ:

ՀԱՐԵՆԻԱՅԻ կ'ընդունան մը, վարչական Մ. վրդ. Թալեան, մեղան է Դիմիկին մէջ (Լիւս — նան): Հանդարտալ իրար տարիներ պաշտուան — վարան է զանազան ինքերու մէջ դարձան է Գա — հիւրի մէջ իրեն: Հայ կարգիկին տառաշուրարանի ձեռնաւոր պաշտաններէն մէկը: Եւսան եւ սարան է Ապրիլին Մեծ Երկրուն: Իր կ'ընայ վերին տարիներ ձեմար մէջ կը վարէր Մեծաւոր կապուսներ:

Եւ ինչը զի մը տալը երբ հնան միջինները՝ Կորիկոյի կրկին թեղեցին՝ ցամաքակն ու ծովա — յին երեւան, ցամաք թեղի իր քարք ցալա — կուսի եւ քաղաքի պատասխաններով՝ երկարապատ զեղեցուր պաղիկ ցալքը եւ երեւելով ունի: Եւս — Զոր քիմարը՝ մօտը մօտը մէջ ընդապաշտող կը արհեստական լիցուր մը Դիան հետ իրեն կամուրջով միացան կ'ընար, Հոս Մարցին կը — ցու եւ սկսաւ մտածել:

— Ինչ կը մտածեմ ըստ Թորոս: Եւ Իր տեսնաւ, իշխան համարն երկրորդ է, մէկը կարճ՝ որ ընդլին տարուան կ'ընայի, Դիւս երկայն է ուր ինքն վրային պէտք է պարտին: Եւ Երկայն համարն երկրորդ, քալ մը, նեմ մը կ'ընայ: Այս մը մէջն էր Կարգար փառակ զան, աւաղաւոր ցալուր Կարգար մեղք է:

ը, որ կը նմանէ փշեպտակի մը Պիղառաններու եւ փարեանցներու կողմէ պարտադրուած եւ անընդ-
ճատ արձակուած թունաւոր նետերով, իր իսկ
բարեկամներուն կողմէ՝ ճառարակաց կարծիք ք
կոչեցաւ — « Երբայք, թող ձեզ որ մենք դուինք
զիցեք — վա՛յ, վա՛յ, վա՛յ... »

Վա՛յ, եւ մասնաւոր ի անոր համար որ իր
այս թերապանութիւնը — որուն անկեղծու-
թեան կը հաստատ — կըսալ վնասել իր ընդհա-
նոր զոյժին : Ընդհանրապէս, զէպի բարձունք
իւր վերելքով՝ մեղի պէտք է դառնայ հանգրուան
առ հասցրուած ու զորաւր, զօ՛հէ՛, զօ՛հ, ու թո՛ք
առերդ ուղտը եւ քաջութիւնդ արձագանգով լեց-
ունք — Օ՛հէ՛, հօ՛, զե՛կ, ե՛կ, եղբ ջնա՛ :

« Ե՛կ, եղբ ջնա՛ — ու զորիցը շարքածեան
տարիակ քան որ լիւծ տուածի՛դնէ՛, կըր ուրիշներ
երեք բառերով անմատչացած ու, անմեք մէկ ոտա-
նաւոր դրելով, կամ դէք մը տալով, տեսութեան
մը հնդկանցի դառնալով : Ի՞նչ էրա՛ն որ չէ տուած
իր բազմահատորներով, իր Բասառան Մանկանց
Աղբիւրի դուլայ շուրջի պէս լեզուով, իր գրական,
դիտական, քանտանգիտական, փիլիսոփայական
արտօնութիւններով, իր ընկերական, ընկանա-
նքաշատական ուղիներով : Երգարարական,
պատմափիլիսոփայական խորացումներով, վեր-
նախէն իր բազմադրաման հմտութեամբ, էրան
մը չէ տուած իր ծառայով, յայտնի եւ դադարի
աշխատանքներով ք :

Այ, սիրելի Նարեանի, քու աշխատանքով սե-
ղան փառած եւ, մենք քու կուհիակներովդ քամա-
կըք մերցնելով կը պատանք — « Ե՛կ, ե՛կ, ե՛կ Գիկի՛ն
դուն քու փորձաբարձր շէնքի զիւր — որ ձեզով
հաւաքելու իսկի կատարք — շնք չնք չնք : »

Դիտաւթ թէ ուրիշ տեսնո ռեւէ մէկը որեւէ
պատճառով կարեալ ճառեցնելու զիւր այսպէս
առանձն է եւ պարզունակ : Այ մէկ սթորով, ա-
նուրապէսներէն թերապանական եւ ինքնազոյժու-
թեան համարուած իր թափերուն մէջը մէկ մաս-
նաւոր նպատակ կայ, այս տեսակ մը պարզուի-
է. որովհետեւ մատուան լուսացնէ խաղաղ պատ-
անքաւ դուրս կ'ենէ արագորոշուած եւ կրկին լեց -
ունելու իր սկզբնաւորութեան մէջ շատ կարեւոր
խտանալութիւններ կ'ընէ, զո՛հար փառսեր, ա-
պագային իր թերութեւ եւ անպատճառ վարձարու-
ածու ու կատարախալ իր կեանք ու զորքը վեր-
լուծողին ինչպէս շատ դժուարէն աշխատանքը
ու անհրաժեշտ է քակելու համար դժուար չան -
դողները, քան զորքի տիրելու ժամանակաւորա-
մէկ որ ներխալիս շատեր թեթեւամարտէն զանց
կ'աւանդէ, ընդամասնութեան ուղիներէն վնասելով
կեանք ու աղբակներն ու միջուկը, զորքն ու
չերքն ու շարժանքները :

Եւ ահա իր այս ամառիկ ուղղուած իր ընկեր -
աբարեկաններուն, իր պատմական մանաւոր
այն ամառիկներուն որոնք զրկուեցան աշխարհի
չորս քաղաքի, ամառիկներ որոնք մէկէն կը ցորայ
սնդ եւ զուրկուեցան մասնաւորութիւն, զուրկուեցան
ներքու, արտադրութեամբ : Նորիկն եղան զիւր
ու թեպէտքութիւններ առաքարդութեամբ զնմանոր
չորիկն այլ, բուն աշխարհ : « Ե՛րբ աշխարհն մին
տեսն ք ընկի... » :

Ձիս այ շատ անգամ անկի մէկ ձգելին չա -
տեր : Վնայալանք, ի սէր պաշտօնեան, խաղաղ
նէ գիւրը, կապէ թեկերն ի հարկին որ չկրնայ
ստեն մը գրել կարգաւ : Դեռ շատեր թախանա-

Յ. ԿԱՊՈՏԵ ՆԱԶԻ ԶԵՐԵԿԱՆՔԸ

ՓՈՐՔ ՏԻԹԱԽԻ. — Անցեալ կիրակի (12 Դեկ-
տեմբեր) Իմրիկի Պէ՛ Տուչ քրահն մէջ տեղի ու-
նեցաւ Մը. Կապոյտ Նաչի Փոքր Երկրի մաս-
նաւորներն ցերեկային-պարտանգէր, որ սկզբին
մինչեւ վերջը անցաւ դաւաթ ու շնչաղ մեծաւոր-
տի մը մէջ :

Մաս 250 Հայերեկներն, Հետաւոր շրջանե-
րէ իսկ, իրենց ընտանիքով եւ զաւակներով, եկան
էնի որ մեծցնելու Կապոյտ Նաչի ընտանեկան
հարազատ յարկին տակ :

Փամբ Զին ընկեր Մ. Յովհաննէսեան ցերեկոյ-
թը բացուած յայտարարեց եւ դրաւոր ճառով մը
պարզեց Հայ կեոյ՜ այս մեծ կազմակերպութեան
կատարած աշխատանքները դուրի, առողջապա -
նութեան, եւ Հայապահպանման մարզերուն մէջ,
զորոնքնութեան մը որ պատիւ կը բերէ մեր ան-
նախկին եւ զոհաբերուող ջոյներուն :

Դրբեւ Կապոյտ Նաչի նոր ձեռնարկ՝ ընկեր
յայտնեց նաեւ թէ շրջանը հնդք շարաթէ ի վեր
ունի իր հայերէն դասընթացը ընկեր Դրբեղը
Յովհաննէսեանի քրահն մէջ, որ բոլորովին ձեր
արժանաւոր եւ շարաթը մէկ իրկուն :

Այժմ երեսուն մանկն եւ աղջկներ, 8 — 13
տարեկան մեծ եռամիւլ կը հետեւին մարշերուն մէջ,
որոնք առժամային ուսուցիչն երեքեր Մ. Յովհան-
նէսեան :

Փիղարուտեսական բաժինը Համեստ էր, բայց
չապտարուրէ Բաղաք ձայնով երեքեցն աղկիկները
Հոգալուսան եւ Լ. Ամիրջանի : Յաղագայաւ աք -
տասանեցին Օր. Յովհաննէսեան, ընկեր Դրբեղը
Իմրիսյանն ու Գ. Հարպ Բեգեանն : Բոլորն ալ
Զերթօնք նախապատրուեցան :

Կարգը եկան էր Մէլեանի Յ. Կ. Նաչի սիրող-
ներու թափաբախումներն որ ներխալացուց ճնայա
լան զանգեղանք :

Անորով մէկուկէն փամ Հանդիսակներով ան-
վեր ինչպէս, Անման էր Դրբեղը աղաթի ի վեր
ունի Պ. Զ. Զ. Բեգեանն, որ խաղիկն առաջը
էր կազմէր : Իրենց գերեզման մէջ լսելով էին նա -
եւ Օր. Անմանն, սիրելի Հոգալուսան եւ միւս բո-
լոր երիտասարդները :

Աղբէր փամբ 6 էր եւ ահա բեմին վրայ Պ. Օ.
նոստանի զիկապոյտութեամբ նաւագործութիւն տուն
տուաւ. երգողական եղանակներու : Գարեթ առ -
նեցին մինչեւ փամբ 11, միշտ ուրախ ու խա -
ղալու :

Քանի մը սեղաններու շուրջ մեր ընկերներն ու
երիտասարդները ազգային եւ ինքափական եր-
գերով Համեստեցին հանգէր եւ ի վերջոյ բոլորն

զին գրեցին — « Համադը՛ մեղի զրկէ, մեք օղն ու
շուրք, մեք սէրն ու զուրկուեցանք մեք հողին
սպաս եւ զանք, իր կեանքը փրկելու համար... » :
Ահա այս կապոյտանքներով պարտուած
ճամադներուն առանձին պատասխաններն իմ
պարտաւորութեան մէջ եմք թեքացաւ, իր զնա-
պաշտ մէջէն առձական խաղաղ զէր անկողն
կը կարծեմ շփոթանալ այդ պիտանջ զանապառու -
թիւններուն մէջ :
— Օ՛հէ՛, զ'էհօ՛... »

ԽՈՐՈՐԸ ՎԵՏՈՒՆԻ

ցու հարուստով մարտուն Հոգին պիտահաներէր
Թորոսը քարձը ձայնով :

— Մի՛, խա՛, է, կանչեց :
Կեցաւ Կոստանդին ու Կըրէք ինքնիքին մը -
ճառալով :

— Թէ որ, մենք այսպէս պիտի պատերազ -
մենք առ անձնած աղբին հետ, վերջը յատկի զըր-
շանք, եւ անոնք կ'աւանդէ կը հասցնեն մեզ :

Շարժանկեցն իրենց ճամբան : Կէս օրում
աւեր իր կրակը կը թափէր : Թորոս եւ զարձաւ
Եփրատին երկունքը տեսաւ կարճա՛մ տաքէն եւ
յոգեւորութիւն : Վար նայեցաւ տեսաւ գիւղերիկ զը-
նակ մը որուն պարիսպները զէպի ծով կը խոնար-
էնին, փորձութեամբ մը եկաւ. հերթափոխութիւն
խնդրէր Կոստանդին զմիւս շրջանայան եւ խոնար -
— Սալ զին, ըսաւ, մենք ո՛ր զարար պիտի
առնենք :

— Հոս, այս գիւղերին մէջ որ — առնենք է, տես,
ահա մեք ճեմակի դուրսդ կը ծածանայ :

Եւ իրօք, ցարձանով տեսաւ Թորոս որ զըր-
շակ մը կը ծածանայ :

— Մարտ լի՛, ուրեմն հող :
— Ոչ, ճէր լի՛, լցուած զընակ մըն է, Այս
փառնունքն ճանկերէն, իսկ մենք՝ ճեմակներով
կ'ընկնան, եւ երբ ծովիցիդ ապաւով է մեզ հա -
մար, հոս կուգան եւ Հոստաներ կ'առաջնեն
համար քանի որ փամ կ'անցնեց, քանի որ նա
կ'ուղարկուէ իրարու ի նշան սիրոյ եւ բողբոյս
« Եմք » որ մեր երկու աղբերուն մէջ միւս շա-
րանակ եղան է եւ պիտի ըլլայ, յետոյ կը մտնեք
նաւ եւ կը հեռանանք :
ԽՈՐՈՐԸ

LES LAVEUSES (ԼՈՒԱՅԱՐԱՐՈՒՀՆԵՐԸ)
(Նոյնը մը Զ. ՄԱՐԻԱՅԵԱՆԻ նկարներէն, ցու -
նախկինը. Galerie Weillի մէջ) :

ալ մէկնեցան զո՛ւ տալարութեամբ :
Պիւֆէն քառս էր եւ ինչպէս ատման, որուն
համար շատեր գոհունակութիւն յայտնեցին :
Հակառակ իրենց յոյժանքին, զո՛ւ էին մեր
Նախուհիները, որովհետեւ արդիւնաւորուած էր ի-
րենց ձեռնարկը, ապահովելով դեմագործիկ հա -
տոյթ մը :

Աղբի Հայ կինը եւ մեր ջոյրերուն միակ մե-
րսերէն Հայ Կապոյտ Նաչի : — Դուստր :

Եւ Գ. — Վարչութիւնը իր շտապագումները
էր յայտնէ Պ. Շաւէ Պարիկեաններն, որ փոխան
ձառեց տոմսին, երկու հազար Փրանք նուիրեց
ճամադներուն եւ թիկ : Տերապանք Մամուշեան -
նքն որ խալար անուշեղեն մը նուիրած էր :

Տըրակալութեան նաեւ Մէլեանի Մը. Կ. Նա-
չի քալը մասնաւորէր, որ ապահովեց մեզ
սիրողներու թափանչանքն : Նաեւ Ընկեր
Դրբեղը Յովհաննէսեանին որ շարաթը
մէկ իրկուն Զիւրար մասնաւորութեամբ արա-
թեան տակ դրած է իր արձակութիւն քրահ, մա -
նութեանը. Հայերէնի դաւաթացիքն համար :

ՄԱՐԱԿԱՆ ԿԵՆՔ

ՄԱՐՍԻՅԵՒ. — Այս կիրակի 19 Դեկտեմբեր Տ.
Անդրէ մարդաբանով վրայ հաղարարող հանդի-
սակներուն ներկայութեան Հ. Մ. Բ. Մ. Ս. պիտի
մրցի Promotion d'Honneur անհաղարար խում-
բին իր յայտնաւորութիւնով անպարտիկ հուպա -
նուս Տ. Անդրէի դէմ :

Այս մրցութեան նախորդ եղանակին Division
d'Honneur դատաւորներն մաս կը կազմէր, բայց
այս եղանակին ամէն միշտ ի զորք դրած եւ կը
կին բազմապատկար եւ արժէք ունի մարզական շըր-
շանկներէն կը նկատուին Promotion d'Honneur
սիրտներն : Դեռ ոչ մէկ պարտութիւն կրած եւ.
Հ. Մ. Բ. Մ. Ս. քալարին յարգութեան պար-
տական 2-1 նշանակեցով : Այս առաջով պիտի
կրնայ յաղթի, ի Մ. Ս. Ս. քալարը շարաթներէն ի վեր,
պատգամաւոր եւ եւ ցոյց պիտի տան եղանակի
իրենց անմեղանքի խաղաղութիւնը :

Յի ուրեմն Հ. Մ. Բ. Մ. Ս. սիրահարներ, քո -
լորդ արտեր Տ. Անդրէի Բարազապալ, մասնա -
ւորաբար այս մրցումին է որ մեր անմեղան մար-
դիկները պէտք ունին մեր խորխորաններուն :

Այժմ մեր յայտնաւորութիւն 100,000 հաղորդ
էր, աս ալ մրցակից մըն է Հ. Մ. Բ. Մ. համար :
Քանի ոստիկաններ պիտի հսկեն մարդաբանութիւն
վրայ :

★ Coupe de Provence մրցումը Հ. Մ. Բ. Մ. Ս. ի
եւ Մարտիկն ոստիկանական խումբին միջեւ յե-
տադրուեցաւ տեղաւորութեան հետեւեկ պատճա -
ռաւ : — Վ. Շարիքեան

ՍՏԱՅԱՆՔ

ԱՐԻԻԼԵՏ ԱՆԱՊԱՏ (Իրական պատմութիւն
հայալեզի սարսափներէ) : Գրեց՝ Յակոբ Դու-
լա՛մանն : 470 էջ : Գին 3 տոլար : 1949, Գոսթինի :

ԵՐԲ ԿԵ ԿԱՐԴԱՔ ՕՏԱՐ ԹԵՐԹԵՐՈՒ ՏԱԳԱՆ -
ՊԸ, ԶԵ՛Գ ԽՈՐՀԻՐ ԶԵՐ ԹԵՐԹԵՐԻ ՄԱՍԻՆ :

ՊԱՐՔԻ ՈՒՆԻՄ ՕՏԱՐԱԶԵՐԸ, ԴՈՐԸ ՆԵՐԿ
ԴՈՎԱԶԸ ԱՆԱՊԱՏ :

ՏԱՐԱՐԱՆ ՄԸ ՕՏԱՐԱԶԸ ԵՐԲ ՆՈՒՐՈՒՄ, 300
ՕՐ ԿԸ ԵՆԵՆ ԳԵՅՔ, ԱՐԱՄԱՐԵՐԻՄ :

ԹՈՐՈՐ ԱԵՐՈՆԻ

ԳԼՈՒԽ Ժ.

ԲԱՐԱՅԵՐԻ ԿՐԻԿԻՒՄ

Երկրայն ճամբան բռնեցին եւ զերթաճաններու
մէջէ կ'անցնէին, ինչ անպատճառ եւ քաղաքի
զերթաճաններն եւ ինչ բարբարոս ու սեղանաբար -
պաւ ժողովուրդները անցիր էին հնդկից. դիւրեղ -
ման մը չկար որու կարախիքը խառնուէր ըլլալը,
կայանի զերթաճաններ չորս քարձը սեղանու. վրայ
հաստատուած թույց ամառալիս եւ զերթաճաններ
կիր ձեռքը հոն ալ հասեր իր եւ անաղին փա -
կուտը երեք կանգուն եւ անկի մեծ կամախիք
խախտեք էր, անկան ու ոսկորը ցրուեք էր :

Երկրայն մրցումը այս տեսարանով կը շարու -
նալուէն եւ մեր համարողները իրենց ճամբան
իւրեքներով, մեր յանգանք վարեն վայելու. ճաշ
բաշխուցաւ եւ ամենը կանգ առին : Ինքզնուրա՛ք մը
Վորիկոնքն կ'առ արտօնով կը զիւրէր խոնարէն տա-
ռով անցնելու վրայ համարով : Երբ նետի հարուած
մը Կոստանդինի աղեկէն եկած՝ խեղճ մարդը յեր-
կեր կոծանակ, երկրորդ՝ նետ մը անուշաք ծածա-

ՀԱՐԱՇ

ՕՐԵՐԵՐԻՐ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE
HARATCH
Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
17, Rue Dazemane — PARIS (13°)
Փնգախաղ 800 ֆր., Այս. 10 տոլ., կամ 3 անգլ.
Tél. : GDB. 15-70 — C.C.P. Paris 1678-63
Samedi 18 Décembre 1948 Կարգ. 18 ԳԵՏԵՄԲԵՐ

ՏԻՐԻ — 20^ր Ամս 11^ր 5723-տր շրջան քիւ 1134

Խմբագիր Ե. ՄԻՍԱԿԻԱՆ ԳԻՒ 6 Ժը.

ՕՐԵՐԵՐԻՐ

ՄԻՍԱՆ ԱՐԵՐ ՏԵՄԵՆԵԼ

ՄԵՐ ԽՕՄԲԸ

ՋԻՐՈՑ ԱՆՈՐԳԻՒ ՄԸ ՀՅՏ

— Ի վերջոյ միջոց մը պիտի լսանանք, եթէ ոչ դադրեցնելու, զոնք սահմանափակելու, շարժառիւթու համար մը լրագրական — կուսակցական պայքարը։

— Իսկ պայքարը կը կոչէք այն զանգի խուժանաբարութիւնը որ կը մտնի Դաշնակցութեան դէմ, կարգը կը խմբագրութեան կողմէ։ Ամա՛ն եւ անկեղծ խաղաղութիւն մը, անաբառն օրեւ պատասխանի։

— Ձեռ արդարեանք եղածը, Մաքրաբիւր — Թիւնքի որ տեսնեմ երկու կողմէն ու՛ր, Ո՛ր կ'ընթանք այսպէս ...

— Եթէ ուշադրութեամբ հետեւած ըլլաք, պիտի տեսնուի որ մարդիկ կանխորոշ ծրարելի մը կը հետեւին, կեր ճարելու համար ամբողջին, Հաղորդողէ Զանգիւղի փոստայն, պարկեւոր քննադատութեամբ։ Մին ժամու կը զգանք ինչ թէ լուսարանէ հանդիսին կարծիքը, այլ ինչոք եւ արեւն պտտորէ։ Մտք թուր։ Միջոցորտ ստեղծելի շնորքը ստանալիք եղով։

— Թիւրիմացութեանք գլխաւոր պատճառը ձեռ գտնակող զիւրեք է Խ. Հայաստանի հանգեցնել։ Դիւրք մը գոր իրենք Շնամական կը նկատեն։

— Հաղազանակցական ճակատին ամենէն մոխրանքը արտայայտելն ալ կ'ընթանէ մեր դիրքը։ Գիտե՛ք թէ ինչ ըսելի կ'ուզենք։ Եւ սակայն, լուսնի խոտանալի իրականութիւնը։ Ընչոք, — լուսնի ինչոք գլխած մէջ երա՛նծ է որ թուրքի կը յանձնեն, ոչ թէ իրենց տեսանք ու կարգաւ — ցանք, արն ալ կ'ընէ հակման։

— Ներպայթի խնդիրն անգամ պարզաւոր չէ։ Ձեռ կամայկիրութիւնը կը նկատեն կուսակցի արտադրութիւն, միւրեւ Մասնակապար, Աւտոյա — լիւր, Հարաւ։ Անկեղծ ...

— Միւր խոյն տեսնելն ու բանադիւրիւն — ներք, որովք ընդեմ ընդամ տարածուելով դարձել են դերան։ Անոր շտապ ցիւրեւ հիւնեմ Մասնակապարի պատմութիւնն ալ, գոր միւրեւ երեւան փրկաւորելին, անկեղծով տարածանքին անունը ամ շնաւն։ Երկու տարի ստան շինական անուն թերթ մը կը հրատարակուի։ Երուսաղէմէ մէջ, կարգաթող վարչապետը կ'ը խմբագրութեանք։ Թիւրք հեռաւոր զոր կապ տանք շնորք Դաշնակցութեան հետ։ Նախկին վարչապետը կամ որ աշխատակիցներէն մէկը աշխարհիկ սիւրբեր կը յայտնէր, Մասնակապար են։ ճարակ ցուցնելով։

— Իսկ ձեռ մատուցիլ քննադատութիւնը՝ Երեզայիկի առիթի, մասնաւորապէս Լիւրանիկի, Մուրդիկ եւ Անկեղծի մէջ։

— Բնաշխատութիւնը միշտ ալ պիտի ըլլաւ։ Ոչ մէկ ու՛ր կ'ընէ կապուել այդ իրականութիւնը։ Անիւր ճան է Երեզայիկի սիրտը։ Երբորովի ուրիշ ըսել, անոր գործարարութեան կապակցութիւնը Բնաշխատութիւնը չիմուրան են փաստերով։

— Չարահամութեան կը վերադրեն մեր բոլոր փաստերը։

— Մեզ չեն Հաղորդողի իրենց վերադրումները։ Մեզ տեսնակցութեան ուրիշք այս հիմնական ճարքին, ինչպէս Խ. Հայաստանի վերաբերեալ բոլոր խնդիրներն մասին։ Թող չլսուինք հաշմանաբարութեան դաւ տալ կապակցութեան մը որոնք արխիւով եւ քրտիքով թրծուած է Ե ալ մը Երեւանի կ'որոշէ։

— Ուրիշք են մեր տեսակցութեան, Երեզայիկի մասին։

— Ըսած ենք եւ պիտի կրկնենք անիւր, — 1. Ի գոր կ'ընենք զարգացումային Երեզայիկի խոտանալ, անունը ընդարձակելու մեր Հայրենիքի Հոգիներ, իսկեւ թէ դարձել։ 2. Իրականութեան հաստատութիւնը հաստատուելու տարաւ — զոր քարոզութեան մէջ — 3. Իրականութեան չունի կապակցութեան գաղութներ, ամարդի եւ մայրաքաղաք մարզանքներով։ 4. Իրականութեան կապակցութեան երթնակի պատմութիւնը։ Եւ դեռ շարք եւ տարրական խնդիրներ, որոնք յարթուն պարզաւոր են Դաշնակցական մտածելի մէջ։

— Եթէ մեկն խնդրի լուսարանները այսպէս պարզաբար, զին զինաց, զոնք չէրք հասարակութեան համար ...

— Ինչ օգուտ, կըր մարդիկ ուրիշք են ոչ թէ լուսարանուիլ, այլ ըսել թուր։

Գիտե՛ք որ արդէն Հրատարակուած են պատմութեան տաւը, Հայրենիքի ամսագրին մէջ։ Զէի կարգաւորք ամբողջութեամբ։ Մ. Գարսամանի եւ լուրք պատճառ եղաւ, որ մէկ շունչով, եւ ըսեմ անկեղծ, մեն Հանդիւղ կարգաւ գիրքը։

— Արմէի Գարոյի Անկարու Օրերը։

Յեղարկական ձեւաւորներու արդէն 30 տարի մէջ զգաստութեան ենթարկել չէ միտք։ Ոչ ալ տեսնե՛ք այդ գիտնաւորութեան ենթարկել կամ պարզակէ գիրքին արդէն։

Կարելի՛ էր այն գիրքին ընթերցան տանն չլսուինալեւ այն հրաշալի կարակն որ կ'արտայայտէ խմբագրի անձնաւոր երկրորդական տարբերակէ։ Այն մտաւոր հաստատելն որ գիրքին տաւը՝ Երեզայիկ կը դերադրէ զոչոչոչութեան, անունը ստահարելու։

Կարելի՛ էր եւ յերթալ միւրեւ այն օրը ու այն պարզ էր, որոնք միայն անկեղծութեան տարածուել էին Բարիկ Սիւնին ու իր չորս կարեն ընկերներ։

Կարելի՛ էր չապրել Արմէի Գարոյի հետ Այն օրերը, երբ երեզայիկ համարածուրներէ, ընտանեկան փախում բռնեցէ, Կեղերուականի մէջ Մամ ասարանի մէջ, Մարգարէի թէ Երեզայիկի ու Անիւրիկի փոխանակել զուրք կը խոյանային խանդավառ պատմութեան ու երկրորդական, յանուն ապաստարանութեան։

Զոհակէ՛լ այս բոլորը եւ տեսնել միայն Մամ ասարանի հակառիկ ցուած մուր մը կամ քանի որ կ'ընէ րաւոր։

Նոյեմբեր 29ի Գնորդները Եղաւորանալ զպարտքին մէջ

Եթէի Հաղորդած էինք Նոյեմբեր 29ի առթիւ պատճառէ անարժեքութիւններէ՝ Գաւրիէի մէջ Աւստրալիկ Սեղեւանդիկոյ անցուղարքը (ճեռասար, 3 Գեղեմեմբեր)։

Ի լսեմ Գաւրիէի, Արեւմտահայկոյ մէջ ալ նախապէս արուած էին հետեւեալ որոշումներ։

— Ան Երեզայիկի, Նոյեմբեր 29ի, վարժարաններէ քոչ պիտի մանւ։ — Կերակ, Նոյեմբեր 28ին, կ'երթանք մէջ գնաւորական մայր — Թանգ պիտի կատարուի։ — Այս առթիւ զուլակ քաղաք կ'ը պիտի խոտուի պատարագելին կողմէ, անունը Նոյեմբեր 29ի յիշատակութեան, քարոզ մը, որ քաղաքական բողոքականութեան պիտի չունենայ։

Ներքին զաւարտութեամբ, զանազաններու կողմէ, այս որոշումները կը խախտուին սակայն։ Կերակի, իրենք թէ ուշ գիրք, հեռագիր մը կը հասնի Մամրէի Սիրունանէ (ուղուած իրիկ խաղաղութիւն)՝ հասնակցելով Նոյեմբեր 29ին, Երեզայիկի, զոչ պակշ վարժարանները։

Այս մասին Համարքը, ինչպէս նաեւ ինչաւ — Խոնքանց կապուած անձներ լստեի, կը տեղեկանաւ Նոյեմբեր 29ին, զոչ անուտ, կըր Աւստրալիկական զաղով, Հան Համախմբներ կը տեսնեն, որոնք կ'ընեն ինչ աշխատութեան մուրքը վարժարան արդիւրելու համար։

Նոյեմբեր 29ին Աւստրալիկական խախտակ պատմութիւն կը պարզուի, — կ'ընէ, աղմուկ, խոչանակութեան, ձեռն, ոտակներու միջամտութեան եւ աշխատանքային ճարգանքներով ...

Նաեւ տարածուի։ փոխադրելով Գաւրիէի Թոմասյանի կուսակալաւորութեան կամ լուսնի Հարցաքննութեան համար։

Ուղեգիրներէն ոմանք հակառակ Աղբ. իշխանութեան պատմական հրահանգի չարգարան են աշխատանքները Նոյեմբեր 29ի պարզ զոչ։

Աւստրալիկական լիւրեւի եւ Արեւմտահայկոյ մէջ գիտար կը յուսայ, որ կարելի պիտի ըլլայ խաղաղութիւնը վերահաստատելու զաղութի մէջ։

Հիւսիսեմբերներ կը շարունակուին։

— Կ'ընեն անկեղծութեան համաձայն, Բաղարք. Թորոք ընդունելու քայլած է, պատասխան — խոտանութիւններ ճշդելու համար։

★ Նոյեմբեր 29ի առթիւ Գաւրիէի մէջ քոչ մնացած են միայն Միկիլայան վարժարանը եւ Կերակի Հարձակութեան քոչարքը։

Անկեղծ պիտի շարունակէ օգնել Յունաստանի

400.000.000 ՏՈՒՐԻ ՆՈՐ ՎԱՐԻ ՄԸ

Արթիկի ամերիկեան դեսպանը, որ աշտ Ուոշինգթոն կը դառնուի, յայտարարեց թէ Կախարգի Բուրմէ համաձայն է շարունակելու Յունաստանի տրամադրութեան օգնութիւնը, տնտեսական թէ գիւղատնտեսական։ Իր հաշուով անհրաժեշտ է 400 միլիոն տարրի չոր միլիոն մը, յատկապէս տարբեր շանքի համար։ (1948ի վարկին իր 350 միլիոն տարր)։ Ծաւաւորականութեան զոչարքը պիտի յատկացուի գիւղատնտեսական ծախքերու։

Այս տեղեկութիւններէ վերջ գետնաբար յայտարարեց — Անկեղծութեան ուրիշք պիտի ըլլաւ, եթէ օգնութեան զորքը աւելի տարբերատար եղած ըլլար։ Բայց զոնք գիտենք որ Յունաստանը աղաւթ երկիր մըն է սակայն եւ չէ զանգուած երկաթալ պարագային տար։

Դեպքային զախարգը լուստեսութիւն յայտանելով ծրարի գործադրութեան մասին, ըսաւ. թէ բաւական յատկաշնորհներին կատարուած են տնտեսական գետի միայն։ Երկարութեան չին — ուսած են 13—14.000 հիւրիւրիկ երկարութեան, ծրարութեան 18.000ի միայն։ Երկուսն ան նաեւ խոնքիւրներ, կամորներ եւ շրջակներ։

★ Մ. Կախարգի պատմութեամբ նախապիտի կը կաղել յայտարարել Արթիկի մէջ թէ պիտի շարունակուին Բուրմէի վարչապետութեանը, այսինքն ամերիկեան օգնութիւնը Յունաստանի Ամերիկական պիտի շարունակէ օգնել Յունաստանի վերելքին եւ օտնադնելի անոր քաղաքական պայքարին գոր կը մէկ ամենէն աննպաստ պայմաններէ մէջ։

Նախարարը երկարորէ խոսած է Յունաստանի վարչակարգին հետ, բոլոր Հարցերու մասին։ Մեծից յայտնել թէ ինչ վերադարձութեան պիտի ընէ, կըր Ուոշինգթոն վերադառնալ։

★ Հանգանաւորն պատմութեան անթիւր կը յայտարարէ թէ այս արթիւր զախարգի մը չունեցած թեւալիկ արտին վրայէ, թէ կ'ընէ Հեռագրական Լարիւսա — Գաղտնիք զծիկ վրայ եւ թէ դրաւած են այս վերելք քաղաքը որ 244000 հեռու է Լարիւսայէ եւ ունի 244000 բնակիչ։ Նոյն պարիսիւրն համաձայն, Նոյեմբերի գործողութեան ընթացիկ պատմութեանը դրաւած են 796 հազար փամփուր, 699 հազարն եւ ուրիշ զէնքեր, զիւրեցուցած են կուսակալական հրապարակ, վարձակներ, քաղաքական կամ փրկարարներ են 3035 զինորդներ են։ — Ամերիկեան շրջանակներու մէջ պատմութեանը թիւր կը հաշուեն 24.000։

Մամր պահածներ Խ. Մուրաբեկ մէջ

Ենի Երբ Հէրաւոր Մուրաբեկ թղթակցը կը Հաղորդէ թէ ճարտարագիտական հաստատութեան 13 վարչակն եւ մասնագէտներ Հիւրիկ տարտ քանդակարութեան զատապարտութեան — ցան, ճարտարական ըլլալով թէ վարչակ հաղաւոր, միկի (սիւրեւակ), անուի, քանդակներ եւ կղզակներ, կարն ծեփանաւ են։ արտադրած են։ Այս տարիներին կը շարունակէ թէ վարչակ պարկեւորներու արտադրութիւնը ոմեր է եւ պիտի պատմուի խոտարն։

Ամրատնապարքը կ'ընէ թէ Մաքրաբիւր ծխախոտի գործարարը 1.400.000 վարչակ ծիկ արտադրած է վեց անուտ թղթակցի։ Տնորէն, Օգլինիկ, զատապարտութեան 7 տարի թանադարութեան, զիւրաւոր ճարտարապետ եւ ուրիշ մասնագէտ մըն ալ՝ Հիւսակական տարուան։

Ենիկիտար մետաղագործական ճարտարագործութեան վարչակ ուրիշք եւ բանակներ ուրիշք չեն կ'ընար գործարարել։ Տնորէն՝ Վ. Բ. Դարիւսան եւ զիւրաւոր ճարտարագէտը Հիւսակական տարի թանադարութեան զատապարտութեան։

Երեզայիկի Հանդիւղներէ գործարարին տնորէն, Տարաշոյն, Նոյնպէս զատապարտութեան Հիւր տարի թանադարութեան։

Ենիկիտարիկի միւրեւանի գործարարին արեւմտահայկական վերակարգը է Գ. Կարաբանեւ շ զատապարտութեան Հիւր տարուան, ուրիշ մասնագէտ մը Կեղովի Խորք տարուան, իրեն պատասխանատու 72.740 անգղոքանիկ կղզանքներ։

ԵՆԻԿԻՏԱՐ ՄԸ ՍԵ ԱՆ ՆՈՅՆ ՄԻՍԻՒՆԵՐԸ

Ա. Մ. Աւաղան, Երեւանի Հանդիւղներէ գործարարին գլխաւոր ճարտարագէտը եւ Ա. Գ. Մուրաբեկ, վերադարձել թանգի վարչակ, զաւստապարտութեան Հիւրական տարի թանադարութեան։

Բնուրիկներ կը կատարուին մեքանիկական շախարակներու Չիկապոլիսի գործարարին, Հիւսականներէ շախարակութեան Նոյնիկի գործարարին, ինչ աշակի եւ մեքանիկաւոր արարներու շախարակութեան Երեւանի (Երեւանի շախարակներ խմբը կազմաւորուի Դ. Ե.)

Տիկններ և պարոններ...

Մի՛ քաշեր, զինուոր, բլթակը զենքիդ,
Թող որ զուս պարի՛ աչք Գարատաշին...

Կույսի՛ք ամբողջ վերջ է ու դեմքը ըստի,
Հողին՛ մուկի մէջ ճարձատող խաղալի...

Լեռնանցքի ահեղ կատարածին մէջ
Դեռ երկի ինկուս հարսն որ զիստարի...

Գարատաշին ամբողջ արհես է ու սով,
Ու հէք մտնուկին անհայտ և անմայր...

Մի՛ քաշեր, զինուոր, բլթակը զենքիդ :
Արարման ՄԱՐՊԵՆԱ

Հայ գեղարուեստին և մասնաւորապէս Հայ երաժշտութեան հանդէպ :

Գիտում ունենալով հանդերձ՝ համեստաբար
Նաեւ խնամքով ինքզինքը պարտաւստեց արժանի
ըլլալու համար իր սպասարկին : Սկսող սպասարկ
տանկեալ և իր ուժերն առ ինչպէս զործանեց : Շա՛րստեհեց,
ստանեհեցով Հայ մասնաւորականներուն
և արուեստագէտներուն վիճակեան խոչընդոտ -
ները : Ի մարդեային իր ներկայ Հայ երեսօտու -
թեան մայրերէն : մին, ևս յանդիպ... Դեռ իր
Թուրքիոյն լուսեան մէջ՝ երբ սինին վրայ էր նոր
Թուրքիոյնը, յանկարծ ինչու մարտադրող ձեռքն
առաւուս մը ծիծիլոյտի մէջ : Ընդվզեցուցիչ աւ-
նոցուած մըն է որ այդպէս քարեկամներ ունեցող
ըն էր վերջին շուկայ տաւա մը մին ինկու :

Թէեւ կարծեմ եղաւ իր նկատման այս աշխարհի
մէջ, սակայն Գուրգէն՝ իր զործով, իր ազդեցու-
թիւնով և աղիւնիցով շատ ապրեցաւ... բայց աւ-
տով, Հայ Թուրքիոյն համար պէտք եղածին շարի
չափերուն : Առաւել հայոց կարծեմներ յանտ
ինկու, յայն պարտաւստեան մէջ ձգելով Թաւրի
լուսինի մը :

Բողոքի՛ք : Անգիտու է : Համակերպի՛ք :
Անխտիկ է : Վատն է : Ոչ միայն անմեղի է,
այլեւ խորթ է Հայոց խառնուրդին :

Գուրգէն իր ստեղծագործութիւնով արդէն
յայտնի մտաւուս :

Մեղ իր մայր գիտական և տարունի Գուր-
գէնի զեղարուեստական գործը, կայծ մը առե-
կով իր անէկ կրակին :

Յարգանք զու տաղանդին, սիրելի Գուրգէն :
Յարգանք զու զործին, յայտագեք զեղ — զու զեռ
կ'ապրին :

ԵՆՈՎԷ ԼԱՅՆԵՆԱՆ

«ՀԱՅԵՆԻՆ»-ն ԵՆ «ԳՅԱՍԿԱՐ»Ը ԻՐԱՐ ԱՌԱՌ-
ՈՒՄԱՆ — «ՅԱՄԱՆ» ՄԸ ՁՈՐՄ ԷՑ, ԸՆԿՈՑԶԻ
ՄԻՋՏՈՒԿԻ ՄԸ ՊԵՆ ԼԵՈՐՈՒ :

ԹԻՄՈՍ ԼԵՆԻՆԻ

ԳԼՈՒՆ ԺԱ.
ՏՈՐՈՍ

Անդին խումբ մը հինգ վեց երիտասարդն -
ուն, Թորոնի և Հետտաբար ծնիւթին վրայ : Ի
խոսելի շատ կամայք և գաղափարի. մէկ երկու-
րդը իր կարծեմին թէ յոյն պատանի մըն էր որ բնի-
քայն էր Նիւյանին, իսկ անիկ խորագրանքը իր
պիւնդին թէ ինչ էր. իսկ ուրիշներ թէ՛ Թորոնի
կնիւն էր, և իրենց անխտիկ փաստ կցեցուցին
Բաղդին իսկ խոստ մարտն որ անոր բրած պա-
տիւն ու պատկանաւոր, և թէ ի՞նչպէս անոր կա-
պողը Բաղդին գրուածութեամբ իր ունեւ չէր բաւ-
նու :

Կային նաեւ քանի մը երիտասարդներ նուա-
սաներն որ բոլոր գիշերը անցնէին՝ ծառեռն շու-
քին տակ դալարի վրայ աւաղամանին իր խոլա-
ղին : Փոխում վրայէն փայծ կնոսկաւացուցէ լույսն
տաւան զինկուս :
Իսկ Թորոն՝ Սարգիսին, Կոստաներին և Վար-
դապետին հետ իր խորհրդակցէր իրենց հետեւե-
լիք համարում վրայ : և որոշեմին Սարգիս խոր -

Հայկական Դատին նման, մեր միակ Հայա-
ստ. Թիւրքին, Հայ լեզուն ալ վարժուի եմբարկուած
է : Հայ մանկուն չի գիշեր Միտաւարտ հեղել :
Մեղը չնհալելի իր նմանցէ զայն : Ուրիշ մը
կը Թիւրքին — Սնեղեւ քանն է, ինչի՛ է պէտք,
մենք Հայաստա. պիտի չընթանք որ...

Վերջինս՝ Դարեկով Հայ մշակութին հո -
մար դատարանը քրեանցող և մեր դատութիւնը
Իբրեւ աղջ պահող 38 Հայ տառերը, այսօր երեսի
վրայ ձգուած, մէկտեղ են մնացեր : Ինչէ՛ զուտ
կը Թափաթիկ, խառնակաբեր զու էլու համար :

Թէեւ Հայոց մէծ ու պզտիկ բոլոր կողմակեր-
պութիւնները, առանց Հատուածական խորու -
թեան, իշար են արցած մեր 38 քրեուկները պաշ-
պանելու համար, սակայ՛ մեր աղբերը անուց վը-
րայ իր նային սակի վախախտան արհամարհան -
քով մը կամ ինչպէս ուրաք իր նայի միերուն ոտ-
քերը երկաթ զարդոց պայտարին :

Մեկ ինկու, որ բոլոր դատարութիւններու
մէկ չէի թանկիլ գտնելու մէջ մայրստ է, որ ոչ
մէկ թանկ առեւ. կ'ընկիւր, նոյնիկ Վարդաբար
Տաճիկը քաղաքակիրթ աղջ դարձեւու. ցնորքի
սանն է լը կ'ընկաւ, Ամերիկայեանը Միջնաւ
մեր դիւր - քրեանուկեան կորուստին դարմանն
ալ դաւած է :

Գալմարտի երկրին Հայոց առաջնորդ ներսոյ-
հան եղիւնկապտ առաջակ մը բերած էր մեղք :
Հայ տղան փոխակի Հայերէնի, անգլերէնով աւ-
նոցի մտքի սնուղը, միայն ժաման աղօթքներն
ու ուղղորդողութիւնները Հայերէնալոյցներին ա-
նուց, Եթէ, պատահամք ժամուն առեւելք անց-
նող Հայ տղու հանդիպի :

Այս քաղաքին, Հայ կը հոտի դռնէ :
Ուրիշ մը : Վերջ Զուարճութ. բնիժուաններու
հեղինակ տարիներով Հայ միջնակարի մէջ աղ-
քան մեր համարտիկ երեստաբար Զաւեն Միւր-
նեան, և Հայաստանացի Նիկեայի պարբեր -
կարէն մէջ անկի ամառապան և կորուկ միջոց
կ'առաւարտէր մակի կիւրիշնով՝ Հայերէնացիներ
մարին :

— Ե Մարդ կարող է իրելու ինքուանցով առեւ -
ծարքը դրսեւորակներն ընել : Նոյնիկ իր Զա-
ւամ Հարպոյ կամ չնայ Հայերէնը, պատկանելու
համար անկիւնին լեզուով դրելու ոճիս հարապե-
տութիւն :... Մեքք պիտի խորհեմեր Հայ լեզուի
պարբեր և թերեւ յաւ է որ կործանեցր, բայց
անպատեւել է որ ինքուանցին Հայ հողին կորեւ
... Նոյնիկ կորեւ կործանեցր որովհետեւ
(Հայ գրող ըլլալով) ինքուան ինկուան - պիտ-
իւր բոլորի հողիկան և ֆիլիթական նուառա-
ցութեանը... : Այսինքն անորի պիտի մնայ ին
պիտի կողմացուցի ըսելի րիւք :

Չի բարի կամ զի վայրուռ : Շատ ալ տրամա-
բանական :

Նէ՛, քալ գիւնտորբեր, Թլամին դոտարի է,
հետեղիք մեր գնեցեր, բայց պանեցէք մեր քա-
րութիւնը : Անգիտու և Կուրի զենքով : Հողին ողջ
ըլլալ...

Մարդ երկու լեզուներով չէ՛ կ'ուրա գրել :

Հուրքին հետեւին, գիշերով՝ մութին ճամբայ չը-
նել, ալ զեկեկուած են արեւի լոյսով շարունակել
ընթացը : Ըստի առանց ուշադրութեամբ կայ
կայ, երբ արեւը փայծ էր գնել ուր խո՛ւարէի, ձան
առեւել տղաքներուն, խումբը կողմեցին կանտեմով
կաղաղեմին և ողբերան ճամբայ ինկու :

Թէպէտ Ժայռ և և անտուտ պահաս չէր, բայց
նր կ'ընէր անցելուն կերպ համեմատի, առ-
ուակներ՝ որ երեսմէ չէրի ծով կ'երկրային,
գեղեցիկի ծովափէ աւաղուս էր իրենց ճամբան իջ
կարմէին :

Լամարի բերդին հետեւէ չըլած մը տուին, ու-
րուս սակաւաւիկն բերդապահներն ու թշմառու -
թեան ցոյց և ոչ կանգնէ իշակ տուին, և մեր
խումբը մտաւ Թաւ տնտեսով մը մէջ ուր դարսար
ծառեր իրենց հովանին խաղալ լուսեան մը վրայ
կ'ուրա տանէին :

Մըր Զաւր փայտի մը անտուր իր կարել և երբ
Զուրին ընթացին հետեւեղով կարաւանը վերեւաւ
ընկերի՛ դուրեւ՝ նմանեցաւ անտաւ մը գայի իր
պատեր և Սարգիսի պատկանք իր ճիւղակի դո-
շակը ձնուրը գիշերի գիւնապահը :

Ան գիշերը համարեմունք պատկանները դըր-
ուելին վիշ Հանդիւր քնարան պայծառ երկրի
տակ և տառուտուն կ'ուրի կ'երկէին ճամբայ, և
գետ աւել հիւսած Գովգեղուցալոյ աւերակներն
և ծովը ալ կ'ընդր ձգելով Տորոնի դոտիւրներն աւ -
րածա՛ իր զմայլուն անգիլի անծառթ Լամարին
բերդին թովել ուր գիւնու թէ յաւ հանդուրեմին
և պաշպանութեան կար ճամապարհներն :

Պոյնս որքան կային երկու, երեք լեզուներով
փայրդներ : Սարգապարձ և իր խառնած ցանկ
մը պարտաւստեց, ի պէտս դրապարկոյց :

« Հայաստանացի Նիկեայի խորհրդարանի -
նը, Միւրնեկանի այդ դրուկները « Բարբարոս -
բար» ուռած է, անոր շայնքեական քոյնաղաւա-
թեան և գեղեցիկ ոգին համար (տակի) դիւր
լիմէնը :

Այս գիւնուկ ետը, այլեւս մեր Միւրնեկի Հա-
երուս գործը գիշերապան կ'ըլլայ : Մեղի համար
ո՛նիկ ուրիշ թան իր մար :

Անգլերէն, ֆրանսերէն, սպաներէն, յունա -
րէն, ճամային, մայրաքերէն, հայերէն, առ-
նաւուսներէն լեզուներով դրապարկ պիտի հա-
սան ի փառս այս աղին — հողին ողջ ըլլալ :

Հայ տղաքը միակտեմ ընդմիտ պատառած
պիտի ըլլին զիմաւալ և և հայերէնի յառակ -
ուած իրենց պարագայիցի Ժամեկը պիտի ան -
ցնեն պարագայեաներու և սինժամեանը մէջ՝
օրհնելով և երախտաբար մայրով՝ «Հայ լեզուի
կորեւ լքած» մեր սիրելի Զաւենին :

«Երկրներ և պարտեմ, չեմ գիտեր թէ
Թուրքներ ալ գոհ պիտի չմանա այս առաւարկէն,
թանի որ իրենց մայրա - սօթիմաներով Հայ վարա-
թաններին ներս մտան և, հայերէնը լուծարեմին
Թալիկու համար...

Գ. ՊԵՏՈՒՆԵ

ՄԻՋԲ ԵՆ ԱՌՈՒՆԵՍ

ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ԵՆ ՎԱԼԱՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ինչպէս իր իշուել, Մովսէսայի Գիտութեանց
Ակադեմիան վերջին յանդիմանեց և պաշտանք
արձակեց քանի մը գիտականներ, որոնք մերման
էն ինչուելի կե ստանուկեան խորհրդակցի տե-
ստեմիւր (Միւրնեկան կենտրոնութիւն) : Դա-
տապարտանքներն մէկը Հայ գիտական մըն էր,
պիտի՛ք Օրբակի :

Ամերիկացի գիտական մը, Հարպըրթ Միւր-
ըն, որ նույնիկան ժրջանակ ուսուցան էր 1946ին,
որդեքն այս յանդիմանութեանց և պաշտանու-
կութեանց դէմ, մասնաւորապէս լեզուով Օրբակին
և Շմարիտայի անուն երբ : Եւ քրեանցալու
Մովսէսայի Գիտութեանց Ակադեմիայի աղա-
սակցութեանէն, չնանցողութեան որ պարտիկուն
ներ աղբին գիտական գործունեութեան վրայ : Եւ
իր կարեկով, խորհրդակցի գիտութեան ձգու-
մէն է զարգեցանալ նպատակներու ծառայել :

Գիտութեանց Ակադեմիան անմիջապէս պա-
տաւարեց այս մեղադրութիւն, գիտութեան Զա-
ւամի հուպիւրով աներկեղեցի դիտակներ Գիտե-
տայն մեր թէ պիտի՛ք Միւրըն գիտութեան և
ճշմարտութեան, չափերին շաւղորդողը, Մու-
կուսայի Աղալեկան իր յայտարարէ :

« Խորհրդակցի գիտականները համարուած
են թէ չնայ և ի կ'ընտր ըլլալ գիտութեան տառեց
քաղաքականութեան » :

Ամերիկացի գիտականը դաւած էր նաեւ թէ
Միւրնեկան տեսութեանը տրուած պատարկութիւն
և հանդիմանայ կ'ընէր ինչպէս քրեանքի ծաղու-
ուն և Ակադեմիան ուժեղեցի միտքով այս վե-
րաբար, վրե՛ք թէ Մ. Զաւանքներն են որ ցե-
ղային տեսութեանը իր քրեանքն և ոչ թէ ի.
Միւրնեկան Միւրնեկանի կենտրոնականը չէ,
այլ Միւրնեկան ժնչարաւութիւն և որ լաւորին
կ'օգտագործուր իտաղականականերու կողմէ, ցե-
ղային տեսութեանց համար : Այլը ճամբան թանկ
ևր ֆալակայ Գիտական, և արժի նորն քանիք
էր հետեւին Ամերիկային :

Մէկ խոսքով, ամերիկացի գիտականն ալ
սեւ ցա՛ իր կ'անցին, Իբրեւ զեղապալաւ և իտա-
ղականի հիտութեան մէջն :

Ակադեմիային պատառախ - յալապարտու -
թիւնը տակի յառա՛ղ երթալով, կ'ընէ :

— « Հայմանային է որ պիտի՛ք Միւրըն կ'ըմ-
բոստանալ ոչ թէ գիտութեան իտաղականականն
— թուն շահագործման դէմ՝ ամերիկացի աշխարհա-
կաններու կողմէ, զա՛ւուսներին բանկերուն հա-
մար մարդկային կեանքը և մշակութիւն արժէք -
ներ, այլ Միւրնեկանի կենտրոնական տեսու -
թեան դէմ, որուն նպատակն է արարութեան դրա-
կալ ապալալ խաղաղութեան : Միւրըն այսպէս
արժանապալաւ Մ. Զաւանքներու բոլոր իտաղա-
կան ուժեւուն խաղաղագիտութեան և երախտ -
գիտութեան Գիտութեանց Ակադեմիան տառեց
վայր իր թանկին իր անկիւնին անպատէ՛ք, որ ան
ցուն է գիտութեան յառաջդիմականութեան թշմառու-
րան, խաղաղութեան և ժողովրդապաշտութեան
թշմառութեան շարքն » :

Մովսէսայի Գիտութեանց Ակադեմիային համար
զըրամատիկան երկրներու քաղաքի դաւար դի-
տախան հնադարաւիկները իր ստորագրան էր

3

մար, ժողովուրդը փրկելով րոնաբարյան և անոր-
գար կարգադրութեանը :

★ Ազատութեան ինքնուրուշ որ տակաւին
Փարիզի կը գտնուի, քաղաքի ժողովի շրուիւր-
ուսն էր երկէ առաւել, ընկեալ Համար այս նոր
տակաւաւ, որ մեծ մասնադուրեւին կը պատմաւէ
Շուլար. Արեւելի թէլէ: Ժողովականները քրտած
և Գրասխանի և Երկրաշարի մէջ, և Բարսի Հրա-
ւիրութեան նախաձեռնութեան ամերիկեան պատ-
ուիրակին որ Նիւ կը գտնուի և անմիջապէս Փա-
ւել ինքադարձու: Ս. Նաւանդեանը և Աւարա-
ւելի պատուիրակներն ալ տեսակող ունին թէ
Հայաստանի կառավարման զործողութիւնը մտաւ
մէջ և խաղաղութեան համար: Իսկ Հայաստանի
կառավարութիւնը ներքին խնդիր կը նկատէ այս
գործը: Միջին Հայաստանի պատուիրակը 100000
կը հաշուէ իրենց զօրքի թիւը, իսկ 300 հազար
Հոյի տեղացիները: Եւ կ'ըսէ թէ զինազոր խոյ-
լու հարկադրութեան, որովհետեւ զինուորին
աւարակները տակաւին կը դարձնեն որեւէ
Համաձայնութեան :

Սովորաշարի մէջ կը փառաբանեն

ՉԻՆԱՍԱՆԻ ԿԱՐՄԻՆԵՐՈՒ ՅԱՂԱՎԱԿԸ
Պուշկարի Համաբարար կուսակցութեան
ընդհ. ժողովը քաղաքացւ կիրաւի ու, Սովորաշարի
մէջ: Այս առթիւ Գորշապետը, Կէրքի խմբի-
րով, մաս մը խօսեցան. որ տեսնել ինչ ժամ :

Համախար փառաբանելով Չինաստանի կար-
միրներուն յաղթանակը, յայտարարեց թէ Հա-
մախարաշարի ուժի նմար այսմ դարձած է ի
նպաստ Ս. Միութեան, թէ ոչ Անգլիոյ, ոչ ալ Ա-
մերիկայի ժողովուրդը պիտի օգնէ իրենց կառա-
վարութեան, ինչ պատահած յայտարարելի Ս.
Միութեան ղեկ, թէ Ս. Նաւանդեանի ի զօր կը
ցուցադրեն իրենց հիւնդեան առաւել: Եւ: Յե-
տոյ խառնելով ընդառնեց մասնէլ թիթիւն, որ
չէր տկարացել ժողովուրդամար ճակարդ երկրեւ
և կոչոյ ազգայնականութեան, Հնդկանէ Հե-
ռանայով Ս. Միութեան: քայց Եւրոպայույն Հա-
մախարար կուսակցութիւնը ալ երկիրը պիտի
փրկաւթաձեռն ղեկի Ս. Միութեան և ժողովրդա-
պիտութիւնները :

Տիմիթով (66 տարեկան), Անգլիան ներկա -
յաջադէ Էրբուր, երկրորդ կարգի պիտուութիւնը որ
որեւան Փաշայանութեան փոխկոչու: Ս. Միութե-
անի կողմէ և հարցաւոր - Էրբուրանկան և
խաղաղութիւն ո՞վ կ'ըսէ որ ժողովուրդը ուսէ
հանել Ս. Միութեան ղեկ :

★ Պրեսիսկովի Հասան մերթիւ լուրեւու Հա-
մաձանի, կա՛մ որ քանակը հարի 60 մըն Հասան
է Նաւանդեան (Նարայապալա): Կ'ըսուի թէ 32.000
գինուրներ ստորկական և զլուար ամբողջութեան
մէջ: Յարկ Քայ Շէք անպատրուելով կը Համա-
խարքերը ուժեղը, զերադոյն զինադրութիւնը
ձեռու Համար: Հիւսիսային Չինաստանի մէջ պա-
շարաւոր է թիթիւնը: Փէրքի պիճանի ալ յուսա-
նապաստան է:

ԳԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՃԱՓՈՒՆԻ ժողովուրդը պիտի զրկուի կարգ. մը
բաղադրանք իրաւունքները, դատարան. Համար
աւարեւանանցի որ Անդի Համար, Համաձայն աս-
տիկական Համաձայնարանի կարգադրութեան: Կը
նշանակէ թէ պիտի արդիւնեւ զործողութիւնը,
բաղադրանք խրտուտեւրը և Դամաւորապէս
Համաձայնարանի շարժումը:

ԱՌԵՒԻԹԵՆ Կը Հնդկարեւն թէ կառավարութիւ-
նը արդիւնեց նուաշին երթեկներ Պիտուրանի ծո-
միկերէն Հինգ մըն Հնու: Դիմարդը նաւերը
պիտի խրտուտուին: Կ'ըսուի թէ 3000 պատսամ-
ներ պայար կը ստանան տարաւորութիւն միջոցաւ:
Կ'էն ԱՄՆԻ քանակութիւններ և 500.000 Քր-
ուտակներ դատապարտուածք արտապատկան
զերգրատուանք էր շտապելը, կոմ Աւանդ որ յս
միջփութը, որ միջնորդ Հնդկացաշէ էր երկու
յարկաբարձիւններու մարձակաւորութեան Համար,
մէկէն 1.500.000, մեկէն 2.200.000 Քրանց չափ-
ուից պահանջելով:

200. ՏԸ ՆՈՒ Հառ որ խօսելով ի կողմէն
պութեան Համադրութեան փաճման առթիւ, աւ-
ստղածան ապստամբի պահանջը Արտաքինի քա-
ղաքականութեան մասին ալ խօսելով, առաջար-
կեց զայնպէս պիտուութեան վերածել Գերմա-
նիան: Կը յայտնայ որ կըրտացաւ Գերմանիա մը
կը ճակատադէր կապէ Ս. Միութեան, դատարան
նոր պատմաւոր մը խաղաղութեան Համար:

ԱՐԵՒԻՍԵՆԱ ԳԵՐՄԱՆԻՆՈՅ պիտանայ կալ -
մալեպրութեան մասին ծանր աւհամաձայնու-
թիւն էր ծաղեկաւ Քրանսիան և ամերիկեան
Համաձայնարանի մէջ: Կ'էն երկու պիտի
տեսէ, ինչ փոխարար զիրարմեր չըլլան: Այս
չըլլան ունի 45.000.000 ընկել:

ՅՈՒՐԱՏՔ Կիւստան Փաշիկի մէջ, կը կարծուի
թէ Գերմանիա - 6ի պիտի իջէ այս շարքու: -
Ձիւնամբրիկ մը պաշկեցաւ Նիւ Երբի մէջ:

**ԾԱՐՄԱՆԱԿԻ
ԲԱՅԱՌԻԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ**
(ՀԱՅ ՎԵՏԻ ԵՒ ԱՅԱՏՈՒԹԵԱՆ ԵՐԿԻՉԸ)

ՄԷՆ ԵՄԱՌՈՒ ՄԷՆ — 5 Յունուար, Զորե-
շարքի երկդեղեան ժամը 9ին, Միւլէմա Varietեի
մէջ: Մուտը Հրաւիրատուները: Դիմել ձա-
պուրեան եղաքներինը, 6 Place du Treuve.—Մար-
գիսեան Յակոբ, 14 rue Alsace Lorraine:

EDOUARD VII ՔԱՏՐՈՒՆԻ ՄԷՆ
10 Place Edouard VII
Métro Opéra, Madeleine, le H. Caumartin
ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 21ին, ԵՒ 28ին ԵՐԿԻՉԵԱՐԹԻ ՕՐ,
ԵՄԱՐ 21ին, ԱՐԵՒԵՆԱՆ ԳՍՐԵՐ

Լէրյա Վիտխան

և կը խորհը: Բոլորովին նոր յայտադրով

ՆԿԱՐԱՀԱՆԻՄ
Ձ. ՍՈՒԹԱՓԵԱՆԻ
Դեկտեմբեր 3ին 23 GALERIE ANDRÉ WEIL
26 Ave. Matignon, Paris
ՓԱՅ Է ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ԵՐԿՈՒՇԵԱՐԹԻ

ՅԵՐԵԿՈՅԵՐ ԵՒ ՊԱՐ ՆԱՀԱՆԻՄ ԱՌԹԻ
Կարճակերպութեան 2. Գ. Դ. Լոր Սերունդի
Փաշիկ մասնախոյն կողմէ, այս շարքի, ժա-
մը 25ին 10, 4 rue Greze, métro Trocadéro:
Կը հրաւիրուի Փարիզի և արտաքաններու
անդամները:

**ՄԱՐՍԵՐԻ
ԱՐՍԵՆԱ ԵՐԳՁԱՊՈՒՄՐԻ**

Տօնատար՝ 25 Դեկտեմբեր, Եարաթ օր
մը 45ին կէպելը, Մարտիոյ մէջ, Կեղարուտա-
կան ընտր լամբով: Պիտի ելզէ նաեւ եղաւ -
խումը:

Նուախալումը և մաշուիլ պիլիք: Կը հրա-
ւիրուի բոլոր ծոնդեկը և Համակիր երը:
Մարիսու մասնապէս իսկ 100 Քրանց:

ԵՆՈՒՆԴԻ ԽՆՁՈՅԸ

ՄԱՐՍԵՐԻ — Կապոյտ Խաչի Մէնթ Անի մա-
նախոյն Փարիզեան Մեռուիլի աթիւ կողմը -
կերպած է, ընկերականապէս իւրեք մը, այս
շարքի իրիկուն ժամը 8.30ին Քաղի զարդեկ
է: Կեղարուտական ինքնիկ քամի:
Կը բա-արտաք մը կըր Ա. ՔՕՍԵՆԱՆ
Պիտի ելզէ Մէնթ Անի Ն. Մ. եղախումը,
զեկամարութեամբ 2. ՀԱՐԱՐԱԶՈՒՄԱՆԻ:

ԼՈՍՍ ՏԵՍԱՒ

1949ի «ԳՈՑԱՎԱՐՅՈՒՆ» ԾՐԱՑՈՑԸ

Եարմիթական պղտը, 22 Լոր Նկրեւելով պար-
զարուած: Գին 130 Քրանց:
Կ'ըսուի ՔրճԱՎԱՐՅՈՒՆ օղաքիւ: Franco 150 Քր.,
Դիմել M. Keusseyan 11 Place d'Aix, Marseille:

ԿԸ ՓՆՏՈՒՆԻ իտերերդի Ալլանի ղեկըն Ար -
նիւ Կոչարեան: Պատրազի օրերու տեսնած
է Ծրանայի Արտէշ մասնախոյն մէջ: Լոր ունի -
ցողներն կը խոստան խոսեցիկ: Կ'Լեւո Արաւա-
նար 2 Bld. Rodin, Issy les Moulinaux (Seine):

LA MÉDITERRANÉENNE

2 Rue de la Grange Batelière, Paris
ՀԱՐԱՐՈՒ ՃԱՇՄԱՐԱՐ ԱՐԵՒԵՆԱՆ ԵՐԿՈՒՇԵԱՐԹԻ
Maison CHRISTOU

Տառ Հանգի միջամայր մը, ղեկընիկ արտ-
նիւ պաշարած երով, արեւելեան Համադաձ կե-
րպիւրներ, օգն է արտնելը:
Համաձայն PRO. 02-96

ՕՐ. ԱՐՄ ԵՐԿԵԱՆ
Գ. ԵՐԱՀԱՆԵԱՆ ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ

Ամսամացած

Choisy le Roi 19 Դեկտ. 1948 Paris

ՅՈՒՇԵԱՆԵՐ

ՄԱՐՍԵՐԻ 2. Գ. Դ. Լոր Սերունդի Շըվ-մար-
չութեան ժողովի կը հրաւիրէ Պոմպի Էրիսեան
փորձ խումբը անդամները, այս Էրիսեանի երե-
կութեան ժամը 9ին, սովորական Հասարակեղին:

ԿԸ ՓՆՏՈՒՆԻ — Զաքար Կարպանեան կը փն-
տուէ Բալայի Յակոբ Քիւփիլիանը, որ Փալ ինչէն
1927ին մեկնած է Քուստ: Տեղեկացել ԵՍՏԱՆ -
Զին: Արմենիանէ կը խոստան արտադրել:

ԼՈՍՍ ՏԵՍԱՒ

«ՍՈՍԵԱՑ ԱՆՏԱՌ»

ՀԱՐԱՐ ՏԱՏՈՒՐԵԱՆԻ ԱՆՏԻՊ Էրբուր -
ներսն Հատորը 400 Քրանց: Նոյն Հեղինակէն -
ՄԱՐԱԿԱՆԵՐ (պարսկու. մաս) 700 Քրանց,
ՊՈՂՆՄԱԿԱՆԻ 500 Քրանց: Դիմել Հեղինակին. -
17 rue Damesme, Paris (13):

ՀԱՅԵՐԸ Երաւունքով Համարը ունին առա-
ջապաշտ ըլլալու, մասնաւոր իրենց անդիւղին
տեսակետով: Հայեցանք Ծրանայն զայնի ի վեր, ա-
նոնց կարգ մը մասնապիտակ անդիւղները
ընչՀաճաքան և Ծրանայնիկ ալ իւրաքանչե-
ցան: Այսպէս է ԵՐԿՈՒՇ ԵՐԿԵԱՆ, որ Իր խնայեա-
յալութիւնները կը ջաղէ տաք արեւին տակ Հա-
սանցած խաղաղէն: Բայց Հայերու նախախորը -
Թիւնիւրը պէտք է որ անուսել տան ալ արդու
թուները զոյս միասնայն փափկակները կը մա-
շակել երկար տարիներ է վեր: Առոնց կարգի է
մասնաւորապէս ԵՄԱՐՅԸ, այս երկնաւոշ ըմպէ -
լէ, որ մշտնադիւրեւ արեւի երկիւնէ կը ներաւ-
ուի, և որ յաղաղելով Քրտուէն ստացուի կողմ,
Հնչուած լամբով որ ըլլալու: Զափ ԱՅԵՐԵՆԻԿ
ԱՅԵՐԵՆԻԿՅԸ մեկն է Էրկիւրի և ցուրտ յաղաղ
կողմ Դիւրադիւրեւութեան իմ փշուղեւ նաեւ կար-
կակները և անուիւղները բոլորմասնաւոր
մը: Ա խառն կամ տար ըմպելի կու մէջ, խմեցի
է ԵՄԱՐՅԸ: Բայց բոլոր ԵՄԱՐՅԸՆԵՐ ղափի ղափի
անհրաւիր տակ յաղաղութիւնները լաւ արդիւնք
էր ստանալու Համար: Կը յամ. արարեւել փառուի
45ԵՄԱՐՅԸ ՄԻԱՄԻՆԻՆ Լոր կը անմանաբար աստիճան
նին կը միացնէ շատ արտերիկ թուրը:

ՍՊԱՍՈՒՆԻ (FEMME DE MENAGE) ԿՈՒՂՈՒՄ

Այս ու կնոջմէ մը միայն թաղկացած Հայ ըն-
տանիքի մը մէջ աշխատանք Համար, 30-40 տա-
րեկան, զործողապէս Հայ կ'ըսէ որ պէտք կայ: Դի-
մել Mme. MAREL, 149 rue de Montmartre Paris (2):

ԴԵՐՁԵԿԵՐ

ԵՒ ՊԱՏՐԱՏՔ ՀԱՄԱՐՅՈՒՆ ՇԻՐՈՂՆԵՐ
Մէկ անգամ այցելել կը թաւ տեսական յա-
նախորդ ըլլալու: Դիմելով ղեկավարներու Հայ -
թաղիկէն: Ա. Հ. Ա. Մ. Ա. Ն. Ա. Ն. Ա. Ն.
68, Rue Nationale, Marseille Tél.: Colbert 33-22
Պիտի զանգէ կերպապա առաւուր, թիւը, կարի
զերմած, կոնաձ, ռուսաց (Էփուլէ) եւն, եւն:
ՍՐԻՄԱՆԱՆ ԵՒ ՀԱՅ ՍԱՅՏԵՐԻ ԿԻՐԵՐԻՎ
Ապագայութեան կ'ընդունելը contre remboursement

Bonneterie-Lingerie

ՄԻՐԻ ՄԷՆ
Ունիք առանկապար մասնաւոր մերթիւն նորու-
թեան Համաձայն կերպարները:
ՃԵՐՄԱԿԵՐԵՆԻ ՀԱՄԱՐ
Կը պատրաստէք օժիւրներ ամբողջութեամբ,
մեծապա աշխատանքով:
Կ'ԷՆԻՄԻՆԵՐԻՔ
Ապագայութեան ամեն անակ ճերմակեղէնի
պատուաւորութեան Համար:
ԴԻՍԵՆԻՔ ԱՆՎԱՐԱՆ
Maison MARGUERITE YAN
67 rue VAUBAN, LYON

Urğ Qusru

ՄԵԾՆ ՍՈՒՐԻՈՅ ԽՆԴԻՐԸ
ԵՐԷԿ ԵՒ ԱՅՍՈՐ

Ա.— ԱՐԱՅ ԱԶԱՏԱԳՐԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ
ԵՒ ՄԵԾՆ ԲՐԻՏԱՆԻԱ

Միջին Արևելքը, մասնաւոր Սուրիան եւ Լիբանանը մենապէս շահագրգռող այս հրատապ հարցը, բուզրական պոռթոյր զրոյներու շրջանակէն դուրս ելած, այսօր՝ պաշտօնապէս անդալի վրայ իր դուրի Անդրոյդականի երիտասարդ Թաքաւորին կողմէ:

Աղբյուրի, ճնշողական զորմասերով հենք արձագանք չտալիս հայտնաբերված հանքային լուրջ քան, որոնք համապատասխանում են զուգահեռաբար ձեռք բերված քվանտային հնչյունների արժեքներին:

Միևնույն ժամանակ, Աղբյուրում ախտահարված լինողների 13 հիվանդների իր զննման ժամանակահատվածում իր վարձարժեքը համապատասխանում էր զուգահեռաբար ձեռք բերված քվանտային հնչյունների արժեքներին:

Սա ցույց է տալիս, որ հիվանդների իր զննման ժամանակահատվածում իր վարձարժեքը համապատասխանում էր զուգահեռաբար ձեռք բերված քվանտային հնչյունների արժեքներին:

Անդրյորդանանի այս ոլորումը սակայն, բու-
ռըն հակազդեցութիւն մը ստեղծած է արաբական
միւս երկիրներու մէջ:

Մանկապարտիկ եղբայրական, սուրիական ու
իբրանական մամուլը բուն յոթամսեանքով իր
քննադատէ աճաբարդդանիէ վեհապալան ու շա-
տապական ու հակաբար քաղաքականութիւնը ։
Արամ Իսաւա, Արաբական Դաշնակցութեան չեղ-
հանքը քաղաքագիր, լրագրական առաջինի մ
Իրիւթացի պաշտօնական հարցրած է ինչն որ-
դանալ, — երբեք չնանչալ Գաղտնախի զգուշ
Անդրդարձանի ։

Անցողակի յիշմբ, որ Արարական Դանակ -
ցութեան որոշումով, անցեալ Հոկտեմբերին
կազմուած էր Արար Ազատ կառավարութիւն՝ մի
կազմակի մէջ, Պաշտօնակիրն նշանուոր Միւֆթիին
դեկավարութեան տակ :

Ապուլյան Բալաբորդ ժիպ վերապահ չէր
էր բռնած և ժերած էր ճանձնւոյ ցոյ կառավար
ութիւնը: Բոլոր Հանձնը ցոյց կառավար չէր
որդէր էր Բոլոր Հանձնը Սմէն Սուրիոյ ծագելը: Բ
Սմէն Սուրիոյ կամ Եսար Կառավարչայի Ս
պահ կառավարչայի էր ծագելը նոր էր Սուրիոյ
այս կառավար չէր Ապուլյան չէր կառավար -
Բենէն չէր: Ան ծնունդ տաւ է Սմանիան
կառավար չէր ծնունդ չէր ծնունդը, Բ
բարձրոյ այսպիսի այսպիսի, զէն Բ ճեմը չէ
ճեմը Բալաբոր և Ս. Եսարի չէր չէր չէր
Խաղաղ Բալաբոր, այսպիսի չէր չէր
պարզ Բալաբոր չէր:

Ասալին ընդ. պատերազմի սկզբապես շրջանի թուրքազերման բանակները առաջապես կերտումայով Սուրիի ե գողտանի մէջ, ահաւաստեալի որ պատկանի Մեմե Բերտալի կայսերական ճարտարներ շնորհալի Սուէր լրացուի Ռեմարկո Արեւելի որ այս սկսելին մէջ, Դաշնակիցները կերտուական զինքը ճամբան տեսք առնի տար, ճնման որ բարեկամութեամբ կը արտաքան լիզնաւի ե գալարտ պատաստութիւն ե ինկուելն գալար թշնամի բանակի, այս ծարարի ապա իրողութեան ճամբ, Մեմե Բերտալի կապաւորութիւն Երկրաւորի որ լիարդ շնորհալուցներուն միջոցաւ, ե բաւալի շնմալ Թաւարտ. Երբէք շնմալի ճնմ: Այս միջին 14 Յուլի 1915 առաջադի մ, ողորակ Մաքրե Սթրօնի, ճնմաւ ճնմալ ե ճնմաւ ճնմալ ե ապաւորութեամբ:

Ա՜ն — ձերապատմք Անդրեոսի զոդէն, արեղոյ Ա-
րաւական երկրիներու ապականութեան, որոնց
սահմանը հիւսկանն պիտի պարտականէ Առաջին
Մերձիկը, Մտտոյ ճաշանշանները, Արեւելեան պի-
տի տարածութի մինչեւ պարսկական սահմանը,
Հարաւէն՝ դէպի Հնդկական ծով, եւ Արեւմտա-
մերձիկ Միջերկրական, Ալեքսանտրէթիմոցէն մինչեւ
Սուզ :

Բ. — Մեծն բերտանիոյ Հասանութիւնը, խա-
ւիճայութիւնը աճաք ղեհասպետի մը փոխանցե-
լու համար :

Գ. — Պաշտպանողական դաշինք մը, 15 տարի
պայմանավորով ։

Դ... Գործընդերս մեկտեսն օգնութիւնը, յարմարեալ եւ թափախտաւ կողմից, պէտք է չլինայ նորապէս կնքուած Համաձայնութեան մը բնոյժն յարաշէտ Հեռախոս քաղաքացիութեւ, Շէքիբի Հիւսիսային Կիւրճին առաջարկով կողքեր կարիսիս ամէն պարտաւորեալք, որ զինքն մղէր ընդունելի Անգլիոյ Ժամանակութիւնը, զիտուրապէս եւ քաղաքակաւ արտաւանքս Եւ ժողովուրդս Եւ:

ՍԸՐ ՀԷՆՐԻ Մաթ ՄաՀօ՛, — Գ. Սթօրսին յա-

Միեւեթ Պետութեան, մահուանը քառասունչորս տարի հարկ եղաւ, որ այդի դամ թարմ գերեզմանները: Ողջ օրը բնութիւնն է այլեւ յայտնի ու թրջում առանց այն էլ ստան գերեզմանը: Յուրան դուրսը եւ միշտ հողան մէջ:

Դէ՛ զունայն է կենսելը: Ելէկ դեռ ողջ էիր եւ համակ կրակի, այսօր սնը լացած մի զաւգուած

Քենդանի մէջ յուշ ։
Դու՛ն, զաւակ, հօրից հայ, մօրից ողբաւ, ծնաւ,
Սրբիւրի խորհրդով, հասակն նետած վե՛հ Աբաբա-
տի ստորոգիւրով, Բիստի՛ լոսն, ա՛մա՛հ Անա՛նոնան
հայրենակից, չկա՛ս այժօր ։

Հայրը՝ Հայապետը, հերոսների շնորհ կարգավիճակով Սարգիս Կուրնեանի իմ ընթաց, քանզի Հայրը ընդ հիշատակ մեզ ընդ լուրս զայտնով հետո՝ Սթրինի սատ աշխատե ամուսնորանքներով։ Դուրեք երեխա զավակս, քամահի յայտնըը եղապարհը։ Դեռ պատանի Հասուկը քայքայող ողջ ողբերգություններ էր քայտնովան։ Հայիս տղաուսմալը զմեզի, հայաւալստ քրտեալս 1914թ մեզ յանցնելով ու աղորդիս մէր ճակատաւորների փոխելու քործով։ Իմէն տեղ տէր լուրս, հիշակարգի կար, զու պանտեղի էր։ Բո զիկերտը Հասուկը, իմ քալ զուսմը, Հասուտորը քայտնովան միշտ մտակալեց իրեն 1914-1920թ մեր ողջ ողբերգությունները։ Եւ հերոսական ոգուսմաններով։

Յիշում եմ Քրդաբայաստանում, իմում Սար
դարասպառը, եբ Թուրքը իրնկախէ իմխաճի
դռնիքի աղլն ոտում էլ ու Հայոց արիւնքա
մարիք յոշտում։ Յիշում եմ ինկաչս մեծ ժո
ղովուրդը, ազատ այսորում կարմիր բորնի
րից, մէկ մայր դու պէս ծառայում Թուրքի դէմ
ինկաչս եւ իմ խաբէ Հայք մա՛ր Հեղինակ յոյս
ցան Թուրքի բիք դազազան քա՛ աղնիք ի գրայ։
Բ. Բ. Բ.

Յիշում եմ նաև անալիզը, մոտացած ջր ենը, ան-
միայն, հայրենիքի փրկութեան անհէջ կրակի հո-
գուղ: Մէջ, զարկիր առանց յոգնելու, խիզարանցի-
րնկե Դերիդ: Հետ, մեր յաղթման կը ապահովելու
համար:

Երչո՞ւմ ես քանի քանի անգամ մահը աչքե-
րիդ առջեւ, դուհի դիմեցիր Սաղաւարտապատում ո-
րա՞ի անգամ Թուրքը յուսահատ փորձեր արե-
ծեց միանելու :

Յերեանի նապա, ճախատարական այ
գայրիկները, երբ փրկուտ ընկաւ ձեռ ճրաման
տարը կրակի տառիկ զոմեւ եւ ոչ ոք չապարձա
կեցաւ ջրա՝ ծօնեալով։ Իսկ, վիպի զու, իր ճե
րակեան ճառարիկ, իրիպարիքի դէպի թնամա
դիրը եւ ուսերեղէ վրայ, առան, արմաքան ճրա
մա տառիկ սղառեցիր ստոր ձեւից։ Սարդարա
պատի պատման, Լէօն Կոստան րաւեակի աճե
ւախիզարի կուռղեներէց մէկ էիւր, թերեւ առա
ջինը։

Տարօրինակօրէն: Համեստ էիք, երբ խօսում էին Սարդարապատի մասին: Ինչքան վերապահ էիք, երբ խօսում էին: այդ օլերի քո արած նեղի մասին:

Հայաստանի ԽՍՀ-ում եւ Սօցիալիզմի 1920-ին, երբ
լինին եւս զորեականները եւ մի խումբ ստորակ
Հայեր դաւանեցին մաւռն Հայաստանի Հանրապե-
տութեան դէմ, զու եւս մի քանի հոգի զեղ պէ-
հայրենասէր սպա-ն, մաշիք ձեռ դիրքի վրայ

արձամարձնցիք իսուֆանը «կարմրած» ու յաղթեցիք ձեր կամօք շնորհիւ :

Տիրուհի Եղիպտոսի մէջ, 30 Հոկտեմբեր 1915 թուականի առաջին ժը, իւր պատմականէ Մէքքէի Գէորգիէն թէ՛ արարական և, իւր երու թաղեկանութիւնը իննսականէ Մեծ Բրիտանիոյ Համար, իւրէ Անգլիա՝ պատրաստ է ճանչալու առո՛ց ամբողջական ա՛յաթութիւնը :

Կը խորտու այլ անու իբ կառավարութեան հա-
ւանութիւնը ստանալ, խախտիպալութիւնը Թուրք-
բոյի սուլթաւ ուրեմիէ փոխանցելու, Մարգարէ-
ընտաւ իբէլ սերմա վեհագետի մը: Իսկ արար նոր
պետութեան մը սահմաններու որոշման հարցի
մէջ, տափաւի կանխահաս կը գտնէ խօսիլ պը-
մասին:

Հիմադի մշակապետը, երկրորդը՝ ամակո՛ւմ՝ մր (9 Սեպտ. 1915), ա դամ մը եւս կը պնդէ սահմանօ՛րէն երու որոշման միջամ, չեշտելով թէ իր նշանակած հողատարածին էմջ, միայն մէկ տարբ. մը գտնութիւն ունի՝ որն է արար տարբար :

Իր պատասխանին մէջ, 24 Հոկտեմբեր 1915, Մաք Մահան կը խօսքէ Եւրիֆ Հիւսէյնէն, նոր պետութեան սահմաններէն դուրս հանել Առանա- յիկ եւ Մերսինի նահանգները, նկատելով, որ հոն ընդհանր ժողովուրդի մեծամասնութիւնը Թուր- քեր եւ Հայեր են:

Կը Հաղորդէ նաեւ, թէ լիազօրութեամբ անդե-
կացի եւ, որ կը ճաշնայ արար մեծ պետութեան
մը կազմութեան զանապաղային կապերով միա-
ցած, ու կը խոստովանէ Մեծն Ռիփուանիդ պալ-
պութեան Հինայի թաղապորին՝ անոն առաջա-
դրած նպատակներուն իրագործման համար :

Յիշում ամ անշախտ Թուրքերը շրջապատեցին
 ձեզ՝ իմ զանի Հոգուդի ինչպէս դու միակնկանցած,
 աստ՝ ամուսն ընկնի՛նք իդէրն ձեռք, երկար
 կուտեցար թշնամու դէմ, ինը Հոգի սպանկուց
 յետոյ, միակեղծ փախան ու երբ միացար ընկեր-
 անիւրէ, երկեսայի միամտութեամբ, մոռացած հե-
 րոսական արարգը, ասացիր՝

— Բա՛, տեսա՞ք, աղերք, այս շահորդի
Թուրքերը ուզում էին ինձ սպանել, ինձ՝ «Արջիկ»:
Ի չեմ: Համեստ էիր, միշտն իսկ չէիր կե-
տում քո կատարած հերոսութիւնները:
Ո՞րք միւսն, որի՞ մասին խօսեմ, ա՛յնքան շատ:

են են այնպէս ազգութի իմ գրիւրը :
Հիշողութի շատ է ունեցիլ թմբ պատմութիւնը ,
սակայ , քիւրը բու: Հիւրանիւրից Հերոսացիլ են
մեր պատմութիւնն հիւում : Առողջ է կանոն
ն ճակատագրի : Երբմէ լուսւց Հիւրանիւր աւելի
են տնտն վաստակում թա՛ ստատուածայնի այնիւ
կրակէ իրնց Հիւրանիւր կրոջ մարտիկները :
Դու փառք յարմեցի , գործը , զո բաժնի մաս-
նակաւիցիներ թերիւ Հայկական աղտուանարտի
սկզ աւելի էր Հնադարըբում .բա՛ն աւելուր :

[illegible]

Կոխ կար այդ օրերին Յոյնիքի եւ Թուրքիքի
միջեւ: Դու ամպարան միայսր Յոյնիքի Թուրքիքի
դէմ, այ տոնը եւ ինչհօգի կառարկող ըս պար-
տականութիւնը: Ինչ զուգույնանով մօտեցաւ
գաղթական խնայի երին, ինչ դամաւութեամբ
խաղանցիքը թշնամիքի եւ ինչ սիրով հոգացիր մեր
տարազգի բազմութիւններ:

Ճակատագիրը խելառ, զեղ հայածնց չարու-
ակ, ինչպիսի բոլոր աղատատեն՝ Հոդինյնը եւ դու
մարերկրի Ֆլաւս: Զկային Հայոց աշխարհը,
Արարտեանն զաշոր, Մարաբ, Արարը, Երեւո-
նն ու Իգտիրը, Բարթողեան լեռները: Տայադիր

Հայաստանի, քո Հոգի՝ միայն Փարիզի զորքն էր
 Ինքի ձեռքի ձեռք, հետո Համբարձյան։ Սրտան առտրո
 Կա՛ն իրանքի թեղ, անտիք ղու մանցիկ միշտ կապ
 Ետն մեր դժբախտ ելիլի ճակատագրի Հետո՝ Այս
 Ետն մեր Հա՛ղիճանի՝ Հանդիպումների ժամանակ
 ղու միշտ մա՛ղիկ պատնեշի կարգի։ Ուր որ ղու
 Կայի՞ն՝ մատակ էլի՞ք մեր խաղողաթխան։

Յիշումսս, ինչպէս Հարցոյ օպարապետ Նա-
ղասբէկեանը ասում էր. — «Այն ճակատում, ուր
Արջ Պետրոսը կայ, ապահով եմ որ վտանգ չի պա-
տահի մեզ»: Այդպէս էիր դուն:

Յիշում ևս Փարիզի մեր մէկ տօ՛ականատարութեան ինչպէս բոլշեւիկ ստահակներ ելել էին՝ անդէս բանաբարելու, ի՛նչպէս դու չա՛ր վառեանելու՝ ի՛նչպէս իւրաքանչիւ՛րի օճիքից բռնած սանդուխտի՛նց վար թափել զլորում եւ «հերոսները» չամարձակութիւն չէին ու՛նենում վրադ յարձակուելու :

Յիշո՞ւմ ես ինչպէս մէկ օր Պանէնոյի մէջ կազմակերպել էինք Հրապարակային դասախոսութիւն եւ Հայաստանի մասին եւ «կարմիր եղբայրները» Փարիզից եւ շրջաններից եկել էին յառույտ դարձած խանդարեալ եւ ի՞նչպէս քո վիթխարի Հասակը

Երևանի մարզում ընդհանուր առմամբ կատարվել է հետևյալ աշխատանքը:

Յինչև 1970 թ. հունիսի 1-ի դրությամբ հայտնաբերվել են 16 պեղումներ:

Այս բա՛հկցութեանց ընթացքին, ոչոնց յա-
նդութեան մէջ չեն դեր մը ունեցում. զնոյապետ
Լորբւ. Անշլիկա յանձն կա՛նէր կայմութիւնը կա-
մայարութեան մէ, որ ին խորքէն մէջ տառաւա-
նայա արար ազգը ինկալացնելու յատկութիւն -
երգով :

Բայց Ա՛զիւս, խոստանալով հանդերձ այս
բոլորէ, կարգ մը վերապահումներ կ'ընէր զորս
կրնանք ամփոփել երեւելիներէ մէջ:

Ա.— Ա՛յ զիկա՛ իր գործելու ազատութիւնը
կրնա՛, տարածել արեւն, ու՛րա՛ս որ չհն վ՛սանի
իր գաշակկից Ծրատանայի կե՛սակը. շահն ունի ։

Բ.— Մեծն Բրիտանիա՛ կ'ուզէ միջոցներ ձեռք
առնել, Պարսայի եւ Պաղատաի վիլայէթներու

Գ. — Պիտի կը աս զօլամստեբ պահել Պաղեա-
տիկի մէջ:

Ճարպիկ բանակցող եւ նուրբ դիւանադէտ՝
 Բէլիք Զիւսէն, պատերազմի բերումով, Անգլիոյ
 լէմ ասեղծուած դժուարութիւններէն օգտուելով,
 լը ջանար առաւելագոյն շահերը ապահովել, ոչ մի-
 ւայ քի եւ կրին, այլ՝ ամբողջ արարական աշխար-
 հն համար։

Բանակցութեանց վերջ մը տալէ առաջ, Նախ.
որ չուզէ կր չառնէ, բոլոր արար իշխաններն ու
շխորհրդատեւները, եւ, առհնչ ուժերովորացած, ամ-
ապնդելէ վերջ իր քաղաքական դիրքը, կը վեր-
կտի թաւակցութիւնները :

ՆՇԱՆ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

զուգորդը: Փոքրիկ ժնդրվել ձնդեմանի եւ Ս. Ջաֆրեանի արտասանութիւն, մենեղին վերջ Մարի Գառնիկեան եւ Ռոմանա Արարամեան հայկերէն երգեր երգելին: Եւ տեղի ունեցաւ դուստնեղութիւն մը: Ուսուցիչներու կողմէ կատարուած ներկայացումը, Վերլու Ճարպարեան — բըք կուտ ու կուտ խնդացոյց բոլոր ներկայիս: Պարզեղութեւն եւ զերանաստեղծութիւն մէջ կը դառնայ համարելի ծրարութիւն մը, ահաւրդ հասարակ խաչի, Օր. Ժանի Պաշտին, որ հայերէն ալ կը սորվէ: Ինչ գեղեցիկ պատկերներ կ'ընդունէ բանջարեղ զարմոյշ Հայրենի եւ աղբորակներուն: Կապույտ խաչի մասնակցող հրապարակաւ լը. Ռոմանա Արարամեան կը յայտնէ Յովսէփեան ընտանիքին՝ որ 1500 Փրանք Նուրից, ինչպէս եւ հարսնակներ Ս. Գասպարեան, Բ. Գալանի եւ Յ. Սիմոնեան, որոնք սիրաշատ աստարեցիներ եղելով: — Մարգրիտ Պիլիպի:

Կապույտ մէջ եւ որ ճանչցուած է քանի մը արարական պետութեան կողմէ: Եւր միջոցներ կը կոչուի չէյն չիւսանկտորի ճարպար, Պաշտարի իսլամական աստաններուն նախին աւագ դասուորը:

Հոլանտս կը մեծե՛ծ Ազգաժողովին միջամտութիւնը

Հոլանտական կառավարութիւնը ինչպէս Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութիւնէ յետմուտի Ռոտտերդամի հարցին Այս առթիւ Ապահովութեան Ռոտտերդամի յանձնարած յուշարարք կ'ընէ: — Ո՞ր եւ որչափ չէ կ'ընար ունենալ միջազգային կապ — մանկերութեանց կամ բարեկամ պետութեանց միջամտութիւնը ներկայ կացութեան մէջ: Ապահովութեան Ռոտտերդամ ինչպէս զուարթ երկուշաբթի առտու, լայն մէջ ժամ վիճարանելի վերջ յետմեղեց, որովհետեւ Ս. Միութեան եւ Ռուքայնի միջակայացոյցները բացակայ էին: Մտրոնք հնարաւոր էր թէ չին կ'ընար հասնի ճանապարհով: Անշուշտ անոնց բացակայութեան տրուած որոշում մը շատ քան պիտի կորուսէր իր արժէքին:

Մինչ այս մինչ արեւ, կողմերը կատարողները կը շարունակեն Հոլանտական Նիդհապարտի մէջ (Ռոտտերդամ): Հոլանտայի վաշտապետ յայտարարեց խորհրդարանի մէջ թէ առաջին աշխուհիները կը գերազանցած ամենին լատանս ակնով — լուրիկները: Այս առթիւ բացատրեց թէ Հոլանտ — սա հնչւած պէ՛տք ունի Ռոտտերդամի մէջ ինչ որ յանձնարած կառավարութիւնը սպարտմաներուն հանձնել որոնք հարկան երկիրները կը փախլին եւ կը պաշտպանուին:

Վաշտապետը հասած ատեն, քանի մը ունի — դիմելի պոստային: — Անկցիլ՝ դադարին աշխարհակարութիւնը: Երբ հոգի ձգող ձգողութեան: Վերջին լուրերու համաձայն, Հոլանտական զօրք հասած է քարկոյի շրջանը: Գրաւած է Կաւ Սուրը (Սուտարի) եւ ուրիշ քաղաքներ: Այս շրջանին մէջ կատարել կ'ընեն ճիշդած էին անցնել Սկայտմանի եւ Հոլանտներին: Գեղի բըք — Կաւ Սուտարի, որ 35 տարեկան է: Հոլանտական զօրք այժմ յաւաք կը խաղաղ դէպի Սուտարի: Սկայտման շրջանը հաստատուած լայնակարելի չէ մանկապետութիւններ ստանալ զինուորական շարժմանը: Ժամին:

ԲԱՆԻ ՄԵ ՏՈՂՈՎ

ՊԻՏԻ ԿԱՆՈՒՐԻ Զափուի հոգի մահապարտ — ներք, նախին վարչապետ Թոմս եւ իր վեց բախտակիցները, որոնք մահուան դատապարտուած էին, իրեն պատկարացի ուղարկածներ: Մ. Կաւ — հանդիման. Գերարդին Աստուի, որուն զինած էին մահապարտներ, իր կողմէ 6 քաղաք մեղք թէ իր զինատեսիլն չունի քննելու 11 աղբերու կողմէ արուած դատապարտումը:

ՁՈՐՍ ՏԱՐԻ ԵՆՍ արարականութեան շրջան մը պիտի բոլորէ Մենն Բիքստան, համաձայն Եւ — բոլորային վերաբերութեան ծրագրին: Այս առթիւ հրապարակուած Սիլվան Ճնարարը մահապարտ տեղեկութիւններ հաղորդելով, կ'ընէ թէ պիտի ընան զարկ տալ արարականութեան, աշխատանքով եւ չափաւորութեան, առկալով տուրքերու ծախսութեան եւ պարտաւոր ինքնութեան, միջինը 1952—53, երբ կը յայտնուի լաւ ունեւն:

ՁԻՆԵ — ՁՈՒՆԻԼ աւելի կը դարձնէ Նիւ Եորքի մէջ: 1888-ին ի վեր երբայ աղանամ է որ այսօր ժամ մը կը տեղայ: Ձիւնաճրկի տեւեց զանաւոր մահապարտ հոգի մեծուած: 18.340 ամուսնուր կը դրոյն լծուած են փողոցները մարդուն համար: Փառելիք մէջ ալ ցուրտը ստանկարակերի մեծին կը սպառնայ այսօր — վաղը: Ս. ՄԻՆԻՆԻՆԻԼ Բ. Միջ Ֆինլանտայի պատեն — բողոքական հաւատարմութեան 2/3-ը, ինչ որ կը ընտանիք 600.000 ամի տարբեր շահ մը արք. Գերարդի կը համար: Այս առթիւ տեւաւորական դաւ —

ՅԱՐԺԱՆԿԱՐԻ ԲԱՑԱՆԻԿ ՆԵՐԿԱՑԱՅՈՒՄ (ՀԱՅ ՎՃՏԻ ԵՒ ԱՅԱՏԱՌԹԵԱՆ ԵՐԿՐԻՉԸ)

ՄԵՆ ՅԱՐԺԱՆԻ ՄԵՃ — 5 Յունուար, Զորքեր շարքի երկուշաբթի ժամը 9/10, Սիւնիս Variétés մէջ: Մտարք հրապարտութիւնով: Դիմել շահ — պտրեան կըլարներուն, 6 Place du Treigny. — Մարգրիտեան Յակոբ, 14 rue Alsace Lorraine:

ՅԵՐԵԿԱՅԻՆ ԵՒ ՊԱՐ ԿԱՂԱՆԻՒՄ ԱՌԹԻԻ
Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Նոր Մեծուդի Փաշիկի մասնակցութիւն կողմէ, այս շաբաթ, ժամը 2/10, 4 rue Greuze, méro Trocadero:

Կը հրապարակեն Փաշիկի եւ արտաքաճանկարու անդամները:

ՍԱՐԱՆԵՆԻ ԱՐԱՆԵԱՆ ԵՐԳՁԱՊՈՒՄԻ

Տօնածաղի՝ 25 Դեկտեմբեր, Եւրաթ օր ժամը 4/5 կէպիցի, Մարդիկի մէջ, Գեղարուստական ընդերք թափմով: Պիտի կ'ընէ Կաւ. երգչու — խուրդ:

Նուագախումբ եւ ժողովի պիւնի: Կը հրապարակեն բոլոր ծնողները եւ համապարտութիւն: Մախարու մասնակցութիւն 100 Փրանք:

ՍԵՆԻՐԻ ՄՈՒՐԱՆԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ԱՆՍ — ԿԵՐՏԻՆԻՆԻՆԸ, 26 Փետր. 1949, Սալ Նմայի մէջ պիտի տայ Թատերական Նիդհապարտ մը:

ՏՕՆԱՆԱՒ — ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԻԿՍ
ՎՄանուկ երու Օրոտան առթիւ կազմակերպուած ժր. Կ. Նաչի Տէսինի մահապարտ կողմէ, մասնակցութեան կ'ընեն ժամը: Ինչ որ զարդիկ աշխարհներուն: 26 Դեկտեմբեր կ'ընեն կէսօրը վերջ ժամը 3/10, 2. Պ. Դ. Տան մէջ: Կը հրապարակեն բոլոր ծնողները եւ Տէսինի հայ հաւատարմութիւնը: Մտարածմանութիւնը տեղի վրայ տան — ժիւ յայտարարով: Կը ինքնոր Նիկանի ունենալ այս թուականը:

ԽՐԱԿԱՐԱՆԻՆԸ կը հրապարակեն այն շաբթի — Նիկարդ օր Բիւրք կը դիմէ Տիւրի Պէտարի Զի — լինիկներն, Bourg la Reine:

CUIRS ET PEAUX FOURNITURES POUR CHAUSSURES Ets. GEROSC

(Տէք եւ Տօրեան ԺԱՐԱՐ ՍՈՒԿԱՆ
13 Rue des Dominicaines
MARSEILLE
Tél. Colbert 76-39
« GEROSC » Տունը, մահապարտ առթիւ, կը յայտնէ ընդերքի ինքնակարութիւններ իր յարգող յանձնարարութեան:

Նաչիկ մը կ'ընենցաւ, որուն համաձայն Ս. Միութեան 80.000 թան քարկը, 150.000 թան արտաք հաւաքի պիտի յաճեն Բիքստանի, փոխաւոր ստանալով երկնայնակի մեղքները, առաջը, պատարտ տուինք եւն:

ՖԱՆԼԱՆԻ ԶԻՆԻԿԱՆԻ, առաջին բարեղ, « Զօ՛՛՛ ցուցադրեցաւ առթիւ, միջազգային մամուլի 150: Երկնայնակիներն առին: Այս առթիւ Տէք եւ Տիւրի Փոյի — Բիքստանի արտաքութեան տուին, առաջը մեծ զարդերին յայտնելու եւ բարի թէ առթի զօրարք բարեղ (Բիք) կ'ուսանապարտեն այս միջոցով:

ԵՐՈՒՄԱՆԱՆԻՆԸ ուստապարտութեան արտաքութեան Սարք եւն եւ Զիւններուն կողմէ: Մը — Նուրիկ առթիւն առթիւ. Երկու կողմի համաձայնարարներ համապարտ օր: Կը: Եւ Նոր շաբաթը — Նուրիկ թափմով պատարտ բաց ժամը 2/10 ժամ (Երկուշաբթի):

ՅՈՒՆԱՆԻՆԸ կառավարութիւնը 25.000 դիմորք զիւն եւ Պեղորդի շրջանը, ուր կը գործեն 3000 անգամարներ: Եւնիք պատարտած ըլլալով: Կ'ընենք կը շարունակուին Թեւալի մէջ:

ԳՈՒՆԱՏԵՐ

ՄԱՐԱՆԵՆԻ Հ. Յ. Դ. Նոր Մեծուդի Երկ. վաշտապետ ժողովի կը հրապարակեն Պիտիս — Կաւ խուրդի անդամները, այս ինչուշաբթի երկուշաբթի ժամը 9/10, տուրքական հաւատարմութիւն:

ՇՆՈՒՆԻԿԻ ԽՆՁԱՅԸ

ՄԱՐԱՆԵՆԻ — Կապույտ խաչի Սէնք Անի մահապարտ Գրաւարու Մոնեղին առթիւ կազմուած — կերպուած է, ընդհանրական խնդրեց մը, այս շաբաթ իրկեան ժամը 8.30/10 Թաղին զարդիկ մէջ: Գեղարուստական զեղեցիկ թափմին, Կը թախտած ընկեր Ա. ՔԵՐՈՒՆԵԱՆ Պիտի կ'ընէ Սէնք Անի Ն. Ս. երգչախումբը, զեղակարութեան Հ. ՀԱՄԱՐԱՐԱՆԻՆԸ:

LA VUE
EST UN DES ELEMENTS
ESSENTIELS DE LA PRODUCTION
UN TRAVAIL MAL ECLAIRE PROVOQUE
LA FATIGUE, D'OU DIMINUTION DE LA
PRODUCTION
POUR ECLAIRER VOTRE TRAVAIL D'UNE
FAÇON RATIONNELLE, CHOISISSEZ UN
DES 25 MODELES DES LAMPES
ARTICULEES
« CHARMA »

ETUDES POUR LE BUREAU, L'ATELIER
ET L'USINE
AVEC DIFFERENTES FIXATIONS,
Plusieurs milliers en service aux Usines:
FORD, PANHARD, REANULT, S. N. C. F.
THOMSON HUSTON, etc.
LA LAMPE «CHARMA» ORIENTABLE EN
TOUS SENS EST TRES ROBUSTE
ET INDEGRABLE
Modèle à partir de 1500 Frs. (tout équipé)
Demandez la notice.
En vente chez votre electricien, à défaut,
à notre magasin de gros:
18, Bld. SAINT — JACQUES — PARIS (14)
Tél. COB. 33-27
DIRECTION: ATELIERS CHARLES MARTIN
Département Construction électrique
99, Bld. Haussmann — PARIS (VIIIème)
Industriels ! Demandez notre Brochure
« L'Augmentation de la Production par les Petits riens »

ԱՄԵՐԻԿԱՆԸ

ՀԻՆ

ՀԱԳՈՒՍՏ

ՄԵՆԻՄԱՆԻՆԸ
Դիմել
Adept Mercantile Trading Co. Inc.
162 Madison Street
NEW YORK 2. N. Y. (U. S. A.)
Հայկերէն ընդերքութեան:
ԸՆՏԱՐԱՆ ԿՏՈՐՆԵՐ
ՁԻՄԱՐԱՆ ԳԻՆԵՐ
Հիմարք. AMTIN. New York
Թղթակցութիւն Հայրենի եւ Պեղորդին

ԳԻՏԵՐԻ ԹԵ ԲԱՆՈՒՄ Ե
ՍԱՄՈՒՆԻՆԸ
Նոր, աղիական, զեղեցիկ եւ ընդարձակ
նաշաբաթ: Երկ կ'ընենք հանդիման, փոխանկար
տաք միջոցով մէջ Մոնեղի ՔԵՐՈՒՆԻՆԸ զիւն մը
անցնել, մի վաշտապետ, երթալով:
ՁԱՆԱՆԱՆ ՍԱՄՈՒՆ
31 Rue d'Alexandrie
Հիմարք Gut. 92-65

imprimerie DER AGOPIAN, 17 Rue Damesse — (13)
Le Gérant: A. NERCESSIAN

Քաղկենը կծծի Հայերեն, որ իրենց քաղկե փակեն եւ հանրային ձեռնարկութիւններու դրամ չտան : Եկեղեցիներ եւ հանրային շէնքեր չշինենք, որ մեր մասը ստուգ դատաւայ : Եթէ այսօր կարուան — ներ եւ մայրաքաղաքի մարտիկներ ունենանք, քանոնք կը գործածենք որպէս ստան որ առեկան : Անկէ ետք եթէ որ մեր անոնք անկէտ դատան (Քէ.Ե. մենք չենք հասարակ որ այնքան մայրլ է մեր ապագան) չենք որ ամբարան հասարակին մը ապագային օգտակար կ'ըլլայ աղբին միւս հաստատեմներուն, Հայաստանի մէջ եւ այլուր : Ինչ եթէ այսօր չշինենք, թէ մեր հողին կը ցնդի եւ թէ անոր հետ այդ շէնքերուն յատկացուելէ դատար : Ինչպիսի բնենք ուրեմն :

Պատի պահենք այն ինչ որ պահել կարելի է : Պատի պահենք մեր եկեղեցին որ ծէսով, որպէսդ եկեղեցին այլ իր կարգին պահէ մեր հողին, աւր- քան հարապարտ իր նախադրութիւնը որքան կարելի է : Այդ հարապարտութիւնը կատարելու պիտի չը- լայ : Բայց պիտի ըլլայ որպէսզի տուելու պա- րտաւորութիւն մէջ : Եկեղեցին է որ ի վերջոյ կամարը մը պիտի ըլլայ Ամերիկահայութեան եւ աղբին միւս հաստատեմներուն եւ յատկապէս Հայաստանի հետ : Այդ կը ցուցնէ մեր պատմութեան դասը : Այդ կը ցուցնէ մեր Ամերիկայի մէջ ուրիշ մեզ նման բնակչութիւնը օրինակը :

Մեր քանադայը յարկաւորէ մեր հայերէնի մը- նացած արմատային բաժանի, չենք կենար մայրաքաղ, կը խմբէ փոխառեալ բաժանով, կը խը- մենք մեր ձեռքերով :

Ըլլա՞նք իրաւուն : Չըլլանք պարտաւորեալն : Պահենք զմեզ, Ամերիկահայութիւնը, ազգի լուս- րեան պիտիք, Աստուծոյ պիտիք : (ՀԱՅ. ԵՆԵՂՆԵՒ, Հոգւ. 1948)

Իրազեկներ կը հաստատեն թէ երբեք երբեք — չեղբ զնանք եւ նաեւ հետեւեալ թաղաքական խն- դերները . —

1.— Երկրպագ յանձնել Աստուծոյ Եւրոպ. (Եւր- օթեան), որպէսդ այդ երկիրը եւք մը ունենայ զնպի ծով :

2.— Իտալիոյ վերադարձելը Մատուլայի շրջա- նը : Ճիշտապէս կ'ընայ պաշտպանել այս պահանջը Արաբողոյսի մէջ :

3.— Սահմանադիր Ժողով որ հաստատուի, իբ- րեւ նախադրել եւրոպական խորհրդարանի մը, մասկիւն համար եւրոպական Դաժնացութեան անհամադրութիւնը :

4.— Իտալիոյ մասնակցութիւնը Առաջատանի դաշինքին (գլխավորութեան արեւմտեան եւրոպայի եւ Մ. Եւրասիոյ) եւ միջին :

5.— Իտալիոյ յանձնել ափիկեան Տրիպոլիոյ իտալականութիւնը :

6.— Իտալացի քանտորները դրիկը Փրանսա եւայի :

Իմոս Սփորցա հերեց այն դրոյցը թէ զնման եւ Փարսիկականութեան խորհրդի մը խնդրել Մի — ընդկարական իրաւ : Եւրոպականութիւնները տեղի պիտի ունենան յատկապէս յուշարանի, եւ հա- ւանական է որ Անգլիա եւս մասնակցի :

ԲԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՀՈՒՆԱՏԱԿԱՆ ՀԵՂԻՆԱՅԱՆԻ (Ինտունեզիա) արշաւանին խնդրել քննուցաւ երկի, Արաւմ — վտակեան խորհուրդին մէջ : Մ. Եւրասիոյն կը պահանջեն զպրիկեան կրիւն : Հայաստան կ'առա- քէ թէ համարակարմարեմ կը պատմուին զպրի- քայիկին, հետեւաբար ստիպուցանաւ միջոցներ ձեռք տանել : Կրիւններ կը շարունակուին կատարուել : Կը հերքուին այն դրոյցը թէ քրիկներ եւս առան եւ մայրաքաղաքը : Հայաստանցիները ծոր յայն — դուքիկները կը ծանուցանեն Սուսաթլայի եւ ձա- վայի մէջ :

16ԻՐ ՅԱՐԱԿԵՆ ՎԱՐ ՆՏՈՒՆԵՆՈՎ անձնա — պան կոչու : Մ. Եւրասիոյնու պատմին նախաբա- րութեան նախին պաշտատարներին մէկը, Լու- րնն Տղկէն, 43 տարեկան, որ ամբաստանուած էր թէ զպրիկեան ծիսական է համարյալապապան կազմակերպութեան մը : Մասնաւոր յանձնարմա- րէ կը շարունակուի իր քննութիւնները հակամարե- անք գործերու մասին :

20ԻՆ — ՉՄԵՆԸՐ կը աստիպանալ արտոյցը Եւ- րոպայի մէջ, սկսելով Փարիզէն եւ Հիւսիսային Փրանսայէն : Վախ կայ ոչ ցուրտը աւելի աստա- րանալ :

40 ՀՈՐԻ ՄԵՆՈՒՆ երկու օրը աստիպանալ արտա- քան, հետեւեալով — Եթէք Հոգի Մանէսթըրի մօտ, 33 հոգի այդ Հոգի Դոգիէ ձեռքերը :

ՊՐԱՄԱՏԱՆԻ կաճիկները փակու եւ Թիէռ- քինի ծովային ճամբի, համաժամի վերջին ու- րերու : Մ. Եւրասիոյնը քրիկեան շինարարի 70 միլիոն տարր վարել, քրիկեան վերջնու — թեան համար, քանի որ ապագայեան կառուա- րութիւնը ի վիճակի չէ պաշտպանել երկիրը :

ԻՌՈՐԻ մասին կատարուած քննակարգիւն — ձերք վեկաւան : Որոշ դատարարներ արտաւ եւ նրանապի, թայց իրաւիկներ յատուան չեն վեր- անալ արդիւնքի մասին, քանի որ Մ. Եւրասիոյնը չէ Անգլիա չեն փոխեր իրենց տեսակէտները :

ՅԱՐՄԱՆԱՐԻ ԲԱՅԱՌԻԿ ՆԵՐԿԱՅԱՅՈՒՄ (ՀԱՅ ՎՃՏԻ ԵՒ ԱՅԱՏՈՒԵՆ ԵՐԳԻԳԸ)

ՄԵՆ ՆՄԱՐԻ ՄԵՆ — 5 Յունուար, 2օրե- արթի երեկոյան ժամը 9ին, Սիէնա Varietèի մէջ, Մուտքը հրաշքատմանով : Դիւիէլ ձա — արդեան հրաշքներուն, 6 Place du Treve.—Մար- ցիսեան Եակըր, 14 rue Alsace Lorraine :

ՏԵՐԵԿՈՅԵՐ ԵՒ ՊԱՐ ԿԱՂԱՆԴԻ ԱՌՔԻԻ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի Փարիզի մասնահիւղին կողմէ, այս շաբաթ, ժա- մը 25ն 10, 4 rue Treute, métro Trocadéro :

Կը հրաշքերով Փարիզի եւ արտարաններու անդամները :

ՍԱՐՍԵՆԻ ԱՐՍԵՆԻԿ ԵՐԳՉԱՌՈՒՄԻՐԻ

Տոնաւաղը՝ 25 Դիկտեմբեր, Եւրաթ որ ժա- մը 4էն 5էքէրէ, Մարցիսեի մէջ, Գեղարուեստա- կան ընտրի բաժնիք : Պատի երբէ նաեւ երգաւ — խումը :

Նուադարմար մը մատչելի պիւժէ : Կը հրա- ւիրուին բոլոր ծնողները եւ համակիրները : Միասնեւս մասնակցութիւն 100 Փարսը :

ՄԵՆԻ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐՃԱՐԱՆԻ ԱՆԱ — ԿԵՐՏՈՒԹԻՒՆԸ, 26 Փետր. 1949, Սալ ծնայի մէջ պիտի տայ քննարկական ներկայացուծ մը :

ՏՈՒՆԱՌԱ — ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍ

ՎՄանուկներու Օրոշանք առթիւ կազմակեր — պուած Փր. Կ. Ուայի Տէսիւնի մասնահիւղի կողմէ, մասնակցութեանը կը կրկան ժամովն եւ զպրոցի աշակերտութեան :

26 Դիկտեմբեր Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Հ. Յ. Դ. Տան մէջ :

Կը հրաշքերով բոլոր ծնողներն ու Տէսիւնի հայ հասարակութիւնը :

Մտքամածուցիկները տեղին վեայ առան — ձին յայտադրով : Կը խնդրուի նկատի ունենալ այս Բուսկիւնը :

ԵՆՈՐՀԱՅԱՐԻՔ — Իմ վերմաքին ընթերցա- րութիւնները կը յայտնուի Տէսիւնի, Լիոնի, Պարիս եւ Մ. Փիւրիէի պահել բաղկեմաններու եւ հա- րեակիցիներու որոնք Լիոնի հիւանդանոցին մէջ կ'ըսծ գործողութեան օրերուն այցելեցին :

Ինծի : ԱՆԵՏԻՍ ԲԵՆԵՆԵՆ

ՀԱՐԱՄԱՆԱՐ ՊԱՏԱՐԱԳ

ԵՒ ՀՈՐԵՀԱՆԻՍՈՒՍ ԱՃՈՐԴԱՆԻ ՄԵՋ Այս շաբաթ Մ. Ստեփանոսի տօնին առթիւ հանգիստար պատարով եւ հոգեհանգիստան պաշտան պիտի կատարուի Ափորդիկի եկեղեցին, Նիկիոյ իտալական տաղերովը Տ. ՍՏԵ — ՓՆԱՆՈՒ ԱՐԲ. ՅՈՎԱԿԻՄԵՆԻՆ յիշատակին : Կը խնդրուի եւ յիշատակը յարգող հայրեակիցիներ Նիկիոյ ըլլալ : Ժամերգութիւն ժամը 8.30, Գաաա- րազ 10ին :

ԿԱՐԱՄԱՆԱՐ ԳԱՐՉՈՒ — CARZOU

GALERIE DROUANT — DAVID 52 Fg. St. Honoré Միկնի. Դիկտեմբեր 24 : Բաց է ամէն օր բացի Կիրակիէն :

ՏՈՒՆԱՌԱ ԵՒ ԲԵՆԱՄԵՆԱՆ

Յունուար 9ին, Իսիկ Ռիքիսեան Անուարին մէջ, Իսիկ հանգիստեան հոգարարութիւնը Կազմակերպութիւն տանաւա մը սարքած է զպրոցի մատուի- անը : Համար : Նոյն օրը ծնողներն այլ պիտի հիւ- րաբարուին ԲԵՆԱՄԵՆԱՆՈՎ մը : Տղոց պիտի բաժ- նուի ԳՏՈՒԿ եւ ՆԱԽԸՆԹԻՐԻՔ, Մուտք ապաւ է :

Imprimerie DER AGOPIAN, 17 Rue Damesse — (131) Le Gérant : A. NERCESSIAN

ՉԵՋԻ ՆԱՐԱՐ ԱՆ ՀԱՏԵՆԻ ԶԵ Պարտը վճարել թերթին առաջուած դադրելի վերջ : Կը խնդրուի տպուկ հաշիւները փակել մին- չեւ Դիկտեմբեր 31 :

ՅՈՒՇԵՆՏԵՐ

Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԻՒՒ Փարիզի մասնա — հիւղին Ա. Աւարանեան խումբին ընդ. Ժողովը, այսօր, հիւղարթի ժամը 21ին : Հայերէնի զանգ ժամը 8ին Տ. Ձիւրիկի կողմէ : Sociétés Savantes :

ՄԱՐՍԵՆԻ Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի Եւրվար- րութեան Ժողովի կը հրաշքի Պոտնի ԵՐԵՐԱՄԱ- րտը խումբի անդամները, այս հիւղարթի երե- կոյան ժամը 9ին, սպորտական հասարակեցին :

ԵՆԱՌԻԴԻ ԽՆՁՈՐՔ

ՄԱՐՍԵՆԻ — Կազարդ Ուայի Մէքի Անի մաս- նահիւղի Փրանսական Մոնեզիկի առթիւ կազմա — կերպած է, ընդերսամաշխատան ինչոյցը ԷԷ, այս շաբաթ երկուսն ժամը 8.30ին Քաղկի դպրոցին մէջ, Գեղարուեստական գեղեցիկ քանին :

Կը բաժնարտէ ընկեր Մ. ԲԵՆՈՒՆԵՆԱՆ : Պատի երբէ Մէքի Անի Ն. Ս. Կրոյսխումբը, ղեկավարութեամբ Հ. ՀԱՐԱՐԱՐՈՒՄԱՆԻ :

Պ. Նուրա՝ Քիւլիւքեան, Տէր եւ Տիկին Նու- պար Քիւլիւքեան, Դ. Քաթիկ Քիւլիւքեան, Պ. Լիպարիս Քիւլիւքեան, Նիկի եւ Նիկի Քիւլիւք — ան, Այրի Տիկ. Գարեթեան Քիւլիւքեան, Դ. Քաա- րալ խիլիւքեան, Տէր եւ Տիկին Լուսին խիլիւքեան եւ զաւակները, Այրի Տիկին Զ. Լ. Պապոյան, Տէր եւ Տիկին Մ. Պապեանեան եւ զաւակները, Այրի Տիկին Հայկ Ալլաբեան, սրտի խորունկ կպիծով կը ծանուցանեն իրենց ծոր, ձեռք չոր, եղբոր, հո- րերբոր եւ աղայկանները :

ՏՕԲԻ. ՊՕՂՈՍ ԳԻՆԶԻԻԲԵՆԻ Ժաւը, որ տեղի ունեցաւ 19 Դիկտ. ին, իր բնակա- րանի մէջ, 71 rue des Bourguignons, Bois-Colombes, 81 տարեկան հասակին :

Պատի հաւաքուին իր բնակարանը, հերգար- քի 23 Դիկտ. ին, ժամը 9.15ին :

Յուդարիւսարութիւնը պիտի կատարուի Փա- րիզի Հայոց եկեղեցին, 15 rue Jean Goujon, ժամը 9.45ին, իսկ ժամովն պիտի ամփոփուի, Անիկի հին գերեզմանատունը, ընտանեկան դամբարանին մէջ, ժամը 12.30ին :

ՄԵՆ ՇԱՐՄԻ Հ. Յ. Դ. Վարդապետի կոմի- տէն իր ցաւակցութիւնը կը յայտնի Հ. Գ. Պապ — անի, Այրի Տիկին Օպոլեանի, իրենց եղբոր եւ խնամիկին եւ բոլոր պարագայներուն Պ. ՊԵՏՐՈՍ ՊԱՊԵՆԻ կակնով մաշուան առթիւ :

ՆՈՒԻՐ — Պ. Պետրոս Փապապետի մօտ Տիկ. ԲԵՐՈՒԶ ՓԱՊԱՅԵՆԻ մաշուան առթիւ, փոխաւ մաղիկները Կ. Պ. Պապեանի եւ Հ. Գ. Փաթ — Թուկեան հաղարկան Փր. կը նուիրեն Անիոյ վի- լի աղբարանմանին :

ՊԱՏՐԱՄԱՆ ԳՐԻԾ

Կը փնտռուի ԵՐԻՏԱՄԱՐԻ ՄԸ ԿԱՐ ԵՐԻՏԱ — ՄԱՐԴՈՒՆԻ ՄԸ 17—18 տարեկան որ տեղակալ ը- րայ հարուակարմարեան եւ ծնողքի կողմէ ներ — կայացուի :

Դիւիէ՝ MAISON ARTHUR 58 Rue de Cléry, Paris (2)

ԴԻՏԵԲԻ ԹԵ ԲԱՅՈՒՄԻ ԵՒ ՍԱՌԻՆԻԻ

Նոր, արդիական, գեղեցիկ եւ ընդարձակ հաղարար : Եթէ կ'ըսէք հանգիս, ընտանեկան տաք մթնոլորտի մէջ Մոնեզիկի ՌիլՅոնի ղեկեր մը անցընել, մի վարարել, իբրեւյալ :

ՇԵՆԱՐԱՆ ՍԱՌՈՒՆԻ 31 Rue d'Alexandrie Հիւսիսային Gut. 92-65

BONNETERIE GROS, DEMI — GROS

Տ. ԱՆԵՏԻՍԵՆԱՆ

10 Rue des Petits Carreaux, Paris (2) Métro Sentier, հետաւարի Cen. 36-54

Ձեռք մերքը զուլայի ԵՄԵՆԻԹԻ, կերպի ճե- րմակեցնիներ, մասնաւորաբար շրջան վաճա- րորներու համար :

(Գ. Խ. վերջին մաս)

Անկարելի է, իբրև հակերն ու վառ ամփոփումը մեր բոլոր գիտություններին, չբերի այսօրվա վայրամիտ քաղաքացիական հակառակ ճեղքանիքի մեջ անմահ հայրենասիրտ քաղաքացիներին, որ այս շատ վերջինների վեր է հանում հայ ժողովուրդի բնութեան հոգիները ու նրա բարեմասնությունները, զան համեմատելով ու հակադասելով ուրիշ ցեղերի զգալիություններին։

Մ.

Մեր խառնեք մեզ մեր աշխի ցեղերին, մեր երկրը անուշամ, բայց սուրբ է եւ հին, Որպես լեռն է ինչ պարծառ տեսել հայրենի, Արեւելի մեր լեռն մեզ համար զուռ ու զանգուկներ։ Արեւելի է եղել մեր աշխիցը տես։ Անհետ կորել, անցել է շուր մուշի պէս։ Առաջին է եղել մեր թշնամի, ահա իշուր է տեղը եւ չեղան քարը քարի վրայ։ Անբախուտ է մեր չեղան դարերի պատկ, Շուտ է տեսել երկրի իմ զուռ ու աքաղաղի, Կար է տեսել երկրի իմ երբ ու որը ամենից իմ հայրենայն մեծ մեծն է՝ սուրբը, զերուտ մի մի։

Ձարութեան դէմ վեհասիրտ միշտ, վատի դէմ արեւին։ Բարբարոսներ շատ կը զան ու կ'անցնեն անհետ, Ազգայական խաղաղ կը կը մնայ յաւել։ Քիչ հակամարտ ճեղ հոգին եւ մայլ եւ օտար, Տեսար է մեր երկիրը, սուրբ է ամեն քար, Տարազական բուրբուրք փոքր կը զանան, Արեւի պէս երկրի եւ կը փառուի փառան, Որպէս փոքրիկ կ'անցնէ կ'անցնէ, կ'անցնէ որ Գեղեցիկութեամբ ու փառելով փառ ու լուսաւոր, Կանգնել հարաւորայն լուսն լուսն ու մի կազմակ, Արեւացիք, սիրտ իմ, ե՛կ հաստատել տոհմն։

ՎԱՆՆԵ ՏԵՐԵԱՆ 8. Գ.— Ինձ զարմանում է այն հակառակաբեք, որ Հայը ծննդաւոր հայ զաւթով այս գեղեցիկ քաղաքացիներին Վ. Տերեանը, որը ամեն մի Հայ պիտի անդիմ զիտանայ, մեր զաւթան հանդէսներով, ի թիւս այս Հայրենասիրական արտասանութեանց, իրենք իմ արտասանում։

Ինձ թուում է թէ զրա պատճառը մի մեծ թիւրիմացութիւն է։ Թում է թէ այդ տառաւորքը տառերի տողի ՎՄ խառնեք մեզ մեր աշխի գեղեցիկ կարգաւորները, իրենց տառերի տառաւորութեան տակ, կ'անցնէ մեծ թէ զարիք ցեղերը բաւեր ուղղաւոր են Խուսերի հայտերի, որ չհիմնովին սխալ է։ Տերեանը, ինչպէս զա պարզեցնէ երեւում է ուսումնարքի ամբողջ իմաստից, այդ բաւերով յատկանշում է Հային թիւանի եւ զայն ինչ պատմական ազգերը մեծ Ա. Առաջինում, Բարեւոյն հայերն ու ու թէ Խուսերը, մասնաւորապէս որ ինք Տերեանը ուս թիւանումսիւրի կուսակցից եր, ինչպէս որ այդ մասին ինձ ասաց ժողովուրդ Յովն. Թումանյանի որ տառեր իրենցիկը 1920—1921 թ. եր, Վ. Տերեանի ներկայիս փոխում, ինչ բանաստեղծին ծանօթացնելուց։ (*)

Մ.

Այս բոլորից անկեղ գործական եղանակ — քուրիաները, զառ իս, պիտի լինեն հետեւեալ — սկզբը։

Ա.— Մեր բոլոր պատմագիտ ու պատմաբանները պիտի անայաւորութեամբ ու անհայն լին — հայտաւորով ու մասնաւոր անկող հանդերձ մեր բոլորից ու նրա տառաւորները քաղաքական բոլոր տեսակի գործերը, փամբամանի, իրենց պայտըզ պիտի անհայն, քաղաքացիական ուրիշ շատ մեծ ու պիտի ազգերի նմանապէս դրոշմին հետ, նրան ուժով ու թիւով մեր հանդէ եւ յատկապէս ընդգծել հայ ցեղի այն բոլոր համեմատական քաղաքացիականութիւնը, որոշեցով նա, ի պատիւ իրեն, քաղաքական է ուրիշ շատ, զգալիութիւնը յորդանակում, մեծ ու փոքր ժողովուրդները ի թիւս զնապալ պատմութիւն պիտի օգտագործել փամբամանի, իրենց պայտըզ պիտի սպաւնայ, ինչ զիմ շատ պատմաբանները ձեռնով, ասանց ունէ յորդանակը, բայց եւ — անկեղ եւ — ասանց տարեւորութեան ու մասնաւորութեան։

Բ.— Մեր բոլոր կարգի բարբարոսները Հայոց պատմութիւնը ուսումնարքները, ամենայն անայաւորութեամբ ու խառնութեամբ քաղաքացիական ուսումնարքները անկող հանդերձ մեր ժողովուրդին ու նրա պիտեմը, իրենց պատմական կեանքը ընթացող, կառուած բոլոր տեսակի քաղաքական գործերը, փամբամանի, իրենց պայտըզ պիտի սպաւնայ, ինչ զիմ շատ պատմաբանները ձեռնով ուրիշ շատ մեծ ու փոքր ազգերի այն եւ այլ գործերին հետ, նրան ուժով ու թիւով մեր հանդէ եւ յատկապէս ընդգծել հայ ցեղի այն բոլոր համեմատական բարե-

կիւրը։ Այս տառաւորքը տառերի անցում Շուտա՛յն, որը արտասանելով երեւում էր փրփուով թիւրքին, քաղաքական ասանց։ Անցում մը եւս արտասանելով իրիտ տարի մայր։

ԵՐԵՂ ԿԱՆԱԿԱՆ, ԱՅՈՐ ՋԷՆ

ՄԻՆԻՒՆ.— Ինչպէս Գերմանիոյ բոլոր մեծ քաղաքներուն շուրջեւ Մինիւրի մէջ, մեծ թափով առաւ կը տարտի շրջաբարձիւրը։

Վերջի պատերազմի արձակումն ահա ինչ ուսմանը տարաբնի տակ, անհայն զարմած, այս նկայ քաղաքը մէջ առաւ առաւ տիտիւր պատերազմը մը կը ներկայանայ, իսկ այսօր, հեռահեռ կը վերստանայ իր նախին գեղատարին երեւոյթը, շուրջի արագ եւ հաւաքակէ վերափոխութեան։ Հանրահամարք են զիմ մեծ ժողովուրդին աշխատանքութիւնն ու տոկոսները։ Առիթք են պատահութիւն որ ունենայ շարքներ կը գործէ, կերտելով, յորհեւրա եւ ստեղծարարները համար։

Ճարտարագիտներ, արհեստագիտներ ու բանուորներ, զիւրիք ցերեկին խառնած, աղապար կը վերակառնեն փայտէ շէնքեր։ Ոչ անփոքր, ոչ փոքր ու բուրբ եւ հարկ յոյսեր խնայողութեան նոր օրէնքին պատճառով, յանախ մուրթին մէջ աշխատելու ստիպողականութիւնը, կը կանգնեն անոնց յայտատեւ աշխատանքը։ Մինչեւ իսկ ծե — բեր, մասնուէր եւ կիրք գործի լուսնուն են։ Եւրկարորը զաւթակ զարարաւած են, շուրջին խառնութիւնով, կը պահելովով, զարանիներով, պնդողներով, հետամուտի, հանրակարգ կայալ — անքով։ Վերջապէս շէնքեր կառուելու են, ինչուրեք տեղ։ Շարժման մէջ են մարդիկ եւ վերակ — ներ։ Նպատակը վերակառնել պատերազմին քաղաքին, սեղան, Մինիւրին։

ՏԵՏՏԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆ.— Տնտեսական կեանքը, շատ աշխի միջիններէն է այժմ, գերմանական շուր մարդի հաստատունն ի վեր։ Աշխատաւոր զաւթակները մարդավայրի կ'ապրէ։ Մեղեցիկն է ամէն տեսակ ապրանք առան եւն աւան։ Ռուսիկի կորստիւնը անբարաբար իրենք կարելի է սեւ շուկային ճարկ հիւստեմար, Վերջապէս եւրոպայէն մեծ շուկային մէջ, օրական 15—20 հարաւ փոփոս, ողլ եւ մարթեմ, քար, սառ, հաւ ու արցիւր կը պատիւ, մասնաւոր ինչպիսի տունանք օգրեն։ Շուտը կ'արժէ 4—450 մարդ, (պաշտ փամբ)։ Ընկալողը յոյնայն ապառ եւն մասնիւրին։ 8—10 կ'առ շնորի զարկը, 4 փորը 80 ֆէֆինի։ Կոնցրէ չին ինչին 8, 25 Գ. Մ. Ս. Ան շուկայ կարգին փոփոսը կ'արժէ 14—16 մարդ, արժէ 7—8, շարքը 2—3, եւ արկը 90 ֆէֆին։ Կոնցրէն շարքը կ'արժէ 30—40 ֆէֆին, արքէ լիւրի կը բաւէ։ Մինիւրն այ, առաւ, ամառ եւ ապառ է փառաւոր հայրաւոր 100—300, կ'օրիք 20—70 մարդ։

ԼԻՍԵՆՑ ԿԱՄ ԱՐՏՈՒՆԿՐԻ.— Նոր օրէնքով, բոլորովին վերցած է, խառնութեանը, եւ ինչ-չաւարներն սեփականատէրներն վրայ շարք — պէս եղած իրիտ հայալիկը։ Ասանց մայրաքաղաքի փոփոսները (վարպետներն վարպետներ) ամեն անհատ կ'առաւ եւն հաւ հետին վերաբար արհեստանոցին բաւալ, զիւրիք եւ արագ մասնակցութեանը։ Դրան ընկողը շուրջեւ կ'առաւ ինչ-չաւարներ ունենալ ասանց նախին գիտարար — Թինիւրն, ստանալով որոշ չափով հրահրիք։

Հայկական կեանք

ԲԱՆԱՄԱԻԻ ԱՄՈՒՍՄՈՒՆԻՒՆԵՐ ԳԵՐՄԱՆ — ՆՈՒՆԻՆԵՐՈՒՆ 255.— 400 ՀԱՅՐԱՆՈՅ ԳԱՆՈՒՆԻՒՆ ՄԸ ՀԱՅՐԱՆԸ.— ԺՈՂՈՎ. ՆԻ ԹՂՈՒՄՈՒՆԻՒՆԻՒՆ ՈՒՆԻՆԵՐԸ ՆԻ ԹՈՂՈՒՐԵՐԸ.— ՏԵՏՏԱՅԻՆ ԱՄ. ԱՅՈՐԱՆԵՐ ՏԵՏՏԱՅԻՆՈՎ. ԹՈՂՈՒՆ

Ըստ գերմանական օրէնքի, Գերմանիոյ հինգը ազառ են օտարներն հետ օրինաւոր ամուսնու — Թինիւրի ինչեւր, ի մէջ այլոց ամերիկացի գիւրտերներն հետ, կորստիւնով իրենց գերմանական հայտաւորութիւնը։ Մինչ թէ, նախի Հայրենիք ինչեւր չեն կ'առաւ ամուսնաւոր Ամերիկացիներ — լուսն։ Այս արքային հետեւեալով, անհայն շարքին ամուսնաւոր եղաւ երիտասարդ ամերիկացի գիւրտը մը, որ գերման ֆառաին հետ։

ՀԱՅ ԱՐԵՐՈՒՆ ՀԱՅՐԱՆԻՆԻ ՆՈՒՆԻՆԵՐ. այ օգտուն է այս պատահութեան, ամուսնաւորով մասնութիւնները, որպիսի մոխ չափով չեն ունեցել եւ յունին ուրիշ շատ մեծ ու փոքր ժողովուրդներ, հակառակ իրենց իւրացած զգալիութիւնը իր տոհմին։

Բացի զանից, շնորհ իրենց պարտքը պիտի զարմեն իրենց յանձնումը հայ մասնակցիւր անօրինի ծանօթանելն ու իրեն հաստատել օտարիւրն առն առն ճշդիւ ու քաղքը քաղաքաները, որ զաւթակի եւրոպայի, ամերիկան — ցի կ'առն անհայն մարդիկ արել են մեր ժողովրդի մասին։

Ս. ՎԱՅՆԱՆ

Գերմանական լուսն, հետ։ Անիւր. կ'ըլլանք կ'առն այս շրջաքը ինչպիսիք ապագայութեան կամ օտարաւորութեան, քանի որ, Մինիւրի հարկաւոր — արքա քաղաքացի ապրելու համար հայ հարկաւորներ կը պահել բոլորովին։

Մեղեցիկ, հայ ամուսնին ապագային տեսակ — տալ ու շարժարդ դուրս կուգայ, քանի որ, Գերմանական իր, օրինաւոր պատկի վերջ, կ'ընթարկուի իր ամուսնին, կորստիւնով իր հայտաւորութիւնը եւ կ'ընկող ամուսնուն մասնաւոր։ Վաղք է արքա — քաղաքին խառնութեան թէ Գերմանիոյ ինչ (հ — թէ լաւ քաղաքի կը պատկանին), տիպար կ'ընէր ամառ։ Գերմանական ապագայը հայ ամուսնուն ձեռքին տակ, կ'ընտան, աշխատանք, տոկոս եւ հաւաքաւոր կ'ընէր, որոնց օրինակները եւ փաստերը շատ ունիւր հայ։

Ձարմանիւրն հան է որ, իրենց իսկ խառն — փաստեմար, Գերմանական բոլոր օտարներ — անկեղ մեծ տկարութեան ունին հարկաւորներն են իրենց մէջ զոգնաւոր կը հստակ են կը տարա — ծնէ, Ասոր աղապարքը շատ որ հայապալական գերմանական ինչիւր, շատա՛յն հայերն տարված են կը խոսնի, կ'ընեն, կը օրեն, եւ իրենց հաւաքակցիւրն մէջ կ'առաւ ինչ թէ մեր հայապալականութեան մէջ կ'առաւ գերմանական կերպ (հայապալականութեան կերպ) տեսական շնորհ եւ — ներքին մէկուն մէջ շուր կարգ հարկին կերպ երգան է, ամբարի հեղուկներով ու հայալիք յու — զաւթանով, ի զաւթան ունիւր կերպերն զոնց մէջ շրջաններն կ'ընդ արքի Հայեր, ինչպէս շարք — ցի կ'առաւ են զիւրը։ Յիշում կ'ընդունուի խառն — փաստ է (ի ինչն իրեն հետեւեալ կ'առաւ — կ'առաւորութեան) թէ անկեղ վերապալակ եւ հանդիմով հանդէ հարկին առաւ եւ հոգնաւոր երգիւր, քան թէ գերմանականները։

Մինիւր, կը շրջաններով միախին, ունի մաս 400 Հայեր, Կիւրիակով, Փաստաւ, Կանայն, Կճճճճճ իս։ Սեմ մասով ցոյցած զաւթակ թնախանիներն մէջ Մինիւրի ինչեւրով երկու փայտեայ տաղաւորներն մէջ հաւաքարդ կ'ապրել 60 Հայեր, մուրթ, խոտուն եւ փառաւոր պատմաներն մէջ։ Ունիւր 3—4 Թիւրքաւորներ եւ ինչաւորները հիւստեմարներն մէջ։ Դիւրաւ տարալ չին հայ եւն երկրներն զաւթակներն պէս, ամուսնը Գ. Մարշալիկը այսինքն տաղա — բաւառ հիւստեմարն ապրելով, միջիններն են։ օգրելու համար։ Ունիւր նաեւ 8—10 ճիւրք, ան — կարողները զուրկ ապագայի միջիններն եւ բոլորովին լուսն իրենց վիճակին։

Հայ Գ. Մարշալիկը (Պարտիանի Նախագահութեան տակ), յալորպալական բոլոր Աղ. կ'առ — տները (Աստանան, Վարդապետանի) մէկ ալ հիւստեմարն են ծերեւուն ամուսնաւ որոշ մը — պատմանի կուտակին։ Ներկայ կ'ուտակն նախա — զանէն սեղակով կ'առաւ են (բացի քանի որ քաղաքականութեան) ապագայացած անհատները, որոնք բաւ մը հայերն չեն օգրել։ Ժողովուրդը կամ համակարգութիւնները կ'ըլլան ուսմանը եւ ... Թիւրքերն։ Ժողովուրդը մէկ կը զաւթարդ թէ խառնաւոր կուտակ կ'ընկող կը վաղեց իրեն զիւրով հարկանիւրները կ'ընտան թէ հայաւ — զուրկներով, բոլորած իր մասին, Երեւն — կարտ Աղ. կ'ընդ — կ'ուտակն եւ Զօր. Շէքեր — ծնալին։

«Անպիսի կերպերն Տիւրքաւորներին թեւալաւորով, հոս ալ կ'առաւ են Տիւրքաւոր յանձնարումը մը, հիւստեմարն եւ մեր ու երախտան — քու հայապալականութեան համար։ Տիւր. Միւրիւրն կը կարգին կը զաւթարդ, ու Անպիսի ուրաւաւոր նպատակ — անօգրելները անհայն մը ծանաւոր — ցի յանձնումն են, եւ իրենք ոչ մէկ ապագային կը կ'ընեն, իրենց հարկութեան տակ, աղապարքով մը թնկել կարօտանքներն, հետեւաբար կը հայտարար, ցուր ստորիններն։

Ունիւր 20—30 փորքիներ եւ պատմաններ։ կարող ինչեւր, մասնաւոր հայերին ուսուր — ման։ Սիւր Գերմանականները կը ձգտեն մեր մարդին լիւրս օգրելու, մեծ են այն Հայերը, թիւ — փորքը, որոնք կը նախընտրեն ուսմանը եւ փոխա — զան անհայն օգրելով կը մեղեցան իրեն զալա — ծնանները։ Շուտը զիւրն եւ չին ուրիշ խոսել հայ — չերեցի, ուրիշներ այ չեն գիտեր եւ չեն օգրել արքին, ուժ փառան գերմանական։ Աղ. եւ կու — տակալական հայապալակ կ'առաւորպետութեան մը զգալի պատկան պատճառ, ձուրուր անիւր — տակալին։

Գիտական ամակցումով այ տխուր է կայու — թիւը։ Թինէ Հայապալակն, այժմ ալ Երեւն — անէ, Գիւրգըր Մ. միւր. Տեսական տարին քանի մը արագաւարաւորութեան կուտակ, ասանց ու յալա — քու առն ուրիշ, ոչ ալ կ'ընկողները։ Հայրն է Կրեւն ու հայերին անստորեւորութեան ենթա — կուտակ են գիտաւարար։ Վարդապետար գիւրկի — շով մը կ'ընտան թէ Կիւրիակով 25ին պիտի զալ պատաւարներ։ Բարեւախառար, մեր հայերնա — կիւրիւր Գ. Նուպար Զօրպալ կը օրաւորվել իր գործի արհեստանոցը Մ. Պատարարի համար։

Բացի, մերեւին, հիւստեմարն, ունիւր նաեւ ամեղ քաղաքականներ, որոնք նուրիւր կ'առն

«Հայ Լեզի Օր»

ՊԵՏԱԿԱՆ

«Գիւղացի աղիկը» եւ «Արաբ ջան» : Օրհուրը ստորագրեց : Կրկին Հասարակութեան բաժնի խորհուրդը : Դաժանով իր մասնակցը Գարթնի - Եմբը :

Երկրորդ երեւոյթարդ շնորհակալ դաշակա - Կարուհի : Օր. Վերնիի ձիւհանը՝ որ բացի խաղերէն չափերէն անկախ Հասարակութեան, լրիւթիւմը, կոշիկի (rythme) կարելի է ասել բաժնետիրութեան մէջ չհաճուիչ եւ խաղա - փառութեան պատճառով, ճանօթացնելով իր լազը խաղաղարդութիւնը Բարկուարեան, Օրիկի Գրպարեան, Արամ Մաշադեան, Զուհա - Եման եւ Սպեկիւրեան :

Ինչպէս ի վերջոյ չորով Գարթնեանի այս ծանր աշխատանքը, որուն շնորհիւ մեր Հասարակութիւնը կը ճանօթանայ երաժշտական նոր գործերուն, եւ ուր իր ղեկավարութիւնը ալիք է ընկ - րում աշխատելու, կատարելով ճշտութեամբ եւ միեւնոյն ժամանակ պարզութեամբ :

ՄԱՐԱԲԱՐԻՏ ԲԱՐԱՅԵԱՆ

ԳԱՂՈՒԹԻ ԳԱՂՈՒԹ

ՀԱՅ ԲՈՂՈՒԹԱՆԸ ՀԱՄԱՐՆԵՐԸ ՄԵՐԸ. ԱՐԵՒԵԼԻՔԻ ՄԵՋ

Այս տարուան Ապրիլի սկիզբը գումարտեցաւ Մեր. Արեւելի Չայ Անտարակեանի Միութեան 20րդ Համագումարը Գէրոսթի մէջ : Առաջին Համագումարը տեղի ունեցած է 1924ին :

Բողոքականներն ընդհ. Քիւր Մեր. Արեւելի մէջ 1945ին Հասած է 95000 : Այս Քիւրի ժող չափը զօրէն վերջին երեք տարիներու ընթացքին 7500ր յաճելի : Բոլոր Հազար տակն նուազած մը մեկնելու ինչպիսեւ, իսկ այսօրուան Քիւր արձանագրած է երեք տարեկան մէջ :

Ենդկային կան 23 եկեղեցիներ, 25 Հոգեւոր պաշտօնեաներ, որոնց 16ը ծննդաբան պատան - լիներ : Համայնքը կը ղեկավարուի 4եզր. Ժամբ - իր մը կողմէ, բաղկացած 11 կրօնական անձնա - րութիւններէ :

Երեւոյթարդ անցողի տարուան չորսնիս եղած է 200.000 լիւր. ոսկի : Ստոր իր խորհարարին ը - կեղութիւններ խախտի թափով չին ժամանակը չայ բողոքականներուն :

Չայ բողոքականներն տարիներէ ի վեր Հա - Եմբային եւ միւս յարձանակութիւններուն հետ : Եմբային լաւ կողմակցութեամբ են : Մեր. Արեւելի մէջ Չայ Անտարակեաններու ճնդր եր - րանք է պատկն իրենց գոյութիւնը, Սուրբիւ եւ Լի - րաբանի այս քրիստոնէական տարր կաթոլիկ եւ օրթոտոքս եկեղեցիներու կը պատկանի :

Գարգիւրեան Քիւր կը հասնի 20ի : Աշակի - րտեան Քիւր Լիւրանի մէջ 532 Հոգեւոր առնի է, իսկ ընդհ. Քիւր 2268 է : Աշակիւրտեան 45 առ Հարկեր բողոքականներու գաւառիկն են, իսկ 55 տղանք լուսաւորեալ : Այս Քիւրի մէջ կը մտնեն 11 օտար լուսնողներ, որոնց 37ը բնիկն են, իսկ 34ը լուսն : Իր պատանակարեն 143 ու - սուցիւրներ : Եստեղը աւազան են բարձրագոյն կարգաւորներ :

Անցեալ տարի Հիւր գործեցան կրիկական

բարձրագոյն Հաստատութեան մը, որ տեսնի մը տեսչականը պիտի դառնայ ու բողոքական կար - քանակներուն Համար ուսուցիչներ պիտի պատ - րաստէ : Այս ծննդանիկի նիւթական կ'օժանդակէ Ամերիկայի Հայ Անտարակեան Եկեղեցա - ցութիւնը :

Երեսուցական կողմակցութիւն մը ու - լին, ճանչցուած իրեն Գրիստոնիայ Զանի ըկե - րացութիւնը : Անքան - անտարակեաններ. Քիւր 900ի ժող է : Անին փոքր իկ ամառները ը ճա - ւանայի, նախքան Պատանակեալ Արձագանքս փորձաշաղկ երկարաթիւթով Քիւր : Հակառակ այս միութեան ջանքերն, Համագումար դասն է որ - երեսուցարդը Հնդկեան կ'օժանդակէ եկեղեցիներէ :

Նկատելի է որ բողոքական Համայնքին մէջնէ Հնդկեանի կ'անհետանան զանազան աղաղակներ :

Իրեն ուրիշայի կ'ելուք կարելի է արձանա - ցիւր որ թրքախոսներն, այսօր առհասարակ բող - րական եկեղեցիներէն ներս : Սուրբիւ եւ Լիւր - անի բոլոր ժողայեաններն մէջ, աճին կողմ այս - անկու լիւր առ ինչիկ կարելի կը կարգուի Հա - րիկանի, ինչի՞ մէջ միեւնոյն ու Հայերէն խօսել :

Եստ անդամներ երեսուցարդներ մերժած են մտիկ ընել թուրքերէն արաբոյութիւններ եւ ստեղծ են պատուելիներ Հայերէն խօսել :

ԳԵՐՈՒԹԻ ՀԱՅ ԾԵՆՄԱՐԱՆԻ Համար բաց - ւած Հնդկադանակի խանդավառութեամբ կը շարունակուի Մ. Լուսնայեանը : Հայաբառ կեղ - րութեան մէջ, շնորհիւ ընկեր Լուսն Զանի այ - ցելութեան :

Միայն Գոթերի Հայութիւնը տուած է 14 Հա - ցար տարր :

Հանդէս մը միջոցին, որ կողմակցութեամբ է Գոթերի մէջ եւ ընդ Չայ Ծննդանիկն Օգն. Կեզր. Ծննդանիկներն կողմէ, 800 տարր դա - ցած է արձակ մէջ :

Հայ Օգն. Միութեան Կեզր. Կարողութիւնը արժանաբան է Հազար տղայ : Քիւրիկներուն Հայր. Միութեանը Հազար տղայ, Քիւրիկի եւ Երեսուցարդ Առաջնախորհրդը 300, Զմկանա - ցի Հայրերանէներուն Միութեանը Հազար, Կարիւն - ցիներուն Հայրերանցիկներ Հազար, Քիւրիկն Հայ - րիկանցիկներ 500 : Հայրերանցի փիլիք (Պետ - րոս) Առաջնախորհրդը Հազար տղայ : Բաժանեցող Թափառական սկստականներ կազմած մը, աւե - լիք զան Հազար տղայ արժեքով : Հանդամներ - Քիւր կը շարունակուի :

ԾԵՆՄԱՐԱՆԻ մէջ կազմուած է 1947 ժայի - քին Գիւրիական Միութեան մը որուն հիւստանի է զարի տղայ անձնակներուն մասաւր զաւգաններ, մասնին, զոտ զիտական գաղտնաբերութիւնը : Միութեան անձնակ կրնան ըլլայ բարձրագոյն կր - թիւներն ունեցողներ : Այս տարուան ընթացքին խօսած են պիտի. Արամեան, Քիւր. Արամեան, Գ. Մարկայան, Քիւր. Գրգանեան, Քիւր. Մ. Գրի - րտեան, Քիւր. Միքիլեան, Քիւր. Գրգանեան Մա - րիկ, Քիւր. Միքիլեան Գրգանեան Քիւր մասնակցան - րու եւ Քիւր Ժողովարդներ Համար :

★ ԾՆՈՒՄԱՐԻ Համարին մէջ յանդամա - րած եղած է Հայի Անտարակեան Միւսն իր Դանակի 1903ին : Թաղումը կատարուած է Հոն քաղում - քանու :

տեղի անտարրերութեան առկ, անպաշտպան ու անօնական մնացած են : Իրաւաւոր Կարգաւորա - ւան կարելի է իրեն զանեղ պատուելու : Համար : Ծանկիւ չէր որ, ինչպիսի տակաւն օգրելու առ - թիւ, Փաստայար կարպալ Սաշի Ժաղան տիկն - րուն ալի, կողմակցութեամբ արդուա : Հայրեր - ներ ունեւայեցը, մեր տարաբառ Իւսանդերուն, լուսած քանապակիներուն ալիքելով, նուրբերն անախով, միլիթարիս : Համար :

Հայ անդործներուն Քիւր Հնդկեանի կը պակ - ւի : Եստեղ ներկայ ապառ օրհնել օգտուելով ալ - րապաշտպանութիւնը բացած են : Տնտեսականեան աւելի կողմակցանքներուն դործն է որ թոյլ եւ տարու է մեր կարողութիւն մէջ :

ԲՂՈՒԹԻՅԻՆ

(55)

« ԵՄԱՐԱՆ ՆԻ ԲԵՐԲՈՒՆԸ

ԹՈՐՈՍ ԼԵՍՈՆԻ

ԳԼՈՒԹ Բ.

ՍԵՒ ԼԵՆ

Այս անգամ Եմբիլի գոհ, յանձն առած էր բաժնետիր իր անտարրեր, ուստի, Համարուելին վերջին թիւն : Հետ դարձան արտ օգտութեան Հե - ծուա յորին : Դրայ Դորինիս ընկերութեամբ չրիս - պատան Բարիկն են անոր աղաղակներն, չրիս - կուցեան Գրգան Սե Լուր՝ ուր աղաղակն զի - քը Հնդկեան Իրիթմիկ Մարտիկ խաղեր. քանի մը ժամուան ճանաչայ Հաղի եւ քանիք վերջին է - րնէն զիւրին :

Թորոս զի մը աշխարհով ընկերանքներ վերջը կը հարկեր որ զիւրեղեան անտարրերուն եւ ծա - րեղուն մէջ ծանկուցեալ, չուրիք յայեալա որ Կոտանայեան եւ վարդապետը միայն ծանցեր էին : Առաին Կոտանայի ան քաղի յայեղով ժող - րենց, որ իր քաղեր տաղով ծանցին ընկեր իս - տանայով : Լուսնայ արեւելեան կողմի ժայռերուն մէջ անհետացան : Մեր եկու Հոգի մնացել դար - ւա վարդապետեան ու բաւ :

— Հիմա, Հայր տար, մեր երկունքն կը մը -

ուր վանիկ մէջ խոտանութեամբ արդիւնուած էր ա - րեւել ծննդանիկն Հրամանի գոտար լուսն : Առաին երկունք քանակութիւն վերջ մայր զաւգանեցող վեր առն, եւ քաղերէն մը վերջ դաներ բացուե - ցան նաեւ Թորոսի :

Մեր Միւսարդիւր կը Թորոսը տեսաւ, ալ - քեր արքունիքով լեզուեցան եւ ձեռները երկիւր տարանելով փառ կուտար Աստուծոյ՝ որ Թորոսի անհետանալ կորուսողը մը յարուցիւր էր ի վեր - կուրիւն : Հայ եւ Առաին եկեղեցիներուն որոնք միայն խաղաղութեամբ Կ'աղաղեն եւ յանուր Գրի - տոսի զիւր չէին բացուր :

Եւ ինչպիսի ձեռներ անտարրութեան է միւս անցեալին Դրայ անպառ խօսիլ եւ պատմել, նոյն - պէս Միւսարդիւր Արամեան կը պատմէր թէ՛ քանի տարած վաճակ բնոր քաղեր կը Լեւոնի եւ Թորոսը տեսնուր, եւ թէ անքան ինչպէն զիւր փրով ընդունած էին եւ իր ինքնազնեկ կատա - րած, թէ դրամական օգտութեան մը, թէ պաշտ - ւանութեամբ անհատական ուն ղէմ, Յոյներուն եւ Լուսնիներուն :

Բայց մերձայեան ժամանակով թէ՛ մեր ճա - րարները ստանալին ճամբի եր կուտան, Կարա - յից իրենց իրեկարուր եւ անկան առ, եւ այսպէս Թորոս զի մը Հանգապանուր վերջ, եր մեր եւ Կիւրիկներն ներկայանալ ան առաին իրեն Հար - քի թէ՛ ինչ էր իր Կոտարուրիկներ կը դործն - րու յառապելուր : Թորոս Հակոբյան թէ իր յա - տակալները պատարաստուր Համար իրեն Հիւր է - րած էր, եւ թէ Կիւրիկ բոլոր չընթանել պատկի, աճին տեղ ճանչալ ու տոյնիլ եւ անկից վերջը գործի սեղի :

ՍԵՐՈՆԸ

բարոյականի կը ջառքեր, կը ճառելու համար
արտադրութեան արեւելքէն: Ճեպք կարելի է
արգելիլ ածուխի գիններն բարձրացունել, նկատի
առնելով համադարձեցներուն աշխատավարձը: Այս
բարձրացումը կ'ազդէ ամբողջ անտեսութեան
վրայ:»

Աղբայնացունան հաստատութեանց բարեփոխ-
ման խնդիրն ալ շտապելի վիճել, վարչապետը եղ-
բակացուն:— Կը ինչպէս մը: Բողոյքէն մեզ դա-
տել ոչ թէ մեր դիտաւորութիւններէն, այլ զորո-
րէնէն:»

Աքսիսեանի դաշինքի պատշաճ

Արեւմտեան Հինդ պետութեան չորսալայտու-
ցիները եւ Քանադայի պատգարիակ Դէ, որ եւ-
կու ժամուան խորհրդակցութիւն մը ունեցան Մ-
նահանգներու արտաքին նախարար խորհրդակա-
նին հետ: Ճեպքովքն վերջ ֆրանսական դե-
պարտ վարչապետը թղթակցեցուն թէ ինչ կ'աշխ-
տենք ըստ ըստ բանակցութեանց մասին եւ կ'աշխ-
տենք:— «Էստ ըստ միայն եւս թեանները կ'ըն-
քուած են:»

Իսպնի իւր արեւելք, դիտաւորական չըլա-
մաններու մէջ կը հաստատեն թէ Արաւոնեանի
դաշինքը իր դիտաւոր գիծերով մշակուած պիտի
ըլլայ շարքով վերջ, եթէ անակից մը չըլա-
տարի: Այնուհետեւ կը մնայ վերջնական խմբա-
դրութիւնը:

Նոյն աղբիւրին համաձայն, դաշնագիրը կը
տրամադրէ որ Մ. Նահանգները եւ Քանադա օգ-
նուորեան հասնին արեւմտեան Ներքալի, եթէ
յարձակում կատարուի Ռ. Միութեան կամ ուրիշ
նոյն պետութեան կողմէ:

★ Զօր. ար Լաբր ար Թաւիլի, Գրանտայի
սպարապետը, Դէ. օր աշէ անցուց Պուրիշիզը.
Ճեպքովքն վերջնական հաստատութիւնները, ըն-
կերակցութեամբ ճեպքովքն, Ալգիլի, Անկի-
կայի, Հայնաւայի եւ Պեմիլայի սպանեան (բոլոր-
եան ալ աղագու Արեւմտեան Միութեան սպայա-
կալին): Այս առթիւ փոքուեցան կարգ մը նոր
գիւղեր:

★ Առտունի թերթերը կը գրեն թէ Աղիլի
յանման ինչ ինչ անցուց օգնական ճաշի իմ
ճեպքովքն, Պեմիլայի եւ Հոյնաւայի: Արեւմտեան
Ներքալի օգնականի պաշտպանութեան գիծա-
բարձրութիւնը պիտի ստանձնէ Մեծն Բրիտանիան,
մարտավարական թէ իր եւ թէ դաշնակցներու
օգտաւորութիւնը: Աղիլիական նոր օգնա-
կալ, Էվամբրի, պիտի ունենայ ժամական 530 մղոն
արագութիւնը:

★ Աղբ. փողովքն ներստակ. յանձնարարներ
40 միլիոն ֆրանկի րացաւորի վարձի մը քուէարկեց
դիւերները, Արեւմտեան Միութեան սպայակալին
տեղաւորման համար, ժողովելովորի մէջ: Եւս-
մանողովորի 13 շաբաթավար անգամները ուս-
մանը ընդգրկուած: Իրենց ներկայացուցիչը,
Տիւրք, յայտարարեց:—

«Առաջին անգամ է որ վարկէն կը ըսէ ար-
կուր յայտարարութեան ատեն, սպայակալին մը
տեղաւորման համար:»

ԲԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՅՍԱՎՈՒՆԵՍԱՒ սպանեացի գոյալայ մը,
Ֆէրմանեղ, հակառակ համաքաղաքներու բո-
ղոքին:

ՅՐԱՆՔԻՆՊԵԼԻԱԿԱՆ սահմանադրութի 50
հազար բանտարկներ որոշեցին շաբաթական գոր-
ծաւորի:

ՀԱՆԱՏԱԿԱՆ ՀԵՂԱՍԱՆԻ (Իտալիական)
պետեղարկին առթիւ, Մ. Նահանգները ամիս մը
պէս դադարեցուցին Մարզիւր թաղողով նախատե-
նաւան մարկերը: Իտալիական Ուոշիկիւնի մէջ
կայացուցիչը յայտարարեց թէ Ամերիկա կ'ուզէ
զայտարարել իտալական իրենց հանգաբաւու-
թիւնը: Ապառնութեան խորհուրդին մէջ ալ, ա-
մերիկեան պատուիրակը պահանջեց ամիսկապ
մարկեցիքն կրակը: Հոյնաւայի ներքալայտցուցիչը
90 յարկեան հասնող, րացաւորեց թէ կատար-
ուած գիծերակալ գործողութիւնը միակ ինքնոյն
է համաքաղաքութեան վերջերս: Հոյնաւայի
Հեղեղատար, թէ անոր կապին կան ճիւղատարի,
Պիւրիլայի, Մայրաքան կողմերու եւ Իտալիկի
համաքաղաքներուն միջին են: Արաւալեան պե-
տութեան իրենց բողոքեցին Հոյնաւայի նախալայ-
մանին դէմ, — Հոյնաւայի զօրքը քրտեց Մու-
մարիայի մայրաքաղաքը, Պուրիլիկի, իսկ ճա-
մայի չըմանի մէջ շարքի արտադրութեան հա-
րուած չըլանք: Նախալայ քրտուած էին Իտալի-
նիոյ անգամանք թաղաքը, Մարաքիթա, որ ունի
500.000 ընակիչ: Թիլիները կրակի տուած են թա-
րիւղի հանքեր:

ԿԱՌՈՒՆԵՍԱՒ ծափոնի զպտարգալի աստ-
ուածքը, որք. Ժամով, Վարչապետ Հիւրթա
եւ Հինդ քաղաքները: Պուժողութիւնը կատար-
ուեցան համաձայն ամերիկեան համաձայնարին
կարգաւորութեան, մեծ դաշնապարտութեամբ:
Մարաքիթայի ղեկի կառավարման շարքին ա-
ւանդ օչնակարի եւ թերան շարքին, քաղի մէկ-
կուցին որոնք պատասխան աղթեցին կը մը:

ԶԱՐԲԱՆԿԱՐԻ
ԲԱՑԱՆՈՒԿ ՆԵՐԿԱՅՍՑՈՒՄ
(ՀԱՅ ՎԵՏԻ ԵՒ ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ ԵՐԿԻՐԸ)

ՄԵՆ ԵՄԱՐՈՒ ՄԻՆ.— 5 Յունուար, Չորե-
քարթի երեկոյեան ժամը 9ին, Միլէմս Variétésի
մէջ Մուսուր Շարիքատմանքով: Դիւիլի ձա-
պարեան եղբայրներուն, 6 Place du Trevey.—Ամբ-
րիւսան Յակոբ, 14 rue Alsace Lorraine:

ՏԵՐԵԿՈՒԹ ԵՒ ՊԱՐ ԿԱՐԱՆԻ ԱՌՓԻԻ
Կարձակեցուած շ. Ե. Դ. Նոր Սերունդի
Փարիզի մասնահիւրէի կողմէ, այս շաբաթ, Ժա-
մը 25ին 10, 4 rue Greuze, métro Trocadero :
Կը հրաւիրուին Փարիզի եւ արտաքաններու
անդամները:

ՄԱՐՍԵՅԻ
ԱՐՄԵՆԻԱ ԵՐԳՁԱՒՈՒՄԻՐԻ

Տոնածառը՝ 25 Դեկտեմբեր, Ետրաթ օր Ժա-
մը 45ին կէսերէն, Մարզիւրի մէջ: Դեղարուեստա-
կան ընտրի բաժնիով: Պիտի երգէ նաեւ երգչա-
խումբը:

Նուագախումբ եւ մատչելի պիւլի: Կը հրա-
ւիրուին բոլոր ծնողները եւ համակիրները:
Մարիաբու ժամակցութիւն 100 ֆրանք:

ՏՈՆԱԿԱՆ — ԴԳՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԻԿՍ

ՄՈՒՆԻԿԱՆԵՐՈՒ Օրուան առթիւ կազմակեր-
պուած Ծ. Կ. Խաչի Տէպիւրի մասնահիւրէի կողմէ,
ժամանակցութեամբ կ'ընկան ժառանգի եւ դպրոցի
աշակերտութեան:

26 Դեկտեմբերի Կիւրակի կէսօրէ վերջ ժամը
3ին, շ. Ե. Դ. Տոն մէջ:

Կը հրաւիրուին բոլոր ծնողներն ու Տէպիւրի
հայ հասարակութիւնը:

Մանրանկարչութիւններ տեղին վրայ առան-
մէ յայտարարով, Կը խնդրուի նկարչ օւնեցող այս
թուականը:

ՀԱՆԻԿԱՆ ՊԱՏԱՐԱԳ

ԵՒ ԴԵԿՏԱՆԻԿԱՆ ԱՆՈՒՄԻՐԻ ՄԵՋ
Այս շաբաթ Ս. Ստեփաննոսի տօնին առթիւ
հանդիպար պատարագ: Եւ Հոգեհանգուստեան
պաշտօն արտի կատարուի Անթիմիլի եկեղեցին,
Նիկոմիդիոյ վաստակաւոր տաղերոջ Տ. ՍՏԵ-
ՓԱՆՈՒՄ ԱՐԲ. ՅԱՎԻԿԻՄԵՆԻԻ յիշատակին: Կը
խնդրուի իր յիշատակը յարող Հայրենակիցներ
ներկայ ըլլալ: Ժամերգութիւն ժամը 8.30, Պատա-
ւար 10ին:

ՆԿԱՐԱՀԱՆԻՄ

ԳԱՐԶՈՒ — CARZOU
GALERIE DROUANT — DAVID 52 Fg. St. Honoré
Միշեւ Դեկտեմբեր 24: Բաց է ամէն օր քաղի
Կիրակիէն:

Կը ՓՆՏՈՒՄ — Տիկին Սըրուէի Պաշտան
կը փնտէր Գ. Միւրայէի Բիւրիւմանան (Միւրայ-
ցի, Պուստ), Գ. Միւրայէի Բիւրիւմանան, Չառիկ
Բիւրիւմանան, Անիկի Բիւրիւմանան: Տեղեկա-
ցիւն Տիկին Սըրուէի Բիւրիւմանան, 51 rue de la
Defense: Issy les Moulinaux (Seine):

ՍՏԵՓԱՆՈՒ ՍՐԲԻ ԵՐԿՐԱԿԻՆ

Այս շաբաթ, Փարիզի Հայոց Ս. Եովհ. Մի-
տիլ եկեղեցւոյ մէջ պիտի կատարուի պատարագ
Ս. Ստեփաննոսի տօնին առթիւ եւ ժամանակը Հո-
գեհանգուստ Նիկոմիդիոյ վաստակաւոր տաղերոջ
Ստեփաննոս Արք. Յովակիմեանի յիշատակին:
Պատարագէն ծառ հոգարարութիւնը կազմա-
կերպած է ժամանաւոր ընդունակներու ի պատիւ
Դարպա Դասին:

Մեջէն Մարտիները կ'ընկան, ոչպէսդ ասու-
մին թաղաքիւ յոխտանքին չըստան: Ըրա-
միւրեան ալ զգուշացան անոնց անհիւն: Զօր. Թո-
մի օր ինչմէջ մը իր պատմական անկոնը, կ'ընդ
ստանում աշար եւ պատասխան համբիւր:

Imprimerie DER AGOPIAN, 17 Rue Damesme — (13)
Le Gérant: A. NERFESSIAN

ՉԵԶԻ ՀԱՄԱՐ ԱՆ ՀԱՅՆԻՆ ԶԷ
Գարտը վճարել թերթին առաքարը դպրոցի
վերջ: Կը խնդրուի տակաւ հայկերէն լիակի մի-
շեւ Դեկտեմբեր 31:

ՏՆՈՒՆԴԻ ԽՆՁՈՐԸ

ՄԱՐԱԵՆ — Կապուր Ուայ Սէթ Անի մա-
նուիւրի ֆրանսական Մոնիւրին առթիւ կազմա-
կերպած է ընդարձակապաշտան խնդրոյ մը, այս
շաբաթ երեկոյեան ժամը 8.30ին թաղին դպրոցին
մէջ: Գեղարուեստական զինեցիկ բաժնի:

Կը բանտարեւ ընկեր Ս. ԲԵՐՆԵՆՆԱ
Պիտի երգէ Սէթ Անի Ն. Ս. երգչախումբը,
ղեկավարութեամբ շ. ՀԱՄԱՐԱԶՈՒՄԵՆԻ:

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ — HAIATAN
շ. Ե. Դ. Նոր Սերունդի մայրցիւր 21րդ Թի-
ւը (1948 Նոյեմբը), կէս առ կէս Հայերէն եւ
ֆրանսիէն, այսպոյն րոպանդալիքները:
Տարեկան բանօրին (Տրանս) 280 ֆրանք:
Ուրի երկիրին 450 եւ 400 ֆրանք: Հայացի —
Hrant Palouyan, 43 rue Richer, Paris (9):

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ, ԴԵԿՏԱՆԵՐ 1—10

Շարժակաւոր թեմաք ստացած ենք հետեւեալ
բանօրինները:—

ՓԱՐԶԻ ԱՄ. 800 ֆրանք, փոք ՏԷ ՇԵՐԻԻ
ԱՄ. 1600, ԳՈՐԴՈՐԴԱՆԻԱՄ ԳՐ. 1450, ԼՈՒՆ
Փող. 3 Հազար, ՄԱՐՍԵՐ Դաւ. 2850, Ս. ԺԵՐՄԵՆ
Դաւ. 1600, ՓԱՐԶԻ (16) Օսմ. 1450, ՕՐԵՆԻՆԻԼԻԻ
ԻՄԵՆ. 400, Ս. ՄԱՐԶ Զար. 800, ՄԱՐՍԵՐԻ Զար.
3900, ՎԻՐԻՐ ՄՍԵ. 2000, ԼՈՒՆ ՄԿԻ. 800, ԿԱՐ-
ՏԱՆ Գոր. 800, ԱՄԺԵՐԻ Նաւ. 800, ՄԵՎԻՐԱՆ
Փաթ. 800, ՍԵՐԱՒ Պապ. 2 Հազար, ԱՄԱՐԻՎԻՆ
Պաւ. 1600, Ս. ԼՈՒ թիւ. 1600, ՎԷՐԵ Պաւ. 1300,
Ս. ԱՄԵՐԻԱՆ Տ. Ե. 1500, Երթ. 1800, ՊԱՆԵՐԻՆ
Մալ. 800, ԱՐԵՐԻՆ Նիւ. 800, ՓԱՐԶԻ (15)
Յակ. 1450, ԲԱՐԱՐ Երթ. 800, ԲԱՆԵՆԻ Առ. 800,
ՓԱՐԶԻ (20) Թաւ. 1500, ԱՄԺԱՆԹԵՐԻ ԲԵ. 700,
ՏՐԱԿԻՆԵՆԱ Նաւ. 800, ԱՄԱՐԻՎԻՆ Նաւ. 1050,
Շ. Մ. Բ. Մ. Հազար, ՄԱՐՍԵՐ Վարդ. Հազար,
ԻԶԻԼԻ Մար. 800, ՓԱՐԶԻ (15) Բիւր. 2 Հա-
զար, ՓԱՐԶԻ (8) Դաւ. 800, ԱՄԺԻԲ Նաւ.
1200, ԼՈՒՆ Պող. 800, ՆԵՐՈՒԹ Դաւ. 800, ՊԵ-
ՄԻՆ, Գաւ. Նոյեմբը, ՆԱՒԻՆ Պող. 1600,
ՄԱՐՍԵՐԻ Փալ. 1600, ՓԱՐԶԻ (9) Թիւ. 2 Հազար,
ՓԱՐԶԻ (14) ՏԷ. 1500 ֆրանք:

ԽՆՁՈՐԸ ՎԱՆԱՍԻՄ ՄԵՋ

Կապուր Ուայ խնդրոյ այս կիրակի կէսօ-
րէն: Գեղարուեստական բաժնի: Հանձնի Ժա-
ման միշեւ երեկոյ:

ԵՆՈՐՀԱՄԱՐԻԲ — Այլի Տիկին Նուարդ Եղիւ-

դարեան, Գ. Թորոն Եղիւարարեան, Այլի Տիկին
Արտաւակ Նուարդեան, Տէր եւ Տիկին Ետրու-
թիւն Եղիւարարեան իրենց խորի շնորհակալու-
թիւնը կը յայտնեն, թէ անոնց որոնք անձամբ
եւ ծաղկապսակով ցաւակցութիւն յայտնեցին,
իրենց անձունը, եղբոր եւ անիւնի Գ. ԿԻՐՈՒՄ-
ԱՆ ԵՂԱՐԱՐԱՐԻՆԻ ժամանակ առթիւ:

ՄԵՆ ԵՄԱՐՈՒ — Այլի Տիկին Մարիա Պապ --
նան եւ զաւակները Գրեգոր Վ. Պապեան իրենց
խորի շնորհակալութիւնները կը յայտնեն բոլոր
անոնց որոնք անձամբ կամ քրտուր իրենց յար-
դարեւ եւ ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց ող-
բակալ ամուսնուր, Զօր եւ եղբոր Գ. ՊԵՏՐՈՒՄ
ՊԱՊԵՆԻԻ կ'աշխատէ մաւուան առթիւ:

ՊԱՏՐԱՍ ԳԱՐԺ

Կը փնտարուի ԵՐԻՏԱՄԱՐ ՄԸ ԿԱՐ ԵՐԻՏԱ-
ՄԱՐԻՆԻՆ ՄԸ 17—18 տարեկան որ տեղեկ ըլ-
լայ հաշուաւորութեան եւ ծնողները կողմէ ներ-
կայացուի:

ԴԻՐԻՆ՝ MAISON ARTHUR
58 Rue de Cléry, Paris (2)

ԳԻՏԻԿ ԹԷ ԲԱՏՈՒՄԻ Է

ՍԱՍՈՒՆԻԻ

Նոր, արեւական, զինեցիկ եւ ընդամանի
հաշարար: Եթէ Կ'ուզէ հանել, ընտանեկան
տաք Թիւրքոյն մէջ Մոնիւրի Քլէյմին գիւրեւ մը
անցնել, մի վարակել, իրարու:

ՏԵՄԵՐԱՆ ՍԱՍՈՒՆ
31 Rue d'Alexandre
Հիւսիսու Գու. 92-65

Մեծն Սուրիոյ հարցը
երկէ եւ արսօր

9.

Ս. ՍԱԼՏԱՆՈՒԲԵԱՆ

ՀԱՄԱԿԱՆԱԿԱՆ ՆՆՈՒՆԴԻ ԱՌՈՒԻ Զամակա — տունները գոց ըլլալով, Վեստաշի Երբոր համարը լուս իր տանի երեքսարքի օր :

Բուռն քողովներ
նոյանսական արշարանիսի դիմ

Ապագոյութեան ինքնուրոյն ելք. օրուան ինտերն մէջ, խորհրդային պատմութեան, Պ. Մալիք, ստաշարից քանակները քաղաքից, վճարային նախարարական հոգեւորով Հոյանասն եւ պահան — ղելով որ ամենակէս եւ քաղէ իր զօրքը ինտերն — դիսին: Պահանջեց նաեւ յանձնարարութիւն մը կազմել Ապագոյութեան ինքնուրոյն անդամներին, որպէսզի Հակն պարագումը զործողութեանց :

Առաջին առթիւ Մ. Նահանջներն էին որ, բացառական դիրք ընկնեցին Հոյանասին դէմ. բայց անորը պարագայն եր պահանջներն երկու կողմիցն դադարեցին կապել եւ եւ զայն իշխանութեան Արարական ալ ձայնակցեցաւ: Բայց խորհրդաւ — լիս պատուականոր շատ մեղմ դանդիւ ամերիկեան քանակներ, վերջովեալ պահանջները դրաւ, իրեն խաղաղութեան մը :

Քաղաքական շրջանակներու մէջ Հասանական ղեկը քանի որ ընդունուի խորհրդային քանակներ — ւր, Բրազիլիոյ զայն եր նկատուի ուղղութեամբ, միեւնոյնու ճամաղ Հոյանասին Հնդկաստանի զործորներն, ճնշող այն պահանջները Հոյանաս Համախաղաղութեան մը կը տեսնէ :

★ Կերէլին յուրերու Համաձայն, Հոյանասի — ղեկը կը շարունակեն զինուորական զործողութեանցը: Իրենց քանակներն թիւն է 10,000: Աւելին բացառելով օդանավներ: Բանակը ուսանող կը քան — են իր դրական նահանջներուն մէջ: Բերիլերը նա — Հանձնեց աստի կողմիցի կուստան ամեն քան: Հոյան — տացիները կը լաւեցանակին յառաջ խաղաղ ձայնային եւ Պահանջներն մէջ:

Հոյանասի եւ Փաբլիստան: տնտեսական պայ — քար բացին Հոյանասին դէմ, դատաւարարելով ինտերնից մէջ կատարուած արշարանը:

ԹՈՒՐԿԻՆՈՅ ՓԻՏԻ ՅԱՆՁՆՈՒՆԻ ամերիկեան երկու արդիական թուիկիստներ: Ամերիկացի նախարարը Բուրգըս պիտի մնան զանի եր ամիս, վարձարեւելու ճամաղ Բուրգըս նախարարը:

ՊՐԱՍԱՆԻ կարիքի քանակները մին պատ — րարութիւններն կը տեսնեն, վստահականարեան մը քաղաքական ճամաղ նախարարը: Գտաւարարութիւնն այ կը Հասանջ իր ուժերը: Նոթը Հոգի մնան Շախայի մէջ, Հոյանասի մը պահանջ, իբր ոսկի դնել կ'ու — րէ:

ՄԱՆՈՒՆԱՆ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒՆԵԱՄ Էլեի տեղա — կու մը, քանակաւորութեան ըլլալով թէ լրտեսու — թիւն կատարած է ի կաշիս Մ. Նահանջներն: Ուրիշ ոպայ մըն այ ղեկաւան քանակներուն ճամ — տարարութեան, իբրեւ անդրական լրտես:

ՊԱՐԱՆՈՒՆՆԻ ԴՈՐ: Ճերմանակի արտադրութեան վերջ, երկուրդ զօրաւոր մը, Լիսթը, ձերքա — կանչուցաւ Ապագոյութեան Տեսուչեան կողմէ, եր մար կ'իջիք Փաբլիստան Տեսուչեան կողմէ մը:

ՄԱՆՈՒՆԱՆ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒՆԵԱՄ ամերիկեան խորհ — րարանի պիտի ներկայանայ լրտեսու 5 — 15ին, նախարար թուրքի կողմէ, որ այս առթիւ երեք միլիոն տարբեր քանակի վարի մը պիտի պահ — ճանջէ, ղէնք եւ ուղղութիւնը նախարար ճամաղ ան — դամակից անտուքեանց:

ԱՄԵՐԻԿԵՆ ԻՐ Հնաքներն թէ Տրիստիլի մէջ զորանահարուցան 13 Համալսարաններ, որոնց եօթը կ'իյնն են :

ԿԱՐԱՄԵՏ ՄՈՒՄԵՆԻ

8 Յունուարին 22 Յունուար 1949: Ամէն օր քաղ — էք կ'երկարեմ, Galerie de la Cité, 41 Quai de l'Hor — loge, Paris: métro Pont - Neuf: Բացումը 8 Յունուար — ամիս 3ին :

Իմպրես ԵՐ ԱԳՈՒՄ, 17 Rue Damesse — (13)
Le Gérant: A. NERCESSIAN

ՀՅՅ — ԲՈՅԺ

ԺՈՒՐԿԻՆՈՅ ՓԻՏԻ ՅԱՆՁՆՈՒՆԻ ԲԻՇԿՈՒՆԻՆ ԵՆ ԱՌՈՒՆԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ Բացումը է, ինքնուրոյն տարբերակի քանակ — նորարարութիւնը: Արարական յարեմուն արդու — Թեան, Բուրգի եւ տարբերութեան եւ փոխարա — կան ծախքերու յանդիման ինտերն անդիմով նոր — քանակներն օրուական է:

ՃԱՆԱՆԱՆ ԵՆ ԳԱՆՈՒՆԱԿԱՆ 500 Փրանք: ԱՊՐԱՆ, ԲԱՆԱՆԱՆ, Մ. ՆԱՀԱՆՆԵՐ, Կիպ — րուս եւ Պարսիս 2 տարչ:

ՄԱՆՈՒՆԱՆ ԵՐԿԻՐԵՆԻՐՈՒ Համար 600 Փրանք: ՄԱՌՈՒՆԱՆ ՏԱՅ ԵՐ 95 Թիւ (Երկ.) Եւ լուսնով լուս կը տեսնէ ճուր: Երեւ իմաստաւոր, օգտու — շատ քանակներով: Թիւ 100ը լուս պիտի տեսնէ քանակի քանակներով:

Կը ինքնուրոյն ՀԱՅ — ԲՈՅԺ քանակներն զիւրաքմով մը զօրքը, զանկող նոր քանակորդ — ներ, եւ նաեւ Պարսիս մը Թիւքը կ'աւելն լրտես — կին:

Ո եւ ղէմով եւ անտարբէ ինտերն վարչա — կան Հասանջով: ԵՆՈՐՈՒՆ ՎԵՏՏՈՒՆԻ (Nercessian Khosrow), 17 Rue Damesse — Paris (13):

ՏԵՐԻՆՈՅԵ ԵՆ ՊԱՐ ԿԱՆԱՆԻ ԱՌՈՒԻ

Կազմակերպութեան Հ. Ե. Դ. Նոր Սերունդի Փարիսի մասնակցի կողմէ, այս շաբաթ, ժա — մը 12, 4 rue Greuze, métro Trocadero :

Կը ճարտարութիւն Փարիսի եւ արտադրաններու անդամները: Մուտք 100 Փրանք: Խնայել մասնակցութիւն 150 Փրանք:

ՄԱՐԱՆԵՐԻ

ԱՐՄԵՆԻԱ ԵՐԳՁԱՊՈՒՄԻՐԻ

Տնտեսաւոր՝ 25 Դիկտեմբեր, Եւրոպայ օր ժա — մը 4ին Լեռնիքը, Մուշեղի մէջ, Դիկտեմբերու — կան ընտրի քանակներ, Իտալ երեք նաեւ երեւ — իտալը:

Նուախարարութեան մատուցի պիտի: Կը ճար — արութիւն ըլլող մտողներ, եւ Համակերպութիւն: Միասնեւ ժամանակներին 100 Փրանք:

ՏՈՒՆԱՆԱ — ԴՈՐՈՒՆԱՆ ՀԱՆԻՍ

ՄՈՒՆԱՆԻՐՈՒ Օրուան առթիւ կազմակեր — պութեան Թ. Կ. Պարիսի մասնակցի կողմէ, Կա — ճարարութեան կը թիւական ժամանակ եւ զարդի — անկարողութեան:

26 Դիկտեմբեր Կիւսիսի կէտքէ վերջ ամիս 3ին, Հ. Ե. Դ. Տան մէջ :

ՀԱՆԻՍԱՆԱՆ ՊԱՏԱՐԱԿ

ԵՆ ՀԱՅԵՀԱՆԻՍԱՆ ԱՆՈՒՆԻՐՈՒ ՄԻՔ Այս շաբաթ, Փարիսի Հայոց Մ. Յովհ. Սիւ — րեան հանդիմանք պատարաք եւ Հոգեհանգիստեան պաշտօն արիւր հաղորդել Անդրեւիկի կողմէ, Երկուրդ իմաստաւոր տարբերութիւն Տ. ՍԱՅ — ՓԱՆՆԱՆ ՄԱՐ. ՅՈՒՆԱՆԻՐՈՒ ինտուսկի: Կը ինքնուրոյն իր իշխանութեան յարգող Հայեւորակներին ձերայ ըլլալ: Ժամերգութիւն ժամը 8.30, Պատա — րաք 10ին :

ՍԱՅՓԱՆՆԱՆ ԱՐԻՔԻ ՅԻՇԱՍԱԿԻՐ

Այս շաբաթ, Փարիսի Հայոց Մ. Յովհ. Սիւ — րեան կ'երկարեցուն մէջ պիտի կատարուի պատարաք Ս. Ստեփաննոսի տօնի առթիւ եւ մասնաւոր Հո — ցեհանգիստ Երկուրդ իմաստաւոր տարբերութիւն Ստեփաննոս Արք. Յովհաննիսի իշխանակցի: Պատարաքէ ետք Հոգեհանգիստի կազմա — կերպած է մասնաւոր ընդունելութիւն ի պատիւ Դիպրաք Դոսիսի :

ՄՐՈՒՄ ՎԻՆԵՐ ՄԻՔ — Հ. Մ. Բ. Մ. Ի. Ա.

Խոսումի արտադրանքի մը քանակ անդի պիտի ինտ — րայ այս Կիւսիսի C. S. Chapony Փրանսական ուժե — րի դէմ, մեր մարդաբանի մը քանակ 2ին: Սիւրով կը ճարտարութիւն մարդաբանի Հասարակութիւն — Թիւքը:

EDOUARD VII ԲԱՏԱՐԱՆԻ ՄԻՔ

10 Place Edouard VII
Métro Opéra, Madeleine e. H. Caumartin
Դիկտեմբեր 28ին, ԵՐԿԱՆՈՒՆԻՐՈՒ ՕՐ, ԺԱՄԱՐ 21ին, ԱՐԵՆԻՆԵՆԱՆ ՊԱՐԻՐ

Լէրա Պատիւան

եւ իր խումբը: Բուրգի մը յայտարարող

ԵՆՈՒՆԱՆԵՐ

ՄԱՐԱՆԱՆ — Հ. Ե. Դ. Նոր Սերունդի Պուլ — վառ Օտտոյի Համախանն է ինտերն զաւարտու — թիւն այս երեքսարքի մամը 8.30ին, ինտերն զարդի — անկարողութեան: Պարիս զաւարտու ընդիւր ՊԱՐԱՆԱՆ ՅԱՆԱՐԱՆԱՆ: Ընդիւրեւոր ներկայութիւն անդա — թեան է:

ԵՆՈՒՆԱՆԻ ԽՆՁՈՅԲ

ՄԱՐԱՆԱՆ. — Կապարու ինտեր Սէնթ Անի մաս — նակցի Փրանսական Մոնթիքի առթիւ կազմա — կերպած է, ընդիւրեւորութեան ինտերն մը, այս շաբաթ իրենց մամը 8.30ին, Բուրգի զարդի — մէջ: Դիկտեմբերական զերեքի քանակներ: Կը ճամաղով ընդիւր Մ. ՊԱՐԱՆԱՆԱՆ: Պարիս երեք Սէնթ Անի Ե. Մ. Երկուրդով, զիւրաքութեամբ Հ. ՀԱՐԱՐԱՐԱՆՈՒՄԵՆԱՆ:

ԽՆՁՈՅԲ ՎԱՆԱՆԱՆ ՄԻՔ

Կապարու ինտեր ինտեր այս կիւսիսի կէտքի վերջ: Դիկտեմբերական քանակներ: Հանձնի ժա — ման միլիոն երեքսարք:

ՏԵՐ ԵՆ ՏԵՐԻՆ Կ. Փաբլիստան, ՏԵՐ ԵՆ ՏԵՐԻՆ Կ.

Արարական եւ զաւարտել, Բորոս եւ Մառի Արարական (Բուրանիս), Պ. Բորոս Արարական (Պուրիս), Պ. Բորոս, Մառիս, Արարական Արարական (Պու — րեան Արարի), ինտերն նաեւ 2. Արարական, Բոր — արական, Արարական ընտանիքները պիտի խո — րանի կ'երկարով կը ծախսեան զաւարտելու մամը իրենց մը, մին ժամ, ազգականներ:

ԱՐՐԻ ՏԻՎԻՆ ՎԵՐԺԻՆ ԱՐԵՆՏԻՆԵՆԱՆ

որ տեղի ունեցաւ 75 արարական Հասանակ, ամիս 23ին իր ընտանիքներն մէջ ըստ կազմաւոր Հիւան — դութեան:

Բացումը պիտի կատարուի երկուրդի, 27 Դիկտեմբեր ժամը 15ին: Հասանակը Agonyanի քանակները, Route de Villy à Grigny (S. O. Y.) Մարմնը պիտի ամփոփուի տեղաւոր զերեքմաս — տունը:

Մասնաւոր մահադ զրկուած ըլլալով կը ինտերն ներկայ իր պաշտօնակցի:

ՀԱՐԱՆԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՆ ԺՈՒՆԱՆ

Փարիսի Արարական ընտանիքները Հայոց կը — նակեան ընդիւրեւորութեան ուղեւ՝ Ժողովուրդ տեղի պի — տի ունեան 26 Դիկտ. Կիւսիսի օր, ժամը 8.30ը 15ին, Փարիսի Մ. Յովհ. Սիւրաքի ընդիւրեւոր մէջ: Ժողովուրդ օրուական է — 1. Ընդիւրեւոր եւ վա — լարային նախարար ընդիւրեւոր Ժողովուրդ աստի — նախարարութեան:

Հ. Ընդիւրեւոր վարչութեան տեղակալքի: 3. Ընդիւրեւոր Հայեւորներ յանձնարողով տեղիկալքի:

ՀԱՐԱՆԻ ԽՆՁՈՅԲՈՒ Համարու ընդիւր անդի աւառ — զաւարտու ըլլալով, մասնաւոր ինտեր ինտերներն տեսնելով: Հայեւորներ Ժամանա զայնի ի վեր, ա — նայ կազմը մը մասնաւորութեան անդիւրեւոր ընդիւրեւոր եւ Ժամանակներին այ ինտերն — ան: Այսպիսի է ՀԵՐԻՆԱՆ ՕՐԱՄԻ, որ իր ինտերն յաղիւթիւնները կը զաղէ տաք արարական տաք Հա — անակցան խաղողներ: Բայց Հայեւոր նախարար — Թիւքները պիտի չէ որ անտեսող աստ այն աղաւթ — րաները զօրս Ժամանակի փափկակներին կը ճա — րանի երկուր արարական ի վեր: Առնող կարգի է մասնաւորաբար ՀԵՐԻՆԱՆ, այս երկուրդ ընդիւ — լք, որ մշտնիշխանի արիւր երկուրդ կը ներառ — ուի, եւ որ շաբաթիկցի Երկուրդին ստացուելով, Հիւանաւ խաղի է ըլլալուն շափ ՄԱՐԱՆԱՆԱՆ ԱՐԱՐԱՆԱՆ մըն է ՀԵՐԻՆԱՆ եւ քանակ յաղիւթ կողմ Հիւանութեաններու դէմ ինտերն նաեւ կը — րակարարութեան եւ անտերնները ընդունելութեան ժա — մը: Այսպիսի կամ տաք ընդիւրեւոր մէջ, խաղի է ՀԵՐԻՆԱՆ: Բայց բոլոր ՀԵՐԻՆԱՆ ընդիւր ընդիւր անդաւառ աստի յաղիւթիւնները լուս արարական է որ տեսանու ճամաղ: Կը յանձնարարել ինտեր 48-ԵՐԻՆ ՄԻՄԱՐԻՆ, որ իր ամիսաւոր աստիւնա ինի կը միացնէ շատ տարբերակ քաղք:

ԴԻՏԻՐ ԹԵ ԲԱՏՈՒՄ Ե

ՍԱՅՈՒՆԻՐԻ

Նոր, արդիական, զերեքի եւ ընդարձակ ճարտարան: Երեք կ'ուրդ նաեւ, ընտանիքան տաք միջոցորդի մէջ ԿԱՆԱՆԱՆ ինտերն զիւր մը անդերն, եւ վարարի, երկուրդ:

ՀԱՆԱՐԱՆ ՍԱՌՈՒՆ

31 Rue d'Alexandrie Հնախարար Gut. 92-65

Քիչ անգին պիտի կարգադրվեց լուրեր այն խաբարացիների մասին որ յառաջ եկան Վրացի մէջ, իբրեւ Հետեւեալ խնդիրներու տեղեկութեամբ որ Բուս պատկերապարզ պատմութիւնը յաւերարդով:

Այս առիթն ալ, նորէն լըուել կը Բաքի Քուրդ մամուլը, թէ և Քուրդը — Հայերը չսիրաշահելու, եւ թէ ապին — ձորէն պատմութիւններ կը կրկնուի Հայաստան:

Անկողմէ քաղաքային թէ Քուրդները իմ մը Հայերը դիմել անոր յոյսն ու աղա յուրապէս, ոչ ալ ուրիշ արտասահմանեան ձեռնարկներով: Պոլսոյ այս նոր իրաւանցումն ալ տեղի պիտի չունենար, անշուշտ, եթէ յուրապէս յանձնուի մը ճարտար ձեռով մը հաղորդած լըլլալի Մոսկուայի եւ Փարիսի անկերը եւ կապի մը քերթերը: Քուրդները իրենք ալ չառա լըու. դիմել այս պաշտպան, ինչպէս կը խոստովանի Ժամաթ Հրապարակագիր մը:

Բայց զիս ահա, Պոլսոյ եւ Անգարայի ամբողջական թերթերը այս պատմութեամբն ալ կ'ըզտուի, քանի որ արտասահմանի ճիւղերու եւ առաջին կարգի լըուելու համար:

Այսինքն, նոր թերթ մը, շէշեր կ'ընեն, բաւական չամարովով որ բոլոր յարգանքովան Մոսկուայի դէմ, Հետեւեալ գրեթէ ի պատմութիւնը կը ստեղծեն:

— Ե Պալատ իմի իմ Ձաւը, որ վերջին Փարիսից, ապաք ըստի յայտնուի միւրեւ — Լու. դիմելով թէ Քուրդները ոչ կ'ընեն իրենք, ոչ ալ իրարեւոր: Մանաւանդ Հայաստանը: Երկուսն ինչեւէն Հայերը յաղապարզ կ'ընեն ինչ են, այնքան որ Հայաստան գաղութներ անգամ կ'ընեն Հայաստանը Քուրդներ անցնել: Ժամանակ թէ 1916 — 18 շարքերուն, կարծի որ քաղաքները Հայեր դէմ ի ձեռնի յարձակում են Քուրդ անտեղ Հայերն — կ'ընեն: Երկուսն ինչեւէն իրար: Անգարայի ինչ եւ օրէնք պարուն ու պատշաճ տնօրէնում են անոնց եւ այդքան ժամանակ:

Ձեռք դիմել, տեղի ինչ է այս պաշտպան (Հայեր) թէ օրիորդ: Մը կ'ընեն ինչ է Փարիսը, և ուրիշ պատմութիւն է այս պարիսի գաղափարներ: Ե Մարիս պաշտպանի մէջ, արեւմտաւոր անտեղի մը կ'ընայ Հայաստանը տնօրէնող ինչ ինչ: Երկուսն ինչեւէն ինչ:

Մը կ'ընեն անտեղ տնօրէնող տեղի եւ արեւմտաւոր անտեղ մը: Երկուսն ինչեւէն ինչ, երբ անտեղ մը մէջ կ'ընեն զոհուելու օղակներն անտեղ կ'ընան, և ինչեւ տնօրէնող ինչ ինչ: Երկուսն ինչեւէն ինչ:

Քուրդ թերթը ինչեւէն ինչ, երբ անտեղ մը մէջ կ'ընեն զոհուելու օղակներն անտեղ կ'ընան, և ինչեւ տնօրէնող ինչ ինչ: Երկուսն ինչեւէն ինչ:

Երկուսն ինչեւէն ինչ, երբ անտեղ մը մէջ կ'ընեն զոհուելու օղակներն անտեղ կ'ընան, և ինչեւ տնօրէնող ինչ ինչ: Երկուսն ինչեւէն ինչ:

Երկուսն ինչեւէն ինչ, երբ անտեղ մը մէջ կ'ընեն զոհուելու օղակներն անտեղ կ'ընան, և ինչեւ տնօրէնող ինչ ինչ: Երկուսն ինչեւէն ինչ:

Երկուսն ինչեւէն ինչ, երբ անտեղ մը մէջ կ'ընեն զոհուելու օղակներն անտեղ կ'ընան, և ինչեւ տնօրէնող ինչ ինչ: Երկուսն ինչեւէն ինչ:

Երկուսն ինչեւէն ինչ, երբ անտեղ մը մէջ կ'ընեն զոհուելու օղակներն անտեղ կ'ընան, և ինչեւ տնօրէնող ինչ ինչ: Երկուսն ինչեւէն ինչ:

Երկուսն ինչեւէն ինչ, երբ անտեղ մը մէջ կ'ընեն զոհուելու օղակներն անտեղ կ'ընան, և ինչեւ տնօրէնող ինչ ինչ: Երկուսն ինչեւէն ինչ:

Երկուսն ինչեւէն ինչ, երբ անտեղ մը մէջ կ'ընեն զոհուելու օղակներն անտեղ կ'ընան, և ինչեւ տնօրէնող ինչ ինչ: Երկուսն ինչեւէն ինչ:

Երկուսն ինչեւէն ինչ, երբ անտեղ մը մէջ կ'ընեն զոհուելու օղակներն անտեղ կ'ընան, և ինչեւ տնօրէնող ինչ ինչ: Երկուսն ինչեւէն ինչ:

Երկուսն ինչեւէն ինչ, երբ անտեղ մը մէջ կ'ընեն զոհուելու օղակներն անտեղ կ'ընան, և ինչեւ տնօրէնող ինչ ինչ: Երկուսն ինչեւէն ինչ:

Երկուսն ինչեւէն ինչ, երբ անտեղ մը մէջ կ'ընեն զոհուելու օղակներն անտեղ կ'ընան, և ինչեւ տնօրէնող ինչ ինչ: Երկուսն ինչեւէն ինչ:

Քուրդի/ի Կայնութիւնը ցաւաւոր ՍԱՐԱՐ ՅԱՆՈՒՅԻՆԻ ԱՌԻՒՐ

Ինչպէս կը ինչեւ ընթերցողներ, Մոսկուայի անթերթը եւ ուրիշ արեւմտեան հաղորդումը Հայաստան յուրապէս մը յանձնուի ՄԱԿԻ, Կալիֆորնիայի թէ Քուրդները Հայերն ալ ուժ կ'առնուի աղա Կալիֆորնիայի: Այս իրադարձութիւնը ճշտուեցաւ Le Monde-ի մէջ, Գ. Չոպանեանի միջոցով, որ կը խօսէ իբրեւ նախագահ Հայի. Դաւա յանձնախումբն:

Հրապարակուած սխալ տեղեկութիւնը մեծ խաբարացում պատճառեց Պոլսոյ մէջ, որ իրաւաստ անտեղ անմիջապէս ապաք լըլլալ, Քուրդները կ'առնուի փաշտակուի Հայաստան: Քուրդ մամուլն ալ փաշտակ օգտուի արիթմ, կ'առնուի անտեղ եւ Հայկական պատմութիւնը ժամանակ Հայաստան: Միւրեւնի անտեղ արեւմտեան ինչեւէն Հայաստանը: Երկուսն ինչեւէն ինչ, երբ անտեղ մը մէջ կ'ընեն զոհուելու օղակներն անտեղ կ'ընան, և ինչեւ տնօրէնող ինչ ինչ: Երկուսն ինչեւէն ինչ:

— Երկուսն ինչեւէն ինչ, երբ անտեղ մը մէջ կ'ընեն զոհուելու օղակներն անտեղ կ'ընան, և ինչեւ տնօրէնող ինչ ինչ: Երկուսն ինչեւէն ինչ:

Երկուսն ինչեւէն ինչ, երբ անտեղ մը մէջ կ'ընեն զոհուելու օղակներն անտեղ կ'ընան, և ինչեւ տնօրէնող ինչ ինչ: Երկուսն ինչեւէն ինչ:

Երկուսն ինչեւէն ինչ, երբ անտեղ մը մէջ կ'ընեն զոհուելու օղակներն անտեղ կ'ընան, և ինչեւ տնօրէնող ինչ ինչ: Երկուսն ինչեւէն ինչ:

Երկուսն ինչեւէն ինչ, երբ անտեղ մը մէջ կ'ընեն զոհուելու օղակներն անտեղ կ'ընան, և ինչեւ տնօրէնող ինչ ինչ: Երկուսն ինչեւէն ինչ:

Երկուսն ինչեւէն ինչ, երբ անտեղ մը մէջ կ'ընեն զոհուելու օղակներն անտեղ կ'ընան, և ինչեւ տնօրէնող ինչ ինչ: Երկուսն ինչեւէն ինչ:

Երկուսն ինչեւէն ինչ, երբ անտեղ մը մէջ կ'ընեն զոհուելու օղակներն անտեղ կ'ընան, և ինչեւ տնօրէնող ինչ ինչ: Երկուսն ինչեւէն ինչ:

Երկուսն ինչեւէն ինչ, երբ անտեղ մը մէջ կ'ընեն զոհուելու օղակներն անտեղ կ'ընան, և ինչեւ տնօրէնող ինչ ինչ: Երկուսն ինչեւէն ինչ:

Երկուսն ինչեւէն ինչ, երբ անտեղ մը մէջ կ'ընեն զոհուելու օղակներն անտեղ կ'ընան, և ինչեւ տնօրէնող ինչ ինչ: Երկուսն ինչեւէն ինչ:

Երկուսն ինչեւէն ինչ, երբ անտեղ մը մէջ կ'ընեն զոհուելու օղակներն անտեղ կ'ընան, և ինչեւ տնօրէնող ինչ ինչ: Երկուսն ինչեւէն ինչ:

Երկուսն ինչեւէն ինչ, երբ անտեղ մը մէջ կ'ընեն զոհուելու օղակներն անտեղ կ'ընան, և ինչեւ տնօրէնող ինչ ինչ: Երկուսն ինչեւէն ինչ:

Երկուսն ինչեւէն ինչ, երբ անտեղ մը մէջ կ'ընեն զոհուելու օղակներն անտեղ կ'ընան, և ինչեւ տնօրէնող ինչ ինչ: Երկուսն ինչեւէն ինչ:

Երկուսն ինչեւէն ինչ, երբ անտեղ մը մէջ կ'ընեն զոհուելու օղակներն անտեղ կ'ընան, և ինչեւ տնօրէնող ինչ ինչ: Երկուսն ինչեւէն ինչ:

Երկուսն ինչեւէն ինչ, երբ անտեղ մը մէջ կ'ընեն զոհուելու օղակներն անտեղ կ'ընան, և ինչեւ տնօրէնող ինչ ինչ: Երկուսն ինչեւէն ինչ:

Երկուսն ինչեւէն ինչ, երբ անտեղ մը մէջ կ'ընեն զոհուելու օղակներն անտեղ կ'ընան, և ինչեւ տնօրէնող ինչ ինչ: Երկուսն ինչեւէն ինչ:

Երկուսն ինչեւէն ինչ, երբ անտեղ մը մէջ կ'ընեն զոհուելու օղակներն անտեղ կ'ընան, և ինչեւ տնօրէնող ինչ ինչ: Երկուսն ինչեւէն ինչ:

Երկուսն ինչեւէն ինչ, երբ անտեղ մը մէջ կ'ընեն զոհուելու օղակներն անտեղ կ'ընան, և ինչեւ տնօրէնող ինչ ինչ: Երկուսն ինչեւէն ինչ:

Երկուսն ինչեւէն ինչ, երբ անտեղ մը մէջ կ'ընեն զոհուելու օղակներն անտեղ կ'ընան, և ինչեւ տնօրէնող ինչ ինչ: Երկուսն ինչեւէն ինչ:

Երկուսն ինչեւէն ինչ, երբ անտեղ մը մէջ կ'ընեն զոհուելու օղակներն անտեղ կ'ընան, և ինչեւ տնօրէնող ինչ ինչ: Երկուսն ինչեւէն ինչ:

Երկուսն ինչեւէն ինչ, երբ անտեղ մը մէջ կ'ընեն զոհուելու օղակներն անտեղ կ'ընան, և ինչեւ տնօրէնող ինչ ինչ: Երկուսն ինչեւէն ինչ:

Փաշի Ի Կայնութիւնը եւ պատմութիւններ

Հայաստանի Մոսկուայի անթերթը եւ ուրիշ արեւմտեան հաղորդումը Հայաստան յուրապէս մը յանձնուի ՄԱԿԻ, Կալիֆորնիայի թէ Քուրդները Հայերն ալ ուժ կ'առնուի աղա Կալիֆորնիայի:

Հայաստանի Մոսկուայի անթերթը եւ ուրիշ արեւմտեան հաղորդումը Հայաստան յուրապէս մը յանձնուի ՄԱԿԻ, Կալիֆորնիայի թէ Քուրդները Հայերն ալ ուժ կ'առնուի աղա Կալիֆորնիայի:

Հայաստանի Մոսկուայի անթերթը եւ ուրիշ արեւմտեան հաղորդումը Հայաստան յուրապէս մը յանձնուի ՄԱԿԻ, Կալիֆորնիայի թէ Քուրդները Հայերն ալ ուժ կ'առնուի աղա Կալիֆորնիայի:

Հայաստանի Մոսկուայի անթերթը եւ ուրիշ արեւմտեան հաղորդումը Հայաստան յուրապէս մը յանձնուի ՄԱԿԻ, Կալիֆորնիայի թէ Քուրդները Հայերն ալ ուժ կ'առնուի աղա Կալիֆորնիայի:

Հայաստանի Մոսկուայի անթերթը եւ ուրիշ արեւմտեան հաղորդումը Հայաստան յուրապէս մը յանձնուի ՄԱԿԻ, Կալիֆորնիայի թէ Քուրդները Հայերն ալ ուժ կ'առնուի աղա Կալիֆորնիայի:

Հայաստանի Մոսկուայի անթերթը եւ ուրիշ արեւմտեան հաղորդումը Հայաստան յուրապէս մը յանձնուի ՄԱԿԻ, Կալիֆորնիայի թէ Քուրդները Հայերն ալ ուժ կ'առնուի աղա Կալիֆորնիայի:

Հայաստանի Կայնութիւնը Սոփիայի

Հայաստանի Մոսկուայի անթերթը եւ ուրիշ արեւմտեան հաղորդումը Հայաստան յուրապէս մը յանձնուի ՄԱԿԻ, Կալիֆորնիայի թէ Քուրդները Հայերն ալ ուժ կ'առնուի աղա Կալիֆորնիայի:

Հայաստանի Մոսկուայի անթերթը եւ ուրիշ արեւմտեան հաղորդումը Հայաստան յուրապէս մը յանձնուի ՄԱԿԻ, Կալիֆորնիայի թէ Քուրդները Հայերն ալ ուժ կ'առնուի աղա Կալիֆորնիայի:

Հայաստանի Մոսկուայի անթերթը եւ ուրիշ արեւմտեան հաղորդումը Հայաստան յուրապէս մը յանձնուի ՄԱԿԻ, Կալիֆորնիայի թէ Քուրդները Հայերն ալ ուժ կ'առնուի աղա Կալիֆորնիայի:

Հայաստանի Մոսկուայի անթերթը եւ ուրիշ արեւմտեան հաղորդումը Հայաստան յուրապէս մը յանձնուի ՄԱԿԻ, Կալիֆորնիայի թէ Քուրդները Հայերն ալ ուժ կ'առնուի աղա Կալիֆորնիայի:

Հայաստանի Մոսկուայի անթերթը եւ ուրիշ արեւմտեան հաղորդումը Հայաստան յուրապէս մը յանձնուի ՄԱԿԻ, Կալիֆորնիայի թէ Քուրդները Հայերն ալ ուժ կ'առնուի աղա Կալիֆորնիայի:

Նոր, արդիական, գեղեցիկ է. ընդարձակ
նաշարահը: Եթէ կ'ուզէ՛ք հասնել, ընտանեկան
տաք մթնոլորտի մէջ կԱԼԱՆԴԻՆ Բէյէյթօնի գէշեր
մը անցընէլ, մի վարանիք, երթալու
ՃԱՇՆԱՐԱՆ ՍԱՍՆԻՆ

31 Rue d'Alexandrie Հեռախոս Gut. 92-65

Le Gérant : A. NERCESSIAN

43 Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱԿԵԱՆ ԳԻՆ 6 ՅԲ.

Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱԳԵԱՆ ԳԻՆ 6 ՅԲ.

0' P L 0 P T 2

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱԿԱՏԸ 1948ԻՆ

Հուլիսին Հարամեանքի մը կարդայ Գ. Է.

տարկութեան, ամբաստանւած ըլլալով թէ սոսկ
չունից տղան է վերջին գործադուլին անթիւ :

Մուշեղ շաքարեղեղիկներ կարդալ Դ. Էջ

(Խմբագրական «ՅՈՒՍՈՒՅԵՐ»-ի)

յաջորդեց Նորքայի փառաւ: Կարճ ատեն մը վազ-
չապատուիքներ վարեց Ստեփն փառաւ, բայց
1946էն ի վեր կառավարութեան գլուխը կը զբա-
տուէր Նորքայի փառաւ:

Պարեմաագիր Թուրի մասին

ՃԻՐԱՆԱ ՈՐՈՇ ԳՈՒՂԱՅՈՒՄ ԿԸ ՍՏԱՆԱՅ

Վեց զանազան պիտուիքներն ՚Դեկտեմբեր
28ին մասնաժողով յանձնեցին զիկոյց մը, որ կը պար-
զէր իրենց համաձայնութիւնը: Թուրի շրջանի
հարաբարեւորութեան մասին: Այս առթիւ կը ղե-
րուած պայմանագիրը կըսայ լիցենզի զեառաւոր
էրկու էջերը: Անտառիկ հիմնական մասերը: —

1.— Պիտի ստեղծուի միջնազգային վերադուռ —
դէպ իշխանութեան մը, Թուրի հարաբարեւորութեան —
իշխան փայլ: Այս կառավարչութեան զինուոր
պատանաշարի ըլլայ կառավարչականութեան լազը
եւ պողպատի քաշուած զինանքային եւ միւս զո-
րքերով մէջնա: Միւս պարտականութիւնները
պիտի ըլլայ աղբիւրի որովհետեւ ստեղծուած խորու-
թիւն եւ պայտանքով օտար շահերը Թուրի հար-
աբարեւորութեան մէջ: —

2.— Պիտի ստեղծուի զինուորական ապահու-
ման եւսնա պայտանքաւորութեան մը, հսկայն համար Գեր-
մանիոյ իրապան զինաթիափութեան փայլ, Թուրի
միջնազգային իշխանութեան հետ: հարաբարեւոր-
ական պիտանքային իշխան պաշտօնիկ: համար,
պողպատի տարեկան պատրաստութեան մասերը
կը պիտի մնայ անփոփոխ: — 10-7 իշխան: Թին:
1946ին Պրեզիդէ կողմէ տապաքանութեան միջոցները
պիտի գործարարուի, ապահովելու համար ինչ-
զինաթիափութեան: —

3.— ճարտարապետութեան սեփականութեան —
թեան ինչպէս կը մնայ առկա: —

4.— Դրաման իշխանութիւնները Գերմանիան
պիտի ներկայացուն Սիբիզգային վերադուռի
Դիւանութեան մէջ, միջին որ զերմանական կա-
ռավարութեան մը հաստատուի: Այն ատեն այդ
կառավարութիւնը կըսայ ինչպէս համաձայնու-
թիւնը եւ ստանձնէ անիկ իրան պարտաւորու-
թիւնները, բայց զոչնչորեալ իրաւունք պիտի
չունենայ, ապահովութեան կամ թերացումներու
չարեւորութեան մէջ: —

Այս պայմանագրով, Յիւստան որոշ զոչնչորեալ
կը ստանայ: Բայց զոչ չընելու պատելով մասու-
րի լիցենզի: Ինչպէս կառավարչականութեան լազ
Միտան այ դիտել կուտայ, զոչնչորեալ համայն —
նութիւնը յանձնարարութեան մը հանգամանի
ունի, եւ ինչ երկրներու կառավարչականց կը
մնայ վերջի խօսքը: Միւս կողմէ, Անգլիա-ապա-
նները են փոխած իրենց տեսակէտը: Գերման —
ներան յանձնել Թուրի հարաբարեւորութեանց
սեփականութիւնը: —

Անկողմէ ըսել թէ Գերմանները զոչ չեն նոր
պայմանագրին տարաբարեւորութիւններէ: Ինչոր
համարեալոր Գերմանները դիտել կուտան որ ինչ
Թուրի միջնազգային հսկողութեան պիտի չենթար-
կուի, ճորի հարաբարեւորութեան պէտք է ըլլայ մը —
ըստինքի, Անգլիոյ, Քեթիոյ հարաբարեւորական
ըջաններուն համար: —

ԲԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՊԱՆԱՅՍՏԻՆԸ հասած վերջին լուրերու հա-
մաձայն, 500 Հրեաներ սպանուած, երկու օգա-
նաւոր վաթ ասուհու, ուրիշ երկու ասուհուներ
այ փաստուն են հարաբարեւորութեան մէջ, ինչ —
պէս կը հաղորդէ Եփրատի պատերազմական
հարաբարեւորութեան: Ապահովութեան ինչ-հո-
դի Գլ: օրուան իշխանի մէջ, Սուրիոյ պատուիրա-
նի, Ճարիս եւ իւրիկ, ամբաստանի Հրեաները
թէ իրաւունք են փնտրալարը, տեղի տալով նոր
հիմնարկ: Ինչպէս թէ մասնաւոր ուղարկուի
են Կապան, որ պայտանք է: Պատուիրա-
նաց թէ Հրեաները քանակաւ են լսու մը քրի-
ստոնէական եւ արաբական սրբապաշտներ: Այս առ-
թիւ, ստանձնել այ ինչից, ամբաստանի եւ կու-
ստանցներ Գաղիլիայի շրջը, Ճարիսիական եկե-
ղեցիի Սիւն իւրան վրայ, Կաթիլի իւրի Հրեանցա-
նացը Հայաթի մէջ, Փարսական եկեղեցի մը Ե-
րուսաղէմի մէջ են: —

ՀՈՒՄԱՆԻՏԱՐԻ ՀՆԴԿԱՅԱՏՈՒ Հանրապետ —
կան կառավարութեան անդամները արձակելու եւ
կեպակը դադարեցնելու հրաման արձակեց Ապահու-
մանութեան ինչպէս, բայց արդիւնները անորոշ
է տալիս, ինչպէս Պաղեստինի մէջ: Հայաստան կը
ստանձնէ զինուորական գործողութիւնները,
սպանելով նոր տեղեկութեանց: —

ԹԻՐԱՍՊԱՐԱՆԻ ՍԱԿԻՐՈՒ յանդիման պիտի
յայտարարուի տարեկանից ինչը: Սովորական
նամակները պիտի արժէին 15 Փարս, հետամա մը
12 Փարս (պատմութիւն), համարիկ վայելչու
մէջ 15 Փարս են: Կապի խոշորաւոր մեքին այ
170կէս Փարսի պիտի բարձրանայ: —

ՎՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ՝

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ ՄԱՐՏԻՆԻ ՄԷՋ

Ձը. Հայ Կապոյտ իւրի Մարտիկի մասնա-
հերթ Մանուկներու Օրը կը տօնէ 1949 Յունուար
13ին ժամը 3ին, Հ. Յ. Դ. Ի. Նոր քաւանի մէջ, rue
Convalescents: Մոնթիլի կըսան իրենց երեխանե-
րուն ընկերակցելու: —

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ ԼՈՒՐԻ ՄԷՋ

Ձը. Կապոյտ իւրի Լիւթի մասնաւոր կա-
մակարդած է ՎՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ, 9 Յունուար,
Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին Salle Ste. Cécile
մէջ (257bis rue Boileau) Lyon: —

Փորթիկներու կողմէ պիտի ըլլան երգ, արտա-
սանութիւն, պար եւսլի: Կապոյտ Կապոյտ քո-
լոր փորթիկներուն նախընկէ պիտի բաժնէ անիւ-
տի: Կը հրաւիրուի ձեռնիկներ եւ Լիւթի Հայ
հասարակութիւնը: —

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ ՊՈՍՏՈՒ ՄԷՋ

Ձը. Կապոյտ իւրի Պոստի մասնաւոր Մա-
նուկներ Օրը կը տօնէ, 9 Յունուար 1949, Կի-
րակի Պոստի գրողի քաւանի մէջ: Մանրամա-
նութիւնները յարկաւոր: —

ՏՈՆԱԿԱՆ ԼԱ ՍՈՒՐԱՅԻ ՄԷՋ

Կապոյտի պաշտօն Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի
կողմէ, այս կիրակի 2 Յունուար, ժամը 2.30ին,
ՄԱՆ Սերունդի մէջ, Հովանաւորութեան
Եւ Պոստի Եւ Նոր Սերունդի եւ Մարտիկի
Շըժ. վարչութեան: —

Բոլոր ներկայ պարիկները պիտի ստանան
ստացակ մը անուշեղէն Կապոյտի կողմէ: Գե-
ղարեւոտական ճորի բարի, Նոր Սերունդի
անգամները կը ներկայացնեն զինքն Հայկեղոս: —

ԳՐՈՂԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՄ ՎԻՆԻ ՄԷՋ

ԱՄԱՆՈՒՐԻ ԱՌՈՒԹԻ

Արտասանութեան, մանկական ներկայացում —
նիւ, պար եւ երգ: ՏՈՆԱԿԱՆ: Կապոյտ Կապոյտ
նութիւնը պիտի բաժնէ: Այս շաբաթ կէսօրէ վերջ
ժամը 2.30ին Cercle Catholique քաւանի մէջ: —

ՍՈՒՏԻՐ ԱՍՏԻ

ԶԱՐԴԱԿԱՐԻ

ԲԱՅԱՆԻԿ ՆԵՐԿԱՅԱՅՈՒՄ

(ՀԱՅ ՎԵՍԻ ԵՒ ԱՋԱՆՈՒԹԵԱՆ ԵՐԿՐԴԸ)

ՄԷՋ ՇԱՄՈՒՆ ՄԷՋ — 5 Յունուար, Զորե- շարքի երեկոյան ժամը 9ին, Սիէնէս

մէջ: Մուտքը հաւերաւորութեան: Իրիւն ձա-
պարեան ծաղկաբուս, 6 Place du Trevoire. — Մա-
րիսան Յաւոր, 14 rue Alsace Lorraine: —

ՓԵՏԻՐԱՐ 27ԻՆ

Ձըստստայ Կ. իւրի Փարիկի մասնաւոր կը
տարեկան պարահանգէս: Կը խնդրուի նկատել ու-
նենայ: —

ՈՒՇԱՐԻՈՒԹԻՒՆ, ՈՒՇԱՐԻՈՒԹԻՒՆ !

Ծառայիկայ Փետրի 11ին Théâtre de l'Ambiguë
մէջ մեն պատրաստութեան կը ներկայացուի Լ.
ՇԱՆՔԻ » ՆԻՆ ԱՍՏՈՒՆԱՆԵՐԸ »:

ԼԱ ՍՈՒՐԱՅ — Հ. Յ. Դ. Սուրբ անկախա- նութեան առթիւ Գ. Հ. Բարձրութեան 2000 Փարս

նութիւնը անկախ խումբին իր մեն հօր՝ Տօթ.
Հ. Բարձրութեան յիշատակին: —

ՄԱՐՏԻՆ — Գ. Գ. Գառնիկ եւ Պապիկ ձա- քային փոխան ծաղկաբուսի հաղոր Փարս կը նկերին Հ. Յ. Դ. Ն. Պոստին, Այրի Տիւր. ԱՆ- ՆԱ ԱՆԻՐԿԱՆԻ մասնաւոր առթիւ: Ստանալ զեա- նաբնին: —

ՓԱՐԻՋԱՆԿԱՅ ԳԵՆԼՈՒԹԻՆԵՐԸ, իրենց խորի
ցաւակները կը յայտնեն Այրի Տիւրի ինտա-
րիկ Պատմական, Տէր եւ Տիւրի Սիւսեց Գա-
մանիան, Գ. Գ. Անանիկ եւ Սուրբ Գառնի-
աններուն (Ամբիգ), Տէր եւ Տիւրի Այրաւոր
Պատմական եւ իրենց պարահանգէս, ՄԻՋ-
ՐԱՆ ՊԱՄԱՆԻՆԻ մասնաւոր առթիւ: Ծաղա-
կաւորութիւնը կառուարեցու 27 Դեկտեմբերին,
Անիւրիւնի մէջ: —

Օ՝ ՄԱՐՈ ԵՆԻԿԱՆ

Գ. ՏԻԳՐԱՆ ՏԻԿԻՆԵԱՆ

Ամանսպան

La Garence

18 Դեկտ. 948

Asnières

[ՀԱՅ - ԲԱՅԻ

ԴՈՒՐԻՆԿԱՆ ԱՍՏՈՒԹԻՐ

ԲԵՇԿՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅ - ԲԱՅԻՋԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

ԽճԱԿԻՐ՝ Ե. ՍՈՒՐԱՆԻՐ

Բացուած է, ինչպէս որ տարեկան բաժնա-
նորդարութիւնը: Ապրուստի յարաճուած ոգու-
թեան, թուրքի եւ ապագրութեան եւ փոխար-
կան ծախքերու յանդիման նկատելով նոր
բաժնեկի որոշուած է 1949 Յունուարին, սկսեալ
ՃԻՐԱՆԱ ԵՒ ՊԱՆԱՅՈՒՆԸ 500 Փարս:
ԱՆԿՈՒՄ, ՔԱՆԱՍ, Մ - ՆԱՆԱԿԱՆԻՐ, Կիւ-
րու, Պաղեստին, Եփրատ, Նիւփատան եւ Երեւ-
2 տար: —

ՄԱՆԱՅԱ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ Համար 600 Փարս:
Կը խնդրուի ՀԱՅ - ԲԱՅԻՋԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ,
դիւրացնել մեր գործը, զանիւղ նոր բաժնաւոր —
նիւ, եւ ծախքային եւ իր թերթիկները շրջանա-
կին: —

Ո՛ւ եւ դիմում եւ տարուա՞ կառարկ վարչա-
կան հասցեղի, — ԽՈՐՈՎ. ՎՇՈՒՐԻ (Nercessian
Khosrov), 17 rue Damesme — Paris (13): —

ՀԱՅ ԱՐԻՆԵՐՈՒ ՏԱՐԵԿԱՆ ԵՐԿԻՐՈՒԹԵԱՆ

Կիրակի 6 Մարտ, կէսօրէ վերջ, Salle de la Chi-
mie: Կը խնդրուի նկատել առնել: —

ԿԸ ՓՆՏՈՒՆԻՐ ԲԻԿ Սերաստացի Մարիամ եւ
Նազիկ Պէճեանները: Լուր ունեցողներին եւ կամ
զերեւ ճանչցողներին կը խնդրուի իմացնել Հե-
տեւան հասցեներուն: Կ. Պաղեստանին 41 rue
Horace - Bertin, Marseille եւ կամ 502 East 79th. St.
New York, City U. S. A.: —

ԿԸ ՓՆՏՈՒՆԻՐ — Տիկին Սուրբ Գառնիկ
կը փնտէ Գ. Սիւրբ Գեղեցիկներուն (Սեւեզ-
քի, Պոստան), Գ. Սիւրբ Գեղեցիկներուն, Զաւարի
Գեղեցիկներուն, Անիկ Գեղեցիկներուն: Տիկին —
շին Տիկին Սուրբ Գեղեցիկներուն, 51 rue de la
Défense: Issy les Moulinaux (Seine): —

ԳԻՏԻՐ ԹԵ ԲԱՅՈՒՄԻ

ՄԱՍՈՒՆԻՒ

Նոր, արդիական, զգեցիկ եւ ընդարձակ
նաշարան: Եթէ կուզէ ճանել, ընտանեկան
մաթ Թիւրքոյի մէջ ԿԱՆԱՆԻՐ լէճիկին դիւր
մը անցընել, մէ փայտի, երթալու
ՃԱՆԱՐԱՆ ՄԱՍՈՒՆԻՐ
31 Rue d'Alexandrie Նիւփատ Gut. 92-65

ԱՄԵՐԻԿԱՆ

ՀԻՆ

ՀԱԳՈՒՍ

ՄԵՆԱԿԱՆԿ

ԴԻՐԻ

Adept Mercantile Trading Co. Inc.

162 Madison Street

NEW YORK 2. N. Y. (U. S. A.)

Հարկային ընկերութեան

ԸՆՏՈՒՆԱՆ ԿՍՆԻՐ

ՁԱՓՈՒՐ ԳԻՆԵՐ

Հեռախոս. AMTIN, New York

Թղթակցութեան Հարկին եւ Ձըստստային

Համեղ կերակուր

ՄԻՄԱՆՈՒ ԱՍՏՈՒՆ

ԼԻՆԱՆ — AUX LILAS

Կրնայ համեղի մեղ մալուր եւ միւսերն ա-
տեն մատուցի: —
Այս օրուրի փորձեցէ 24 St. Lazare, Paris (9):
Métro Trinité կամ Notre Dame de Lorette: —

Imprimerie DER AGOPIAN, 17 Rue Damesme - (13)
Le Gérant: A. NERCESSIAN

ՀԱՅԲԱՆ

ՕՐԵՐԵՐԸ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

HARATCH — Fondé en 1923 —
R. C. Seine 376.286

Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
17, Rue Damesse — PARIS (13e)

Վեցամետր 800 ֆր., Արտ. 10 տալ. կամ 3 անգլ.

Tél.: GOB. 15.70 — C.C.P. Paris 1678-63

Vendredi 31 Décembre 1948 Ուրբաթ 31 Դեկտեմբեր

Ծ. ՏԱՐԻՔ — 20⁰ Année N° 5733 — Նոր շրջան բիւ 1144

Խմբագիր՝ Ե. ՄԻՍԱԿԻԱՆ ԳԻՆ 6 ԺԲ.

ՄԵՐ ԽՈՍԿԱԸ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՄԻՇԵՆ ԼՈՅՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

3.— ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ ԵՒ ՈՒՐԻՔ ԳԻՏԵԼՈՒԹԻՒՆ

Դանի մը խօսք այ յունաստան դադարէի մը —
սին, լրացանքը համար ճշգրտայի պատկերը :
— Մեր դադարէի մասին դիտել խօսքը առանձին : Միջանկեալ լինելու նաեւ. Հայաստանի փոքր —
լայնի. համարները, 70—90 հոգի, ճիւղերուց : Կա
Հէյնի, Ամսթերդամի եւ ուրիշ քաղաքներու մէջ :
Այսպէս ճիւղերու պատկեր մը կը ներկայացուցնէ
պատմական ելլալայի տարիներու իրաջ ճոսա-
րան զարգումները : Առաւելագոյն բիրեւ. Հայաս-
տան ներքին պատերազմին որ կը տանէ չորս տա-
րիէ ի վեր :

Փոքր Ասիոյ աղետին վերջ, 1921—22ին, միւ-
րեւ. 65—70 հազարէ կը հասնէր Յունաստանի Հայ
տարալիքներու թիւը :
Քաղաքական խաղերու հետեւանքով, Հայա-
տանները Մակեդոնիայէ եւ Թրակիայէն դուրս —
ցան դէպի կղզիներ (1923—24) :

Արարտաբի փոխարինիչներ եւ ուրիշ պատ-
— հաններ որ արտադրութի մը մեղքին այս բազ-
մութիւնը, մասնաւորապէս դէպի Յունաստան :
Արտաւտաբի զարգումի թիւը կը ներկայա-
ցնէր զիւ — շատ հաստատուն վիճակ մը, — 30—
35.000 հոգի : Մեծ մասով՝ երեստարները :

Պատերազմին առաջ քանի մը կարողաններ
մեկնելուս Հայաստան : Այս անգամ այժմ փոքր կա-
մուտներ, եւ համարներ թիւը 8—10.000ի :

Ուրիշներ 12.000 կը հայտնուին այս թիւը : Մեծ
պարագայի մէջ, պարզուած եւ Թրակիոյ եւ Մա-
կեդոնիոյ Հայաստան քաղաքները : Չարագուտի թա-
նակութիւն մը կը ներկայացնեն Տէպէ Ալանի,
Բոմօնիքի, Դաւիթի, Գրամիսի եւ Արքիւի մէջ
մնացած Հայերը : Շատոց զիւստս՝ դպրոցնե-
րու հոգեւոր միջնորդները բախտին ձգտած :

Հայաք — 1200 հոգիցը համարներ կը հաշ-
ուէ Մակեդոնի, իսկ մնացեալ մեծամասնութիւնը
սեղանաւոր եւ Հին Յունաստանի մէջ, դիմաւա-
րաբար Արքիւի, Երվանդի :

Ուրան այ սահմանափակ, զիւ — շատ
բախտաւոր դադարէի մը այս վերջին մնացորդ
յաճար անկախին կը փորձէր, պահելու. համար
կը դիմագրեն ու կորստի :

Յրեկ մը ուր երաբար եղբոր արեւին կը բաժնէ
չորս տարիէ ի վեր, որ տնտեսական կեանք լուրջ
վերակազմութեան կը կարօտի, բնակարար
մասնաւոր առանկութիւններ չեն կրնար վաշելու
եկտրոնները :

Եւ սակայն, մեր ճիւղերակցները յաղագհ
եւ փարսանի շատ մը յարեցողութիւնները : Մաս-
նաւորապէս Հ. Բ. Դաւիթյանի վերջին արդեւանաւոր
աշխատանքը թափած է, այս անկախի վրայ :

Տնտեսական հոգեւոր զգաց, որ դուռ բացել է
նոր արտադրութի մը — դէպի Հարաւ. Ամերիկա
— այս դադարէի անկիւն որ մատուցած է, զարգե-
ցանքի ինդիւրիերու մէջ :

Բաղադրականութիւն չի պակսիր, բայց
անդիտիտի կը մասն Միջնորդանի օրով հաստատու-
ած օրէնքներ, որոնք մեծապէս կը կախանիկ
փորձանքանութեան զարգոյթները բացումը : Այն-
պէս որ, երբ չեն պիտոյր, Արքիւի մէջ անցած,
Հարաւ. քանի որ զարգոյթն արտադրանք եւ (Հա-
ւարան, Բոմօնիք, եւ Կ. Սալայի Հոյանաւորած
կերպարներ, միւրեւ) :

Այս դէպքով պայմաններուն մէջ ու, երեսա-
տարակցի մը եւ կը լրջորէ ճիւղերակցներու
բոլորները : Հոգեւորայք անքունք մը, որ աղքէն
դուրեւ անցած է հարաւորի գործունէութեան :
Որ դադարէի մէջ որ ունենէր ներկայացուցիչ-
ներ այս սեղաններ, տարբեր ուղի մը կը վաշէ
տարբեր բազմութիւնները :

Ինչու պիտի մեկնէին Լոնտոնի եւ Պրիւսի-
— երբ Դուր ուղի ու եւտար, հաստատու տիրապի-
— տելէ զանէ մէկն ինտրոդիւցի մէջ :

Արեւան ճիւղերուց եկան, ինչպէս խառնու-
— ցանք որ, մէկը միւսին պակաս կարող լինելի էր
անբարձր պարագայի եւ խոնարհութիւնները :
Շատ մը արտադրանքներ մէջ, պարագայի պատ-
— րաւորներն եւ միջնորդի անկարողութիւններ եւ
ուրիշ առարկայները :

Այս ճիւղերակցութեան անկախի պերճարտ փա-
— տաբեր պիտի գտնուէ Միւրի. Արեւելիքի մէջ, որ
հրաշքներ գործուած եւ 25 տարուան ընթացքին
— Ե. :

Շատոց զարգումներն են որ փոքրին որ պար-
բերաբար կը խլացնէր անկախից, նոյնիսկ Հե-
— ուտէ՝ Հոնտէ, Արարտաբի միւրեւ երաբար
դուրեւներ : Բայց եւ այդպէս ... :

Այս անկախի Հայերը թուան չեն անձնա-
— ւառ յուլաբար հասցոյցին, բոլոր Հայաբանի փո-
ղոյները, — կը մասնին մեր Գարտաւորները եւ
կը զարմանան տնայաւ մեր յուլաբաններու պա-
— հեանին համար, որ երբեք չուլաբար, ինչպէս
որ քանակը ներկայացուցին այ որ մասնորդան է որ
այ զարեւի գիտէ :

Միւրեւի յանկեան կողմը այս չէ, սակայն
կարեւոր Բոմօնիքի մեր Նոր Հայրենակցի —
— ներսն իրաւանքում է :

Նորին ճիւղարարութիւն են կարգ մը մաշգիլ
եւ երբուն պատուով կըլլան թէ իրենք որեւէ կապ
չունեն այս յուլաբաններուն հետ : Ոչ Բոմօնիքի
եւ ոչ այ միւսինի գոյնը դիտել եւ իրենք արդէն
միայն Հայաք այ այ իսկ, այս Հայաք միւրեւ, եւ
ամենահաստատուել հայաբանները Բոմօնիքի ար-
— դար է ի իմաստով Հայաբանութեան :

Այս փառաբանական այ յուլաբաններուն նը-
— ման քան մը է : Այ տնայաբան քանակ : Ոչ որ
նկատի կ'ունեն քանակ : Իրենք Նախագահին ար-
— քուն մէջ Նոր փողոյներին համար կուտանուած
զարգանքներուն վրայ կախիլ է մեղք չի կախե-
— ցին : Բայց քան մը կ'ապագայանէ վերջապէս ...

Այս որ համարաբանական Բոմօնիքի, որուն
կարող տուր կուր կըլլայ Մեծ Հոյաբանը, այն
է, ինչ որ էր Արեւելու Մուրաբի Բոմօնիքի, գո-
— յնէ Հայրենի համար : Մարաբի, արեւելքի էր
խառնութիւն մը, որուն առեւ միջա պէտք է քաղ-
— ին կենայ եւ երկապարհ :

Պարզէ գիտար է քան մը փոքրիկ աշխարհի
վրայ : Մասնաւոր չիման :

Չին փոփոխի որ յուլաբանները, ոչ քանակը բա-
— ցաւորները : Ոչ Բոմօնիքի զուլաբ, եւ այ զիւս-
տըն արեւաշատութեան արքեպիսկոպոս :
ՍՈՒՒ :

ՄԻՇԻՆ ՄԵՆԻՈՒԹԻՒՆԸ

Համայնաբար պարտաւորները, Եւ իմաստ —
— թիւ, որ բուռն պայքար մը կը մէկ ներքին Նախա-
րարի թիւ (Եւ իմաստաբան), եւ ինչ քանակը կը
զանգործը թէ Գ. Փիլ Մուր ՀԵՆ, ուսումնական,
ստանդարտ, չեն աշխատանքներու զէմ կատար-
ած Հայաստաններէ վերջ, այժմ այ կը հետա-
պոյշէ ինչ կը հաշուար աշխատանքները եւ կ'ար-
— ղիկէ անոց փողոյները կազմակերպութիւն —
— ներք : Այս առթիւ շատարանքը Նախագահը կը
կուշ Թիւ Մուր :

Ապա ինչով այս կազմակերպութեան լուծ-
— ման համար, կ'ունի թէ անոց որեւէ մեղք չուն-
— թին շեփէ ոչ իրենց փառուն փողոյները պատու-
— թեան եւ ճիւղերուն : Եւ արտադրանքով ճիւղ-
— տայի համարաբանականները զարգիւր Թիւ Մու-
— րի աստիճաններէն դէմ, կ'ունի թէ անոց որեւէ շիւ-
— րանին պարագային եկուոր աշխատանքները
տարաբան Հայաստաններէն դէմ մը միացնելով ի-
— ճեղք ճիւղեր, պիտի պայքարէ փողոյները պատ-
— թեան Միւրեւին կատարութեան մը համար որ
պիտի վերահաստատու ճիւղերի ճիւղարար կեր-
պարանքն է :

Միայն այս վերջին տողերը բաւական են,
համարները համար թէ միւսներէն ինչպէս կ'ըն-
— րանէ տարա աշխատանքները պայտալանութիւնը :

ԵՆԵՏՏՐԱՆԱՆ ՀՈՒՄԱՆԻՒՆԸ Նոր
պիտի գործարարին յունաստան 33 անգամ, — 10
% տունին զործարանութեան, 33 % ճարտարաբար
մուրեւանք համար : Եւ ինչպէս երկաբանները —
— որ եւ իմաստն այս պիտի իմաստն :

ՊՈՒՆՈՒՄ պատր. տեղաբան Գեորգ արք. Արա-
յանեան զէմ ցույց մը աշխատանք է կ'ունի փաշա-
նի մէջ : Առտաբանութիւն ուսուցիչ մը, Գ. Յովան
Փայաբաններ, արքայաբան է քաղաքի վարդա-
— պետի թէ չէլիտիւն պիտի պտույն, երբ ուղեւ
լինել անարժան տեղաբանին անունը :

Ճիւղերակցի ներքին հոգեւոր

ԵՆԵՏՏՐԱՆԱՆ ԵՐԱՐՈՐԻ ԳԻՆՈՒԹԻՒՆԸ
ԵՒ ՈՒՐԻՔ ՄԵՆԻՈՒԹԻՒՆԸ

Հարաբանութեան իրաւունքը, որ կը փորձէ
նախկին Մերաբանի զէմ կատարել տալով ա —
— յոր իրաւաստութիւններն ունենալու, առիթ որ փո-
— յոր կը դիւր 1949 իմաստայնիկ հանդէպ : Միւրեւ
մասնաւոր կը մերժէր, այս անգամ 32ի դէմ 378
մայրով որոշէր Նախագահը քանի յարաւոր տա
յարաւոր :

Այս զարգանքանութեան մէջ վճռական կըր
մը կատարեցին զոր. որ Կոյի կատարեցները, որ-
— տեւ փողոյն մէկ երրորդը կը ներկայացնեն :

Անոք Նախագահ կը պահանջէին ամբողջութե-
— թեամբ մեծիկ Նախագահը, առանց մասնաւոր
վերահաստատութեան. բայց յոյնաբար թիւ որ համոզ —
— ունեն թէ կարելի պիտի լըլլայ կ'անհատու-
— թիւն կազմէ այս գիտելի վրայ : Հետեւաբար
փոփոխի իրենց արգելաբանութիւնը եւ այժմ
պայքար պիտի ունեն, շարք մը փոփոխութիւններ
մասնաւորելով իւրաքանչիւր յարաւոր զէմ. ա —
— ղաբար իրենք որեւէ ընդունիլ չեն կատարաւոր-
— թեան համար : Բայց եւ այդպէս, իրականութեւ
կը յուսան զանի լաւի կարգ մը անարգելներով :
ԵՆԵՒ Աղջ. փողոյն կողմէ քաղաքական Նա-
խագահը թէմ փոփոխութիւններ կ'ունի, կատարա-
բանութիւն կ'ունի փառաստատու պերճարանի մի-
— անկը, երկրորդ ընթացում մը պահանջելով Աղջ.
փողոյն :

Թերեւոր կը դրն թէ զարգանքին կուտակեց-
— ներսն առաջնորդներն մէկ կ'ունի ըլլայ մեծիկ
կարգ մը յանկուտներ որոշիկ ընկիւններու եւ
մասնաւորութեան տուրեւներուն վրայ, որոնցմէ 17
միւրեւ Միւրեւ եւ եկամուտ կը սպասեալ կատարու-
— թիւն, 140 միւրեւի վրայ : Յետոյ, անոք չեն
ուրիշ որ կատարութիւններ իրաւունք ունենան
որ տուրեւ հաստատութեան ճիւղերակցներով թէ
մարտանք 100 միւրեւի փոփոխութեան ամբող-
— ջութի յարմարագործի իմաստ 1949 ապրիլ :

★ Վարչապետ, Գ. Քեյ, որ մեկնուին ա —
— տն իմաստան Նախագահը, շարքաբար որ երկ-
րորդ անգամ տարաբանի մը զգաց, վերահաստա-
— թեան ընթացքին : Ինչպէս կը լըլլուի, զիւստ.
15ի այ ինչպէս մը Համարաբանութեան իրաւունք —
— դիւր զիւստը ամբողջութեւ վեր կ'ունի անոք : Իսկ —
— պիտի կը կարեն թէ պիտի ճարտար, յախա-
— ղանք յարմար ըլլալով : Անին պարագայի մէջ, պի-
տի մը կ'անհատական Նախագահութիւնը : Իր զիւս-
տը մասնաւորութեան մը ամբողջութիւն վարարեցնի
եւ զործարանի նոր հանդէս, որոնք կ'արտու ունի
— Եւ իմաստ Գիտարար, այն իւր Մարտիկ ճարտար
պարանքն :

Չարքաբարի որ վարչապետ յանկար զիւստ-
— ան երեւոյթ, երբ կը պատահանի ընդդիմա-
— դիւրեւներ, Հայի եղաւ կ'էմ մաշ զարգելիլ Նա-
խագահութեան իրաւունքին հետքը, թիւն մը
կանչել եւ ուսն որեւէ վարչապետ :

★ Վերահաստատութեան ընթացքին, որ 13 ժամ
ուղեց, վարչապետը հետեւեալ ճիւղերակցներ
ուղեց ընդդիմաբաններուն :

— ԵՆԵՒ, արտադրանքներն ամփոփալե-
վելով, փոխանկ անոց պահանքի չեփերով ճա-
ղաքականութիւն մը վարելու, որը ճարտարա-
— նութեան հետեւան ըլլալին, երկրի կարեւոր օգ-
— յանութիւն մը պիտի ստանար եւ պիտի կրնային
վերաշինել իր անկախները :

★ Պրոֆեսորական սակերի վերջ, վաւեր կայ
որ մեկնելու կը համարաբանութիւն դիտել այ բարձ-
— րան :

Արարեւ, Սէնի Նախագահին խորհուրդը, որ
կը վարէ Փարիզ ճարտար ինժեներներ, կը խորհէ
60 % անկախի մեկնելու կը համարաբանութիւն դի-
— ներք, զոյգու. համար երեք միւրեւ Փարիզի
քան մը ... :

★ Աղջ. փողոյն իմաստան յանձնարարութեան
համարն էր 30 % անկախի կապի ճիւղ (խորա-
— ղար մեկնել 17ուրեւ, փոխանկ 13ուրեւ), գո-
— ղաքն համար ութ միւրեւի քան : Նոր փողոյն
ճարտարաբանական աշխատութեան յանձնա-
— իմար մեծիկ այս յաշուումը :

★ Արարեւականներու Դաշնակցութիւնը
տեղեկութիւն մը ճարտարակցի, որուն համարան
Փարիզի մէջ թաղաքակցներու եւ թողելիլ դի-
— ներք 150—700 % անկի են, թաղաքակցով արտա-
դրելներուն վարարած զիւստն հետ : Այսպէս,
տեղեկութիւն (առտո) կը կապար որ երկու Գր. ի
կը մարտին տարաբանի մէջ, Փարիզի մէջ կ'ար-
— թեն 17 Փարսի, կանկար (արքիւ) կը մարտին
155ի (զիւստի մէջ 35), գիտարարութիւն 11 (3ու-
— Եւ), խոր միւր 430ի (200), 12 հաւիթ 264ի
(200) խաշուի :

(Լոնտոն շարունակութիւնը հետոյ Գ. Եւ)

ԳԵՐՄԱՆԻՈՒՆ ԶԵՐ քանակ զարգիւր կը տրեւէ,
Խորի մասին իրաւունք նոր համարաբանութեան հե-
— տեւանք : Արեւելեան Գիտարարական ճարտարա-
— ւորներ, Թերեւոր եւ աշխատանքական վարչներ
մարտանք կը թողաքն : Կը վարարել որ ընդհա-
— նուր զործարարները արքային :

